

MINISTERSTVO
ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

ZPRÁVA O STAVU VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY

2011

Stav ke dni 31. 12. 2011

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2011

Stav ke dni 31. 12. 2011

Zpracoval

Odbor státní správy ve vodním hospodářství a správy povodí
Ministerstvo zemědělství

Odbor ochrany vod
Ministerstvo životního prostředí

Odpovědní redaktoři

Ing. Daniel Pokorný
Mgr. Eva Rolečková
Mgr. Jana Janková

Produkce a tisk

MS Polygrafie s r.o.

Neprodejné

ISBN 978-80-7434-038-3

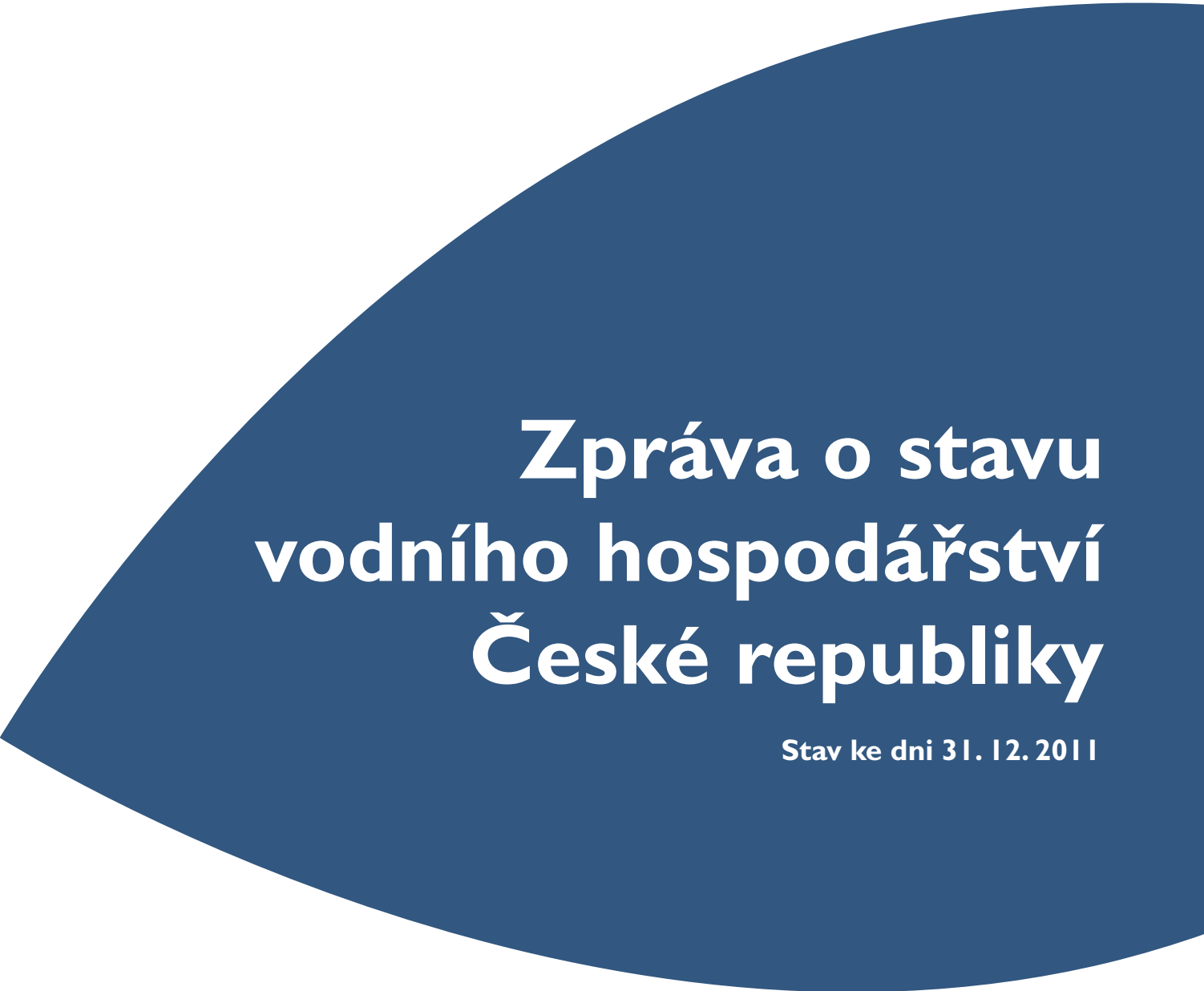
Byly použity obrázky a povídky z dětské soutěže pro žáky základních škol a prvních ročníků víceletých gymnázií na téma „Voda pro potraviny“, pořádané v rámci oslav Světového dne vody 2012, které uvádějí jednotlivé kapitoly.

Vydalo Ministerstvo zemědělství

Těšnov 17, 117 05 Praha 1

internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

Praha 2012

Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky

Stav ke dni 31. 12. 2011

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

letos opět Ministerstvo zemědělství spolu s Ministerstvem životního prostředí předložilo nejprve vládě České republiky a nyní předkládá veřejnosti „Zprávu o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2011“. Je to již patnáctá souhrnná bilance tohoto druhu, kterou většina z vás zná pod vžitým názvem „Modrá zpráva“. Najdete v ní základní informace o vodě a vodstvu v České republice v uplynulém roce 2011, o nakládání s vodou a snahách o její hospodárné využívání, o systému vodního hospodářství u nás i o spolupráci s okolními zeměmi, o kvalitě vod i o trendech, které se dají vyčíst z porovnání parametrů let předcházejících. Modrá zpráva předkládá zároveň přehled o spolupráci obou resortů, které se dělí o kompetence v oblasti nakládání s vodami. A jsem rád, že mohu tuto spolupráci nazvat solidní a také slibně se rozvíjející směrem do budoucnosti.

Ministerstvo zemědělství, které působí jako ústřední vodoprávní úřad, vykonává své kompetence ve vodním hospodářství mj. prostřednictvím správců vodních toků, tedy pěti státních podniků Povodí a s.p. Lesy ČR. Rok 2011 byl prvním rokem, kdy spravovalo vodní toky těchto šest státních podniků bez příspěvní Zemědělské vodohospodářské správy. Ta v souladu s plánovanou transformací působila již jako „zbytková“ organizační složka státu, jež spravovala pouze hlavní odvodňovací zařízení. Loňský rok proto znamenal dosud největší přesun správy drobných toků v celkové délce více než 46 tisíc km. Mohu s potěšením konstatovat, že tento krok proběhl bez větších potíží, za což bych rád poděkoval všem, kteří se na něm obětavě a s nasazením podíleli.

Rok 2011 sice přinesl v jarním období několikrát zvýšení hladin některých vodních toků, nepostavil nás však před nutnost vyrovnávat se s povodňovou situací, jak tomu bylo v posledních letech bohužel až příliš často. Přesto neustalo úsilí v budování dalších protipovodňových opatření, protože víme, že další povodeň může přijít kdykoli. Naší povinností je chránit lidské životy a majetky a vydat na tuto ochranu všechny schopnosti i prostředky, které jsou nám dostupné. Rád konstatuji, že i při nezbytných úsporných opatřeních, jež se dotkla různých sfér našeho života, byly v roce 2011 vynakládány nezbytné prostředky na odstraňování povodňových škod z let 2009 a 2010 i na protipovodňovou prevenci pro léta příští.

Všem je dnes zřejmé, že tuto prevenci je třeba budovat v harmonii tzv. technických a tzv. přírodních blízkých protipovodňových opatření a tedy v těsné spolupráci resortu zemědělství a resortu životního prostředí. Mohu konstatovat, že tato spolupráce se daří a osvědčuje předpoklady pro další vzájemné přibližování a zkvalitňování.

Věřím a doufám, že „Modrá zpráva“ přinese všem zájemcům o vodní hospodářství dostatek údajů a pomůže jim získat přehled o rozmanitosti i objemu činností, které byly v roce 2011 s péčí o vodu v České republice spojeny.

Ing. Petr Bendl
ministr zemědělství

Vážení čtenáři,

dostává se vám do rukou publikace s názvem „Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2011“, známá mezi veřejností spíše jako „Modrá zpráva“. Tato zpráva přináší komplexní přehled o stavu ochrany vod a vodního hospodářství v České republice.

Voda jako základní složka životního prostředí a zároveň základní potřeba lidské společnosti je kompetenčně rozdělena mezi Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství. Základem úspěchů dosažených v této oblasti je úzká a konstruktivní spolupráce obou resortů, což dokládá i tato společně připravená zpráva. Bez dobré spolupráce našich resortů by nebylo možné zajistit plánování v oblasti vod, účinnou ochranu před povodněmi, prosazovat státní zemědělskou politiku s minimálním negativním dopadem na jednotlivé složky životního prostředí či realizovat společná geo-environmentální opatření.

Jedním z nejvýznamnějších finančních nástrojů pro ochranu a zlepšování životního prostředí je Operační program Životní prostředí, který v letech 2007–2013 nabízí z evropských fondů více jak 5 miliard EUR. Tento program, připravený Ministerstvem životního prostředí ve spolupráci s Evropskou komisí, přináší do České republiky prostředky na podporu konkrétních projektů v řadě oblastí, z nichž nejvýznamnější a také z pohledu objemu financí největší je Prioritní osa I – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní, v jejímž rámci jsou podporovány projekty směřující ke zlepšení stavu povrchových a podzemních vod, jakosti a dodávek pitné vody a ke snižování rizika povodní.

V roce 2011 byly zaznamenány v lednu dvě významnější povodňové situace s dosažením 3. stupně povodňové aktivity, které byly způsobeny urychleným táním sněhové pokrývky vyvolaným výrazným oteplením v kombinaci s dešťovými srážkami. Nejvýraznější vzestupy hladin byly u toků v povodí Berounky a Ohře. Téma povodní je stále velmi aktuální a v posledních letech se pozornost veřejnosti zaměřuje zejména na ochranu před povodněmi a odstraňování povodňových škod. Modrá zpráva poskytuje zevrubné informace o projektech i finančních zdrojích v této oblasti. Protipovodňová opatření jsou podporována z Prioritní osy I Operačního programu Životní prostředí, přičemž na omezování rizika povodní je pro období v letech 2007–2013 alokováno přes 100 mil. EUR. K významné skupině protipovodňových opatření patří tzv. přírodě blízká protipovodňová opatření, pro která lze využít i finanční podporu z Prioritní osy 6 OPŽP „Zlepšování stavu přírody a krajiny a optimalizace vodního režimu krajiny“.

Věřím, že „Modrá zpráva“ za rok 2011 vám poskytne nejen cenné informace o vodě v České republice, ale také přispěje k rozšíření povědomí o tom, že voda je přírodním bohatstvím, kterého si musíme vážit, že její ochrana a každodenní využívání není samozřejmostí, ale představují řadu činností, které vyžadují nemalé úsilí k jejich zajištění.

Mgr. Tomáš Chalupa
ministr životního prostředí

Obsah

1.	Hydrologická bilance	7
1.1	Teplotní a srážkové poměry	7
1.2	Odtokové poměry	8
1.3	Režim podzemních vod	9
2.	Povodňové situace v roce 2011	11
2.1	Průběh povodní	11
2.2	Odstraňování povodňových škod	11
3.	Jakost povrchových a podzemních vod	13
3.1	Jakost povrchových vod	13
3.2	Jakost podzemních vod	20
4.	Nakládání s vodami	23
4.1	Odběry povrchových vod	23
4.2	Odběry podzemních vod	24
4.3	Vypouštění odpadních vod	26
5.	Zdroje znečištění	29
5.1	Bodové zdroje znečištění	29
5.2	Plošné znečištění	31
5.3	Havarijní znečištění	31
6.	Správa vodních toků	33
6.1	Odborná správa vodních toků	33
6.2	Státní podniky Povodí	35
6.3	Zemědělská vodohospodářská správa	41
6.4	Lesy ČR, s. p.	43
6.5	Vodní cesty	47
7.	Vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu	49
7.1	Zásobování pitnou vodou	49
7.2	Odvádění a čištění komunálních odpadních vod	51
7.3	Vývoj ceny pro vodné a stočné	53
8.	Rybářství a rybníkářství	55
8.1	Rybářství a rybníkářství v roce 2011	55
8.2	Změny stavu rybníčního fondu	57

9.	Státní finanční podpora vodního hospodářství	59
9.1	Ministerstvo zemědělství	59
9.2	Ministerstvo životního prostředí	65
9.3	Státní fond životního prostředí	66
9.4	Finanční podpory ze zahraniční spolupráce a Evropské unie	68
10.	Legislativní opatření	71
10.1	Vodní zákon a prováděcí předpisy	71
10.2	Zákon o vodovodech a kanalizacích a prováděcí předpisy	72
10.3	Kontrola výkonu státní správy v oblasti vodního hospodářství a ochrany vod	72
11.	Prioritní úkoly, programy a stěžejní dokumenty ve vodním hospodářství	75
11.1	Plánování v oblasti vod	75
11.2	Plány rozvoje vodovodů a kanalizací	76
11.3	Programy a opatření ke snižování znečištění povrchových vod	76
11.4	Reportingová činnost ČR pro EU	79
12.	Mezinárodní spolupráce v ochraně vod	81
12.1	Spolupráce v rámci EHK OSN	81
12.2	Mezinárodní spolupráce v ochraně vod v ucelených povodích Labe, Dunaje a Odry	82
12.3	Mezinárodní spolupráce České republiky na hraničních vodách	83
13.	Výzkum a vývoj ve vodním hospodářství	87
13.1	Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva zemědělství	87
13.2	Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva životního prostředí	89
	Vysvětlivky zkratk v textu	91
	Důležité kontakty ve vodním hospodářství	92

Sabina Spurná – 7 let

I. třída, ZŠ Palachova, Žďár nad Sázavou, Kraj Vysočina

I. Hydrologická bilance

I.1 Teplotní a srážkové poměry

Rok 2011 byl na území České republiky s průměrnou teplotou vzduchu 8,6 °C teplotně normální. Teplotní odchylka 1,1 °C od normálu $N_{1961-90}$ znamenala další kladnou roční hodnotu, které v předchozích 25 letech již zcela zřetelně převažují.

Zimní období 2010–2011 nebylo mimořádně chladné (1,1 °C pod N). Začalo velmi studeným prosincem s průměrnou teplotou -4,9 °C (tj. s 3,9 °C pod N). Leden 2011 byl naopak relativně teplejším měsícem s průměrem -1,2 °C (1,6 °C nad N) – zimu pak ukončil teplotně normální únor s průměrem -1,9 °C. Období jarních měsíců bylo teplotně příznivé – při průměrné teplotě 9,2 °C převyšovalo normál téměř o 2 °C. Vedle března a května se na tom především podílel mimořádně teplý duben s průměrnou teplotou 10,5 °C. Duben se takto stal relativně nejteplejším měsícem roku – za posledních 38 let byl v rámci ČR čtvrtým nejteplejším (po dubnech 2007, 2000 a 2009). Duben také významně přispěl k průměru teploty 15 °C za vegetační období, jehož hodnota byla o 1,5 °C vyšší, než je obvyklé. Nejvyšší průměrná měsíční teplota byla v roce 2011 zaznamenána v srpnu (18 °C, 1,6 °C nad N). Po zbývající část roku, během léta i podzimu, se střídaly relativně normální a teplé měsíce – i když s nepříliš výraznými odchylkami. Období roku uzavřel teplý prosinec s průměrnou teplotou 1,9 °C – šlo o druhý relativně nejteplejší měsíc roku s kladnou odchylkou 2,9 °C; podobně jako duben lze jej označit jako čtvrtý nejteplejší za posledních 38 let.

Z pohledu celkového množství srážek byl rok 2011 pro území České republiky normální. Průměrný úhrn srážek na celém našem území dosáhl 634 mm, což odpovídá 94 % srážkového normálu $N_{1961-90}$. Při srovnání s předešlým vlhkým rokem lze konstatovat, že uvedená hodnota je nižší téměř o 240 mm.

Z hlediska rozdělení celkového srážkového úhrnu do jednotlivých hlavních povodí spadlo v průměru relativně nejvíce srážek v povodí Labe (chybělo cca jen 5 % N) – méně pak v povodí Odry i Moravy, kde chybělo zhruba 20 % ročního normálu. Zimu i jaro je možné označit za srážkově průměrné, léto za mírně nadprůměrné – relativně nejchudší byl podzim s 66 % N.

V průběhu roku se na našem území vyskytovaly převážně srážkové normální nebo suché měsíce – pouze červenec lze označit za velmi vlhký. Převaha suchých měsíců byla výrazná především v prvním čtvrtletí, kdy po velmi suchém únoru s pouhými 11 mm srážek

(28 % N) následoval další suchý březen a duben s 30, resp. 35 mm (75 % N) srážek. Postupně se prohlubující srážkový deficit zastavil až srážkově normální květen (67 mm, 91 % N) a červen (82 mm, 98 % N) – výrazně nadprůměrnými srážkami jej pak vyrovnal velmi vlhký červenec (146 mm, 185 % N). Červencové srážky byly vydatnější především v severních oblastech republiky – směrem k jihovýchodu slábly. Kompenzace uvedeného srážkového deficitu byla příznivější v povodí Labe – v povodí Odry a Moravy již byla slabší. Srpen (89 % N), září (94 % N), říjen (107 % N) a prosinec (120 % N) byly srážkově vcelku normální (s výjimkou podnormálního září na severovýchodě Moravy a listopadu na celém území). V období od 27. října do 29. listopadu se na celém území republiky srážky téměř nevyskytovaly nebo jen ojediněle a v mizivém množství. Listopad, s extrémně nízkým úhrnem srážek o velikosti jen 1 mm (což odpovídalo pouze 1 % N), zaznamenal řadu rekordů v historické řadě pozorování. Byl nejsušším listopadem na území ČR od roku 1961 – v Čechách byl nejsušším listopadem od roku 1876 (listopad 1920 – 3 mm; 1953 – 8 mm). S měsíčním úhrnem 1,1 mm se např. v Praze Klementinu stal nejsušším v celé historii pozorování od roku 1804. Mimořádně suchý listopad způsobil v povodí Labe návrat k deficitní srážkové bilanci – v moravských povodích (s ohledem na srážkově slabší září) vedl k poněkud většímu, zhruba pětinnovému ročnímu deficitu.

Relativně nejsušším bylo povodí Dyje s méně než 90 % N (s četnými oblastmi deficitních srážek pod 75 % N) – především na Českomoravské a Dražanské vrchovině. Jen o málo lepší byla situace v povodí Moravy (nad Dyjí) a v povodí Odry. Též v povodí horního Labe a horní Otavy převládaly spíše srážky podprůměrné. Relativně nejvíce srážek spadlo v povodí Berounky, Ohře a v povodích pravostranných přítoků dolního Labe (většinou 100 až 125 % N).

Vydatnější srážky, způsobující lokální rozvodnění toků či větší povodně, nebyly zdaleka tak častým jevem jako v předchozím roce. V průběhu roku 2011 došlo pouze ke dvěma rozsáhlejšími povodňovými situacím, a to v lednu a v červenci; v některých regionech bylo zaznamenáno menší rozvodnění také v březnu, dubnu, červnu, srpnu, říjnu či prosinci.

Zásoby vody akumulované ve sněhové pokrývce byly v roce 2011 na většině sledovaných povodí ve srovnání s předešlými zimními obdobími vcelku průměrné či mírně podprůměrné. Začátkem roku byly sněhové zásoby ve srovnání s předchozími lety celkově nadprůměrné, zejména v povodí Berounky, jinak byl rok 2011 jako celek z hlediska zásob spíše chudý, hlavně v jihovýchodní části ČR.

Tabulka I.1.1

Obnovitelné vodní zdroje v letech 2002–2011 v mil. m³

Položka	Roční hodnoty									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Srážky	71 298	40 695	53 629	57 730	55 837	59 544	48 818	58 676	68 692	49 449
Evapotranspirace	48 533	29 319	41 473	42 872	37 617	46 194	37 394	44 090	46 824	35 511
Roční přítok ¹⁾	1 341	524	640	781	1 070	637	462	714	781	482
Roční odtok ²⁾	24 106	11 900	12 796	15 639	19 290	13 987	11 886	15 300	22 649	14 420
Zdroje povrchových vod ³⁾	6 506	3 758	4 270	5 489	5 317	4 673	4 503	5 112	8 788	5 770
Využitelné zdroje podzemních vod ⁴⁾	1 625	1 195	1 224	1 305	1 345	1 244	1 209	1 266	1 594	1 340

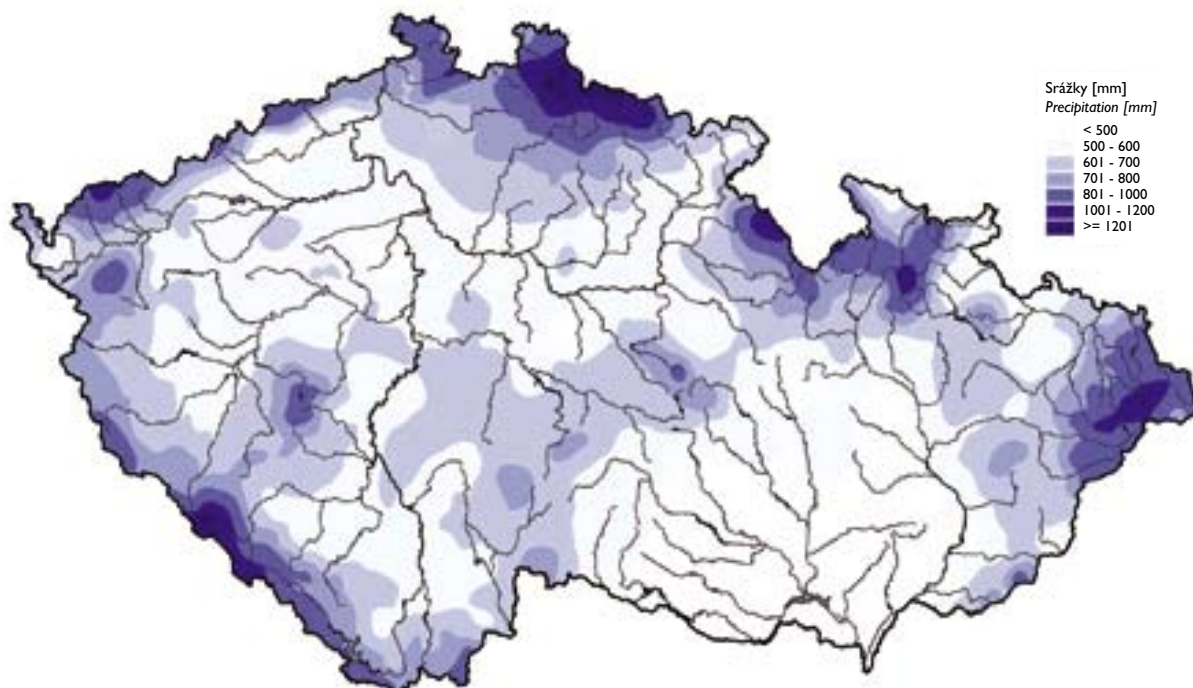
Pramen: ČHMÚ

Pozn.: ¹⁾ Roční přítok na území ČR z okolních států.

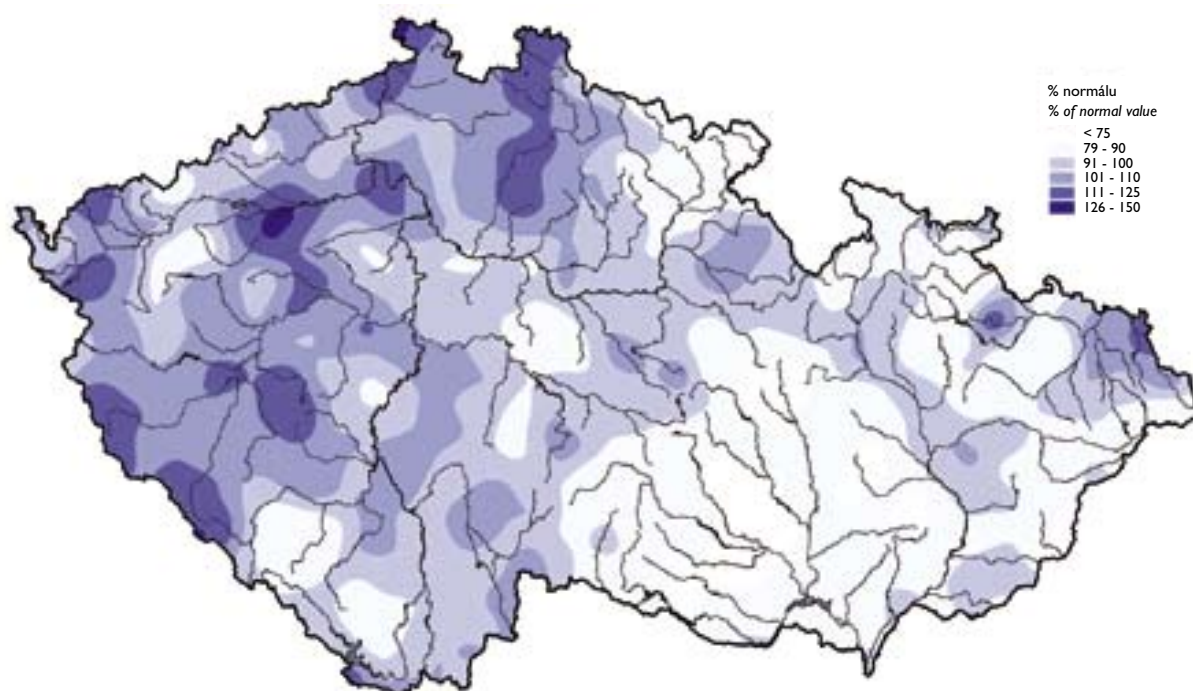
²⁾ Roční odtok z území ČR.

³⁾ Určuje se jako průtok v hlavních povodích s 95% zabezpečeností.

⁴⁾ Jedná se o kvalifikovaný odhad, upřesnění je publikováno ČHMÚ až v II. pololetí 2012.

Obrázek 1.1.1**Úhrn srážek na území ČR v roce 2011 v mm**

Pramen: ČHMÚ

Obrázek 1.1.2**Úhrn srážek na území ČR v % normálu 1961–1990**

Pramen: ČHMÚ

1.2 Odtokové poměry

Rok 2011 byl odtokově průměrný až mírně podprůměrný. Průměrné roční průtoky se v povodí Labe, Odry, Olše i Moravy pohybovaly mezi 80 až 95 % Q_a . Tuto úroveň mírně překročila pouze Berounka se 114 % Q_a . K nejvýznamnějším povodňovým situacím došlo v lednu a v červenci.

V důsledku oteplení, dešťových srážek a následného odtávání sněhové pokrývky byl leden nejvodnějším měsícem roku. Většina sledovaných toků dosahovala dvojnásobku, Sázava a Ohře trojnásobku a v povodí Berounky téměř čtyřnásobku Q_i . Po průtokově značně nadprůměrném začátku roku (leden až polovina února) postupně následovalo období průtokově

podprůměrné, které trvalo až do konce června. Začátkem druhého pololetí (červenec, srpen) došlo všeobecně k mírným vzestupům vodnosti toků, k výraznějším zejména v oblasti severu Čech (Jizerské a Orlické hory) a východu Moravy (Beskydy). V těchto měsících byly největší průtoky zaznamenány v povodí Olrice, horní Moravy, Lužické Nisy a Smědé (2 až 5násobek Q_m). Do konce roku pak byly průtoky průměrné až podprůměrné. Nejmeně vodným měsícem roku 2011 byl listopad, kdy se průtoky pohybovaly převážně v rozmezí 40 až 60 % Q_{XI} , na moravských tocích zejména v povodí Odry, Olše a Bečvy dosahovaly průtoky pouhých 10 až 20 % Q_{XI} .

Ledové jevy se vlivem teplotních poměrů vytvářely pouze výjimečně, zejména ke konci ledna, na začátku února a na přelomu druhé a třetí únorové dekády. Šlo převážně o led u břehu, ledovou tříšť a zámrz hladiny. V březnu se již ledové jevy nevyskytovaly, nebo jen ojediněle na menších horských tocích. Průměrná teplota vody v tocích dosahovala v červenci a srpnu 11,0 až 21,0 °C. Nejteplejší úseky našich řek byly v tomto období střední Labe, dolní Morava a Dyje, kde dosáhly ještě na konci srpna teplot až 24,0 °C.

Hladiny většiny nádrží měly v průběhu roku celkově převážně setrvalou až mírně klesající tendenci. Větší stabilita naplnění zásobních prostorů je patrná ze sledovaných nádrží zejména v povodí Vltavy, menší pak v povodí Berounky, Ohře, Labe, Odry a Moravy, kde se čteněji projevoval ve druhé polovině roku slabý pokles či výraznější kolísání. S výjimkou technických manipulací (např. VD Skalka a VD Brněnská) byly hladiny nejvýše počátkem roku, kdy se projevilo tání sněhu, tj. v lednu a po mírném poklesu znovu v březnu a podruhé vlivem deštivého počasí a zvýšených průtoků také na přelomu července a srpna, zejména v povodí Labe, Berounky a Odry. Mezi těmito vrcholy převládalo mírné kolísání hladin nebo vcelku setrvalý stav zásob a k místy výraznějšímu poklesu či kolísání hladin docházelo v sušší části roku, tedy zhruba od srpna do prosince, kdy také byly zaznamenány relativně nejmenší zásoby.

1.3 Režim podzemních vod

Rok 2011 nebyl pro doplnění podzemních vod příznivý. Pro mělké i hlubší obzory podzemní vody byla společná absence obvyklých jarních maxim a mírné, setrvalé zaklesávání hladin i vydatností během celého roku. Přesto se jednalo o rok pro podzemní vody v celkovém průměru normální.

Odtok z VD Nechanice – rozrážeče pod skluzem bezpečnostního přelivu, povodeň leden 2011

Na počátku roku byly podzemní vody příznivě ovlivněny předchozím vodním obdobím. Stavy hladin ve vrtách a vydatnosti u pramenů byly v porovnání s dlouhodobými normály na vysokých hodnotách v celé republice – u vrtů šlo o 8–30 % hodnoty určené podle DMKP (vypočítána z období 1971–2000, hodnota pod 50 % značí stav nadnormální, nad 50 % podnormální), u pramenů pak bylo zaznamenáno 28–44 % DMKP. Příznivé povětrnostní a srážkové podmínky během ledna přispěly k dalšímu zvýšení většiny měřených veličin až na hodnoty DMKP 5–19 % u vrtů a 17–34 % u pramenů. Pro 90 % mělkých vrtů a 80 % pramenů byl konec ledna, příp. počátek února, ročním maximem. Na většině území republiky nedošlo k obvyklé jarní dotaci podzemních vod. Pouze u pramenů v jižních regionech (Horní Vltava a Dyje) byl v dubnu krátkodobý nárůst vydatností srovnatelný s lednovými hodnotami. Pak se i zde obnovila klesající tendence, tak jako v ostatních regionech. I přes setrvalý pokles hladin i vydatností se jejich měřené hodnoty pohybovaly v hodnotách blízkých dlouhodobým normálům, které jsou obvyklé pro letní období. Méně klesly podzemní vody v oblastech povodí Dyje, výrazněji naopak na severovýchodě v povodí Odry a Moravy, a to v mělkých i hlubších obzorech. Květnové srážkové epizody v povodí Odry zastavily v tomto regionu pokles hladin i vydatností na úrovni 66 % a 60 % DMKP a vrátily je na normální hodnoty. Minimálních hodnot na měsíčních křivkách překročení bylo pro většinu objektů dosaženo na vrcholu léta na přelomu června a července, a to se značnými rozdíly úrovně podzemních vod pro jednotlivé oblasti. Rozsah stavů a vydatností bylo pro vrty 42–69 % DMKP (Dyje a Horní Labe) a pro prameny 48–81 % DMKP (Odra a Morava).

Skalická Morávka

Voda

„Já nevím, jestli se ještě pamatujete na staré dobré časy!“ začala rozhovor jedna postarší molekula vody. Vypadala na svůj věk velice dobře – nikdo by jí nehádal ty čtyři miliardy let a ona sama, když vyprávěla o svém mládí, vzpomínala na to, jaké bylo tenkrát hrozné horko a jak byly molekuly kyslíku a vodíku rády, když se začalo podnebí na Zemi ochlazovat. Ostatně i teď dobře věděla, že její posluchačky si nemohou pamatovat skoro nic – všechny totiž vznikly teprve včera ve vedlejší laboratoři při chemickém pokusu. Ale potřebovala nějak začít svoje vyprávění.

„Ty první miliardy let byly tak trochu nudné,“ pokračovala. „Pořád jen vznikala spousta dalších molekul vody a nejdříve jsme všechny byly pořád jen ve vzduchu, protože bylo takové horko, že nebylo ani pomyšlení na nějaký kapalný stav. Ale pak se ochladilo ještě více a my jsme spadly na zem a bylo nás tolik, že jsme na povrchu Země zabraly celé dvě třetiny rozlohy! Některé z nás to ale s tím ochlazováním trochu přehnaly a jsou teď, chudinky, trochu natvrdlé – stal se z nich sníh a led. Ale to není důležité!“

„A co je důležité?“ vypískla úplně nejmladší molekula vody.

„To nejdůležitější bylo, že jenom díky nám na Zemi mohl vzniknout život. A když bylo právě tak dost chladno na to, aby vznikl, tak se začal rychle vyvíjet. Vznikaly nové a nové druhy a nakonec si některé rostliny a živočichové usmysleli, že vodu nepotřebují a že budou žít na souši. Blázní! Jako by se mohli obejít bez vody!“

„A obešli se bez nás?“ zeptala se malá H_2O .

„Samozřejmě, že se bez nás neobejdou.“ Nejenže potřebují vodu, ale na souši tu vodu potřebují navíc úplně čistou, z řek a z jezer, nestačí jim slaná voda, která je v moři,“ ušklíbla se stará H_2O . „Ale to by nevadilo. Jenže asi před milionem let se objevil takový hrozný ctižádostivý a náročný živočich. Nestačilo mu to, co měl, nechtěl se vyvíjet rozumnou rychlostí a začal do všeho štourat. Napřed to vypadalo, že se nic neděje. Ostatně tolik jich na Zemi zase nebylo. Jenže potom se nějak přemnožil, začal sám sobě říkat člověk rozumný a spotřebovával na téhle planetě úplně všechno, stále více a stále rychleji, až sebral obživu ohromné spoustě jiných druhů, anebo je přímo vyhubil.“

„Vyhubil? Jak to?“ zeptala se nechápavě maličká H_2O .

„Pssst! To znamená sežral,“ vysvětlila jí jedna starší kamarádka.

„Fuj! To je ale hnusné!“ zděsila se maličká.

„Jenže člověk se takhle bezohledně nechoval jen k jiným druhům živočichů nebo rostlin, ale úplně ke všemu kolem sebe a někdy i sám k sobě“ pokračovala stará H_2O . „To, jak jednal s námi, s vodou, to vypadá, jako by ani příliš rozumu nepobral. Představte si, že čím více bylo lidí na Zemi, tím hůře s vodou zacházeli. Místo toho, aby chránili každou molekulu H_2O a snažili se, aby zůstala hezky čistá a mohla jim sloužit, tak se chovali jako rozmazlené sobecké děti, které musí dostat to, co chtějí a to hned a vůbec jim nezáleží na následcích. Bylo jim jedno, že kácení lesů, které zadržují čistou vodu v půdě, vypouštěli hnusné jedy z továren do vody, ropu čerpali ze země a pak jim každou chvíli utekla někam do moře a všechno znečistila, a dokonce i do vzduchu pouštěli takové ohavnosti, že jsme se jimi zamazaly i jako čisté dešťové kapky. Prostě hnus!“

„A jak to dopadlo?“ zeptala se malá zvědavá molekula H_2O .

„No, jak! Nakonec bylo vody tak málo, že lidé začali kvůli jejímu nedostatku vymírat. A velká část planety se proměnila v poušť, která se pořád šířila. A ti lidé, kteří nevymřeli, se museli přestat zabývat vymýšlením a vyráběním různých zbytečností a museli se soustředit na to hlavní – na přežití. A přežít bez nás, bez vody, prostě nemohou. A tak začali lidé, kteří přežili, vodu zase zpátky očišťovat. Ostatně vy z laboratoře, vy jste také vznikly při jednom z pokusů přijít na to, jak obnovit čistotu vody. Lidé teď zkoušejí všechno obnovit, ale jde to hodně těžce a pomalu a nikdo neví, zdali se jim to může povést. Ale je jisté, že jen s čistou vodou, vzduchem a půdou mohou přežít,“ skončila své vyprávění staříčká molekula H_2O . Její mladé posluchačky byly spokojené, ale stejně ještě nešly spát, protože se dlouho nemohly shodnout na tom, jestli její příběh byla spíše pohádka nebo horor.

2. Povodňové situace v roce 2011

2.1 Průběh povodní

V roce 2011 byly zaznamenány v lednu dvě významnější povodňové situace s dosažením 3. stupně povodňové aktivity a byly způsobeny urychleným táním sněhové pokrývky vyvolaných výrazným oteplením v kombinaci s dešťovými srážkami. Nejvýraznější vzestupy hladin byly u toků v povodí Berounky a Ohře.

První povodňová vlna proběhla ve dnech 7. - 10. 1. převážně v povodí Berounky a Ohře. Úroveň 3. SPA byla překročena pouze na Radbuze v profilech Staňkov, Lhota a České Údolí, nejvyšší průtok byl ve Lhotě na úrovni Q_5 až Q_{10} . 2. SPA byly překročeny v profilech na řece Radbuze (Tasnovice), Úhlavě (Tajanov, Štěnovice), Úslavě (Koterov), Berounce (Plzeň - Bílá Hora, Zbečno), Klabavě (VD Klabava) a Střele (Plasy). Na ostatních tocích vzestupy dosahovaly úrovně maximálně pro 1. SPA. Ke kulminacím docházelo nejvíce z 8. 1. na 9. 1.

Druhá vlna vzestupu hladin toků (z hlediska dosažených kulminací větší) začala na konci první lednové dekády, kulminace byly zaznamenány převážně ve dnech 14. - 17. 1. Na konci druhé dekády již hladiny většiny sledovaných toků vykazovaly klesající tendenci.

V povodí horního Labe byl 3. SPA překročen v profilech na řece Cidlině (Sány) a na Orlici (Týniště nad Orlicí) na úrovni Q_2 až Q_5 . Na Metuji, Doubravě, Bystřici, Jizeře, Mrlině a na toku horního a středního Labe byl dosažen 2. SPA.

V povodí Vltavy byly nejvýraznější vzestupy hladin (až o 2 m) v povodí horní Berounky, Lužnice, Blanice a Sázavy. Nejvíce byly povodněmi zasaženy opět toky v povodí Berounky, 3. SPA zde byl překročen v profilech na Kosovském potoce (Svahy-Třebel), Úhlavce (Stříbro), Úterském potoce (Trpísty), Mži (Stříbro) a pod VD Hracholusky, Radbuze (Tasnovice, Stankov), Úslavě (Koterov), Klabavě (Hrádek) a pod VD Klabava, na řece Střele (Žlutice, Čichořice) a v profilech na dolním toku Berounky (Zbečno, Beroun). Největší průtok s dobou opakování kulminačního průtoku Q_{10} až Q_{20} byl zaznamenán na Úhlavce ve Stříbře a Q_{20} na Úterském potoce v Trpístech. 3. SPA na úrovni Q_2 byl zaznamenán na Lužnici v Bechyni a Q_{10} na Skalici v profilu Žadní Poříčí. Úroveň 2. SPA byla překročena na Sázavě, Lomnici, Skalici, Úhlavě, Klabavě a na dolním toku Vltavy ve Vraňanech, v profilu Chuchle byla hladina udržována těsně pod úrovní 2. SPA manipulacemi na VD Vrané. Na ostatních tocích již nebyly vzestupy tak výrazné. V důsledku naplnění a neregulovaného odtoku z VD Hracholusky proběhla 16. 1. kulminace na horním toku Berounky v profilu Bílá Hora, a to na úrovni 2. SPA.

V povodí dolního Labe a Ohře byl 3. SPA překročen na Ohři v profilech Cheb, Karlovy Vary a Louny, Bílině v Trmicích, Ploučnici v České Lípě, Mandavě ve Varndorfu, Kamenici v Hřensku a na dolním Labi v profilech Mělník, Ústí nad Labem a Děčín. 2. SPA

Jez na Ohři – povodeň leden 2011, Louny

byl dosažen na Teplé, Řasnici a Panenském potoce. Kulminační průtoky dosahovaly na Kamenici a Teplé úrovně až Q_{20} . Hladina dolního Labe stoupala vlivem dotoku z horních a středních částí povodí a zejména z povodí Vltavy. V profilech Ústí nad Labem a Děčín byla hladina na úrovni 3. SPA ve dnech 14. - 19. 1.

Všechny výše uvedené povodňové situace byly podrobně zdokumentovány, příslušné zprávy jsou k dispozici na ČHMÚ.

2.2 Odstraňování povodňových škod

Program 229 110 „Odstranění povodňových škod na státním vodohospodářském majetku“ obsahoval v roce 2011 následující podprogramy:

- 229 116 „Odstranění následků povodní roku 2009“ – pokračuje plnění. Realizace podprogramu byla prodloužena do 31. 12. 2012 dopisem Ministerstva financí č. j. MF 19/97606/2011-194 ze dne 14. 11. 2011.
- 229 117 „Odstranění následků povodní roku 2010“ – pokračuje plnění. Předpokládané datum ukončení jeho realizace je k 30. 6. 2013.

Žadatelé o podporu na odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku jsou s. p. Povodí a LČR.

Cílem programu 229 110 je odstranění povodňových škod na státním vodohospodářském majetku tak, aby byla zajištěna bezškodná funkce vodních koryt a vodohospodářských děl.

Program 129 140 „Podpora odstraňování povodňových škod na infrastruktuře vodovodů a kanalizací“ obsahoval v roce 2010 následující podprogramy:

- 129 142 „Podpora odstraňování povodňových škod způsobených povodněmi 2009“ – pokračuje plnění podprogramu,
- 129 143 „Podpora odstraňování povodňových škod způsobených povodněmi 2010“ – tento podprogram vznikl v reakci na povodňové situace v daném roce. Předpokládané datum ukončení jeho realizace je k 31. 12. 2012. Žadatelé o podporu na odstranění následků povodní infrastruktuře vodovodů a kanalizací jsou obce, svazky obcí a vodohospodářské akciové společnosti a s majoritní kapitálovou účastí měst a obcí.

Finanční plnění výše uvedených podprogramů v rámci programů 229 110 a 129 140 je součástí kapitoly 9.1 této zprávy.

V rámci programu I15270 MŽP „Likvidace škod po živelních pohromách“ byl vytvořen podprogram I15271 MŽP povodně 2010. Tímto podprogramem se naplňuje Strategie obnovy území a majetku schválená Usnesením vlády ČR č. 556/2010 ze dne 4. srpna 2010 a č. 692 ze dne 29. září 2010.

Opatření, která mohou být z tohoto podprogramu realizována, jsou:

1. Rekonstrukce, opravy ČOV a kanalizací,
2. Dekontaminace půdy,
3. Dekontaminace nebo jiné poškození povrchových a podzemních vod, vč. studní,
4. Odstranění poškození migrační prostupnosti a obnova ekologické stability krajiny,
5. Obnova přirozené funkce vodních toků.

Marcela Kadlecová – 10 let

5. třída, Školní družina při ZŠ Malonty, Jihočeský kraj

3. Jakost povrchových a podzemních vod

1.1 Jakost povrchových vod

Současná jakost povrchových vod ve srovnání s dvouletím 1991–1992

Mapa jakosti vod ve vybraných tocích České republiky byla zpracována jak k časové úrovni dvouletí 1991–1992, tak 2010–2011 podle ČSN 75 7221 Jakost vod – Klasifikace jakosti povrchových vod.

Každoročně je ve Zprávě o stavu vodního hospodářství ČR uváděno porovnání aktuálního stavu se stavem jakosti vody dvouletí 1991–1992. S ohledem na rozsah v té době sledovaných ukazatelů bylo možné zpracovat jen porovnání podle základní klasifikace. Z obrázku 3.1.2 je patrné, že i přes výrazné zlepšení jakosti vod se ještě i v současnosti vyskytují (byť velmi krátké) úseky vodních toků zařazené do V. třídy jakosti povrchové vody.

Pro zpracování výše uvedené mapy jakosti vody v tocích České republiky za období 2010–2011 poskytli správci povodí údaje z 312 profilů sítě sledování jakosti vod v tocích. Zařazení jednotlivých sledovaných profilů do tříd čistoty podle ČSN 75 7221 je následující:

I. třída neznečištěná voda – stav povrchové vody, který nebyl významně ovlivněn lidskou činností, a při kterém ukazatele jakosti vody nepřesahují hodnoty odpovídající běžnému přirozenému pozadí v toku,

II. třída mírně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které umožňují existenci bohatého, vyváženého a udržitelného ekosystému,

III. třída znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které nemusí vytvořit podmínky pro existenci bohatého, vyváženého a udržitelného ekosystému,

IV. třída silně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které vytvářejí podmínky umožňující existenci pouze nevyváženého ekosystému,

V. třída velmi silně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které vytvářejí podmínky umožňující existenci pouze silně nevyváženého ekosystému.

Radioaktivita

Ve vybraných profilech státní monitorovací sítě jsou v povrchových vodách dlouhodobě sledovány radiologické ukazatele. Tyto profily jsou situovány v místech stávajících jaderných zařízení a v úsecích toků ovlivněných výpustmi důlních vod a průsaky z odvalů hlusiny z těžby nebo úpravy uranových rud. V roce 2012 byly zaslány výsledné statistické charakteristiky za rok 2011 státními podniky Povodí Ohře, Vltavy a Moravy.

V povrchových vodách řeky Vltavy na profilu Vltava Solenice pod zaústěním odpadních vod z jaderné elektrárny Temelín v roce 2011 byla hodnota roční průměrné objemové aktivity tritia 26,1 Bq/l, v profilu Vltava Praha 11,5 Bq/l a v profilu Labe Hřensko 5,0 Bq/l.

Pod zaústěním odpadních vod z jaderné elektrárny Dukovany byla roční průměrná objemová aktivita tritia v profilu Jihlava pod nádrží Mohelno 78,4 Bq/l a v profilu Jihlava Ivančice 41,9 Bq/l. Zjištěné hodnoty vyhovují NEK pro tritium v povrchových vodách podle nařízení vlády č. 61/2003 Sb., v platném znění. Celková objemová aktivita alfa i beta byla zjištěna také v hodnotách zcela vyhovujících NEK. Ostatní aktivační a štěpné produkty vznikající při provozu jaderných elektráren nebyly detekovány. Zjištěny byly nízké objemové aktivity stroncia 90 a cesia 137 odpovídající reziduální kontaminaci po atmosférických testech jaderných zbraní a havárii jaderného reaktoru v Černobylu v minulém století.

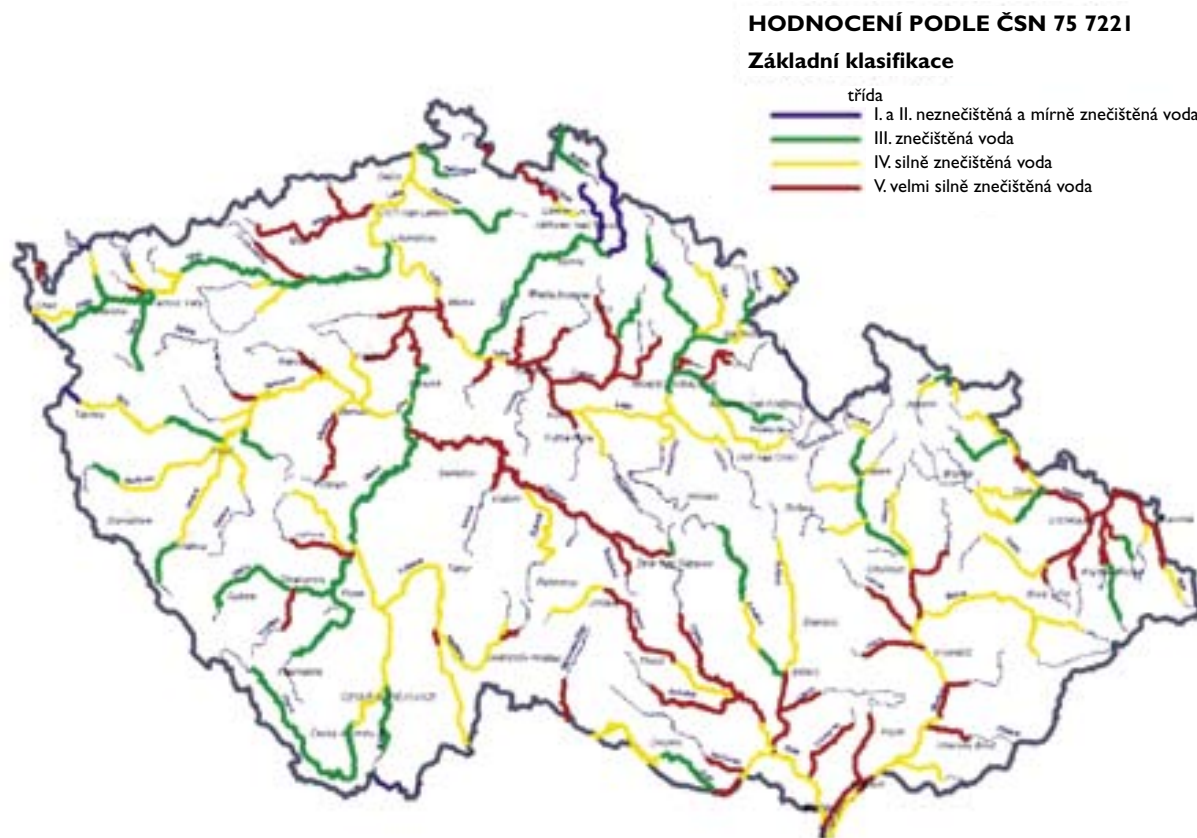
V okolí příbramských ložisek uranových rud, v povrchových vodách řeky Kocáby v profilu Višňová a v Drásovském potoku v profilu Drásov, jsou každoročně opětovně zjišťovány zvýšené hodnoty radiologických ukazatelů (dle ČSN 75 7221 se jedná o třídu jakosti V).

O oblasti ložiska Stráž pod Ralskem lze s ohledem na celkovou objemovou aktivitu alfa konstatovat, že byly splněny hodnoty NEK ve všech profilech (též i v tradičně nejkritičtějších profilech Ploučnice – Noviny, kde se průměrná hodnota celkové objemové aktivity alfa o hodnotě 0,17 Bq/l velmi blížila NEK nařízení vlády č. 61/2003 Sb., v platném znění). Celková aktivita beta nebyla na všech sledovaných profilech překročena.

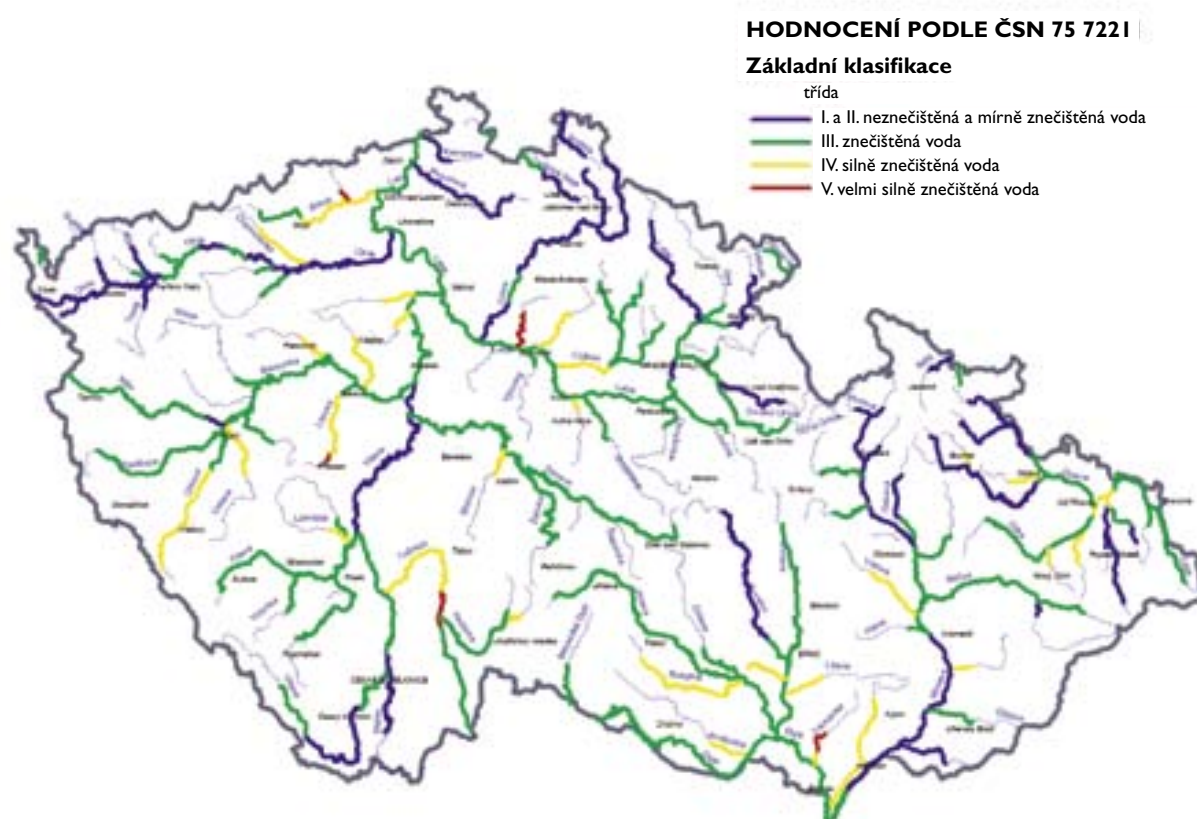
Kvalita vody ve vodárenských a ostatních nádržích

Rok 2011 byl na území České republiky s průměrnou teplotou vzduchu 8,6 °C teplotně normální. Průměrný úhrn srážek na celém našem území dosáhl 634 mm, což odpovídá 94 % srážkového normálu. V řadě vodních nádrží však přesto docházelo k eutrofizaci vody (tj. k procesu způsobenému zvýšením obsahem minerálních živin – především pak sloučenin fosforu – a též i v menší míře sloučenin dusíku ve vodách).

V rámci monitoringu jakosti vody Povodí Labe, s. p., se sleduje průběžně šestnáct nádrží. Podrobný monitoring včetně pravidelného hodnocení byl realizován na pěti nádržích vodárenských a pěti nádržích s vodami vyhlášenými ke koupání. Na dalších šesti vodních nádržích bylo zajišťováno pouze omezené sledování. Na deseti nádržích se pravidelně provádělo podrobné limnologické šetření na vertikálách stanovených v podélném profilu nádrže. V rámci tohoto měření se zjišťovaly hodnoty fyzikálně-chemické, chemické a biologické. Z hlediska celkového srážkového úhrnu lze rok 2011 na monitorovaných nádržích hodnotit jako mírně podprůměrný a z hlediska ročního objemu přítoku převážně jako podprůměrný. Sníženou hydrologickou bilanci především suché jarní období a velmi suchý listopad. Z hlediska vývoje jakosti vody však sehrálo největší roli srážkově bohaté období v červnu a v červenci. Přestože období vrcholného léta bylo spíše chladnější, na některých nádržích vyvolal zvýšený přísun živin nadměrný rozvoj sinic. Z hlediska teplot vody lze vegetační období hodnotit spíše jako mírně podprůměrné. Přesto podmínky k vyšší primární produkci byly poměrně příznivé. Příčinou byl nejen přísun nutrientů po suchém jarním období, ale též velmi brzký nástup vysokých teplot v dubnu. Z hlediska vývoje jakosti vody byly poměrně bezproblémové nádrže v Jizerských horách – Souš a Bedřichov (je však důležité poznamenat, že mimořádnou aktivitu s průběžným měsíčním monitoringem si od začátku roku 2011 vyžádal rozvoj pikosiníc rodu *Merismopedia* na vodárenské nádrži Josefův Důl v Jizerských horách). Možné zhoršení v období tání sněhu bylo

Obrázek 3.1.1**Jakost vody v tocích České republiky 1991–1992**

Pramen: VÚV T.G.M., v.v.i. z podkladů ČHMÚ

Obrázek 3.1.2**Jakost vody v tocích České republiky 2010–2011**

Pramen: VÚV T.G.M., v. v. i., z podkladů s. p. Povodí

v této oblasti eliminováno leteckou aplikací velmi jemně mletého vápence ve dnech 26. – 27. dubna. Mezi bezproblémové nádrže v roce 2011 patřila vodárenská nádrž Vrchlice, Mšeno v Jablonci nad Nisou, Harcov v Liberci a Labská ve Špindlerově Mlýně. Vyšší srážková činnost a vysoké průtoky na začátku léta ovlivnily zvýšený výskyt sinic a zelených řas na nádrži Hamry (přes 60 mg/l chlorofylu-a). Ke zlepšení jakosti surové vody zde byl prováděn regulační odlov doprovodných druhů ryb spojený s dlouhodobým ichtyologickým průzkumem. Na vodárenské nádrži Křižanovice byla jakost vody průměrná (přes 15 mg/l chlorofylu-a, průhlednost 100–200 cm). Na nádrži Pastviny byla zjištěna v srpnu v důsledku rozvoje sinic zhoršená jakost vody s rizikem pro vnímavé jedince. Protože se nádrž nachází v horské oblasti a teplota vody je nižší než na ostatních rekreačně využívaných lokalitách, nedosáhl rozvoj sinic takové úrovně, aby významně ovlivnil rekreaci. Na nádrži Rozkoš došlo naopak v letním období k nadměrnému rozvoji sinic. V důsledku tohoto jevu byl vyhlášen dne 1. 9. 2011 zákaz koupání v této lokalitě. Kritická situace nastala v nádrži Seč (masový rozvoj vodního květu). Prakticky tím byla ukončena rekreační sezóna již koncem července a 25. 7. 2011 byl vydán zákaz koupání. Nejhorší jakost vody byla tradičně na silně průtočných nádržích Les Království a Pařížov.

Jakost vody ve vodních nádržích byla v roce 2011 v rámci správy Povodí Vltavy, s. p., převážně v rámci běžné meziroční variability. Rekreační nádrž České údolí na Radbuze, která je trvale hypertrofní s hromadným výskytem sinic, byla ke koupání nevhodná. V souvislosti se zvýšenými průtoky v létě byl na vodní nádrži Lipno na Vltavě zaznamenán neobvykle silný rozvoj vodního květu od července až do září, nejvyšší biomasa sinic za posledních několik let. U vodní nádrže Orlík na Vltavě došlo k posunu vodního květu sinic do dolní poloviny vodní nádrže. Poměrně příznivá situace byla zaznamenána u vodní nádrže Hracholusky na Mži. U vodní nádrže Slapy na Vltavě nastal rozvoj řas a sinic netypicky až v září a říjnu, tedy mimo hlavní rekreační sezónu. Tato vodní nádrž je trvale zatěžována exportem kyslíkových deficitů z vodní nádrže Orlík. Ve vodárenské nádrži Římov na Malši byla poměrně silným rozvojem fytoplanktonu zasažena především střední část nádrže v červenci až září – jakost surové vody tímto však zhoršena či ohrožena nebyla. Vodárenská nádrž Švihov na Želivce se v roce 2011 opět vyznačovala velmi dobrou jakostí vody. Vodárenská nádrž Lučina na Mži byla jako obvykle postižena vodním květem sinic, který zhoršoval jakost surové vody – situaci v roce 2011 lze však označit spíše jako průměrnou. Nemalým problémem jsou i acidifikované vodárenské nádrže, které reagují na změnu chemismu srážkové vody zvyšováním obsahu huminových látek a úživnosti vody. Mezi tyto nádrže patří také vodárenská nádrž Karhov na Studenském potoce. Dále se mezi acidifikované vodárenské nádrže dlouhodobě řadí nádrže na Příbramsku (Láz, Pílská, Obecnice) a nádrže Lučina a Římov.

V oblasti správy Povodí Ohře, s. p., byla kvalita vody průběžně monitorována a dle výsledků zónačního měření nebylo zapotřebí provádět odkalování. V podzimních měsících bylo zaznamenáno zvýšené oživení sinicemi na nádrži Stanovice. K ohrožení dodávky pitné vody pro Karlovarsko však nedošlo. Z důvodu kvantity byl omezen odběr pouze z nádrže Křimov, kde musela být v měsících říjen až listopad (odpuštění z důvodu rekonstrukce a následujícího sucha) přijata opatření k omezení odběru ze strany SČVK, a. s.

V oblasti správy Povodí Moravy, s. p., byla vegetační sezóna 2011 ovlivněna zvláště teplotně podprůměrným létem. Ve složení fytoplanktonu se to projevilo absencí masivních sinicových květů, tvořených jedním taxonem, zvláště monokulturou druhu *Microcystis aeruginosa*, běžnou v eutrofních nádržích (Brněnská nádrž, Vír, Mostišť, Boskovice, Fryšták) v předcházejících letech. Výjimkou potvrzující pravidlo byla malá, hypertrofní přehrada Jevišovice, ve které sinice tvořily intenzivní vodní květ od června až do podzimu. I v tomto případě se však vystřídal více taxonů a nedošlo k vytvoření jednoznačné dominance jednoho druhu.

U ostatních nádrží docházelo v průběhu léta k rozvoji rozsivek (zvláště druhu *Fragilaria crotonensis*), skrytěk, obrněnek a krásivek. Za zmínku stojí hlavně masivní rozvoj skrytěk v malé nádrži Moravská Třebová v červenci a centrické rozsivky *Actinocyclus normanii* v novomlýnské soustavě od srpna do podzimu. Ve vodárenských nádržích byla nejvyšší biomasa řas zaznamenána v Mostišti v září, kdy se výjimečně silně prosadila krásivka *Staurostrum messikommeri* a obrněnka *Ceratium furcoides*. Mimořádně silný zákal v nádrži Vír v červenci byl způsoben rozsivkou *Fragilaria crotonensis*. Ve většině nádrží se v létě roku 2011 vyskytoval slabý sinicový vodní květ, a to buď jako doplněk jiných řasových společenstev nebo jako nevýrazná dominant. Byl ale tvořen vždy různou směsí rodů *Anabaena*, *Aphanizomenon*, *Microcystis* a *Woronichinia*.

Jakost surové vody ve správě Povodí Odry, s. p., ve vodárenských nádržích Šance, Kružberk a Morávka byla v roce 2011 velmi dobrá a nevyžadovala složitější úpravu na vodu pitnou. Na vodní nádrži Kružberk byl v průběhu letních měsíců zaznamenán výskyt sinic rodu *Anabaena*, *Microcystis*, *Aphanizomenon* – jejich celková biomasa však nebyla významná. Z nevodárenských nádrží ve správě Povodí Odry, s. p., byla mírně zhoršená jakost vody v nádrži Žermanice – rozvoj kompaktního vodního květu však nebyl zaznamenán. K dílčímu problému s výskytem sinic došlo na nádrži Baška a Olešná.

Kvalita vody využívané ke koupání osob v koupací sezóně 2011

Nejčastější problémy s jakostí vody souvisejí s masovým výskytem sinic, který v některých lokalitách každoročně vede k vyhlášení zákazu koupání.

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví ve znění pozdějších předpisů, upravuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob, které musí být splněny v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví; dále stanovuje soustavu orgánů ochrany veřejného zdraví, jejich působnost a pravomoc. Jednou z oblastí, která je chráněna tímto zákonem, je i koupání v přírodě, provozování koupališť ve volné přírodě, umělých koupališť, bazénů a saun. Vyhláška č. 238/2011 Sb. řeší vybavenost koupališť ve volné přírodě a požadavky na způsob odběru vzorků a četnost kontroly a na jakost vody ke koupání.

Podle současné právní úpravy je seznam lokalit pro koupání ve volné přírodě, na kterých bude sledována kvalita vody ke koupání, každoročně před zahájením letní rekreační sezóny zveřejňován, aktualizován a doplňován především na základě připomínek veřejnosti. Důležitou roli v této oblasti má i novela vodního zákona, protože jednou ze zásadních změn oproti bývalé směrnici 76/160/EHS je to, že členské země už nemají jen monitorovat jakost vody a informovat o tom obyvatele, ale tam, kde není jakost vody ke koupání vyhovující, musí země činit aktivní opatření k nápravě. Ke každému koupacímu místu, které

VD Hamry, Chrudimka

je uvedeno v seznamu sledovaných vod ke koupání v přírodě, musí být zpracován tzv. „profil vody ke koupání“, ve kterém jsou vedle jiných charakteristik popsány zdroje znečištění, návrhy nápravných opatření v povodí apod. Souvisejícím legislativním předpisem k zákonu o vodách je vyhláška č. 155/2011 Sb., o profilech povrchových vod využívaných ke koupání.

Nejčastější problémy s jakostí vody souvisejí s masovým výskytem sinic, který v některých lokalitách vedl k vyhlášení zákazu koupání. V koupací sezóně 2011 bylo z tohoto důvodu vyhlášeno celkem 13 zákazů koupání. Z důvodu překročení limitů mikrobiologických ukazatelů bylo jedno koupací místo zařazeno do kategorie nevyhovující jakosti.

Lososové a kaprové vody v roce 2011

Lososové a kaprové vody jsou povrchové vody vyhlášené nařízením vlády č. 71/2003 Sb., o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod, ve znění nařízení vlády č. 169/2006 Sb.

Pro potřeby této zprávy byly hodnoceny údaje za období 2010–2011 v souladu s postupy stanovenými platnou legislativou, která však byla k dispozici pouze u necelé poloviny úseků (48 % uzávěrových profilů) a jen pro profily v dolních úsecích vodních toků ČR. Poskytují pouze rámcový přehled o plnění přípustných limitů lososových a kaprových vod v ČR, obdobně jako v předcházejícím roce. Nařízení vlády č. 71/2003 Sb. (stejně jako směrnice 2006/44/EU) umožňuje v případě, že není k dispozici dostatečný počet nebo struktura dat, vyhodnotit plnění limitů podle maximální naměřené hodnoty za dané období.

Z tohoto hodnocení bylo zjištěno, že za období 2010–2011 byly splněny přípustné limity u 65 % hodnocených uzávěrových profilů (69 % lososových a 62 % kaprových), přičemž oproti předchozímu roku došlo ke zhoršení o cca 10 %.

U většiny vyhodnocených uzávěrových profilů, neplnicích přípustné limity rybných vod, dochází k překročení hodnot u amonných iontů. Cílové limity amonných iontů plní pouze dva ze všech vyhodnocených profilů. Vyhodnotit plnění limitů pro volný amoniak, který je pro ryby toxický, nebylo možné provést s ohledem na nedostatek dat. K hodnocení byla proto použita jen hodnota koncentrace amonných iontů (bez zmírnění), což nařízení vlády č. 71/2003 Sb. (stejně jako směrnice 2006/44/EU) umožňuje. Nízká koncentrace rozpuštěného kyslíku v uzávěrových profilech se objevila u pěti vyhodnocených vod.

Jakost plavenin a sedimentů

Jakost povrchových vod je posuzována také z pohledu kvality plavenin a sedimentů, jako nedílných součástí vodního prostředí. Na pevné matrice se přednostně váží mnohé polutanty, jejichž detekce ve vzorcích vody je často problematická a neposkytuje věrohodnou informaci o výskytu polutantu v tocích. V roce 2011 bylo sledování chemického stavu (jakosti) plavenin a říčních sedimentů realizováno z důvodu snížení finančních prostředků na monitoring z původně 47 profilů komplexního monitoringu pouze na 32 profilech hlavních vodních toků České republiky a jejich významných přítoků v rámci programu monitoringu, který obsahově navázal na program situačního monitoringu prováděný v letech 2007–2010.

Sledovanými ukazateli byly v roce 2011 obsahy těžkých kovů, metaloidů a specifických organických látek, včetně většiny prioritních polutantů s relevancí pro pevné matrice (příloha II směrnice 2008/105/ES) a další potenciálně nebezpečné látky s možnými endokrinními a toxickými účinky jako jsou bisfenol

A, musk sloučeniny, triclosan a celá řada aktuálně používaných pesticidů. Četnost sledování byla u plavenin 4x ročně, u sedimentů 2x ročně.

Posouzení výsledků monitoringu jakosti pevných matric a jejich chemického stavu v roce 2011 bylo provedeno dle nařízení vlády č. 23/2011 Sb. Zde jsou stanoveny v souladu se směrnicemi 2000/60/ES a 2008/105/ES kvalitativní limity pro vybrané látky v sedimentech a plaveninách, tzv. normy environmentální kvality – těmi se rozumí koncentrace znečišťujících látek nebo skupin látek ve vodě, sedimentech nebo živých organismech, které nesmí být překročeny z důvodu ochrany lidského zdraví a životního prostředí. Podle uvedeného právního předpisu jsou hodnoceny výskyt vybraných prioritních a prioritních nebezpečných látek přílohy X směrnice 2000/60/ES – antracen, atrazin, PBDE, kadmium, choralkany C10-13, DEHP, fluoranten, HCB, hexachlorbutadien (HCBd), HCH, olovo, rtuť, nikl, 4-nonylfenol, 4-terc oktylfenol, pentachlorbenzen, pentachlorfenol, suma pěti látek skupiny PAU (benzo(b)fluoranthén, benzo(k)fluoranthén, benzo(a)pyren, benzo(ghi)perylene a indeno(1,2,3-c,d)pyren), simazin, tributylcin. Vyhodnocení bylo provedeno dle překročení resp. nepřekročení hodnot NEK profilovými ročními průměry koncentrací uvedených látek. Hodnoty NEK byly do českého normativu převzaty z evropského návrhu kvalitativních standardů z roku 2005. V současné době je jejich věrohodnost revidována a pravděpodobně budou některé z limitů podle nových vědeckých poznatků změněny.

NEK byly překročeny nejčastěji v obsazích látek skupiny PAU – fluoranten na všech 32 sledovaných profilech, suma pěti látek skupiny PAU na 17 profilech a antracen na 14 profilech. Z dalších organických látek překročily NEK koncentrace hexachlorbenzenu (4 profily) a tributylcinu (5 profilů). V obsazích kovů při zohlednění přirozené koncentrace – globálního geogenního pozadí (Turekian, Wedepohl, 1961) normu překročily nejčastěji koncentrace olova (11 profilů), dále rtuť (10 profilů), kadmium (5 profilů), a nikl (3 profily). Ve všech dílčích oblastech povodí byly některé z uvedených NEK překročeny nejméně v jednom případě. Nejvyšší počet ukazatelů (7 z celkové 9 chemických látek) překročil limit NEK v dílčí oblasti povodí Ohře a dolního Labe (kadmium, olovo, nikl, rtuť a hexachlorbenzen, fluoranten, tributylcin), Lužické Nisy (kadmium, olovo, rtuť, suma PAU, fluoranten, tributylcin) a horního a středního Labe (olovo, rtuť, suma pěti látek skupiny PAU, antracen, fluoranten, tributylcin). Profily oblasti povodí Horní Vltavy překračují normu pouze v obsazích fluorantenu. Pro oblast povodí Moravy, povodí Dyje a povodí horní Odry je typické častější překročení NEK pro látky skupiny PAU.

Vzhledem k relativně malému počtu jakostních limitů pro pevné matrice daných nařízením vlády č. 23/2011 Sb. a současně též s ohledem na návaznost hodnocení v minulých letech bylo použito rovněž hodnocení dle normativu „Kritéria znečištění zemin a podzemních vod“ z roku 1996 ve smyslu metodického pokynu MŽP pro analýzu rizik kontaminovaného území č. 9/2005, a to na základě zatřídění měřených hodnot do kategorií zatížení. Překročení limitu kategorie B tohoto normativu se posuzuje jako zvýšené znečištění, které může mít negativní vliv na zdraví člověka a jednotlivé složky životního prostředí, překročení limitu C představuje znečištění, které může znamenat významné riziko ohrožení zdraví člověka a dalších složek životního prostředí.

Na základě výše uvedeného normativu z roku 1996 lze konstatovat, že v pevných matricích obsahy sledovaných látek (stejně jako v minulých letech) odpovídaly ve většině případů úrovni přirozených hodnot nebo mírného znečištění. Potenciálního rizika dosáhla úroveň zátěže pouze lokálně v obsazích látek skupiny PAU, arsenu, rtuti, olova, niklu, zinku a látek skupiny DDT v sedimentovatelných plaveninách. V kategorii zvýšeného a rizikového znečištění se vyskytly u jmenovaných látek

s výjimkou PAU většinou jen jejich nejvyšší měřené hodnoty. V plaveninách bylo zvýšené a rizikové znečištění (kategorie B, C) s výjimkou polyaromátů indikované v obsazích niklu, zinku a olova nalezeno výhradně v Bílině – Ústí nad Labem a Lužické Nise – Hrádku nad Nisou. V sedimentech byl z těžkých kovů zjištěn v nadlimitních obsazích arsen ve všech vzorcích v Bílině – Záluží a v Ohři – Želíně a rtuť v Bílině – Ústí nad Labem. Nejčastěji překročily limit zvýšeného a rizikového znečištění (v 15 z 68 měřených vzorků) stejně jako v roce 2009 a 2010 některé látky skupiny PAU – benzo(a)pyren, benzo(a)antracen a benzo(b)fluoranten. Jejich nadlimitní nálezy byly opakovaně zjištěny v plaveninách nejčastěji v Odře – Bohumíně, Olši – Věřňovicích (pod ostravsko-karvinskou aglomerací), Svitavě – Bílovicích, Moravě – Raškově, Lužické Nise – Hrádku nad Nisou. V sedimentech překročily limit zvýšeného znečištění v obsazích PAU oba vzorky z Odry – Bohumína. Ve většině případů jde o lokality s dlouhodobě pozorovanou kontaminací. Zjištěné hodnoty zejména v plaveninách dokumentují minimální rozdíl ve znečištění benzo(a)pyrenem mezi průmyslově zatíženými lokalitami (Ostravsko), příměstskými lokalitami (Spytihněv) a lokalitami s převážně lokálními zdroji vytápění (Bílovice, Raškov).

Z pohledu dlouhodobějšího vývoje znečištění pevných matric bylo zaznamenáno další snížení obsahů arsenu v plaveninách Bíliny – Ústí nad Labem. Podobný trend mělo specifické znečištění beryliem – zejména v regionu nad Nechranickou nádrží jeho obsahy v plaveninách dlouhodobě vykazovaly nadlimitní zátěž a od roku 2010 je monitorováno snížení obsahů až o 50 % do kategorie mírného znečištění na obvyklou úroveň kontaminace jiných velkých toků. U ostatních kovů je stav více méně stabilizovaný, v obsazích rtuti v sedimentech Bíliny v Ústí nad Labem stále přetrvává zvýšené znečištění. Opakovaně zjištěná kontaminace v obsazích kovů na Lužické Nise pod industriální zónou Liberecka odpovídá setrvalému zatížení – tato lokalita dlouhodobě vykazuje vyšší obsahy těžkých kovů s epizodickými nálezy v nadlimitních obsazích. V případě látek skupiny PAU lze od roku 2008 pozorovat mírně stoupající tendenci v koncentraci benzo(a)pyrenu v plaveninách.

Dále je zapotřebí zmínit i výskyt nebezpečných látek, které nebyly vyhodnoceny jako nadlimitní. Jde zejména o organochlorované pesticidy z tzv. starých zátěží – skupinu DDT se setrvalé nejvyššími výskyty v sedimentech na Bílině a dolním Labi pod Děčínem. Z dalších pesticidů skupiny starých zátěží byl zjištěn hexachlorbenzen opět v nejvyšších koncentracích v Bílině a dolním Labi pod Děčínem – pod Spolchemií průměrná roční hodnota jeho obsahu v sedimentu překročila hodnotu NEK 30x, v sedimentech Labe pod Děčínem dokonce 150x.

Z aktuálně používaných pesticidů byl nad mezí stanovitelnosti zjištěn bifentrin v Moravě – Lanžhotě, Odře – Bohumíně (nejvyšší koncentrace až 400 $\mu\text{g.kg}^{-1}$) a středním Labi – Valech a Lysé nad Labem, dále chlorpyrifos v Moravě – Spytihněvi, propyzamid v Olši – Věřňovicích, alfa HCH v Labi – Obříství a pod Děčínem. Ostatní měřené aktuálně používané pesticidy byly ve všech případech pod mezí stanovitelnosti. Celkově byly používané pesticidy zjištěny častěji a ve vyšších koncentracích v plaveninách oproti sedimentům.

Chlorbenzeny jsou dlouhodobě typickým znečištěním středního Labe v úseku pod Pardubicemi. Vzorky plavenin profilů Valy a Lysá nebyly v roce 2011 z finančních důvodů analyzovány, v závěrovém profilu oblasti povodí v Labi – Obříství byly v plaveninách zjištěny relativně nízké hodnoty, dle metodického pokynu MŽP nejvýše v kategorii mírného znečištění. V sedimentech Labe pod Pardubicemi a v Obříství byly rovněž v relativně nízkých hodnotách. Významně vyšší obsahy zejména 1,2,3 a 1,2,4 trichlorbenzeny (100–2600 $\mu\text{g.kg}^{-1}$) byly měřeny ve směsných vzorcích sedimentovatelných plavenin v profilu Valy.

Obsahy látek skupiny PCB byly podobně jako v minulém roce měřeny v relativně nízkých hodnotách, dle metodického pokynu MŽP v 75 % vzorků plavenin odpovídaly nejvýše mírnému znečištění, nejvyšší hodnoty byly zjištěny v plaveninách Lužické Nisy – Hrádku nad Nisou, na středním a dolním Labi a v Bílině – Ústí nad Labem. V sedimentech obsahy PCB dosáhly řádově vyšších hodnot než v plaveninách, v největším množství se akumulovaly v Bílině, dolním Labi pod Děčínem, Ohři, horním Labi a Opavě – Děhylově.

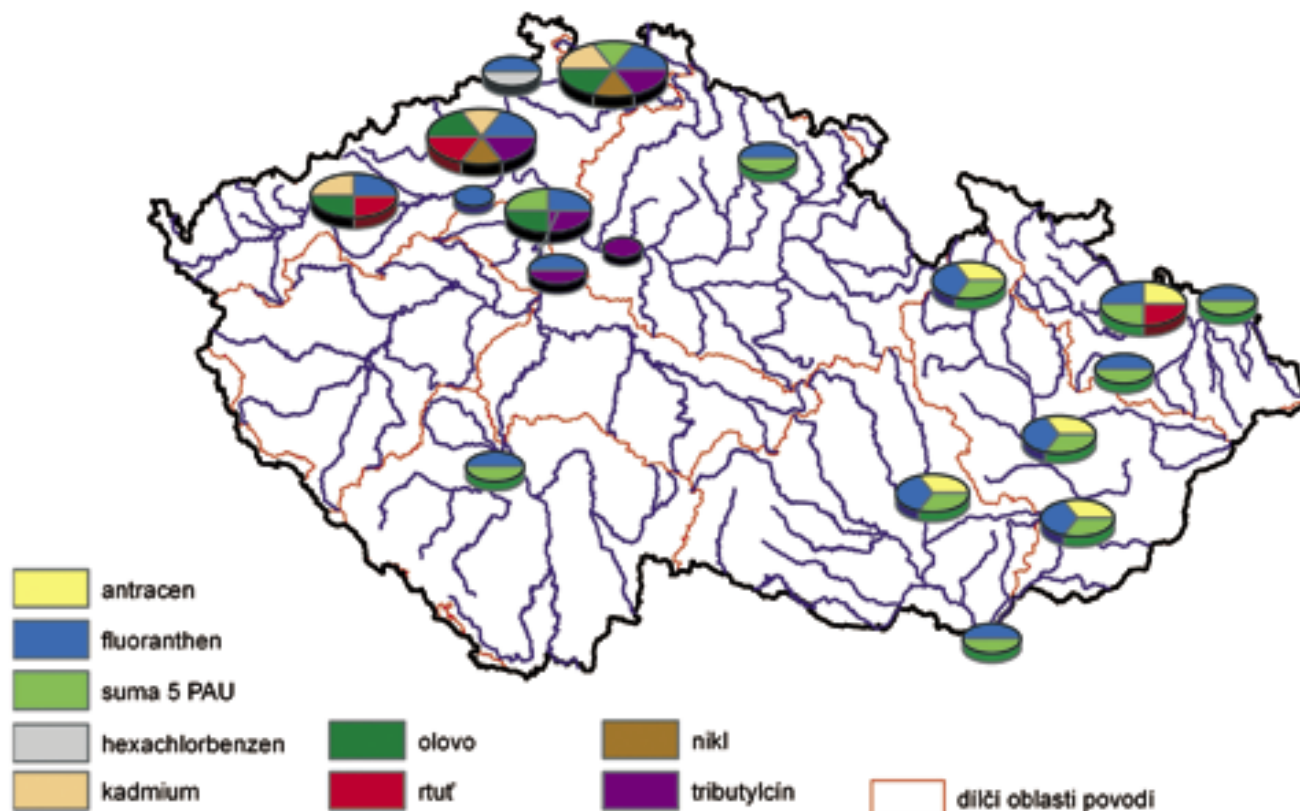
Z nově monitorovaných prioritních látek přílohy II. směrnice 2008/105/ES byla zjištěna v plaveninách i sedimentech na všech profilech přítomnost DEHP. V nejvyšších obsazích se DEHP vyskytoval v Bílině – Ústí nad Labem a Lužické Nise – Hrádku nad Nisou (10 až 25 mg.kg^{-1}). Hodnota NEK nebyla na žádném ze sledovaných profilů překročena. Také chloralkany C10-13 zařazené mezi prioritní nebezpečné látky byly zjištěny na většině sledovaných profilů. Oproti sedimentům vykazují plaveniny až 2x vyšší obsahy. PBDE ve většině vzorků plavenin a sedimentů nepřekročily mez stanovitelnosti. Dominantním kongenerem, který byl přítomen v několikanásobně vyšších koncentracích, byl PBDE 209 (tvoří 97 % nejčastěji dnes používané komerční směsi v průmyslu – decaBDE). Detekován byl v nejvyšších koncentracích v sedimentech a plaveninách středního Labe (100 až 900 $\mu\text{g.kg}^{-1}$). Tributylcín (kationt) byl měřen pouze v plaveninách na 13 závěrových a postupových profilech větších toků. Nejvyšší obsahy tributylcínu (15 $\mu\text{g.kg}^{-1}$) byly měřeny v Labi – Lysé nad Labem a Obříství.

Mezi prioritní látky náleží rovněž 4-nonylfenol a 4-terc oktylfenol ze skupiny alkyfenolů. Jejich přítomnost nad mezí stanovitelnosti nebyla v plaveninách zjištěna, v sedimentech byl identifikován pouze 4-terc oktylfenol v Dřevnici – Otrokovicích. Hodnota NEK nebyla překročena. Bisfenol A byl v plaveninách identifikován na většině sledovaných profilů, obvykle v množstvích do 50 $\mu\text{g.kg}^{-1}$. Nejvyšší obsahy byly nalezeny v sedimentech i plaveninách na Bílině v Ústí nad Labem (100 až 500 $\mu\text{g.kg}^{-1}$). Z dalších potenciálně nebezpečných látek byly na všech profilech zjištěny látky skupiny syntetických vonných sloučenin – galaxolid a tonalid. V nejvyšších obsazích (řádově stovky $\mu\text{g.kg}^{-1}$) se vyskytovaly v Bílině, Lužické Nise a v Ohři – Želíně.

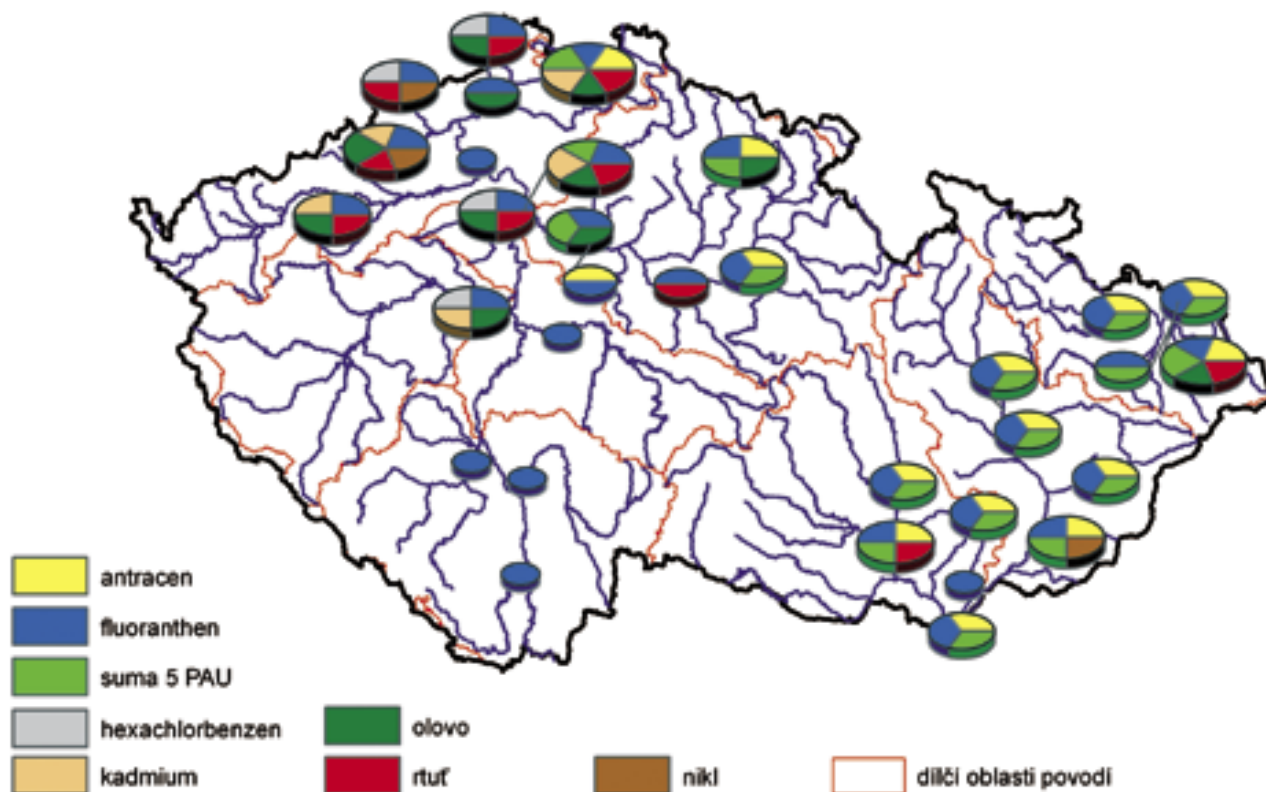
Z hlediska negativních účinků na vodní ekosystém a zdraví člověka lze stále jako pozornost vyžadující stav hodnotit setrvalý výskyt vysokých obsahů kovů, některých organochlorovaných pesticidů starých zátěží a PAU na tocích regionů s vysokou koncentrací průmyslu a dlouhodobou antropogenní zátěží – v Bílině, Ohři, Lužické Nise a Odře a v hraničním profilu Labe. Vedle klasických polutantů jsou v mnohých řekách prokazatelně přítomny také další běžně nesledované chemické látky s pravděpodobnými toxickými a endokrinními účinky, jejichž přítomnost a kumulace ve vodním prostředí může představovat do budoucna pro vodní ekosystém potenciální riziko. Z pohledu dosažení dobrého chemického stavu vod se jako nejproblematictější ukazuje překročení NEK v obsazích PAU, hexachlorbenzenu, kadmia, olova a rtuti.

Labe, Týnec nad Labem

Obrázek 3.1.3**Výskyt látek s překročením NEK v plaveninách v roce 2011**

Pramen: ČHMÚ

Obrázek 3.1.4**Výskyt látek s překročením NEK v sedimentech v roce 2011**

Pramen: ČHMÚ

Akumulační biomonitoring povrchových vod v roce 2011

V roce 2011 probíhalo, podobně jako v minulých letech, sledování kontaminace biomasy škodlivými látkami na 21 závěrových profilech hlavních řek České republiky jako součást situačního monitoringu povrchových vod. V souvislosti s omezením finančních prostředků pro rok 2011 nebyly v rámci akumulačního biomonitoringu analyzovány tyto matrice: mlži *Dreissena polymorpha* (18 lokalit) a biofilm (21 lokalit). U matrice ryby – jelec tloušť (15 lokalit) byla sledována pouze rtuť ve svalovině, PFOS a PFOA v krvi a biochemické parametry (markery). Juvenilní stadia ryb – plůdek (21 lokalit) byla sledována ve všech ukazatelích jako v minulých letech, stejně jako bentické organizmy (*Hydropsyche* sp., *Erbpobdella* sp., *Gammarus* sp. – 21 lokalit).

Hodnocené polutanty jsou látky, které se ve vodě velmi málo rozpouštějí (ve vzorcích vody jsou většinou pod mezí stanovitelnosti) a dobře se akumulují v tucích. Z těžkých kovů se sleduje olovo, kadmium, rtuť, chrom, zinek, měď, nikl a arsen. Ze specifických organických látek indikátorové kongenery PCB (PCB-28, PCB-52, PCB-101, PCB-138, PCB-153, PCB-180), chlorované pesticidy (o,p a p,p izomery DDT a izomery $\alpha,\beta,\gamma,\delta$ -HCH), hexachlorbenzen, PBDE (kongenery 28, 47, 99, 100, 153 a 154), PAU – suma sloučenin: fluoranten, benzo(b) fluoranten, benzo(k) fluoranten, benzo(a)pyren, benzo(g,h,i) perylen, indenol(1,2,3-cd)pyren), DEHP. Hodnoty jsou udávány v jednotkách na mokrou váhu.

Pro biotu dosud nebyly závazně stanoveny hodnoty NEK s výjimkou NEK pro rtuť, hexachlorbenzen a hexachlorbutadien (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/105/ES byla transponována do české legislativy nařízením vlády č. 23/2011 Sb.). Vybrané sledované ukazatele byly porovnány s návrhem NEK ze dne 31. I. 2012 (návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2000/60/ES).

Polyaromatické uhlovodíky (PAU)

Polyaromatické uhlovodíky byly sledovány v plůdku. Jsou to látky, které vznikají převážně během nedokonalého spalování. Řada těchto látek má mutagenní a karcinogenní účinky. Hodnoty fluorantenu se pohybovaly od 0,7 $\mu\text{g.kg}^{-1}$ v profilu Berounka – Srbsko do 8,0 $\mu\text{g.kg}^{-1}$ v Bečvě – Troubkách. V porovnání s navrženým NEK (30 $\mu\text{g.kg}^{-1}$) jsou hodnoty fluorantenu výrazně nižší – na rozdíl od dalších indikátorových polyaromatických uhlovodíků, kde zhruba ve čtvrtině sledovaných profilů dochází k překročení.

Morava, Veselí nad Moravou

Perfluoroktansulfonová kyselina (PFOS)

Tato kyselina patří do skupiny perfluorovaných sloučenin (PFC), které jsou používány v mnoha průmyslových odvětvích (chladicí směsi, složky léčiv, maziv, retardérů hoření, látky ovlivňující povrchové napětí – ochranné nátěry apod.). Jsou to persistentní látky, které mají silnou schopnost akumulace v tělech organismů. Naměřené koncentrace v rybím plůdku zhruba u poloviny sledovaných profilů překračovaly navrženou NEK (9,1 $\mu\text{g.kg}^{-1}$). Hodnoty se pohybují od 1,4 do 73 $\mu\text{g.kg}^{-1}$ (Labe – Lysá nad Labem). Vysoké hodnoty byly naměřeny také na Lužické Nise, na Moravě, Jizeře, Bečvě a Bílině. Řádově vyšší hodnoty byly zjištěny v krvi dospělých ryb.

Suma DDT

Nalezené koncentrace byly hodnoceny v bentických organismech (indikátorové kongenery o,p'a p,p'). Vysoké hodnoty (105,5 $\mu\text{g.kg}^{-1}$) byly zjištěny (stejně jako v minulých letech) v profilu Bílina – Ústí nad Labem. S největší pravděpodobností se jedná o staré zátěže v sedimentech. Na ostatních profilech se hodnoty pohybovaly v rozmezí 4 – 26 $\mu\text{g.kg}^{-1}$. Limitní hodnota pro DDT nebyla dosud stanovena ani EK, ani nařízením vlády.

Bis(2-ethylhexyl)ftalát (DEHP)

Tato látka má široké použití především jako změkčovaadlo v plastech – je řazena mezi prioritní nebezpečné látky. Ve srovnání s NEK (3 200 $\mu\text{g.kg}^{-1}$ – nařízení vlády č. 23/2011 Sb.) byla zjištěna pouze jedna zvlášť vysoká hodnota (Labe – Obříství 56 000 $\mu\text{g.kg}^{-1}$) překračující výrazně danou limitní hodnotu. V návrhu směrnice Evropského parlamentu není pro DEHP limitní hodnota navržena.

Bromované difenylethery (PBDE)

Jedná se o látky, které jsou perzistentní, ve vodě nerozpustné a naopak dobře rozpustné v organických rozpouštědlech. Mají schopnost akumulace v organismech a sedimentech. V plůdku a v bentických organismech ve všech sledovaných profilech výrazně překračovaly naměřené hodnoty navržený NEK (0,0085 $\mu\text{g.kg}^{-1}$). Stojí za zmínku, že NEK navržený Evropskou komisí je až o tři řády nižší než jsou hodnoty získané z monitoringu ČHMÚ.

Rtuť

Tento ukazatel byl hodnocen v bentických organismech a ve svalovině ryb (Jelec tloušť). Hodnoty koncentrace rtuti překračovaly navržené limity v profilech Sázava – Nespeky, Labe – Děčín a Lužnice – Bechyně. Maximální hodnota byla zjištěna v profilu Vltava – Zelčín.

Hexachlorbenzen (HCB)

Tato látka byla sledována v plůdku a v bentosu. Maximální hodnota byla naměřena na Bílině v Ústí nad Labem v matrici plůdek. Pouze v tomto případě byl překročen platný NEK (20 $\mu\text{g.kg}^{-1}$) a to dvojnásobně. Jedná se pravděpodobně opět o staré zátěže z chemické výroby, podobně jako u DDT.

Biomarkery

Sledování biomarkerů v rybách poskytuje důležitou informaci o negativním vlivu kontaminace vodního ekosystému na organismus ryb a významně doplňuje systém chemického monitoringu. Tyto ukazatele většinou nereagují na konkrétní polutant, ukazují na komplexní znečištění a pomáhají posoudit nakolik je vodní ekosystém ovlivněn antropogenním znečištěním. Jedním z důležitých ukazatelů je koncentrace vitellogeninu (VTG) v krevní plazmě, který vypovídá o znečištění xenoestrogenními látkami, ovlivňujícími reprodukční systém. VTG je lipofosfoprotein, který je syntetizován v játrech ryb

samčího pohlaví. Pokud se ve vodním prostředí vyskytují látky s estrogenním účinkem, syntéza VTG probíhá i v játrech samců, a to může vést až k degenerativním změnám pohlavního ústrojí, k poruchám hormonálního systému a reprodukčních schopností. Nejvyšší hodnoty VTG byly zjištěny v profilech Berounka – Srbsko a Labe – Obříství.

Souhrnné zhodnocení akumulčního biomonitoringu povrchových vod

Z výsledků bioakumulčního monitoringu v roce 2011 je zřejmé, že se ve vodním ekosystému vyskytují (a často ve vysokých koncentracích) polutanty, které se v prostých vzorcích vody neobjeví. Sledování v několika maticích potvrzuje komplexní znečištění vodního prostředí a ukazuje, že hodnoty zjištěné pouze v jedné matici často nemusí poskytovat dostatečnou informaci o stavu kontaminace vodního ekosystému. Bioakumulční monitoring je prováděn od roku 2000 – od té doby nebyl zjištěn žádný výraznější pokles hodnot sledovaných látek ve sledovaných organismech. Byla též potvrzena negativní reakce ryb na kontaminaci vodního prostředí.

3.2 Jakost podzemních vod

V roce 2011 se ve státní monitorovací síti jakosti podzemních vod pozorovalo 653 objektů, které tvoří 174 pramenů (sledování pramenů dokumentuje přirozené odvodňování podzemních vod zejména v oblasti krystalinika a místní odvodnění křídových struktur), 214 mělkých vrtů (objekty jsou soustředěny převážně v aluviích řek Labe, Orlice, Jizery, Ohře, Dyje, Moravy, Bečvy, Odry a Opavy – tyto podzemní vody jsou snadno zranitelné, s vysokým koeficientem filtrace a s rychlým postupem znečištění) a 265 hlubokých vrtů (objekty jsou soustředěny především v oblastech České křídové pánve, Českobudějovické a Třeboňské pánve a monitorují jakost podzemních vod s hlubinným oběhem – přímá zranitelnost těchto vod není příliš velká, neboť kontaminace se zde projevuje až po delším časovém intervalu). Stanovovaných bylo celkem 213 ukazatelů. Vzhledem k úsporným opatřením byly objekty státní monitorovací sítě vzorkovány oproti předchozím letům pouze s četností jedenkrát za rok, a to v jarním období.

Hodnocení výsledků jakosti podzemních vod za rok 2011 se vzhledem k požadavkům směrnice 2000/60/ES orientovalo zejména na nebezpečné látky. Bylo provedeno srovnání naměřených hodnot ukazatelů jakosti podzemních vod s referenčními hodnotami pro podzemní vodu dle vyhlášky č. 5/2011 Sb., o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod, způsobu hodnocení stavu podzemních vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu podzemních vod. Tato vyhláška stanovuje referenční hodnoty ukazatelů jako limity pro hodnocení jakosti podzemních vod. Oproti hodnocení jakosti podzemních vod z předchozích let nebyla data za rok 2011 porovnávána s limity pro pitnou vodu a ani s hodnotami kritérií A, B a C podle metodického pokynu MŽP z 15. 9. 1996 – Kritéria znečištění zemin a podzemní vody.

V roce 2011 se nejčastěji v nadlimitních hodnotách z anorganických iontů vyskytoval mangan po filtraci (38,3 % nadlimitních vzorků), dusičnany (12,1 % nadlimitních vzorků), amonné ionty (10,4 % nadlimitních vzorků), sírany (3,5 % nadlimitních vzorků) chloridy (2,8 % nadlimitních vzorků) a fluoridy (2,6 % nadlimitních vzorků). Ze všech objektů se zvýšené koncentrace anorganických látek většinou vyskytují u mělkých vrtů kromě fluoridů, které se častěji vyskytují u pramenů a hlubokých vrtů.

Ze skupiny kovů lze za nejvíce nevyhovující označit baryum po filtraci (48,2 % nadlimitních vzorků), dále pak arsen po filtraci (5,2 % nadlimitních vzorků), hliník po filtraci (1,4 % nadlimitních vzorků) a nikl po filtraci (1,7 % nadlimitních vzorků). U barya je výskyt zvýšených koncentrací jednoznačně vyšší v mělkých zvodních, u ostatních kovů nelze poukázat na jednoznačnou převahu nadlimitních hodnot v mělkých či hlubokých obězích podzemních vod.

Z ukazatelů indikujících přítomnost organických látek se v nadlimitních hodnotách vyskytují chemická spotřeba kyslíku manganistanem (9,2 % nadlimitních vzorků) a rozpuštěný organický uhlík (8,1 % nadlimitních vzorků). Přítomnost těchto látek ovlivňuje však i koncentrace dalších toxikologicky méně významných ukazatelů jako např. humínové látky (20,2 % vzorků nad mezí stanovitelnosti). Zvýšené hodnoty těchto ukazatelů jsou charakteristické pro podzemní vody mělkých oběhů.

V početné skupině pesticidních látek nejčastěji překračují limity pro pitnou vodu metabolity herbicidů alachloru, metolachloru a acetochloru (chloracetanilidy). Jsou to alachlor ESA (9,8 % nadlimitních vzorků), metolachlor ESA (6,1 % nadlimitních vzorků), acetochlor ESA (4,9 % nadlimitních vzorků), acetochlor OA (2,0 % nadlimitních vzorků), metolachlor OA (2,6 % nadlimitních vzorků) a alachlor OA (2,0 % nadlimitních vzorků). Dalšími, méně se vyskytujícími, jsou triazinové pesticidy, zejména herbicid atrazin a jeho metabolity jako jsou hydroxyatrazin (1,4 % nadlimitních vzorků), desethylatrazin (1,7 % nadlimitních vzorků), atrazin (1,5 % nadlimitních vzorků). Z dalších pesticidů jsou to pak hexazinon (2,0 % nadlimitních vzorků) a bentazon (1,4 % nadlimitních vzorků). Ostatní pesticidy se v nadlimitních koncentracích vyskytují jenom sporadicky. Vzorky podzemních vod s nadlimitními koncentracemi pesticidů byly převážně odebrány u mělkých vrtů. Z polycyklických aromatických uhlovodíků se výrazněji z hlediska limitů pro podzemní vodu vyskytují fenantren (11,0 % nadlimitních vzorků) a chrysen (3,4 % nadlimitních vzorků). U skupiny těkavých organických látek se nadlimitní koncentrace vyskytují jen zřídka, nejvýrazněji u 1,2-cis dichlorethenu (3,2 % nadlimitních vzorků) a toluenu (0,9 % nadlimitních vzorků).

Radiochemické vlastnosti podzemní vody byly sledovány jediným všeobecným ukazatelem celková objemová aktivita alfa (7,8 % nadlimitních vzorků).

Z anorganických ukazatelů mají četnější výskyt nadlimitních koncentrací nutrienty dusičnany a amonné ionty. Amonné ionty jsou těsněji vázány na konkrétní oblasti, dokonce konkrétní povodí, dusičnany jsou naproti tomu rozmístěny rovnoměrněji po ploše mapy a tím poukazují i na oblasti se zvýšenou zemědělskou aktivitou.

Zatímco výskyt nadlimitních koncentrací organických látek ze skupin polycyklických aromatických uhlovodíků a těkavých organických látek lze označit za řídký až ojedinělý, organické látky ze skupiny pesticidů se vyskytují mnohem častěji. Nejčastější jsou už zmiňované metabolity alachloru, metolachloru a acetochloru. Pesticidní látky oproti jiným skupinám ukazatelů znečištění nejsou striktně vázány na průmyslové oblasti, což koresponduje s jejich používáním zejména v zemědělství. Vyšší četnost výskytu pesticidů pak dokládá mimo množství aplikovaných herbicidních přípravků i jejich schopnost akumulace v životním prostředí.

Celkově lze shrnout, že jako nejvýraznější ukazatele znečištění podzemních vod se jeví dusíkaté látky (dusičnany a amonné ionty), sírany, kovy (baryum, arsen, hliník a nikl) a pesticidy (chloracetanilidy a triaziny). Dále pak dochází k překročení limitů spíše v podzemních vodách mělkých vrtů orientovaných do aluvií

řek, které jsou antropogenní činností nejvíce ovlivněny. Shrnutí počtů objektů, u nichž bylo analyticky zjištěno překročení limitů

pro podzemní vodu alespoň u jednoho z ukazatelů, je uvedeno v tabulce 3.2.1.

Tabulka 3.2.1

Přehled počtu objektů s překročením hodnot kritérií B, C min. v I ukazateli za rok 2011 (srovnání s rokem 2010)

Objekty	Počet objektů	Počet objektů s překročením limitů pro podzemní vodu	% objektů s překročením limitů pro podzemní vodu
Mělké vrty	214	201	93,9 (96,3 v roce 2010)
Hluboké vrty a prameny	439	309	70,4 (80,4 v roce 2010)
Veškeré objekty	653	510	78,1 (85,6 v roce 2010)

Pramen: ČHMÚ

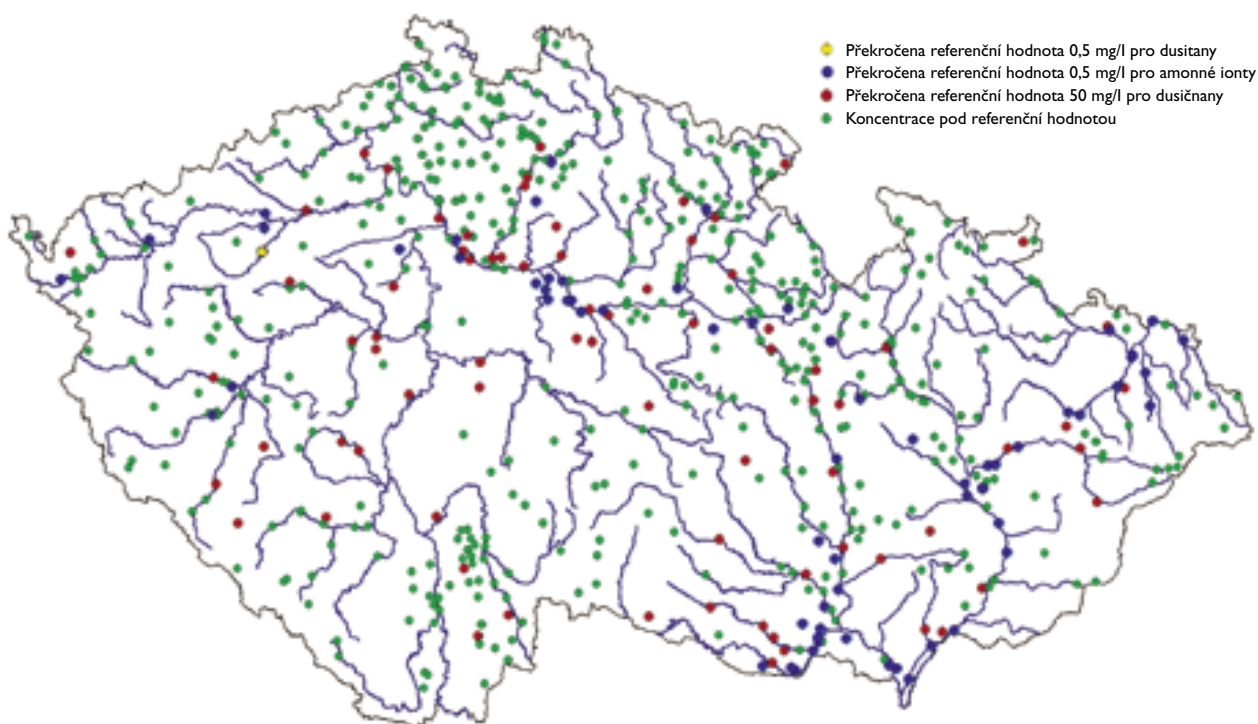
Z tabulky vyplývá, že došlo k mírnému zlepšení v počtu objektů s překročením limitů pro podzemní vodu oproti roku 2010. Porovnání s hodnotami za rok 2010 je však ovlivněno skutečností, že v roce 2010 se vzorkovalo dvakrát ročně (jarní a podzimní období) a za objekt s překročením limitu se počítal ten, kde došlo alespoň u jednoho ze vzorků k překročení limitu minimálně u jednoho z ukazatelů. Dále je nutno poznamenat, že hodnocení v letošním roce poprvé vychází z limitů (referenčních hodnot) pro podzemní vody ve vyhlášce MŽP a MZe 5/2011 Sb. Referenční hodnoty v ní uvedené jsou u některých ukazatelů odlišné oproti hodnotám limitů pro pitnou vodu ve vyhlášce MZ 252/2004 Sb. Například referenční hodnota 50 µg/l pro baryum je relativně nízká, protože je na úrovni pozadí v prostých podzemních vodách. Dalším limitem, který je u většiny vzorků podzemních vod překročen, je referenční hodnota pro mangan. Hodnota 0,05 mg/l je sice uvedena i ve vyhlášce pro pitnou vodu, nicméně z důvodů obavy ovlivnění pitné vody nežádoucími organoleptickými vlastnostmi nikoliv z důvodů toxikologických. Zejména tyto dva ukazatele baryum a mangan nejvýrazněji přispěly k navýšení procenta objektů překračujících limity pro podzemní vodu.

Jez Hučák, Labe

Obrázek 3.2.1

Koncentrace dusíkatých látek v podzemních vodách v roce 2011 (překročení referenčních hodnot vyhlášky č. 5/2011 Sb.)

Pramen: ČHMÚ

Jiřinka Harapesová – 8 let

výtvarný kroužek „Zdeňka“, Kladno, Středočeský kraj

4. Nakládání s vodami

4.1 Odběry povrchových vod

Ve zprávách o stavu vodního hospodářství České republiky bylo v minulých letech konstatováno, že meziroční pokles odběrů povrchových vod se spíše zastavil. Výjimkou byl rok 2009, ve kterém nastal oproti roku 2008 určitý přechodný pokles odebraného množství povrchových vod. V roce 2011 lze opětovně zaznamenat snížení celkového odebraného množství o velikosti 1 513,8 mil. m³ oproti odběru v roce 2010 o velikosti 1 573,4 mil. m³.

Sledování údajů o odběrech podzemní a povrchové vody a o vypouštěných vodách je upraveno vyhláškou č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a údajích pro vodní bilanci. Na základě § 10 této vyhlášky se po roce 2001 změnil rozsah ohlašovaných údajů tak, že jsou nyní evidovány odběry vod (rovněž tak vypouštění vod odpadních a důlních) přesahující 6 000 m³ za rok, resp. 500 m³ za měsíc. Podkladem pro zjišťování údajů jsou hlášení jednotlivých správců povodí, předávaná vždy do 31. března následujícího roku ČSÚ. Údaje byly za rok 2011 členěny podle kategorizace NACE dle Eurostatu (neúplná zkratka z francouzského označení „Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne“). Před rokem 2008 bylo používáno starší členění dle tzv. OKEČ (odvětvová klasifikace ekonomických činností ČSÚ, Praha 1998). Podobně jako v předchozích letech nebyly vzhledem ke sjednocení údajů jednotlivých s. p. Povodí zahrnuty do odběrů povrchových vod převody vody a vody odebrané pro rybníční soustavy. V tabulce 4.1.1 jsou uvedeny podrobnější informace o zařazování jednotlivých odběrů povrchových a podzemních vod do skupin uživatelů dle klasifikace NACE.

K výraznějšímu procentnímu zvýšení odběrů (o 7,5 %) došlo pouze v sektoru zemědělství. V roce 2010 činil celkový odběr v tomto odvětví 25,3 mil. m³, v roce 2011 pak 27,2 mil. m³. Otázkou však nadále zůstává, zda vykazované množství odpovídá reálné situaci v jednotlivých dílčích povodích (viz například Blšanka v povodí Ohře). Uvedená skutečnost souvisí s ustanovením § 101 zákona č. 254/2001 Sb. (vyrovnání vláhového deficitu zemědělských plodin – pouze část odebrané vody je zpoplatněna, pro potřeby vyhlášky č. 431/2001 Sb. však musí být vykazována veškerá odebraná voda). Další nevýrazný nárůst lze zaznamenat u skupiny ostatních odběratelů (včetně stavebnictví) – a to o 2,3 % (v roce 2010 činil celkový odběr 8,8 mil. m³, v roce 2011 pak 9,0 mil. m³).

U odběrů povrchové vody pro vodovody pro veřejnou potřebu lze konstatovat, že došlo oproti roku 2010 k dalšímu velmi výraznému snížení o 6,4 % (pokles z 349,0 mil. m³ na 326,6 mil. m³). U průmyslu (včetně dobývání nerostných surovin) můžeme v roce 2011 oproti roku 2010 zaznamenat též pokles z 250,8 mil. m³ na 241,6 mil. m³, tj. o 3,7 %.

U evidovaných odběrů povrchových vod v územním průřezu byl v roce 2011 zaznamenán nevýznamný nárůst pouze u Povodí Moravy, s. p., 103,5 %; u ostatních s. p. Povodí nastal oproti roku 2010 pokles, a to 94,5 % u Povodí Labe, s. p., 96,4 % u Povodí Vltavy, s. p., 96,7 % u Povodí Ohře, s. p., a 95,7 % u Povodí Odry, s. p.

U odběrů pro vodovody pro veřejnou potřebu došlo u všech s. p. Povodí k poklesu: Povodí Labe, s. p. (92,6 %), Povodí Vltavy, s. p. (96,7 %), Povodí Ohře, s. p. (86,4 %), Povodí Odry, s. p. (95,5 %) a Povodí Moravy, s. p. (88,9 %). U odběrů pro zemědělství byl vykázán nárůst oproti roku 2010 především u Povodí Moravy, s. p., 128,2 %. Odběry pro energetiku se snížily nejvýrazněji v Povodí Labe, s. p., 94,1 % – v podstatě zde šlo pouze o Elektrárnu Mělník (s průtočným – nikoliv cirkulačním chlazením). Pokud jde o odběr vody pro průmysl (včetně dobývání nerostných surovin) je možné ve všech s. p. Povodí zaznamenat spíše pokles či stagnaci.

Celkové zpoplatněné odběry se oproti roku 2010 výrazně snížily z 1 515,4 mil. m³ na 1 463,1 mil. m³. Podíl zpoplatněných odběrů na celkových evidovaných odběrech v roce 2011 činil 96,6 %. Struktura evidovaných odběrů vody v jednotlivých povodích je uvedena v tabulce 4.1.2. Celkový vývoj odběrů povrchových vod od roku 1985 znázorňuje graf 4.1.1. Po roce 1990 nastal v důsledku nápravy hodnotových vztahů za poskytované vodohospodářské služby a dále též změnou struktury průmyslové a zemědělské výroby významný pokles využívání vodních zdrojů ve všech oblastech užívání vody. Například u odběrů povrchové vody pro vodovody pro veřejnou potřebu lze konstatovat, že došlo oproti roku 1990 ke snížení ze 744,9 mil. m³ na 326,6 mil. m³. V roce 2011 je tak odebíráno pouze 43,8 % množství roku 1990. Nejvýraznější pokles nastal ve sféře průmyslu – a to z 830,1 mil. m³ v roce 1990 na 241,6 mil. m³ v roce 2011, tj. na pouhých 29,1 %. Obdobně výrazné snížení je možné zaznamenat u zemědělství – zde odběr poklesl z 92,2 mil. m³ na 27,2 mil. m³, tj. na pouhých 29,5 % z tehdejšího odebíraného množství. Uvedená skutečnost však neznamená, že by došlo k nižšímu antropogennímu ovlivnění vodních zdrojů. Například u energetiky naopak vzrostla tzv. nenávratná spotřeba (rozdíl mezi odběrem a vypouštěním – způsobený především výparem na chladicích věžích tepelných a jaderných elektráren) ze 118,7 mil. m³ v roce 1990 na 140,5 mil. m³ v roce 2011.

Každoroční hodnocení ovlivnění vodních zdrojů je pravidelně prováděno v rámci vodní bilance sestavované podle vyhlášky č. 431/2001 Sb. Principem bilančního hodnocení průběhu hospodaření s vodou je souhrnné zhodnocení požadavků na zachování minimálního bilančního průtoku s průtoky v kontrolních profilech. Tyto průtoky v sobě zahrnují všechny aktivity hospodaření s vodou.

Tabulka 4.1.1

Členění uživatelů do jednotlivých skupin dle klasifikace NACE

Vodovody pro veřejnou potřebu	NACE 36
Zemědělství (včetně závlah)	NACE 01 – 03
Energetika (výroba a rozvod elektřiny a tepla)	NACE 35
Průmysl (včetně dobývání nerostných surovin – bez energetiky)	NACE 05 – 34
Ostatní (včetně stavebnictví)	NACE 37 – 96
Celkem (bez rybníků a převodů)	NACE 01 – 96
Kanalizace pro veřejnou potřebu (bez převodů)	NACE 37

Pramen: ČSÚ

Tabulka 4.1.2

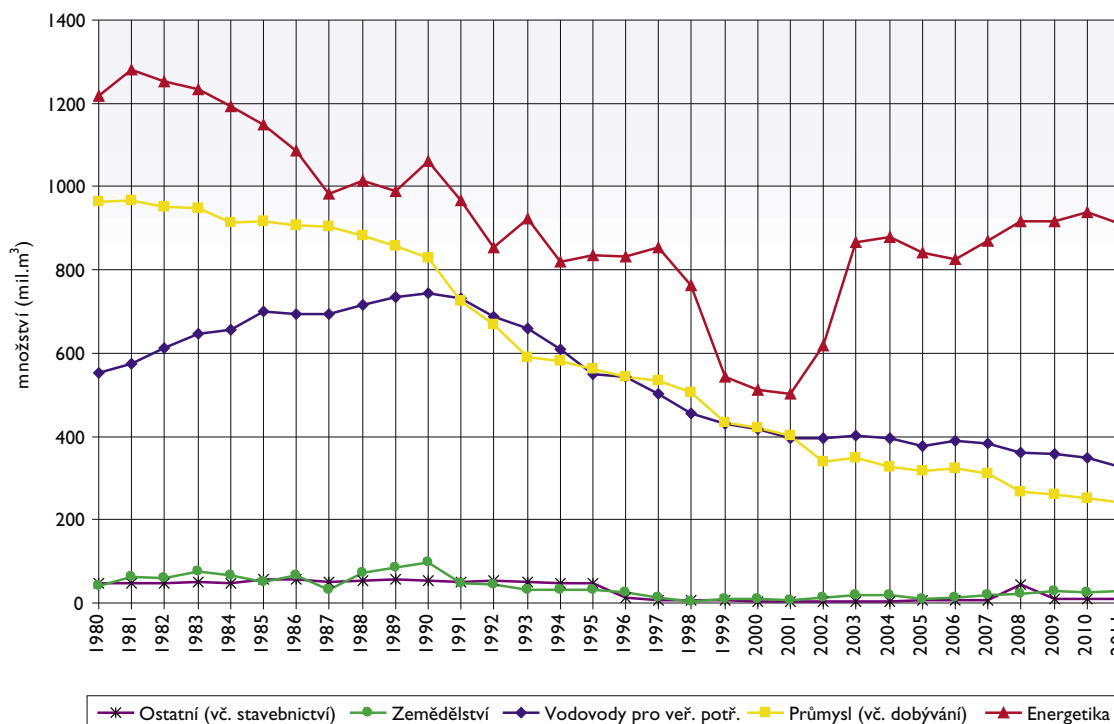
Odběry povrchové vody v roce 2011 odběrateli nad 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc v mil. m³

s. p. Povodí	Vodovody pro veř. potřebu		Zemědělství vč. závlah		Energetika		Průmysl vč. dobývání		Ostatní vč. stavebnictví		Celkem	
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet
Povodí Labe, s. p.	37,8	32	6,2	49	647,2	12	90,8	77	1,5	52	783,5	222
Povodí Vltavy, s. p.	141,2	44	0,6	12	56,1	17	34,2	74	6,3	41	238,4	188
Povodí Ohře, s. p.	46,4	20	6,3	14	49,6	5	43,3	56	0,1	10	145,7	105
Povodí Odry, s. p.	68,4	27	0,0	0	15,3	1	61,3	56	0,5	34	145,5	118
Povodí Moravy, s. p.	32,8	34	14,1	38	141,2	2	12,0	84	0,6	30	200,7	188
Celkem	326,6	157	27,2	113	909,4	37	241,6	347	9,0	167	1 513,8	821

Pramen: MZe, s. p. Povodí, VÚV T.G.M., v.v.i.

Graf 4.1.1

Odběry povrchových vod v ČR v letech 1980–2011

Pramen: MZe, s. p. Povodí, VÚV T.G.M., v.v.i.

4.2 Odběry podzemních vod

Celkové množství odebraných podzemních vod ve srovnání s rokem 2010 zůstalo v podstatě na stejné úrovni (nárůst o 0,4 %). Tato skutečnost svědčí o tom, že zvyšování tempa poklesu v této kategorii odběrů dosáhlo svého maxima v minulých obdobích – nyní dochází spíše ke stagnaci.

K určitému zlomu ve vývojových trendech, kdy existoval trvalý pokles, došlo již v roce 2006. U odběrů podzemní vody pro vodovody pro veřejnou potřebu lze konstatovat, že v roce 2011 došlo vzhledem k roku 2010 ke stagnaci (nevýrazný

pokles z 313,7 mil. m³ na 311,3 mil. m³, tj. o 0,8 %). Struktura evidovaných odběrů vody v jednotlivých povodích v roce 2011 je uvedena v tabulce 4.2.1, kdy bylo evidováno 4 235 odběrů podzemní vody, kterým odpovídalo množství 379,0 mil. m³ (jedná se pouze o odběry nad 6 000 m³ za rok nebo 500 m³ za měsíc). U průmyslu (včetně dobývání nerostných surovin) došlo v roce 2011 oproti roku 2010 k nárůstu z 31,5 mil. m³ na 34,9 mil. m³, tj. o 10,8 %. U zemědělství lze pozorovat nevýrazný nárůst (či spíše stagnaci) oproti roku 2010, a to z 11,5 mil. m³ na 11,7 mil. m³, tj. pouze o 1,7 %. U energetiky je možné rovněž zaznamenat stagnaci (2,7 mil. m³ v roce 2010 a 2,6 mil. m³ v roce 2011).

V územním průřezu představovaly nejvyšší podíl z celkových odběrů podzemních vod odběry v rámci správy Povodí Moravy, s. p. (33,6 %); nejnižší podíl odběrů podzemních vod byl zaznamenán u Povodí Odry, s. p. (5,4 %).

Podle územní struktury došlo ke snížení celkových evidovaných odběrů podzemních vod u Povodí Labe, s. p. (o 1,2 %) a Povodí Odry, s. p. (o 0,5 %). Mírný nárůst nastal u Povodí Vltavy, s. p. (1,6 %), Povodí Ohře, s. p. (2,2 %) a Povodí Moravy, s. p. (0,6 %).

Tabulka 4.2.1

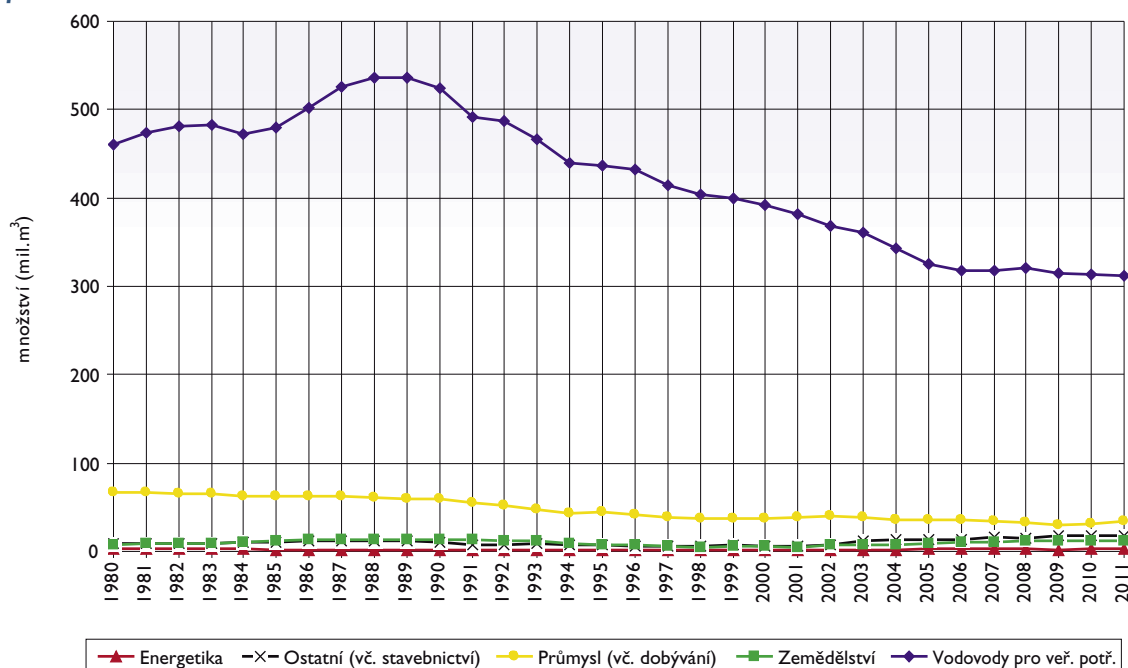
Odběry podzemní vody v roce 2011 odběrateli nad 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc v mil. m³

s. p. Povodí	Vodovody pro veř. potřebu		Zemědělství vč. závlah		Energetika		Průmysl vč. dobývání		Ostatní vč. stavebnictví		Celkem	
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet
Povodí Labe, s. p.	98,6	668	2,2	158	1,1	8	7,3	124	3,4	61	112,6	1 019
Povodí Vltavy, s. p.	33,3	572	4,1	287	0,4	12	9,7	131	9,4	340	56,9	1 342
Povodí Ohře, s. p.	49,3	318	0,6	22	1,0	1	8,9	111	1,9	16	61,7	468
Povodí Odry, s. p.	18,9	136	0,4	26	0,0	0	0,9	31	0,4	21	20,6	214
Povodí Moravy, s. p.	111,2	673	4,4	276	0,1	1	8,1	167	3,4	75	127,2	1 192
Celkem	311,3	2 367	11,7	769	2,6	22	34,9	564	18,5	513	379,0	4 235

Pramen: MZe, s. p. Povodí, VÚV T.G.M., v.v.i.

Graf 4.2.1

Odběry podzemních vod v ČR v letech 1980–2011

Pramen: MZe, s. p. Povodí, VÚV T.G.M., v.v.i.

VD Kamenička

4.3 Vypouštění odpadních vod

V roce 2011 bylo do vodních toků vypuštěno 1 975,0 mil. m³ odpadních a důlních vod. Oproti roku 2010 tak došlo ke snížení o 7,8 %. K tomu je však nutné poznamenat, že porovnávaný rok 2010 lze označit za srážkově spíše extrémní (nezanedbatelnou část u vod odpadních tvoří tzv. vody srážkové). Podobně jako v předchozích letech nebyly vzhledem ke sjednocení údajů jednotlivých s. p. Povodí do celkového množství zahrnovány vody vypouštěné z rybníčních soustav.

Hodnocení množství a jakosti vypouštěných odpadních vod bylo do roku 2001 zpracováno podle údajů vykazovaných uživateli vod na základě směrnice bývalého Ministerstva lesního a vodního hospodářství č. 7/1977 Ú. V., o evidenci a bilančním vyhodnocování zásob a jakosti povrchových a podzemních vod; od roku 2002 se provádí na základě vyhlášky č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavování a o údajích pro vodní bilanci. Na základě § 10 této vyhlášky se změnil rozsah ohlašovaných údajů tak, že jsou již evidována vypouštění vod odpadních a důlních přesahující 6 000 m³ za rok, resp. 500 m³ za měsíc. Tím narostl počet evidovaných subjektů. Každoročně jsou vykazovány a evidovány údaje o množství odpadních vod, včetně vod určených na základě ustanovení § 4 zákona č. 254/2001 Sb. – dříve tzv. vod zvláštních; těmi byly podle § 2 zákona č. 138/1973 Sb. (platného do 31. 12. 2001) vody důlní a minerální. Povinnost vykazovat uvedené údaje se týkala jen těch případů, u nichž množství vypouštěných vod přesahovalo 15 000 m³ za rok. Údaje o množství vypouštěných odpadních vod do vod povrchových se od roku 2003 přebírají pouze ze statistiky ČSÚ.

Největší procentní snížení u vypouštěného množství odpadních vod oproti roku 2010 zaznamenala kategorie kanalizace pro veřejnou potřebu (o 10,9 %). Neobvyklá změna množství u těchto vypouštěných odpadních vod souvisí především s tím,

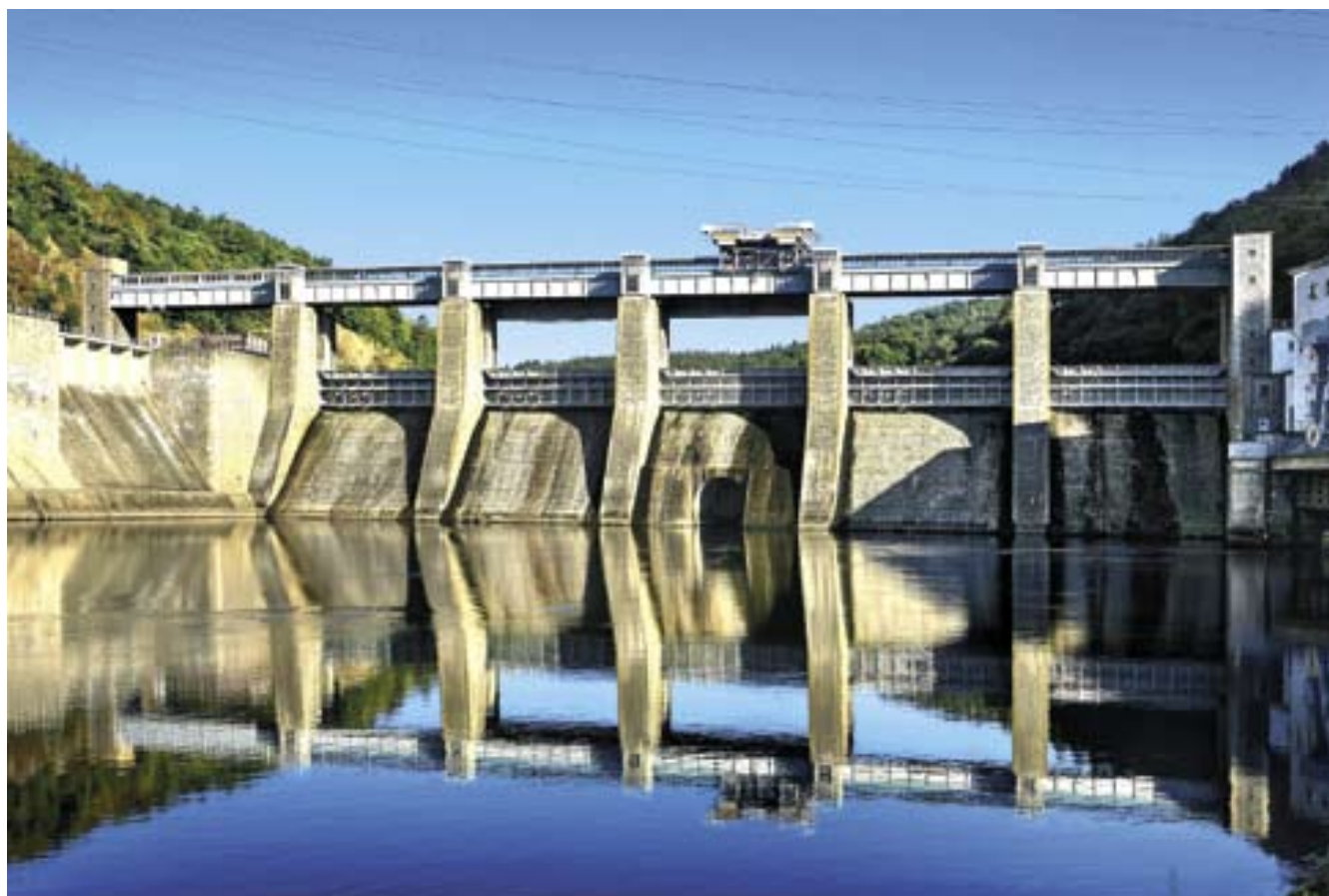

Nátrž, Osoblaha

že předcházející rok 2010 lze označit za srážkově nadnormální (viz kap. I). U energetiky, resp. průmyslu (včetně dobývání nerostných surovin) došlo též k poklesu (o 4,4 %, resp. o 8,9 %). Nevýrazné zvýšení lze zaznamenat u kategorie „ostatní“ včetně stavebnictví (o 6,6 %).

Je zřejmé, že roční množství vypouštěných vod při srovnání s rokem 2010 sice částečně pokleslo, avšak s ohledem na nezbytnou korekci (kterou je zapotřebí vzít do úvahy s ohledem na extrémní srážkové poměry v roce 2010) lze však říci, že i nadále v posuzovaném roce 2011 stagnovalo (resp. navázalo na obdobný trend v posledních letech).

Členění uživatelů do jednotlivých skupin bylo provedeno podle platné odvětvové klasifikace NACE (viz tab. 4.1.1).

VD Štěchovice

Tabulka 4.3.1

Vypouštění odpadních a důlních vod do vod povrchových v roce 2011 u zdrojů nad 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc v mil. m³

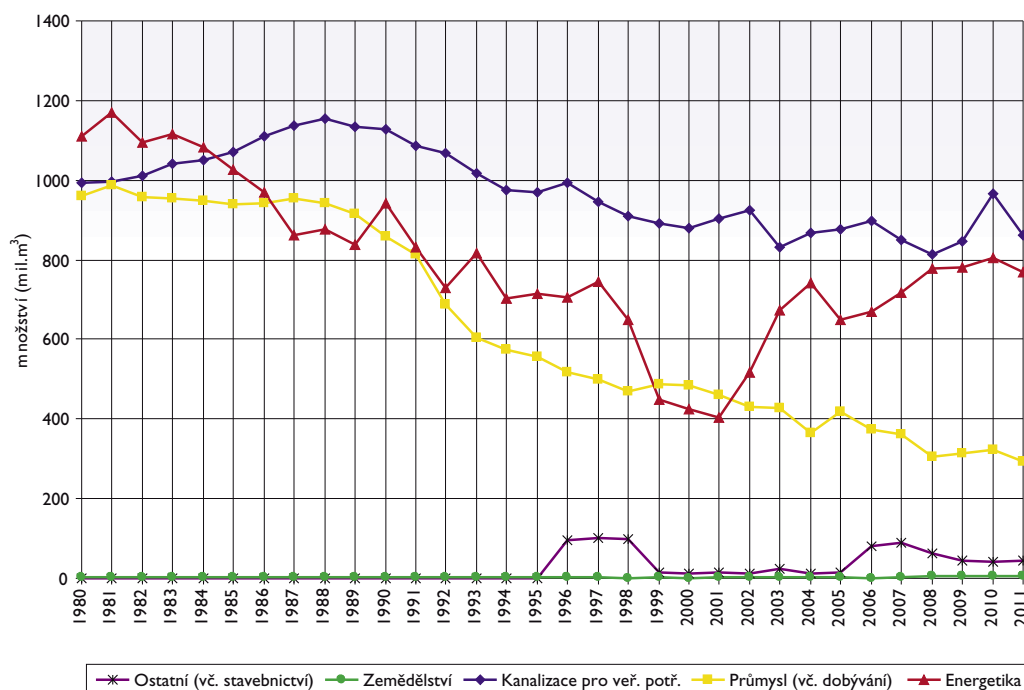
s. p. Povodí	Vodovody pro veř. potřebu		Zemědělství vč. závlah		Energetika		Průmysl vč. dobývání		Ostatní vč. stavebnictví		Celkem	
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet
Povodí Labe, s. p.	185,3	605	0,0	3	613,4	21	84,4	175	5,0	56	888,1	891
Povodí Vltavy, s. p.	279,7	645	0,7	4	18,5	24	41,5	144	28,7	536	369,1	1 418
Povodí Ohře, s. p.	79,7	277	6,0	2	23,7	23	83,4	169	3,4	22	196,2	499
Povodí Odry, s. p.	110,0	330	0,0	0	6,6	12	64,3	83	5,9	48	186,8	497
Povodí Moravy, s. p.	205,8	1 036	0,2	6	106,7	14	19,8	129	2,3	51	334,8	1 272
Celkem	860,5	2 893	6,9	15	768,9	94	293,4	700	45,3	713	1 975,0	4 577

Pramen: MZe, s. p. Povodí, VÚV T.G.M., v.v.i.

Pozn.: Vysvětlivky k položce zemědělství (včetně závlah, bez chovu ryb), energetika (včetně dobývání nerostných surovin), průmysl (bez energetiky a vodovodů) a k položce ostatní (včetně stavebnictví) jsou uvedeny v kap. 4.1.

Graf 4.3.1

Vypouštění odpadních vod v ČR v letech 1980–2011

Pramen: MZe, s. p. Povodí, VÚV T.G.M., v.v.i.

Průtočný profil řeky Ostravice, Frýdek-Místek

Jan Lopour – 7 let
I. třída, ZŠ Palachova, Žďár nad Sázavou, Kraj Vysočina

5. Zdroje znečištění

5.1 Bodové zdroje znečištění

Jakost povrchových vod ovlivňují především bodové zdroje znečištění (města a obce, průmyslové závody a objekty soustředěné zemědělské živočišné výroby). Úroveň ochrany vod před znečištěním se nejčastěji hodnotí podle vývoje produkovaného a vypouštěného znečištění.

Produkovaným znečištěním je míněno množství znečištění obsažené v produkovaných (nečištěných) odpadních vodách. V souvislosti s požadavky EU se v ČR věnuje v posledních letech zvýšená pozornost sběru údajů a analýze vývoje tohoto znečištění. Zajišťuje se především rozšířený soubor vykazovaných dat od většího počtu subjektů v rámci tzv. vodohospodářské bilance, v souladu s požadavky stanovenými vyhláškou č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a údajích pro vodní bilanci.

Produkce znečištění se v roce 2011 oproti roku 2010 významněji nezměnila. U organického znečištění podle BSK_5 se v roce 2011 oproti roku 2010 snížila o 6 382 t (o 2,6 %), v ukazateli $CHSK_{Cr}$ o 9 935 t (o 1,7 %), v ukazateli NL o 2 475 t (o 0,9 %) a v ukazateli RAS o 53 403 t (o 6,0 %). Poslední uvedený ukazatel je takto výrazně nižší spíše z důvodu nižšího procenta vykazovaných hodnot za rok 2011 jednotlivými povinnými subjekty (§ 11 vyhlášky č. 431/2001 Sb.)

Vypouštěným znečištěním je znečištění obsažené v odpadních vodách vypouštěných do vod povrchových. Ve srovnání s rokem 2010 se vypouštěné znečištění v roce 2011 snížilo v ukazateli BSK_5 o 444 t (o 6,1 %), $CHSK_{Cr}$ o 3 349 t (o 7,3 %), NL o 2 155 t (o 15,3 %) a RAS o 37 352 t (o 4,3 %). K poklesu došlo u všech údajů vykazovaných jednotlivými s. p. Povodí. Rovněž je možné zaznamenat výrazné snížení u ukazatele NL u Povodí Labe, s. p. (o 21,8 %), a Povodí Odry, s. p. (o 36,2 %). U ukazatele RAS došlo ke snížení u všech s. p. Povodí, pouze lze zaznamenat nevýrazné zvýšení u Povodí Ohře, s. p. (o 3,2 %). Ukazatel vypouštěného N_{anorg} se u všech s. p. Povodí vyjma s. p. Povodí Vltavy snížil. Nejvýraznější pokles lze zaznamenat v Povodí Labe, s. p. (o 34,6 %). Uvedená skutečnost souvisí s tím, že v roce 2009 byla dokončena opatření k eliminaci vypouštěného znečištění v ukazateli dusík na nejvýznamnějším zdroji v povodí

ČOV Břeclav, Dyje

Labe ve společnosti Synthesia, a. s., a též např. na ČOV Nový Bydžov, Nové Město nad Metují, Police nad Metují, Vysoké Mýto. K dalšímu výraznému úbytku znečištění přispělo ukončení vypouštění odpadních vod z odkaliště Elektrárny Mělník (Horní Počaply). Nezanedbatelným vlivem bylo i snížení celkového množství vypouštěných odpadních vod v porovnání s rokem 2010. Vývoj vypouštěného a zpoplatněného znečištění od roku 1990 dokládá graf 5.1.1.

Mezi roky 1990 až 2011 došlo k poklesu vypouštěného znečištění v ukazatelích BSK_{50} o 95,4 %, $CHSK_{Cr}$ o 89,5 %, NL o 93,8 % a RAS o 16,1 %.

V letech 1990–2011 se podařilo snížit i vypouštěné množství nebezpečných a zvláště nebezpečných závadných látek. K významnému poklesu došlo také u makronutrientů (dusík, fosfor) v důsledku toho, že se v technologii čištění odpadních vod u nových a intenzifikovaných ČOV cíleně uplatňuje biologické odstraňování dusíku a biologické nebo chemické odstraňování fosforu.

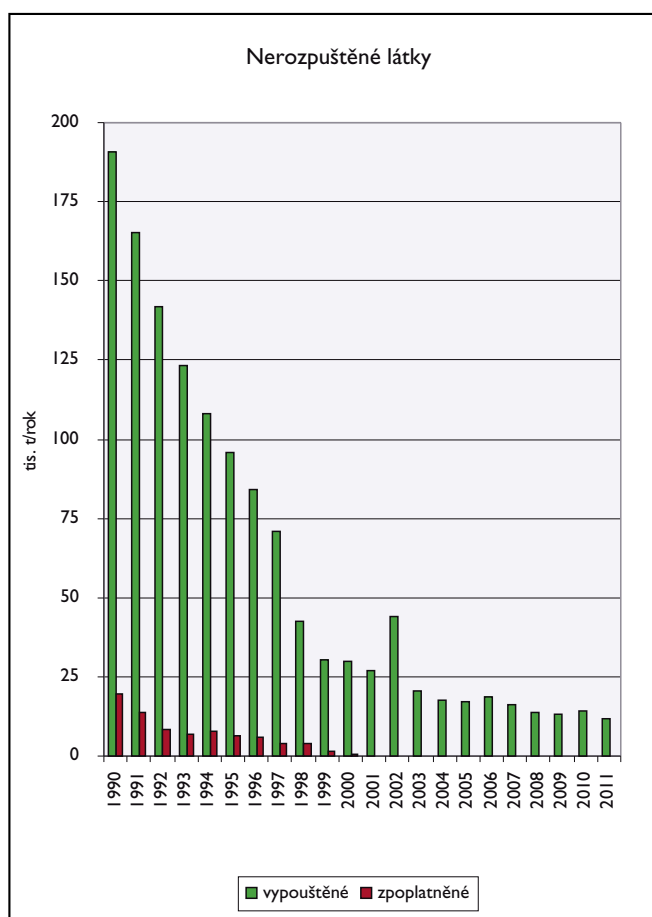
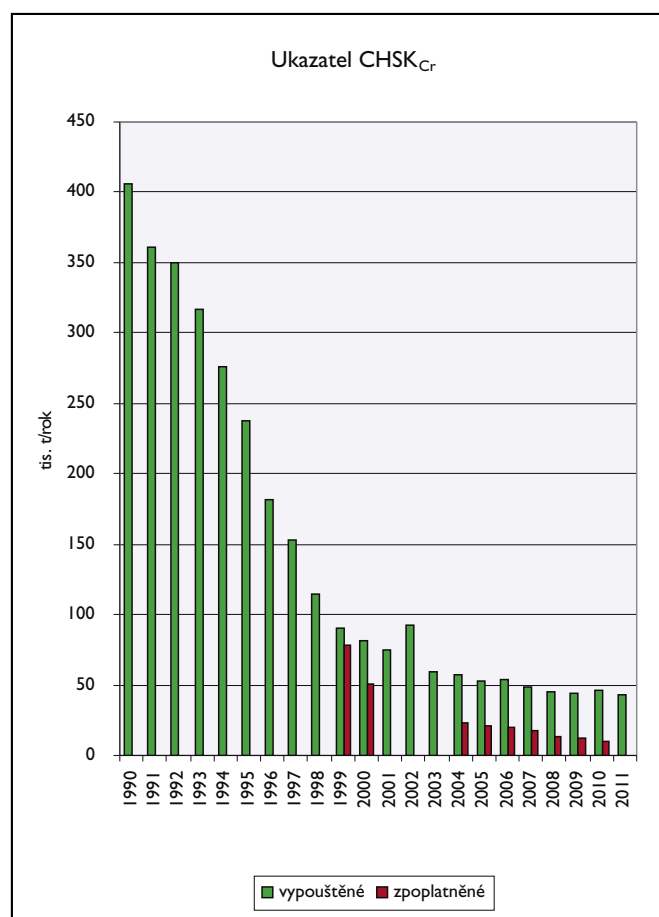
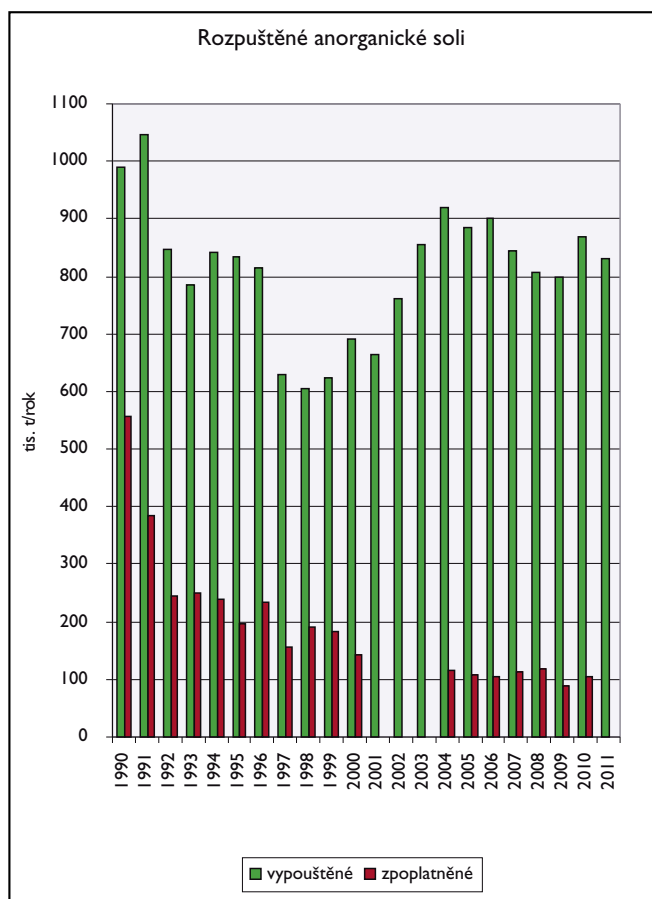
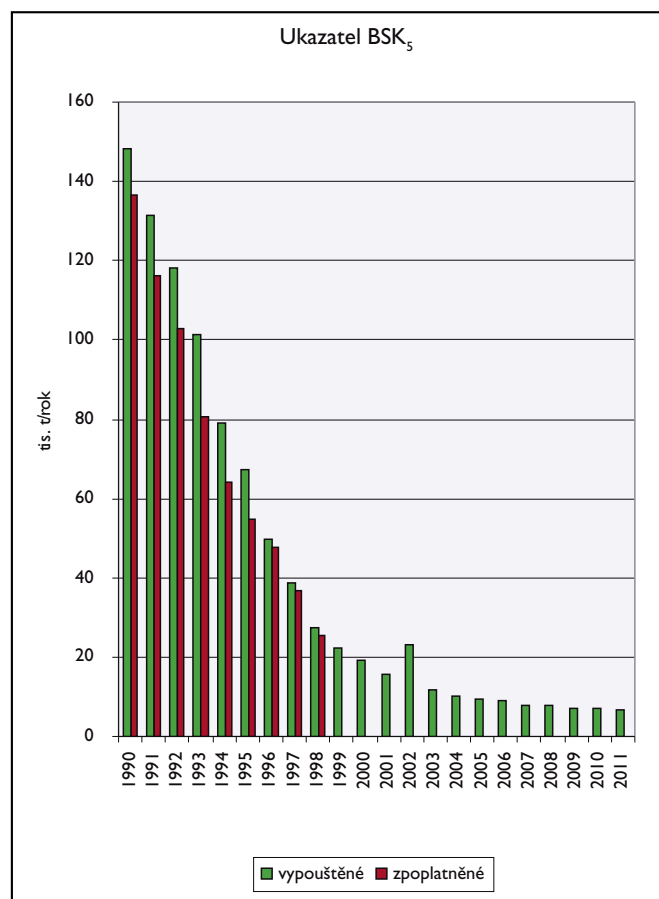
Tabulka 5.1.1

Produkované a vypouštěné znečištění v roce 2011

s. p. Povodí	Produkované znečištění v t/rok						Vypouštěné znečištění v t/rok					
	BSK_5	$CHSK_{Cr}$	NL	RAS ^{*)}	N_{anorg}	P_{celk}	BSK_5	$CHSK_{Cr}$	NL	RAS	N_{anorg}	P_{celk}
Povodí Labe, s. p.	45 489	118 067	51 935	210 980	6 807	1 055	1 701	10 858	2 975	202 255	3 000	283
Povodí Vltavy, s. p.	85 072	194 907	93 088	155 864 ^{*)}	9 075	2 076	2 230	12 609	3 222	165 278	4 200	321
Povodí Ohře, s. p.	15 591	53 419	19 107	126 717	1 949	636	505	4 251	1 714	127 822	1 083	212
Povodí Odry, s. p.	37 993	77 665	33 598	218 528	3 888	647	881	7 076	2 072	218 528	1 301	132
Povodí Moravy, s. p.	59 220	137 672	69 285	117 275	6 091	1 461	1 472	7 885	1 916	116 247	2 186	242

Pramen: VÚV T.G.M., v. v. i, z podkladů ČSÚ a s. p. Povodí

Pozn.: *) Množství produkovaného a vypouštěného znečištění by mělo být přibližně shodné (běžnými způsoby čištění odpadních vod nelze koncentraci RAS snížit). S ohledem na výkaznickou kázeň lze však mnohdy zaznamenat nižší kompletnost údajů u znečištění produkovaného než u vypouštěného.

Graf 5.1.1**Vypouštěné a zpoplatněné znečištění v letech 1990–2011**

Pramen: VÚV T.G.M., v. v. i., z podkladů ČSÚ a s. p. Povodí

5.2 Plošné znečištění

Jakost povrchových a podzemních vod významně ovlivňuje rovněž plošné znečištění – zejména znečištění ze zemědělského hospodaření, atmosférické depozice a erozních splachů z terénu. Význam plošného znečištění tak s pokračujícím poklesem znečištění z bodových zdrojů proto roste. Jeho podíl je podstatný především u dusičnanů, pesticidů a acidifikace, méně u fosforu.

Mezi hlavní opatření ke snížení plošného znečištění vod ze zemědělských zdrojů patří nařízení vlády č. 103/2003 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech, ve znění pozdějších předpisů. V rámci tohoto nařízení byly vymezeny tzv. zranitelné oblasti a vyhlášen akční program.

Akční program lze charakterizovat jako soubor opatření ve zranitelných oblastech, který má za cíl snížit znečištění vody způsobené dusičnany a předcházet dalšímu možnému znečištění. Mezi hlavní opatření akčního programu patří stanovení zákazu hnojení minerálními dusíkatými hnojivy a hnojivy s rychle uvolnitelným dusíkem v zimním období v závislosti na plodině/kultuře a klimatickém regionu (§ 6), střídání plodin a provádění protierozních opatření a stanovení celkového množství dusíku organického původu použitého na zemědělskou půdu v rámci jednoho podniku. Dále pak vybudování skladovacích kapacit pro statková hnojiva, které musí odpovídat potřebě uskladnění jejich šestiměsíční produkce. Účinnost akčního programu je pravidelně vyhodnocována ve čtyřletém období na základě monitoringu a vyhodnocení účinnosti předcházejícího akčního programu.

Monitoring zahrnuje:

- ověřovací průzkum plnění požadavku akčního programu v zemědělských podnicích ve zranitelných oblastech,
- hodnocení terénního šetření v zemědělských podnicích ve zranitelných oblastech,
- hodnocení vývoje obsahu půdního dusíku z hlediska pěstovaných plodin a používané agrotechniky, včetně modelování pohybu dusíku v půdě a vodě pro následující období,
- sledování vývoje způsobu hospodaření ve zranitelných oblastech.

Přezkoumání zranitelných oblastí podle nařízení vlády č. 103/2003 Sb. bylo MŽP podle § 33 odst. 2 vodního zákona povinno provést nejpozději do čtyř let od nabytí účinnosti nařízení,

tj. do 1. září 2011 (revize zranitelných oblastí byly provedeny k 31. 3. 2011). Přezkoumání vymezení zranitelných oblastí je prováděno na základě § 3 nařízení vlády; realizuje jej odborný subjekt pověřený MŽP – ÚÚV T.G.M., v. v. i. První revidované vymezení zranitelných oblastí bylo vyhlášeno nařízením vlády č. 219/2007 Sb. V současné době bylo rozhodnuto, že již nebude realizována pouze další novela tohoto nařízení vlády – bude vydán zcela nový (kompletní) právní předpis (v současnosti je ve schvalovacím procesu). V tomto novém nařízení vlády bude též obsažen 3. akční program (byl již zaslán EU k připomínkám).

5.3 Havarijní znečištění

Jakost povrchových a podzemních vod negativně ovlivňuje i havarijní znečištění. V roce 2011 evidovala Česká inspekce životního prostředí na území České republiky celkem 107 případů úniků do povrchových vod a čtyři úniky do podzemních vod.

Podle zákona č. 254/2001 Sb. vede ČIŽP centrální evidenci havárií již od roku 2002. V roce 2003 zahájila ČIŽP spolupráci s Hasičským záchranným sborem – zejména při předávání informací o haváriích. V roce 2011 bylo ČIŽP zaevidováno 181 havárií, které naplňovaly definici havárie dle § 40 zákona č. 254/2001 Sb. Ne všechny ohlášené havárie však byly haváriemi ve smyslu zákona, řada z nich však byla šetřena. V posuzovaném roce výrazně stoupl počet havárií způsobených dopravou (o 19 zaznamenaných případů). Úhyn ryb byl průvodním jevem u 27 havárií, což je v porovnání s rokem předcházejícím o 11 případů více. Původce havárie byl znám ve 120 případech, což představuje 66 % z celkového počtu evidovaných havárií. V 70 případech ČIŽP havárii šetřila nebo se šetření přímo zúčastnila.

Nejpočetnější skupinou znečišťujících látek byly ropné látky – 56,4 % z celkového počtu evidovaných případů, po nich následovaly odpadní vody – 10,5 % a chemické látky mimo těžkých kovů – 6,6 %. Charakter znečišťujících látek nebyl zjištěn u 14 havárií (10,5 %).

V členění podle oborů původců havárií byly nejpočetnější havárie způsobené při dopravě (19,3 %), za ně se řadily četností havárie související s odstraňováním odpadních vod a pevného odpadu (5,5 %), havárie ze zemědělství, myslivosti a souvisejících činností (4,4 %) a havárie ostatních původců (11,0 %). Činnost původce nešlo zařadit u 45,3 % případů. Za porušení právních předpisů platných v oblasti vodního hospodářství uložila ČIŽP v roce 2011 celkem 408 pokut, z toho 353 pokut nabylo právní moci a celková částka pak činila 16,622 mil. Kč.

Vodní plocha na přítoku do Bíliny, Mezihoří

Citrón

Víte, život v Africe nabyt nikdy jednoduchý. Když už něco vypěstujete, obvykle to prodáte za směšnou cenu, pokud vám to ovšem dřív neukradnou vojáci některé z armád, která si ve vašem životním prostředí vyřizuje účty. Proto lidi neustále sužují nemoci, hlad a žízeň. V tomhle pekle na zemi člověk, kterému říkali Lu, zasadil nedaleko za svou vesnicí citrónové semínko. Měl velké štěstí, jelikož v jeho vesnici se nacházela studna, a tak semínko každý den s láskou zaléval, až z něj vyrostl pěkně vzrostlý citrónovník, který se rok co rok obypával žlutými citróny, které Lu s ostatními vesničany prodali na trhu a tím si alespoň nepatrně ulehčili svůj krušný životní úděl. Pro lidi z vyspělého světa něco nepředstavitelného, ale tady až moc dobré na to, aby to vydrželo.

Každým rokem se zde půda stále více měnila na prach a studna vysychala. Pršelo stále méně a méně. Citrónovník už několik let nedostával tolik vody, kolik potřeboval, ale snášel obtíže statečně, jelikož věděl, že Lu ze svého přídele vody vždy vyčlení podstatnou část, aby mohl zalít citrónovník. Vyčerpání se ale na stromu projevilo. Tento rok měl jen jeden plod, což jsem byl náhodou já. Lu jednou citrónovníku řekl: „Dávej na ten citrón pozor, už jsem ti říkal, že začala válka a nikdo si není jistý, co bude.“ To bylo naposledy, co jsme Lua viděli. Další den se z vesnice místo Luových kroků ozvala jen střelba. Táta citrónovník věděl, že do vesnice přišli vojáci a všechny zastřelili, ale mně nic neřekl, snad abych nebyl zbytečně nervózní.

Došlo mi to teprve tehdy, když nás Lu nepřišel už čtvrtý den zalít a táta začínal pomalu usychat. Cítil jsem, jak mi dává všechnu svou vodu, protože věděl, že on už nemá šanci. Chtěl zachránit aspoň mě. Tak šly dny, až jednoho dne táta citrónovník na můj pozdrav „dobré ráno“ neodpověděl. Chtěl jsem brečet, ale byl jsem tak vysušený, že to prostě nešlo. Už jsem se pomalu smiřoval s osudem, že uschnu stejně jako můj otec, ale dalšího dne šel kolem nějaký kluk. Všiml si mě a utrl mě. Nesl mě do města, kde mě nabídl obchodníkovi s ovocem. Obchodník na mě pohlédl a potom mě vložil do košíku s ostatními citróny, ale klukovi nezaplatil. Kluk na něj začal křičet, že chce své peníze, ale slyšeli to kolemjdoucí vojáci, chlapce zatkli za výtržnictví a odvedli ho. Za chvíli přišel tlustý pán, který říkal, že shání bio ovoce pro Evropu. Obchodník mu tedy prodal všechno, co měl, pán s pomocníky nás naložili do vlaku a už jsem jel někam do neznáma. Jeli jsme snad celou věčnost, a tak jsem usnul. Probudila mě hrozná rána a cítil jsem bolest, jelikož jsem narazil na dřevěnou stranu bedýnky a teď jsem měl na kůře hnědou otláčeninu. Nic jsem si z toho ale nedělal, jelikož můj nejpodstatnější vnitřek zůstal nepoškozen, a spal jsem dál. U moře nás přeložili z vlaku na loď, pluli jsme do Evropy. Nákladním autem jsem se dostal do supermarketu. Zpočátku jsem byl nadšený, ale pouze do té doby, než jsem si vedle přihrádky s ovocem všiml cedulky „Zboží, které bychom si sami nekoupili, dáváme okamžitě pryč“. Do dvou hodin jsem ležel v igelitovém pytlí na odpadky. Potom mě odvezli popeláři a právě teď hledím tváří v tvář obří peci na spalování odpadků.

Kvůli tomu, že na sobě mají hnědou skvrnu, citróny tady v Evropě končí v ohni. Zajímavé. V Africe by za ně dali všechno. Zamyslete se. Lidé v chudých částech světa umírají hladu a žízní a my se zmůžeme jen na vyprávění trapných vtípů o tom, že jsou hubení jako čárkové kódy (třeba od citrónů). Raději bychom si měli vážit toho, co máme, a pomoci těm, co nic nemají.

6. Správa vodních toků

6.1 Odborná správa vodních toků

Vnitrozemská poloha České republiky v srdci střední Evropy předurčuje vztah území k evropské říční síti a označujeme ji jako „střecha“ Evropy. Základní hydrografickou síť dle map v měřítku 1:10 000 tvoří přibližně 108,5 tisíc km vodních toků (s přirozenými i upravenými koryty). Vodní toky na území České republiky jsou rozděleny na významné a drobné vodní toky. Odborná správa vodních toků v roce 2011 probíhala v souladu s ustanovením § 47 vodního zákona.

Rozhodujícími správci vodních toků jsou státní podniky Povodí a LČR v působnosti MZe, kteří od 1. 1. 2011 spravují též drobné vodní toky převedené ze ZVHS. Správa drobných vodních toků byla převedena na příslušné s. p. Povodí podle územní působnosti a na LČR podle kritérií lesnatosti. Státní podniky Povodí a LČR zajišťují správu cca 91,7 % délky vodních toků v ČR. Přibližně 5,6 % se na správě vodních toků podílejí ostatní subjekty, mezi něž patří Ministerstvo obrany, Správy národních parků a ostatní fyzické a právnické osoby.

Odbornou správu vodních toků rozdělenou podle jednotlivých správců vodních toků uvádí tabulka 6.1.1.

Konkrétní výčet významných vodních toků je uveden ve vyhlášce č. 470/2001 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností, souvisejících se správou vodních toků, ve znění vyhlášky č. 267/2005 Sb., která vstoupila v platnost k 1. 7. 2005. V současné době probíhá novelizace vyhlášky. Jedná se o přehled 814 vodních toků zařazených v „Seznamu významných vodních toků“, který tvoří přílohu č. I zmiňované vyhlášky. Součástí seznamu je také identifikátor významných vodních toků (IDVT). Významné vodní toky o celkové délce 16 838 km spravují, ve smyslu ustanovení § 4 zákona č. 305/2000 Sb., o povodích, jednotlivé státní podniky Povodí Labe, Povodí Moravy, Povodí Odry, Povodí Ohře a Povodí Vltavy.

Páteřními toky jsou Labe (370 km) s Vltavou (433 km) v Čechách, Morava (272 km) s Dyjí (306 km) na jižní Moravě a Odry (135 km) s Opavou (131 km) na severu Moravy a ve Slezsku.

Všechny ostatní vodní toky (ustanovení § 43 vodního zákona) spadají do kategorie drobné vodní toky. Úhrnná délka drobných vodních toků zanesených v mapách v měřítku 1:10 000 činí 91 717 km. Správa drobných vodních toků se provádí ve smyslu ustanovení § 48 vodního zákona, a to na základě příslušného určení MZe (ustanovení § 48 odst. 2 vodního zákona). V případě, že správa drobného vodního toku není určena, spravuje jej podle ustanovení § 48 odst. 4 vodního zákona správce recipientu, do něhož je drobný vodní tok zaústěn. Tento správce zde vykonává správu do doby, než bude vydáno určení správy vodního toku podle § 48 odst. 2 vodního zákona. Správu drobných vodních toků mohou vykonávat obce, jejichž územím drobné vodní toky protékají, fyzické nebo právnické osoby, popřípadě organizační složky státu, jímž drobný vodní tok slouží, nebo s jejichž činností souvisejí. Vzor a obsah žádosti o určení drobného vodního toku do správy je uveden a podrobně specifikován ve výše uvedeném vyhláše č. 470/2001 Sb.

K zajištění informovanosti veřejné správy a široké veřejnosti o správě vodních toků slouží „Evidence vodních toků“, která je přístupná v rámci Informačního systému VODA ČR, tj. www.voda.gov.cz. V současné době je již prezentována vzniklá evidence v měřítku 1:10 000.

Pořizovací hodnota dlouhodobého hmotného majetku souvisejícího s vodními toky dosáhla v roce 2011 hodnoty 50,12 mld. Kč. Oproti předchozímu období vykazuje tato hodnota meziroční nárůst 0,25 mld. Kč.

Meziroční nárůst vyjadřuje převážně přírůstky dlouhodobého hmotného majetku získaného obnovou a plánovaným rozvojem svěřeného majetku formou běžné investiční výstavby a průběžného zařazování převzatého majetku a dokončených

Tabulka 6.1.1

Odborná správa vodních toků

Kategorie	Správce	Délka vodních toků v km	
		2010	2011
Významné vodní toky ¹⁾	Povodí Labe, s. p.	3 560,1	3 691,8
	Povodí Vltavy, s. p.	4 761,1	4 961,7
	Povodí Ohře, s. p.	2 290,8	2 977,3
	Povodí Odry, s. p.	1 111,4	1 360,0
	Povodí Moravy, s. p.	3 814,6	3 847,6
	Celkem	15 538,0	16 838,4
Drobné vodní toky	ZVHS	46 091,0	---
	Lesy ČR, s. p.	24 793,0	39 148,5
	s. p. Povodí celkem	11 337,0	43 506,0
	Ostatní správci ²⁾	7 388,0	6 034,6
	Ostatní ³⁾	9 303,0	3 027,8
	Celkem	98 912,0	91 716,9
Vodní toky celkem		114 450,0	108 555,4

Pramen: MZe

Pozn.: ¹⁾ Změna délky významných vodních toků nebyla způsobena změnou vyhlášky č. 470/2001 Sb., ale zpřesněním kilometráže vodních toků při přepočtu jejich délky z map různých měřítek.

²⁾ Zahnuje správy Národních parků, Ministerstva obrany (úřady vojenských újezdů), obcí a ostatních fyzických a právnických osob (např. doly).

³⁾ Jedná se o drobné vodní toky pramenící na území ČR, které odtékají do zahraničí. Těmto tokům doposud nebyl určen správce a nelze na ně uplatnit § 48 odst. 4 vodního zákona (v roce 2010 byly navíc započteny též hlavní odvodňovací zařízení).

vodních děl. V roce 2011 byl v rámci Smlouvy o bezúplatném převodu příslušnosti hospodařit s majetkem, právy a závazky a o jejich převzetí do práva hospodařit převeden vodohospodářský majetek a ostatní majetek související s převodem správy drobných vodních toků ze ZVHS na státní podniky Povodí a LČR. Celková suma pořizovací hodnoty dlouhodobého hmotného majetku se ale významně nezměnila. Konkrétní hodnoty dlouhodobého hmotného majetku v pořizovacích cenách u jednotlivých správců vodních toků s meziročním vývojem (přírůstky dlouhodobého hmotného majetku) jsou uvedeny v tabulce 6.1.2.

Tabulka 6.1.2

Pořizovací hodnota dlouhodobého hmotného majetku souvisejícího s vodními toky v mld. Kč.

Správci vodních toků v působnosti MZe	2010	2011
Povodí Labe, s. p.	8,59	10,10
Povodí Vltavy, s. p.	7,86	10,87
Povodí Ohře, s. p.	8,56	9,50
Povodí Odry, s. p.	5,13	5,91
Povodí Moravy, s. p.	6,94	8,39
Celkem s. p. Povodí	37,08	44,77
ZVHS	9,82	0,15
Lesy ČR, s. p.	2,97	5,20
Celkem	49,87	50,12

Pramen: MZe

Kontrolní činnost jednotlivých státních podniků Povodí je prováděna příslušnými kontrolními orgány. V roce 2011 byly provedeny následující komplexní i úzce zaměřené kontroly.

Ministerstvo zemědělství

MZe byly prováděny stejně jako v minulých letech zejména průběžné veřejnosprávní kontroly zaměřené na plnění podmínek, čerpání finančních prostředků státního rozpočtu a hospodaření podniku v souvislosti s převodem majetku ZVHS. V tomto roce proběhlo celkem 17 kontrol, u každého s. p. Povodí byly provedeny minimálně dvě kontroly. Většinu kontrol provedl odbor vodohospodářské politiky a protipovodňových opatření, dále pak odbor vody v krajině a odstraňování povodňových škod a odbor zakladatelské činnosti. U jedné kontroly byla zjištěna čtyři zjištění, která byla doplněna doporučeními návrhy pro jejich odstranění. U další kontroly neodpovídalo věcné plnění dle smlouvy, což bylo způsobeno nedokončenou akcí převzatou v rámci transformace ZVHS. V dalších kontrolách nebyly zjištěny žádné zásadní závady a bylo konstatováno, že čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu je v souladu se všemi předpisy.

Finanční úřady

Tyto orgány státní správy v roce 2011 provedly u s. p. Povodí Vltavy, Odry, Labe a Ohře celkem šest finančních kontrol zaměřených na kontrolu oprávněnosti použití dotací a dodržování rozpočtových pravidel a kázně. Jedna kontrola ve s. p. Povodí Labe nebyla doposud ukončena a u jedné kontroly ve s. p. Povodí Odry nebyl kontrolní orgán schopen posoudit správnost postupu. Ostatní kontroly byly bez závad.

Zdravotní pojišťovna

Povinnost zaměstnavatele v oblasti placení pojistného na zdravotní pojištění a dodržování ostatních povinností plátce pojistného byla kontrolována u s. p. Povodí Labe, Vltavy, Moravy a Odry celkem sedmi kontrolami. U jedné kontroly byla porušena oznamovací povinnost, přičemž vše bylo napraveno, ale závěrečný protokol nebyl doposud podepsán.

Rašeliník, Fláje – průhled mezi sloupky rybiho přechodu

Česká správa sociálního zabezpečení

Okresní pobočka a městská pobočka této instituce provedly v roce 2011 u s. p. Povodí Moravy, Labe a Vltavy celkem pět kontrol pojistného, provádění nemocenského pojištění a plnění úkolů v důchodovém pojištění. U kontrol nebyly zjištěny vážné nedostatky.

Inspektorát bezpečnosti práce

Inspektorát bezpečnosti práce provedl po jedné kontrole u s. p. Povodí Vltavy a Moravy. U kontroly s. p. Povodí Moravy zaměřené na dodržování předpisů bezpečnosti práce bylo shledáno pět negativních kontrolních zjištění a byla udělena pokuta, která byla následně uhrazena. U druhé kontroly nebyly zjištěny nedostatky.

Kontroly provedené dalšími orgány státní správy

U státního podniku Povodí Vltavy byla provedena kontrola Krajskou hygienickou stanicí a Hasičským záchranným sborem Středočeského kraje a Celním úřadem Praha 5. Kontroly nezjistily závady. U státního podniku Povodí Odry byly provedeny dvě kontroly Statutárním městem Ostrava – magistrát a kontrola Magistrátem města Ostrava ve věci předběžné kontroly oprávněnosti požadavku na investiční záměr. Kontroly neshledaly nedostatky a opatření k nápravě nebyla uložena. Další kontrolu související s převodem majetku a přechodem zaměstnanců ze ZVHS na s. p. Povodí Odry provedl Grant Thorton. Nebyly zjištěny nedostatky. Krajský úřad Pardubického kraje a Zlínského kraje provedl po jedné kontrole ve státním podniku Povodí Moravy ve věci plnění podmínek pro přidělení dotace. Obě kontroly byly bez zjištěných nedostatků. Státní úřad pro jadernou bezpečnost regionální centrum Brno provedl jednu kontrolu u s. p. Povodí Moravy, při které nebyly zjištěny nedostatky. Český institut pro akreditaci provedl dvě kontroly u s. p. Povodí Moravy. Obě kontroly bez negativního zjištění. Krajská veterinární správa pro Moravskoslezský kraj a Ústecký kraj provedla celkem tři kontrolní zjištění, při kterých nebyly zjištěny žádné nedostatky.

Kontrolní činnost u Zemědělské vodohospodářské správy je prováděna příslušnými kontrolními orgány. V roce 2011 byly provedeny u této organizace následující jak komplexní, tak úzce zaměřené kontroly.

Ministerstvo zemědělství

MZe provedlo u ZVHS dvě veřejnosprávní kontroly. První kontrola byla zaměřena na převod majetku na státní podniky Povodí a Lesy ČR. V souvislosti s touto kontrolou nebyly zjištěny žádné závažné nedostatky a nebyla uložena žádná nápravná opatření. Druhá kontrola se zabývala kontrolou hospodaření podle zákona o finanční kontrole za roky 2008–2010, později byla rozšířena o kontrolu převodu majetku na státní podniky Povodí a Lesy ČR. Nápravná opatření nebyla uložena.

Vnější úkoly na ekonomickém úseku činnosti

V průběhu roku 2011 bylo na ekonomickém úseku činnosti ZVHS provedeno pět kontrol Správ sociálního zabezpečení, dvě kontroly zdravotní pojišťovny a jedna kontrola Státního úřadu inspekce práce. Byly zjištěny dva nedoplatky pojistného v celkové výši 21 780 Kč a uloženo penále ve výši 650 Kč.

6.2 Státní podniky Povodí

V roce 2011 došlo po dlouhé době ke stagnaci, respektive k mírnému poklesu celkových výnosů podniků Povodí, a to o 0,2 %, v absolutní částce pokles o 7,4 mil. Kč. Na mírném poklesu celkových výnosů se podílely všechny ukazatele kromě ukazatele platby za odběry povrchové vody a ukazatele ostatní provozní dotace.

Meziroční mírný pokles celkových výnosů státních podniků Povodí byl převážně ovlivněn poklesem výroby elektrické energie, a to o 71,8 mil. Kč, což odpovídá meziročnímu poklesu o 12 %. Výnosy z výroby elektrické energie jsou u většiny státních podniků Povodí jen z vlastních MVE, pouze u Povodí Ohře, s. p., se na tržbě podílí malou měrou i fotovoltaická elektrárna. Nejvyšší meziroční pokles 15,2 % zaznamenaly příjmy za využívání vzdouvacích zařízení, tj. pokles v absolutní hodnotě téměř o 22,8 mil. Kč. Meziroční pokles v absolutní hodnotě 31,3 mil. Kč zaznamenaly podobně jako u loni ostatní příjmy, tj. meziroční pokles o 6,7 %. Mírný meziroční pokles 3,3 % byl u dotací ze státního rozpočtu, tj. pokles v absolutní hodnotě téměř o 13 mil. Kč. Meziroční nárůst ve výši 4,2 % za odběry povrchové vody v absolutní částce 123,4 mil. Kč téměř vyrovnal meziroční poklesy tržeb v ostatních ukazatelích. Meziroční nárůst 174,2 % zaznamenaly ostatní provozní dotace, ale v absolutní hodnotě byl nárůst pouze o 7,6 mil. Kč.

Tabulka 6.2.1

Struktura výnosů s. p. Povodí v roce 2011 v tis. Kč

Ukazatel	Povodí Labe, s. p.	Povodí Vltavy, s. p.	Povodí Ohře, s. p.	Povodí Odry, s. p.	Povodí Moravy, s. p.	Celkem
Platby za odběry povrchové vody	846 498	707 163	479 126	497 413	543 494	3 073 694
Výroba elektrické energie	44 387	217 348	169 488	65 682	30 831	527 736
Příjmy za využívání vzdouvacích zařízení	6 896	112 184	3 260	0	4 956	127 296
Ostatní příjmy	80 646	103 820	109 694	93 210	50 719	438 089
Dotace ze státního rozpočtu	56 810	7 979	25 447	55 787	234 726	380 749
Ostatní provozní dotace	2 401	945	1 950	913	5 800	12 009
Celkem s. p. Povodí	1 037 638	1 149 439	788 965	713 005	870 526	4 559 573

Pramen: MZe, s. p. Povodí

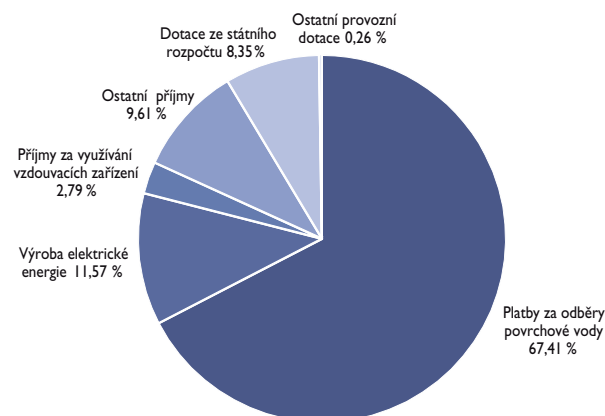

Údržba travních porostů v průtočném profilu Opavice, Krnov

Struktura výnosů s. p. Povodí v roce 2011 je vyjádřena v tabulce 6.2.1. Graf 6.2.1 názorně zobrazuje podíl jednotlivých druhů tržeb na celkových výnosech s. p. Povodí. Vývoj celkových dodávek povrchové vody za úplatu v technických jednotkách v delší časové řadě je uveden v tabulce 6.2.2. Ceny za jednotlivé druhy odběrů povrchové vody jsou uvedeny v tabulkách 6.2.3 a 6.2.4.

Graf 6.2.1

Struktura výnosů s. p. Povodí v roce 2011

Pramen: MZe

Tabulka 6.2.2**Dodávky povrchové vody za úplatu v letech 2004–2011 v tis. m³**

s. p. Povodí		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Povodí Labe, s. p.	a)	815 491	777 041	748 522	765 070	807 073	800 772	817 645	775 223
	b)	39 182	39 818	46 518	39 396	36 031	36 787	38 843	37 892
Povodí Vltavy, s. p.	a)	274 084	262 532	263 685	260 008	252 659	243 528	238 582	230 817
	b)	163 896	160 483	161 528	155 382	153 131	146 670	144 164	140 087
Povodí Ohře, s. p.	a)	162 934	155 315	161 071	152 636	150 115	148 330	141 308	135 730
	b)	57 033	53 644	55 385	52 410	51 514	50 299	49 550	46 162
Povodí Odry, s. p.	a)	163 874	165 044	171 301	164 087	153 946	138 961	144 155	138 942
	b)	70 729	72 682	75 001	71 979	69 288	68 171	66 936	64 179
Povodí Moravy, s. p.	a)	145 185	154 770	162 336	174 803	179 833	174 398	173 661	182 361
	b)	36 969	34 953	34 128	33 554	32 553	31 233	31 063	31 861
Celkem s. p. Povodí	a)	1 561 568	1 514 702	1 506 915	1 516 604	1 543 626	1 505 989	1 515 351	1 463 073
	b)	367 809	361 580	372 560	352 721	342 517	333 160	330 556	320 181

Pramen: s. p. Povodí

Pozn.: a) za úplatu celkem

b) z toho pro vodovody pro veřejnou potřebu

Průměrná cena povrchové vody v rámci ostatních odběrů se v roce 2011 u státních podniků Povodí pohybovala okolo 3,61 Kč za m³, oproti minulému roku 2010 se tedy zvýšila o 8,7 %. Jedná se o ceny věcně usměrňované, do nichž lze promítnout pouze ekonomicky oprávněné náklady, přiměřený zisk a daň podle příslušných daňových předpisů.

Od roku 2003 jsou kromě průtočného chlazení a ostatních odběrů zjišťovány i úrovně odběrů a ceny povrchové vody pro účely zpoplatněných zemědělských závlah a zatápění umělých prohlubní terénu. S výjimkou Povodí Odry, s. p., se v roce 2011 realizovaly odběry pro účely zemědělských závlah v celkovém rozsahu 161 tis. m³, což představuje za souhrn všech státních podniků Povodí v meziročním porovnání pokles o 31 tis. m³

oproti roku 2010. Na tomto poklesu odběrů povrchové vody pro účely zemědělských závlah se podílely všechny státní podniky Povodí, zejména státní podniky Povodí Ohře a Povodí Labe. Povodí Ohře, s. p., uvádí stejně tak jako v minulých letech jako jediný odběry povrchové vody pro zatápění umělých prohlubní v terénu, a to v množství 18 091 tis. m³.

Současné ceny v dnešním pojetí nevyjadřují hodnotu povrchové vody, ale cenu služby – tj. umožnění dodávek, které zabezpečují s. p. Povodí uživatelům vody.

Tyto ceny podléhají regulaci formou věcného usměrňování podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, a pravidlům stanoveným rozhodnutími Ministerstva financí o regulaci cen, tj. příslušnými výměry, kterými se vydává seznam zboží s regulovanými cenami, které jsou uveřejňovány v Cenovém věstníku.

Tabulka 6.2.3**Cena za odběry pro průtočné chlazení v letech 2002–2011 v Kč/m³**

s. p. Povodí	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Povodí Labe, s. p.	0,65	0,39	0,40	0,40	0,40	0,44	0,49	0,53	0,55	0,60
Povodí Vltavy, s. p.	0,86	0,91	0,92	0,93	0,94	0,96	1,00	1,03	1,10	1,13
Povodí Moravy, s. p.	0,53	0,41	0,49	0,54	0,56	0,62	0,67	0,67	0,67	0,67

Pramen: s. p. Povodí

Pozn.: Jednotková cena za m³ je uváděna bez daně z přidané hodnoty.**Tabulka 6.2.4****Cena za ostatní odběry povrchové vody v letech 2002–2011 v Kč/m³**

s. p. Povodí	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Povodí Labe, s. p.	1,88	2,04	2,20	2,35	2,51	2,70	2,93	3,16	3,35	3,63
Povodí Vltavy, s. p.	1,70	1,79	1,90	2,00	2,11	2,24	2,45	2,68	2,94	3,15
Povodí Ohře, s. p.	2,23	2,33	2,41	2,53	2,71	2,85	3,01	3,16	3,31	3,53
Povodí Odry, s. p.	2,01	2,08	2,12	2,40	2,53	2,70	2,89	3,10	3,35	3,58
Povodí Moravy, s. p.	2,89	3,06	3,12	3,26	3,49	3,88	4,19	4,65	4,97	5,47
Průměrná cena s. p. Povodí *)	2,10	2,23	2,44	2,42	2,56	2,68	2,67	3,13	3,32	3,61

Pramen: s. p. Povodí, VÚV T.G.M., v.v.i.

Pozn.: Jednotková cena za m³ je uváděna bez daně z přidané hodnoty.

*) Vypočteno váženým průměrem.

V roce 2011 státní podniky Povodí vykázaly v souhrnu růst příjmů za odběry povrchové vody, a to v absolutní částce zvýšením cca o 121 mil. Kč, což představuje zvýšení tempa meziročního nárůstu v této kategorii příjmů o 4,1 %. Nejvyšší meziroční nárůst 62 mil. Kč vykázal státní podnik Povodí Moravy, státní podnik Povodí Vltavy měl meziroční nárůst 21 mil. Kč a státní podniky Povodí Labe, Ohře a Odry vykázaly meziroční nárůst tržeb za odběry povrchové vody o cca 11-14 mil. Kč. Platby za odběry povrchové vody v desetileté časové řadě uvádí tabulka 6.2.5.

V roce 2011 oproti meziročním nárůstům od roku 2003 v tržbách za elektrickou energii z vlastních malých vodních elektráren došlo vzhledem k nepříznivé hydrologické situaci k poklesu těchto tržeb o více než 73 mil. Kč. Celkové tržby v této oblasti příjmů tvoří 525,5 mil. Kč.

I přes snížení tržeb za elektrickou energii oproti roku 2010 se daná položka umísťuje hned na druhém místě za hlavním

zdrojem výnosů, kterými jsou platby za odběry povrchové vody. Oproti předchozímu roku byla do provozu uvedena jedna MVE ve vlastnictví s. p. Povodí Moravy a celkový počet MVE je nyní 90. Nejvyšší tržby 217,3 mil. Kč za elektrickou energii vykazuje s. p. Povodí Vltavy, který provozuje 18 vlastních MVE. Vysoké tržby 167,3 mil. Kč vykazuje i s. p. Povodí Ohře, disponující největším počtem MVE.

Tržby státních podniků Povodí dosáhly svého maxima téměř 600 mil. Kč v roce 2010. V roce 2011 došlo k meziročnímu nárůstu 5,1 mil. Kč pouze u Povodí Odry, s. p., ostatní s. p. Povodí vykazují meziroční pokles tržeb za elektrickou energii, nejvyšší pokles byl zaznamenán u s. p. Povodí Vltavy, a to o 21,6 mil. Kč. Podrobnější informace o celkovém počtu vlastních MVE v jednotlivých státních podnicích Povodí, jejich instalovaném výkonu, výrobě elektrické energie a tržbách podává tabulka 6.2.6.

Tabulka 6.2.5

Platby za odběry povrchové vody v letech 2002–2011 v mil. Kč

s. p. Povodí	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Povodí Labe, s. p.	566	613	669	669	678	705	735	785	833	846
Povodí Vltavy, s. p.	438	495	508	513	547	572	609	640	686	707
Povodí Ohře, s. p.	399	427	420	393 ^{*)}	434 ^{*)}	434 ^{*)}	450 ^{*)}	469 ^{*)}	468 ^{*)}	479 ^{*)}
Povodí Odry, s. p.	347	359	347	396	433	443	445	431	483	497
Povodí Moravy, s. p.	300	368	359	362	394	420	440	457	481	543
Celkem s. p. Povodí	2 050	2 262	2 303	2 333	2 486	2 574	2 679	2 782	2 951	3 072

Pramen: s. p. Povodí

Pozn.: *) Od roku 2005 bez tržeb za dopravu a čerpání vody.

Tabulka 6.2.6

Vlastní malé vodní elektrárny s. p. Povodí v letech 2006–2011

s. p. Povodí	Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Povodí Labe, s. p.	Počet MVE	19	19	20	20	20	20
	Instalovaný výkon v kW	5 217	5 217	5 892	5 892	5 892	5 892
	Výr. el. energie v MWh	18 619	19 270	18 325	20 356	23 589	20 871
	Tržby v tis. Kč	31 873	34 429	34 773	40 497	49 299	44 387
Povodí Vltavy, s. p.	Počet MVE	17	17	17	18	18	18
	Instalovaný výkon v kW	18 400	18 400	18 400	21 200	21 200	21 341
	Výr. el. energie v MWh	73 485	83 568	82 039	89 239	106 141	93 459
	Tržby v tis. Kč	126 279	151 919	181 435	208 580	238 981	217 348
Povodí Ohře, s. p.	Počet MVE	20	20	21	21	21	21
	Instalovaný výkon v kW	16 677	16 677	16 949	16 930	16 930	16 930
	Výr. el. energie v MWh	96 188	107 876	94 056	90 027	106 168	81 134
	Tržby v tis. Kč	167 066	209 510	197 824	194 911	214 290	167 297
Povodí Odry, s. p.	Počet MVE	14	14	16	16	16	16
	Instalovaný výkon v kW	5 103	5 103	5 731	5 731	5 731	5 731
	Výr. el. energie v MWh	20 801	25 827	31 964	28 662	30 937	28 113
	Tržby v tis. Kč	35 033	50 120	68 710	60 937	60 568	65 682
Povodí Moravy, s. p.	Počet MVE	13	16	15	14	14	15
	Instalovaný výkon v kW	3 400	3 530	3 522	3 482	3 482	3 495
	Výr. el. energie v MWh	14 483	8 709	14 281	14 252	14 365	12 607
	Tržby v tis. Kč	24 394	14 982	34 922	36 024	35 623	30 831
Celkem s. p. Povodí	Počet MVE	83	86	89	89	89	90
	Instalovaný výkon v kW	48 797	48 927	50 494	53 235	53 235	53 389
	Výr. el. energie v MWh	223 576	245 250	240 665	242 536	281 200	236 184
	Tržby v tis. Kč	384 645	460 960	517 664	540 949	598 761	525 545

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Ostatní příjmy státních podniků Povodí představují souhrn méně významných položek a jedná se zejména o pronájem pozemků, nebytových prostor a vodních ploch a dalších podnikatelských aktivit, z nichž nejvýznamnější jsou příjmy z výkonů strojních mechanismů a autodopravy, z výkonů laboratorní a za projektovou a inženýrskou činnost a rovněž se na celkové úrovni podílí i položka finančních výnosů.

Tato položka je často výrazně ovlivňována i řadou neplánovaných položek, jako jsou pojistná plnění, zvýšené přijaté úroky a mnohdy i výši převodů některých definovaných tržeb, které se však vztahují k minulým obdobím, ale byly realizovány až v tomto roce. S ohledem na tyto neplánované položky a výkyvy, které nelze vždy předvídat, mohou ostatní příjmy vykazovat značné meziroční výkyvy. V roce 2011 došlo k meziročnímu poklesu u ostatních příjmů státních podniků Povodí o 31,3 mil. Kč. Na celkovém meziročním poklesu tržeb se podílely všechny státní podniky Povodí kromě s. p. Povodí Ohře, který jediný vykazoval mírný nárůst, a to o 8,4 mil. Kč. Nejvýraznější meziroční pokles 15,5 mil. Kč zaznamenal s. p. Povodí Odry. Přehled o ostatních příjmech státních podniků Povodí v delší časové řadě uvádí tabulka 6.2.7.

Ostrov nad Oslavou

Tabulka 6.2.7

Ostatní příjmy s. p. Povodí v letech 2003–2011 v tis. Kč

s. p. Povodí	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Povodí Labe, s. p.	68 368	87 233	92 256	162 403	115 334	105 185	129 663	89 889	80 646
Povodí Vltavy, s. p.	136 859	85 855	77 430	304 594	73 143	82 165	128 136	113 624	103 820
Povodí Ohře, s. p.	67 525	59 410	73 068	80 937	74 837	110 493	117 623	101 250	109 694
Povodí Odry, s. p.	41 618	34 712	35 656	41 780	34 911	61 628	58 163	108 667	93 210
Povodí Moravy s. p.	55 643	48 960	58 411	61 959	46 423	78 966	69 306	56 000	50 719
Celkem s. p. Povodí	370 013	316 170	336 821	651 673	344 648	438 437	502 891	469 430	438 089

Pramen: s. p. Povodí

Finanční potřeby na stěžejní činnosti státních podniků Povodí jsou každoročně podporovány řadou dotací jak provozního, tak investičního charakteru. Bez státních dotací by v předešlých letech nemohly být odstraněny následky povodní a současně již zahájena systematická činnost, která umožňuje realizovat protipovodňová opatření, stanovit záplavová území a vypracovat řadu koncepčních studií.

Celkový objem dotací v roce 2011 vzrostl oproti roku 2010 o 21 %, ovšem v různém poměru dopadů dotací provozních a investičních.

Dotace provozního charakteru zaznamenaly meziroční nárůst o 6 % a investiční dotace zaznamenaly meziroční nárůst o 25,5 %. V roce 2011 celkový objem dotací činil 2,068 mld. Kč. Dotace jsou přidělovány zejména na programy zaměřené jak na prevenci, tak na likvidaci povodňových škod z předchozích let.

Kromě dotací procházejících rozpočtem MZe se na dotacích podílely i finanční prostředky ERDF, MŽP prostřednictvím fondů SFŽP a na protipovodňová opatření pak přispěly i některé krajské úřady a statutární města. Celkové provozní (neinvestiční) a investiční dotace jednotlivých s. p. Povodí přidělené v roce 2011 uvádí tabulka 6.2.8.

Tabulka 6.2.8

Dotace přidělené s. p. Povodí v roce 2011 v tis. Kč

s. p. Povodí	Provozní dotace	Investiční dotace	Dotace celkem
Povodí Labe, s. p.	59 211	623 915	683 126
Povodí Vltavy, s. p.	8 924	93 219	102 143
Povodí Ohře, s. p.	55 392 ¹⁾	185 907	241 299
Povodí Odry, s. p.	56 700	263 819	320 519
Povodí Moravy, s. p.	243 183 ²⁾	478 055	721 238
Celkem s. p. Povodí	423 410	1 644 915	2 068 325

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Pozn.: ¹⁾ Skutečně čerpání dotací v roce 2011 bylo 123 836 tis. Kč (z toho 5 938 tis. Kč vynaloženo v r. 2010, dotace přidělena v r. 2011), převod do dalšího období není zaručen u dotací ve výši 6 518 tis. Kč.

²⁾ Rozdíl částky oproti tabulce Struktury výnosů a tržeb je způsoben termínem fakturace dotací a vrácením části dotací městu Olomouc.

V roce 2011 byly celkové náklady 4 494 mil. Kč, tedy přibližně na úrovni roku 2010. K největšímu meziročnímu nárůstu došlo u položky odpisů a osobních nákladů, naopak ostatní náklady vykazovaly rapidní meziroční pokles, a to o 137 mil. Kč, tj. v relativní hodnotě o 78 %.

Nejvyšší nárůst nákladů se projevil u s. p. Povodí Moravy. Naopak výraznější pokles nákladů zaznamenal s. p. Povodí Vltavy. Přehled nákladů s. p. Povodí v roce 2011 a jejich porovnání s předchozím rokem je uveden v tabulce 6.2.9.

V roce 2011 vynaložily na realizaci investic státní podniky Povodí 2 732,3 mil. Kč, z toho cca 811 mil. Kč bylo čerpáno z vlastních zdrojů a dále bylo použito celkem přes 1 921 mil. Kč investičních prostředků nekrytých vlastními zdroji.

Oproti předchozímu roku došlo v roce 2011 k navýšení celkových investic státních podniků Povodí o 440,8 mil. Kč. Přehled investičních prostředků v delší časové řadě je uveden v tabulce 6.2.10 a grafu 6.2.2.

Soutok Opavy s Opustou

Tabulka 6.2.9

Náklady s. p. Povodí v letech 2010 a 2011 v mil. Kč

Druh nákladů	Rok	Povodí Labe, s. p.	Povodí Vltavy, s. p.	Povodí Ohře, s. p.	Povodí Odry, s. p.	Povodí Moravy, s. p.	Celkem s. p. Povodí
Odpisy	2010	158,5	285,9	184,9	128,7	135,5	893,5
	2011	166,4	320,4	196,6	140,2	157,2	980,8
Opravy	2010	210,2	244,6	206,7	213,4	242,5	1 117,4
	2011	198,0	217,9	196,5	222,3	311,0	1 145,7
Materiál	2010	51,0	27,1	23,7	40,4	45,2	187,4
	2011	48,4	27,4	19,5	39,5	47,8	182,6
Energie a paliva	2010	40,9	35,3	37,7	6,2	14,0	134,1
	2011	45,6	40,8	39,3	5,8	12,2	143,7
Osobní náklady	2010	436,4	386,8	300,9	208,2	282,1	1 614,4
	2011	444,4	406,5	300,1	219,1	295,1	1 665,2
Služby	2010	81,1	118,3	37,3	53,1	35,1	324,9
	2011	90,6	89,2	34,8	42,3	36,6	293,5
Finanční náklady	2010	0,4	4,5	0,6	0,3	0,0	5,8
	2011	0,3	3,6	0,6	0,2	0,5	5,2
Ostatní náklady	2010	46,9	100,4	2,1	48,8	16,5	214,7
	2011	14,0	30,9	-3,2 ^{*)}	30,9	4,7	77,3
Náklady celkem	2010	1 025,4	1 202,9	793,9	699,1	770,9	4 492,2
	2011	1 007,7	1 136,7	784,2	700,3	865,1	4 494,0

Pramen: s. p. Povodí

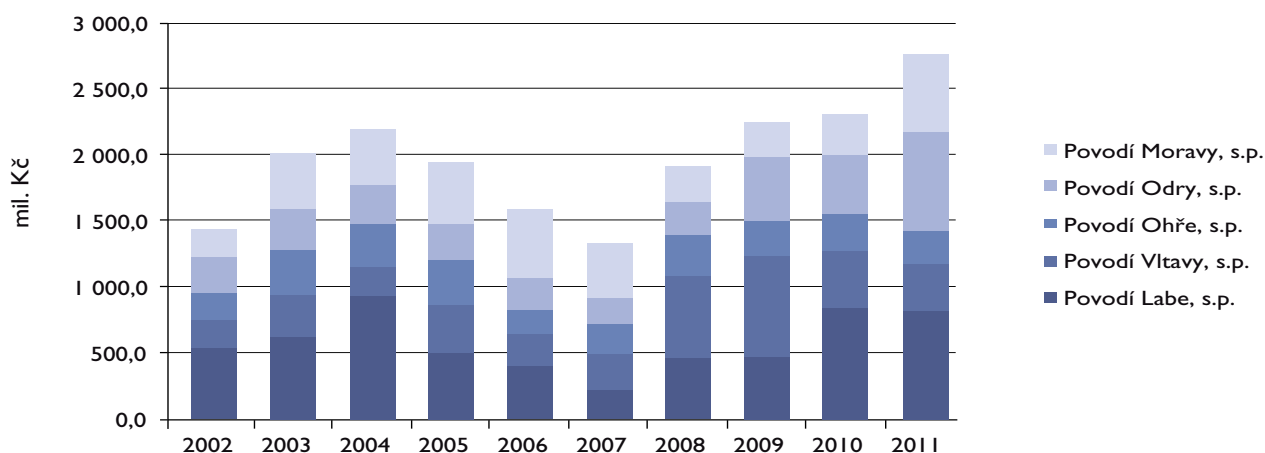
Pozn.: *) byly rozpuštěny účetní rezervy z předcházejícího roku

Tabulka 6.2.10

Investice s. p. Povodí v letech 2002–2011 v mil. Kč

s. p. Povodí	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Povodí Labe, s. p.	529,1	607,6	915,2	485,2	394,9	212,0	455,0	459,0	829,8	806,7
Povodí Vltavy, s. p.	199,3	321,6	219,0	362,4	236,6	275,2	611,3 ^{*)}	761,1 ^{*)}	428,3	346,7
Povodí Ohře, s. p.	212,8	339,8	329,5	354,4	170,4	215,7	322,5	277,5	287,4	265,8
Povodí Odry, s. p.	282,3	316,3	301,3	260,6	254,7	199,7	244,2	473,5	443,4	741,2
Povodí Moravy, s. p.	200,5	407,4	411,9	462,3	518,2	413,5	257,8	254,5	302,6	571,9
Celkem s. p. Povodí	1 424,0	1 992,7	2 176,9	1 924,9	1 574,8	1 316,1	1 890,8	2 225,6	2 291,5	2 732,3

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Graf 6.2.2**Vývoj investiční výstavby s. p. Povodí v letech 2002–2011**

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Výsledkem hospodaření všech státních podniků Povodí byl pouze zisk. V rámci zisku byly shromážděny finanční prostředky v celkové výši dosahující 65 mil. Kč.

Oproti předchozímu roku je celkový hospodářský výsledek nižší, a to o 10 mil. Kč. Kromě s. p. Povodí Labe vykazují všechny státní podniky Povodí zhoršení výsledků hospodaření ve srovnání s rokem 2010.

Vývoj výsledku hospodaření za posledních osm let a podíl jednotlivých s. p. Povodí na celkovém hospodářském výsledku dokumentuje tabulka 6.2.11. Podrobnější rozdělení dosažených zisků do jednotlivých fondů společně s návrhy na úhradu ztráty v konkrétních s. p. Povodí jsou uvedeny v tabulce 6.2.12.

Jizera

Tabulka 6.2.11**Výsledky hospodaření s. p. Povodí (zisk, ztráta) v letech 2004–2010 v tis. Kč**

s. p. Povodí	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Povodí Labe, s. p.	39 445	36 777	6 132	15 798	16 692	30 050	27 509	29 908
Povodí Vltavy, s. p.	42 008	34 376	177 869	67 625	23 375	30 265	13 530	12 702
Povodí Ohře, s. p.	16 817	17 070	47 735	71 817	22 401	30 371	11 776	4 758
Povodí Odry, s. p.	11 877	16 680	56 401	24 595	29 296	13 964	13 785	12 721
Povodí Moravy, s. p.	37 142	13 038	11 054	12 417	13 035	15 295	8 171	5 355
Celkem s. p. Povodí	147 289	117 941	299 191	192 252	104 799	119 945	74 771	65 444

Pramen: s. p. Povodí

Tabulka 6.2.12**Návrh na rozdělení zisků s. p. Povodí za rok 2011 v tis. Kč**

s. p. Povodí	Zisk	Rozdělení zisku nebo krytí ztráty					
		Rezervní fond	FKSP	Fond investic	Sociální fond	Fond odměn	Neuhrazená ztráta z minulých let
Povodí Labe, s. p.	29 908	2 991	8 000	12 917	0	6 000	0
Povodí Vltavy, s. p.	12 702	0	7 000	0	50	5 652	0
Povodí Ohře, s. p.	4 758	509	4 249	0	0	0	0
Povodí Odry, s. p.	12 721	0	0	0	6 051	6 670	0
Povodí Moravy, s. p.	5 355	536	4 302	0	0	517	0

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Průměrný přepočtený stav pracovníků ve státních podnicích Povodí v roce 2011 vzrostl o 122 pracovníků na celkový stav 3 577 osob.

Výrazný nárůst celkového počtu zaměstnanců je způsoben v důsledku transformace ZVHS, tj. přechodem zaměstnanců ze ZVHS do státních podniků Povodí na základě příslušných ustanovení zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce ve znění pozdějších předpisů. Nejvyšší nárůst zaměstnanců zaznamenalo Povodí Vltavy, s. p., a to v průměru o 67 zaměstnanců. Situaci ve vývoji pracovních sil v rámci správců významných vodních toků znázorňuje tabulka 6.2.13.

Tabulka 6.2.13

Počet pracovníků s. p. Povodí v letech 2010 a 2011 (průměrný přepočtený stav)

s. p. Povodí	2010	2011
Povodí Labe, s. p.	939,7	947,1
Povodí Vltavy, s. p.	779,2	846,3
Povodí Ohře, s. p.	604,9	620,7
Povodí Odry, s. p.	457,2	464,3
Povodí Moravy, s. p.	673,9	698,0
Celkem s. p. Povodí	3 454,9	3 576,4

Pramen: s. p. Povodí

V roce 2011 představovala průměrná měsíční mzda ve státních podnicích Povodí hodnotu 28 126 Kč.

Průměrná měsíční mzda ve s. p. Povodí byla meziročně zvýšena o cca 200 Kč, přičemž až na s. p. Povodí Vltavy zaznamenaly všechny s. p. Povodí roční nárůst průměrné měsíční mzdy. Nejvyšší roční nárůst mzdy 915 Kč vykazuje s. p. Povodí Odry. Státní podnik Povodí Moravy i přes roční nárůst mzdy o 502 Kč nadále vykazuje nejnižší průměrnou mzdu ve výši 25 812 Kč. Konkrétní průměrné mzdy jsou uvedeny v tabulce 6.2.14.

Soutok Labe a Malého Labe

Tabulka 6.2.14

Průměrné mzdy dosahované v jednotlivých s. p. Povodích v letech 2004–2011 v Kč/měs.

s. p. Povodí	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Povodí Labe, s. p.	20 125	21 781	23 036	24 318	25 778	27 283	28 209	28 350
Povodí Vltavy, s. p.	20 556	21 909	23 414	24 611	27 325	28 300	28 864	28 311
Povodí Ohře, s. p.	20 661	22 091	23 464	24 971	26 794	28 620	29 759	30 148
Povodí Odry, s. p.	19 656	21 050	22 337	23 817	25 534	26 104	27 190	28 105
Povodí Moravy, s. p.	17 975	19 233	20 798	22 052	23 823	25 778	25 310	25 812
Průměrná mzda s. p. Povodí *)	20 072	21 243	22 637	23 954	25 856	27 283	27 905	28 126

Pramen: s. p. Povodí

Pozn.: *) Vypočteno váženým průměrem.

6.3 Zemědělská vodohospodářská správa

V posledním čtvrtletí roku 2010 a v průběhu roku 2011 procházela Zemědělská vodohospodářská správa zásadním transformačním procesem, který byl realizován ve smyslu Příkazu č. 27/2010 ministra zemědělství k převodu činnosti a následnému zrušení organizační složky státu Zemědělské vodohospodářské správy, s převodem majetku, práv a závazků do státních podniků Povodí a státního podniku Lesy České republiky.

Cílem transformace ZVHS je posílení integrace správy vodních toků a integrovaného řízení vodních zdrojů v hydrologických povodích ČR. Důsledkem transformace má být mj. i snížení nároků na státní rozpočet snížením nákladů na údržbu převáděného majetku a na vlastní provoz organizace.

Samotný převod vodohospodářského majetku a ostatního majetku souvisejícího s převodem správy drobných vodních toků byl na státní podniky převáděn v rámci Smlouvy o bezúplatném převodu příslušnosti hospodařit s majetkem, právy a závazky a o jejich převzetí do práva hospodařit. V režimu této smlouvy bylo postupováno i v případě majetku, který podle ustanovení § 48 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb. zákon o vodách, ve znění pozdějších předpisů, na státní podniky přešel na základě rozhodnutí MZe ze

dne 23. 11. 2010 čj. 33747/2010-15110, opravného usnesení MZe ze dne 16. 12. 2010 čj. 37255/2010-15110, rozhodnutí MZe ze dne 21. 12. 2010 čj. 35934/2010-15110 a opravných rozhodnutí MZe, která byla vydána na základě podnětů účastníků řízení.

Předmět činnosti ZVHS byl s účinností od 1. 1. 2011 upraven zřizovací listinou ze dne 14. 12. 2010 na výkon správy a péči o HOZ a s tím související vodní díla a zabezpečení evidence výše uvedeného majetku.

V návaznosti na znění zřizovací listiny bylo stanoveno nové organizační uspořádání ZVHS. Příslušným Rozhodnutím generálního ředitele byly s účinností od 1. 1. 2011 zrušeny všechny stávající organizační jednotky a útvary ZVHS. Novými základními organizačními jednotkami ZVHS jsou Ředitelství s umístěním v Českých Budějovicích a tři Územní pracoviště v Českých Budějovicích, Hradci Králové a Brně. Sídlo organizace zůstalo zachováno.

U 274 zaměstnanců došlo v souvislosti s převodem činnosti „správa drobných vodních toků“ s účinností ke dni 1. 1. 2011 k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů ve smyslu § 338 a násl. Zákoníku práce. Přejímajícími zaměstnavateli se staly státní podniky Povodí a LČR. Počet zaměstnanců ZVHS se na konci prvního čtvrtletí roku 2011, po účetním uzavření roku 2010, snížil na 45.

Hlavní prioritou ZVHS tak bylo v roce 2011 převádění vodohospodářského a vlastního provozního majetku na šest státních podniků a MZe. Převod vodohospodářského majetku byl realizován nejen na základě rozhodnutí MZe ve smyslu § 48 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb., v platném znění v režimu rámcové smlouvy (související liniové stavby, vodní nádrže, pozemky), ale také samostatnými smluvními vztahy v případech, kdy se vodní díla v majetku ZVHS nacházela na tocích v historické správě státních podniků nebo ve správě ostatních správců (např. obcí, fyzických či právnických osob).

Součástí převodu majetku bylo zároveň předávání všech rozfinancovaných akcí, které byly realizovány prostřednictvím dotačních titulů MZe a MŽP, vč. související dokumentace. V rámci spisové rozluky byly na příslušné státní podniky zároveň předávány veškeré projektové dokumentace a související podklady k již dokončeným akcím, vč. dokumentace k HOZ (pouze na s. p. Povodí).

Z hlediska předávání vlastního provozního majetku patřily mezi nejvýznamnější položky budovy, vybavení kanceláří, softwarové vybavení, majetek svěřený zaměstnancům do osobního užívání a automobily.

Ve smyslu tzv. rámcové smlouvy o bezúplatném převodu majetku tak byl na státní podniky Povodí a LČR v průběhu roku 2011 převeden majetek v pořizovacích cenách:

- Povodí Vltavy – 3,030 mld. Kč
- Povodí Ohře – 0,957 mld. Kč
- Povodí Labe – 1,663 mld. Kč
- Povodí Moravy – 2,407 mld. Kč
- Povodí Odry – 0,770 mld. Kč
- Lesy ČR – 2,278 mld. Kč

Celkem tak byl na státní podniky dle Souhrnných protokolů v režimu rámcové smlouvy převeden majetek v pořizovacích cenách 11,105 mld. Kč. Tato částka nezahrnuje vodohospodářský majetek, který byl převeden na státní podniky vlastními smlouvami ve výši cca 0,5 mld. Kč a zároveň neobsahuje majetek, který byl předán MZe.

Vidnávká, lom

Hlavním předmětem činnosti ZVHS dle platné zřizovací listiny je výkon správy a péče o HOZ a s tím související vodní díla v majetku ČR, s kterými je příslušná hospodařit. HOZ vymezuje zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě v platném znění v § 14 odst. 6, dále zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů v platném znění v § 56 odst. 2 a vyhláška MZe č. 225/2002 Sb., o podrobném vymezení staveb k vodohospodářským melioracím pozemků a jejich částí a způsobu a rozsahu péče o ně v § 2 odst. 5, jako soubor objektů, které slouží k odvádění nadbytku povrchové a podzemní vody z pozemku, k provzdušňování pozemku, a k ochraně odvodňovaného pozemku před zaplavením vnějšími vodami, zejména otevřené kanály (svodné odvodňovací příkopy, záchytné příkopy a suché nádrže k zachycení vnějších vod, přehrážky a objekty sloužící k regulaci), krytá potrubí (od světlosti 30 cm včetně), včetně objektů na nich (stupně, skluzy) a odvodňovací čerpací stanice. HOZ jsou stavby vybudované ve veřejném zájmu, z větší části na cizích pozemcích.

Dle inventarizace vodohospodářského majetku k 31. 12. 2011 spravuje ZVHS majetek kategorie HOZ v rozsahu 5 127 km otevřených kanálů, 3 770 km zakrytých kanálů, 18 nádrží, 527 propustků a 133 čerpacích stanic. Celková pořizovací hodnota tohoto dlouhodobého hmotného majetku činí 2,527 mld. Kč.

V souvislosti se správou výše uvedeného majetku provádějí zaměstnanci ZVHS zejména tyto činnosti: kontrolní pochůzky a následné zápisy, zpracování projektové dokumentace na údržbu, dozor nad prováděním údržby externím dodavatelem až po předávací protokol vč. ohlašovací povinnosti na příslušné útvary státní správy, vedení základních informací v databázových informačních systémech organizace a jejich inventarizaci, vyjadřování se k stavbám, které se dotýkají zájmů z pohledu HOZ, účast na územních, stavebních a kolaudačních řízeních, popř. na jednání před a v průběhu stavby a zabezpečení právních úkonů souvisejících se správou HOZ vč. majetkoprávní problematiky.

Pro zabezpečení řádné funkce a provozuschopnosti HOZ a souvisejících vodních děl byly k zajištění údržby, oprav a odstraňování havarijních stavů přiděleny ZVHS finanční prostředky ve výši 15 mil. Kč. V rámci údržby HOZ bylo prováděno zejména sečení, čištění kanálů pro zabezpečení odtoku vod z drenážních systémů, likvidace nepůvodních invazních druhů rostlin (bolševník velkolepý, křídlatka japonská) a údržba břehových porostů. Z prostředků určených na běžnou údržbu byla část použita na likvidaci havarijních situací. Na nezbytné zajištění provozu HOZ, zejména čerpacích stanic, byly MZe uvolněny finanční prostředky ve výši 15 mil. Kč.

Přehled o skutečném využití finančních prostředků na opatření neinvestičního charakteru v roce 2011 uvádí tabulka č. 6.3.1.

Tabulka 6.3.1

Využití jednotlivých neinvestičních finančních zdrojů ZVHS v roce 2011 v mil. Kč

Činnost	Zdroj	Rozpočet	Skutečnost
Údržba HOZ	Státní rozpočet	15	14,8
Provoz HOZ	Státní rozpočet	15	14,3
Ostatní neinvestiční výdaje	Státní rozpočet	-	-
Celkem		30	29,1

Pramen: ZVHS

Neinvestiční výdaje vynaložené na údržbu, opravy a provoz HOZ dle jednotlivých Územních pracovišť ZVHS jsou uvedeny v tabulce č. 6.3.2.

Tabulka 6.3.2

Neinvestiční výdaje na údržbu a opravy HOZ ve správě ZVHS v roce 2011 podle oblastí povodí v mil. Kč

Oblast povodí	HOZ údržba	HOZ provoz	Celkem
Labe	2,8	3,0	5,8
Vltava	5,5	1,2	6,7
Morava	6,5	10,1	16,6
Celkem	14,8	14,3	29,1

Pramen: ZVHS

Příjmy ZVHS mají charakter příjmů z vlastní činnosti a další příjmy tvoří doplňkové, nahodilé a ostatní příjmy. Dosažené příjmy v roce 2011 činily celkem 2,3 mil. Kč, čímž byl plán příjmů na rok 2011 překročen. Plán příjmů na rok 2011 byl značně snížen oproti roku 2010 z důvodů rozsáhlého převodu majetku. Celková skladba příjmů ZVHS je uvedena v tabulce č. 6.3.3.

Tabulka 6.3.3

Skladba příjmů ZVHS v mil. Kč v letech 2006–2011

Příjmy	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Platby za odběry vody	4,2	2,9	2,9	2,2	2,0	0,2
Nájmy vodohospodářských staveb	5,4	3,4	3,4	3,9	5,1	0,4
Ostatní příjmy	2,7	4,7	11,3	7,8	8,8	1,7

Pramen: ZVHS

OPŠ Folknářský potok

6.4 Lesy ČR, s. p.

Státní podnik Lesy České republiky vykonává správu určených drobných vodních toků a bystřin jako jednu ze svých významných činností. V současné době státní podnik Lesy České republiky spravuje více než 39 tisíc km vodních toků. Výrazný nárůst délek vodních toků oproti roku 2010 byl způsoben transformací Zemědělské vodohospodářské správy.

Péče o vodní toky v rámci LČR představuje správu vodohospodářského majetku souvisejícího s vodními toky v pořizovací hodnotě 5,2 mld. Kč (zejména úpravy vodních toků, objekty hrzení bystřin a strží, protipovodňová opatření, vodní nádrže). Nárůst hodnoty majetku oproti roku 2010 byl způsoben transformací ZVHS. Správu vodních toků zajišťovalo šest Správ toků s územní působností dle oblastí povodí, metodicky řízených odborem vodního hospodářství na Ředitelství LČR.

V roce 2011 probíhaly v LČR na úseku vodního hospodářství činnosti zaměřené zejména na:

- proces související s transformací ZVHS (převzetí správy vodních toků, vodohospodářského, provozního a ostatního majetku či pozemků),
- řešení povodňových situací v roce 2011,
- odstraňování povodňových škod z předešlých let (2009 a 2010),
- realizaci investičních i neinvestičních akcí zaměřených na protipovodňovou ochranu, protierozní opatření a rovněž akce veřejného zájmu dle § 35 lesního zákona,
- další činnosti zaměřené na péči o břehové porosty, revitalizace v minulosti nevhodně upravených vodních toků, na mimoprodukční funkce lesa, podporu ohrožených druhů organismů, likvidaci invazních nepůvodních druhů rostlin apod.

Příkazem MZe č. 27/2010 bylo rozhodnuto o transformaci ZVHS. V důsledku tohoto rozhodnutí LČR převzaly od ZVHS více než 14 tis. km správy vodních toků a s tím související majetek na vodních tocích. V rámci souběžného zpřesňování Centrální evidence vodních toků došlo k celkovému nárůstu délky spravovaných vodních toků na 39 tis. km. Na základě „Smlouvy o bezúplatném převodu příslušnosti hospodařit s majetkem, právy a závazky a jejich převzetí do práva hospodařit“ probíhalo od začátku roku 2011 mezi ZVHS a LČR postupné předávání (převod) a převzetí majetku ZVHS, a to prostřednictvím příslušných protokolů. Dne 30. 12. 2011 byl vyhotoven a podepsán závěrečný Souhrnný protokol, který je výčtem všech protokolů a tvoří přílohu výše uvedené Smlouvy. Celková pořizovací hodnota převzatého majetku činí přes 2,4 mld. Kč (z čehož podstatnou část tvoří tzv. „vodohospodářský majetek“ v hodnotě 2,2 mld. Kč).

Správa vodních toků a prováděná opatření (opravy, rekonstrukce a investice) byla financována z vlastních zdrojů podniku a z dotačních prostředků. Z dotací se jedná o opatření prováděná ve veřejném zájmu dle § 35 lesního zákona, o finance ze státního rozpočtu na programy MZe „Podpora prevence před povodněmi II“ a „Podpora na odstraňování povodňových škod na státním vodohospodářském majetku“ dle § 102 vodního zákona. Dále byl využíván „Operační program Životní prostředí“ a „Program rozvoje venkova“ z fondů EU. Částečně na opatření na drobných vodních tocích přispívají Kraje. Činnosti prováděné v souvislosti se správou toků jsou nekomerčního charakteru a ve vztahu k celkovým vynakládaným finančním prostředkům nepřinášejí prakticky žádný zisk. Tržby získané za platbu k úhradě správy vodních toků činily necelých 13 mil. Kč.

V souvislosti se správou toků LČR vynaložily prostřednictvím svých organizačních jednotek – Správ toků celkem 697,9 mil. Kč (viz tabulka 6.4.1), z čehož výdaje investičního charakteru činily 301,9 mil. Kč. Z tohoto objemu investic představují 153,1 mil. Kč vlastní prostředky. Na výkon správy a opravu a údržbu základních prostředků hrazení bystřin bylo použito 396,0 mil. Kč, z toho z vlastních prostředků 357,4 mil. Kč. Na odstranění povodňových

škod bylo celkově vynaloženo 252,3 mil. Kč, z toho z vlastních prostředků 183,8 mil. Kč. V uvedených objemech jsou zahrnuty veškeré náklady spojené se správou toků.

Grafy 6.4.1 a 6.4.2 podávají v delší časové řadě přehled o celkových ročních investičních výdajích a prostředcích vynaložených na opravu a údržbu.

Tabulka 6.4.1

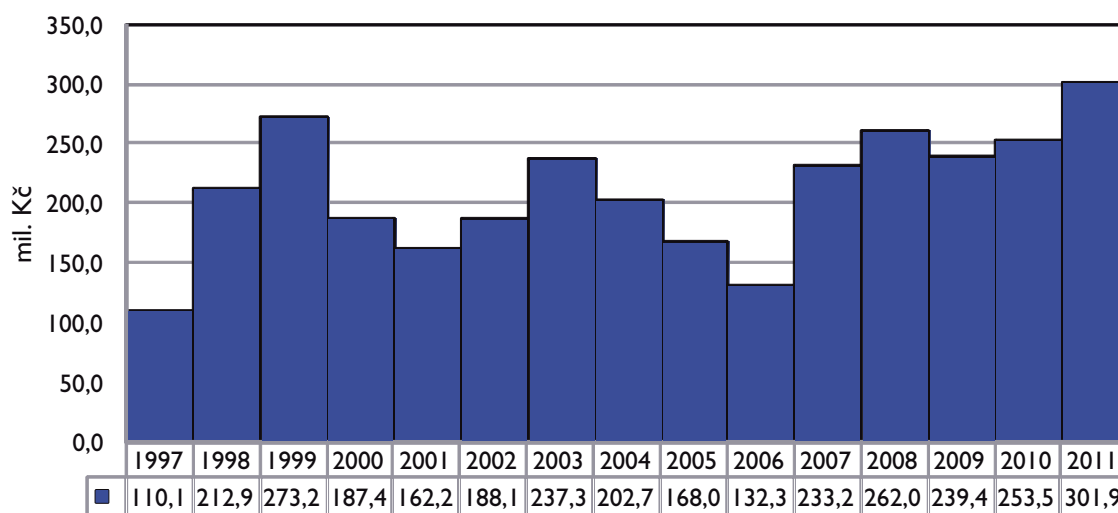
Struktura financování Lesů ČR, s. p. – správy toků v roce 2011 v mil. Kč (úplné náklady)

Lesy ČR, s. p.	Vlastní zdroje celkem	Dotace celkem	Z toho povodňové škody	
			Dotace	Vlastní zdroje
Investice	153,1	148,8	39,2	75,9
Neinvestice	357,4	38,6	29,3	107,9
Celkem	510,5	187,4	68,5	183,8

Pramen: Lesy ČR, s. p.

Graf 6.4.1

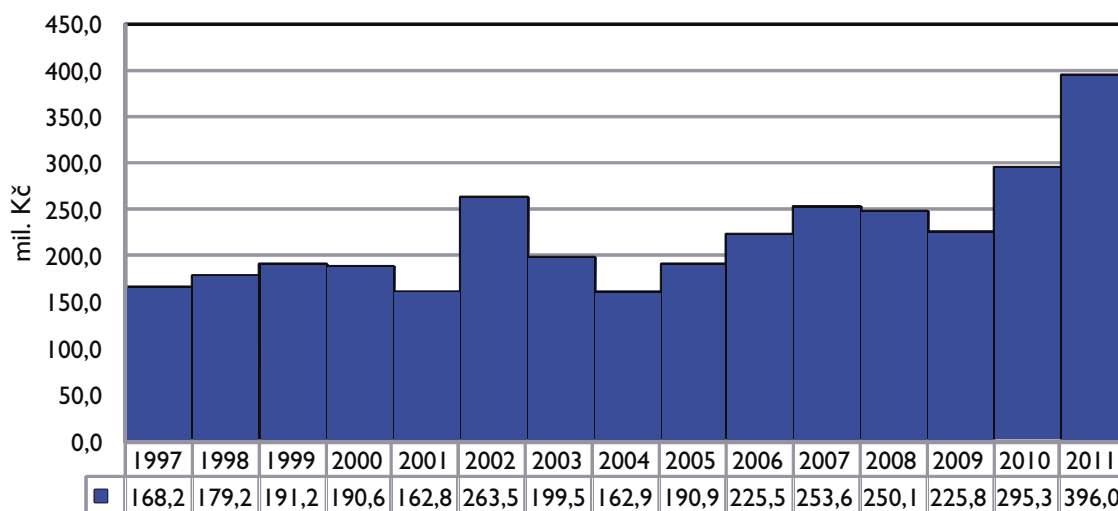
Investiční výdaje Lesů ČR, s. p., v letech 1997–2011 v mil. Kč – vodní toky

Pramen: Lesy ČR, s. p.

Graf 6.4.2

Výdaje Lesů ČR, s. p., v letech 1997–2011 v mil. Kč – oprava a údržba vodních toků (úplné náklady)

Pramen: Lesy ČR, s. p.

Opatření v povodích

V roce 2011 bylo na Správě toků – oblast povodí Odry se sídlem ve Frýdku-Místku – hlavní činností stále odstraňování následků povodní z června roku 2009 a hlavně května 2010. K těm nejrozsáhlejšími dokončeným akcím na Jesenicku patří Lánský potok v km 11,600 - 12,177, Priessnitzův potok v km 0,200 - 0,800, Červený potok v km 2,000 - 5,186, I. etapa, Stříbrný potok v km 0,000 - 1,800 I. etapa a Levostranný přítok Bělé v km 21,2, na Novojičínsku pak Jičinka km 20,500 - 23,550 a 10,400 - 12,900, Zrzávka km 1,500 - 4,200, na Frýdecko-Místecku úpravy na Satině v km 3,350 a oprava pěti kamenných stupňů na Čeladence.

Mimo výše uvedené odstraňování povodňových škod Správa toků realizovala řadu komplexních preventivních protipovodňových opatření, z nichž nejvýznamnější patří opatření na tocích Zrzávka, Jičinka, Skorošický potok, Vojtovický potok a Čeladenka. V průběhu roku 2011 byly dokončeny akce Čeladenka v km 3,057 - 3,942 a Říčka v Janovicích km 0,500 - 1,710. Realizací uvedených opatření se výrazně zvýšila bezpečnost obyvatel a majetku v případě povodňových stavů.

Bylo ukončeno též osm staveb realizovaných ve veřejném zájmu dle § 35 lesního zákona, např. na vodním toku Podolský, Kopytnice a Hrozský.

V územní působnosti Správy toků – oblast povodí Dyje se sídlem v Brně – se v roce 2011 vyskytly lokální povodně v Jihomoravském kraji v okolí Letovic a Podhradí nad Dyjí, na Vysočině v okolí obce Trnavy a v Pardubickém kraji v obci Svojanov. Zvýšené průtoky však nezpůsobily významnější škody a byly odstraněny.

Dále bylo v roce 2011 dokončeno šest akcí spolufinancovaných z programu Prevence před povodněmi II., z nichž nejvýznamnější je poldr Březinka na Třebíčsku v obci Trnava a úprava na vodním toku Korouhevský potok v Pardubickém kraji v obci Korouhev. Dalších devět realizačně rozpracovaných staveb spolufinancovaných z programu Prevence před povodněmi II. přechází do roku 2012. Rovněž pokračují či byly zahájeny přípravné práce pro realizace akcí převzatých v rámci transformace ZVHS. Nejvýznamnější je výstavba suchých nádrží (poldrů) v obci Čeložnice a zvýšení kapacity toku Hodonínky v městyse Olešnice.

Úspěšně byly dokončeny dvě akce dotované z Programu rozvoje venkova. V územní působnosti Správy toků byly dokončeny tři akce a stavebně bylo zahájeno dalších pět akcí jako opatření ve veřejném zájmu dle § 35 zákona o lesích.

Správa toků – oblast povodí Labe se sídlem v Hradci Králové – realizovala i v roce 2011 odstraňování povodňových škod ze srpna 2010 na Liberecku a Frýdlantsku. V obci Bílý Potok pod Smrkem byly ukončeny akce Černý balvanitý potok a Velká rybí voda, dále je rozestavěna akce Hájený potok. Z dalších rozestavěných akcí je to např. v obci Hejnice Sloupský, Malý Sloupský a Černý potok, v obci Kunratice u Frýdlantu Kunratický potok a v Bílém Kostele nad Nisou stavby na přítocích Lužické Nisy.

Nově byly odstraňovány povodňové škody z července a září roku 2011 na Liberecku a Rychnovsku. Zabezpečovací práce a opravy byly hrazeny z vlastních zdrojů ve výši cca 3 mil. Kč. Škody byly zejména zaznamenány na Liberecku na přítocích Jeřice a na Rychnovsku na Rybenském potoce v Rybné nad Zdobnicí.

Rovněž byly ukončeny dotační akce z programu Podpora prevence před povodněmi II.: Bartošovický potok a Liberský potok – Langerova pila na Rychnovsku, Lovětínský potok u Čáslavi a PPO Krouna na Vysočině u Hlinska.

S finanční podporou z prostředků OPŽP byla dokončena revitalizace v minulosti nevhodně upraveného vodního toku – přítoku Jindřichovického potoka na Liberecku. V rámci tohoto programu byly též podány a akceptovány další čtyři nové žádosti o podporu ze SFŽP ČR.

Z vlastních zdrojů LČR byly realizovány další akce z investičních i neinvestičních prostředků. V Podkrkonoší např. malá vodní nádrž Třidomí, na vodních tocích Zlatnice, Veselka, Staroveský, Lhotecký a Odolenovický potok, na Liberecku retenční nádrže Od Vlčích jam a Rizengrunt a na Pardubicku Ležák a Vchýnická svodnice. V oblasti Orlických hor je to např. Helvíkovický potok nebo zajištění strže Šerlišský Mlýn.

Z prostředků Programu 2020 „zajištění cílů veřejného zájmu u LČR“ správa toků pokračovala v reintrodukci střevle potoční a pstruha potočního v CHKO Jizerské hory, dále pak v likvidaci nepůvodních druhů rostlin podél toků (křídlatka, netýkavka) či ve výstavbě informačních a odpočinkových zařízení pro veřejnost (altány a informační tabule).

V roce 2011 na Správě toků – oblast povodí Vltavy se sídlem v Benešově – proběhly též zvýšené povodňové průtoky na vodních tocích, a to zejména na přítocích v povodí Berounky. V rámci zabezpečovacích prací bylo provedeno jednadvacet akcí hrazených z neinvestičních prostředků, z toho pět akcí přechází do roku 2012. Jedna akce hrazená z investičních prostředků přechází do roku 2012.

V roce 2011 bylo ukončeno několik významných staveb na vodních tocích spolufinancovaných z dotačních programů. K nejvýznamnějším stavebně ukončeným akcím z programu Podpora prevence před povodněmi II. patří úprava na Třebsanickém potoce v Hostomicích (kolaudace bude v roce 2012). Byla také zahájena akce PPO Podvecký potok, která přechází do dalšího období. Dále pokračují akce Vodní nádrž Býkov a Zkapacitnění toku Pivoňka v Poběžovicích, které jsou převzaté po transformaci od ZVHS.

Mezi další významné činnosti lze zahrnout ukončení investiční akce Přítok Vltavy od Rožmberka II na Budějovicku a Rekonstrukce nádrže U Fialky na Plzeňsku (kolaudace bude v roce 2012) realizované ve veřejném zájmu dle § 35 lesního zákona. Dále byly zahájeny akce Rekonstrukce RN Raška I na Plzeňsku a Sepekov – malá vodní nádrž na Tábořsku, které přecházejí do dalšího období.

Zahájeny byly i dvě akce na odstraňování povodňových škod převzaté od ZVHS. Jedná se o akci OPŠ Kojetický potok na Domažlicku a přítok Krásetínského potoka na Českokrumlovsku.

Území působnosti Správy toků – oblast povodí Ohře se sídlem v Teplicích – bylo několikrát postiženo povodněmi. Z tohoto důvodu byla v roce 2011 většina investičních i neinvestičních prací zaměřena na odstraňování způsobených povodňových škod.

Byly dokončeny opravy povodňových škod z roku 2009 na Děčínsku na Folgenském, Dobrnském, Folknářském a Lužeckém potoce.

Dále byly během roku 2011 realizovány práce na opravách povodňových škod z roku 2010 na Jakubském, Studeném a Ludvíkovickém potoce na Děčínsku, v okrese Ústí nad Labem na Průčelském, Pekelském a Lučním potoce. Dále byly realizovány akce Přerov I a Přerov 2 jako OPŠ bezejmenných přítoků Labe.

Byly též zahájeny práce na odstraňování povodňových škod na Veleňském a Těchlovickém potoce na Děčínsku, Zdislavském potoce na Liberecku, Kněžickém potoce na Českolipsku a Kojetickém potoce v okrese Ústí nad Labem. Dokončení těchto akcí se předpokládá v roce 2012.

V rámci programu na podporu opatření k ochraně lesních pozemků byla provedena úprava přítoku Lesního potoka ve Šluknově a bylo pokračováno na stavbě Retenční nádrže Černý rybník a Bílý potok – Nové Hamry v Karlovarském kraji, jejichž dokončení je plánováno počátkem roku 2012.

Z prostředků programu Cíl 3 EU na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2007–2013 byla v roce 2011 vybudována retenční přehrážka na vodním toku Rašeliník nad vodárenskou nádrží Fláje, realizovaná v rámci projektu výzkumu možností odstraňování huminových látek vyplavovaných z náhorních rašelinných partií Krušných hor do zdrojů pitné vody.

Správa toků – oblast povodí Moravy se sídlem ve Vsetíně byla na přelomu června a července roku 2011 zejména v oblasti Hostýnských vrchů postižena lokálními povodněmi, kdy maximální průtoky dosahovaly hodnot Q_{100} a vyšších. Došlo k devastaci provedených úprav koryt vodních toků a k zahloubení nivelety dna. Již během povodně byly prováděny zásahy při zprůtočňování koryt vodních toků a ihned po opadnutí vody byly nejhorší škody okamžitě odstraňovány v rámci zabezpečovacích prací (především v obcích Rusava, Všemina, Brusné a Chomýž). Odstranění ostatních škod je ve fázi zpracování projektových dokumentací a je zařazeno do plánů stavebních akcí roku 2012 a 2013.

Pokračovalo též odstraňování povodňových škod z let 2009 a 2010 v povodí Rožnovské Bečvy. Byly ukončeny práce na Hodorfském, Krhovském, Čertoryjském, Činovském, Zašovském potoce a na Ludině v Hranicích. Další škody byly odstraněny na toku Vranča a Velká Hanzlůvka na Vsetínsku.

Na této Správě toků bylo v loňském roce stavebně dokončeno šest akcí spolufinancovaných z programu Podpora prevence před povodněmi II., z nichž nejvýznamnější je akce nazvaná Tok Brabínek, km 0,300 - 1,600, realizovaná v obci Nová Hradečná na Uničovsku. Předmětem akce byla úprava koryta a břehů v délce 1,3 km. Další akcí byla úprava toku Vidovka v Želechovicích na Zlínsku – zkapacitnění koryta v zastavěné části obce v délce 0,8 km.

Dokončeny byly také dvě akce provedené v rámci Programu rozvoje venkova v obcích Hanušovice a Nový Malín na Šumpersku. V těchto případech se jednalo o opravy stávajících opevnění vodních toků.

V rámci § 35 zákona o lesích (veřejný zájem) bylo úspěšně realizováno na území Zlínského a Olomouckého kraje několik akcí. Ve dvou případech se jednalo o výstavbu nových retenčních objektů. Na Uherskohradištsku se realizovala akce Rákoš I a na Uničovsku akce LBP Ostravy. Ostatní akce byly zaměřeny zejména na opravu hrzení bystřin a stabilizaci toků. Z nejvýznamnějších z nich je například akce Velká Hanzlůvka na Vsetínsku či akce Pravostranný přítok Rokytanky v Rokytné u Slavičína.

Vývoj tržeb LČR za odběry povrchové vody a jednotkové ceny je uveden v tabulce 6.4.2.

Tabulka 6.4.2

Tržby Lesů ČR, s. p., za povrchovou vodu v letech 2005–2011 v tis. Kč

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tržby	9 483	9 581	10 010	10 380	10 542	11 239	12 969
Cena za m ³ *)	1,35	1,39	1,42	1,50	1,55	1,6	1,9

Pramen: Lesy ČR, s. p.

Pozn.: *) Jednotková cena za m³ je uváděna bez daně z přidané hodnoty.

PPO Brabínek, Nová Hradečná

6.5 Vodní cesty

Ministerstvo dopravy vykonává dle znění zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, působnost v oblasti péče o rozvoj a modernizaci vodních cest dopravně významných. Činnost se týká zejména péče o rozvoj labsko-vltavské vodní cesty, která je nejdůležitější soustavou vodních cest České republiky a je jediným plavebním spojením České republiky se západoevropskou sítí vodních cest.

Hlavní evropská vodní magistrála E 20 Labe a její odbočka E 20-06 Vltava je podle „Evropské dohody o hlavních vnitrozemských vodních cestách mezinárodního významu“ mezinárodní dopravně významnou vodní cestou. Ve smyslu Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 661/2010/EU o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě je celá labská vodní cesta od státní hranice ČR/SRN do Pardubic a vltavská vodní cesta z Mělníka do Třebenic součástí sítě TEN-T. Od vodního díla Ústí nad Labem – Střekov po Přelouč na Labi a po Třebenici na Vltavě je splavnost zajištěna soustavou vodních děl, která tvoří plně fungující dopravní systém, nezávislý na vnějších přírodních podmínkách. Na regulovaném úseku od Střekova po státní hranici ČR/SRN je však plavební provoz závislý na vodních stavech podle aktuálních průtoků a na celkové vodohospodářské situaci celého povodí řeky Labe a Vltavy.

V roce 2011 byly vynaloženy v oblasti rozvoje a modernizace vodních cest dopravně významných finanční prostředky v celkové výši 548,614 mil. Kč. Na programový rozvoj vodních cest bylo z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI) uvolněno 428,097 mil. Kč, z prostředků EU Operačního programu Doprava 88,122 mil. Kč, z úvěru EIB 17,423 mil. Kč a z fondu TEN-T EU 14,972 mil. Kč.

Pro zabezpečení bezproblémové splavnosti labské vodní cesty je stěžejním bodem dobudování Plavebního stupně Děčín. Z pohledu dopravního a ekologického lze konstatovat, že vodní doprava je celoevropsky významně podporovaným dopravním módem, a to díky své hospodárnosti a šetrnosti k životnímu prostředí, velmi nízké nehodovosti i využívání povrchových vod, které jsou současně vodními ekosystémy.

Příprava předmětné stavby se nachází v procesu posuzování vlivů výstavby Plavebního stupně Děčín na životní prostředí včetně hodnocení vlivů projektu na evropskou legislativou chráněné ptáčí oblasti a evropsky významné lokality a druhy soustavy Natura 2000, a to v režimu mezistátního posuzování. Dokumentace vlivů záměru na životní prostředí (dokumentace EIA) byla MŽP předložena dne 24. 8. 2010, avšak na základě doporučení zpracovatele oponentního posudku (pověřeného MŽP), vznesených připomínek a vyjádření dotčených subjektů MŽP dokumentaci EIA dne 23. 5. 2011 vrátilo oznamovateli k dopracování.

Na čerpání finančních prostředků se v roce 2011 významnou měrou podílely stavby v rámci investiční akce Dokončení vltavské vodní cesty v úseku České Budějovice – Týn nad Vltavou, jejíž realizace započala v roce 2008 a bude probíhat až do roku 2013. Dne 11. 6. 2011 došlo v rámci tohoto souboru investičních akcí ke slavnostnímu otevření nové 8,9 km dlouhé vodní cesty mezi Českými Budějovicemi a Hlubokou nad Vltavou se zřetelím České Vrbné. V roce 2011 se v rámci zmíněné investiční akce pokračovalo s výstavbou Plavební komory Hluboká nad Vltavou.

Další investiční akcí, dokončenou v roce 2011, bylo Stáčecí místo Štvanice. Cílem výstavby stáčecího místa bylo vytvoření místa na vltavské vodní cestě v oblasti města Prahy, bezpečného pro tankování pohonných hmot a ukládání odpadů v přístavech, a to i v období zimních měsíců. V roce 2011 se také dokončila modernizace pohonů a ovládání plavebních komor na vodních

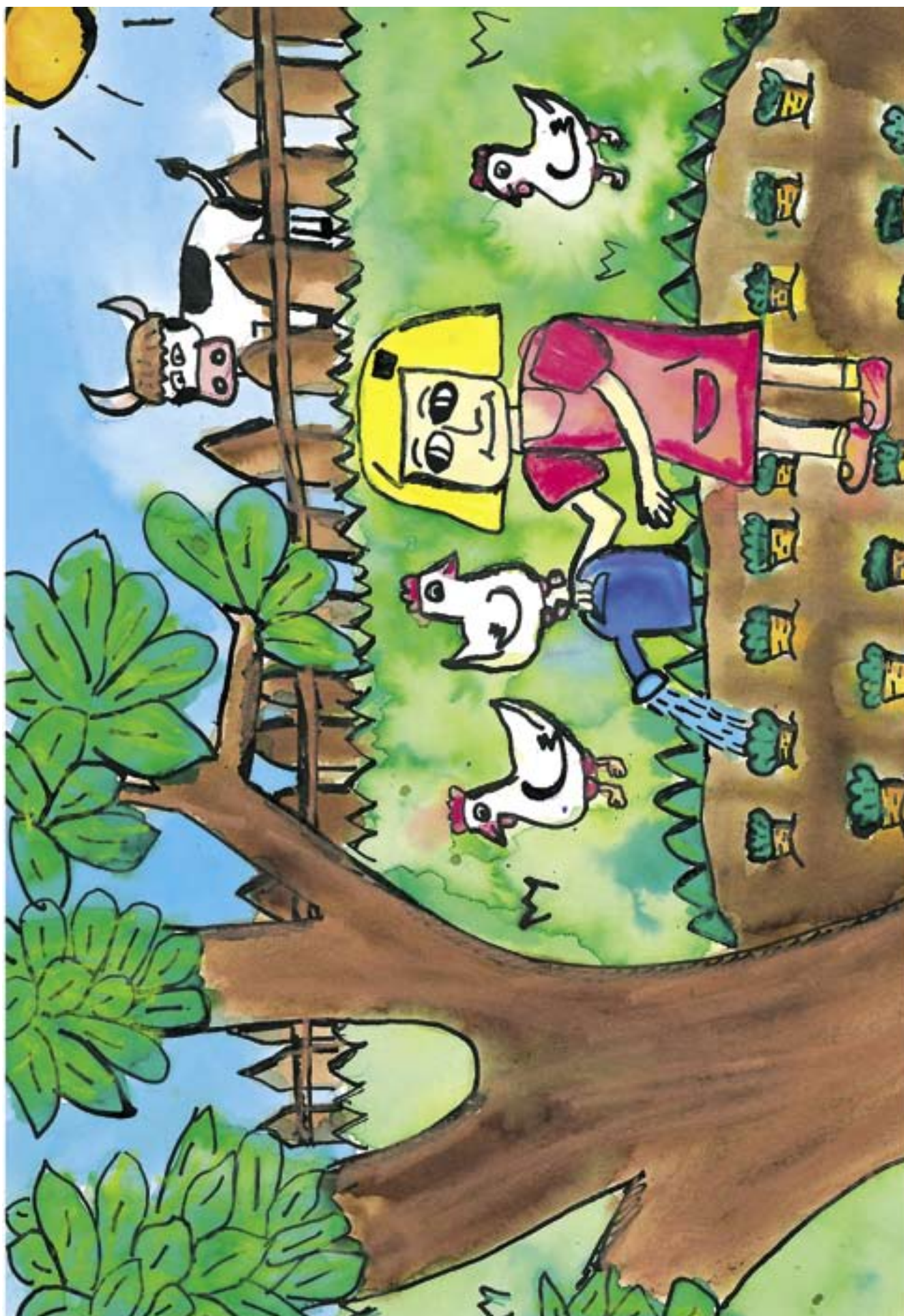
dílech Veletov, Klavary, Kostomlátky a Nymburk. Cílem modernizace bylo zvýšení bezpečnosti a spolehlivosti plavebního provozu na plavebních komorách a tím také zvýšení spolehlivosti plavebního provozu na labské vodní cestě, současně pak také zvýšení bezpečnosti používané technologie na vodních dílech s ohledem na životní prostředí.

Stavbami, které významně přispívají k bezpečnosti a plynulosti provozu na vodních cestách, jsou Vysílač korekčních signálů DGPS, který od konce roku 2009 vysílá data zpřesňující polohové informace pro moderní navigační systémy na palubách lodí, a Rozšíření systému RIS (Řízení informační služby) v rámci projektu IRIS II spolufinancovaným EU z fondu TEN-T.

Průběžně pokračuje příprava dalších staveb rozvoje vodních cest, ze strategických záměrů lze vedle Plavebního stupně Děčín zmínit zejména Stupeň Přelouč II a splavnění do Pardubic. Dále pokračovala příprava prodloužení Baťova kanálu, zabezpečení podjezdů výšek a zvýšení ponorů na Vltavské vodní cestě, přístavu Hluboká nad Vltavou, přístaviště a přístavu Petrov na Baťově kanále a dokončení modernizace pohonů a ovládání plavebních komor na Labi, včetně modernizace komor Velký Osek a Brandýs nad Labem.

Třebíšský potok, Pruněřov

Adéla Šimůnková – 11 let
5. třída, ZŠ a MŠ Dolákova, Praha

7. Vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu

7.1 Zásobování pitnou vodou

V roce 2011 bylo v České republice zásobováno z vodovodů 9,8 mil. obyvatel, tj. 93,4 % z celkového počtu obyvatel.

Ve všech vodovodech bylo vyrobeno celkem 623,1 mil. m³ pitné vody. Za úplatu bylo dodáno (fakturováno) 486 mil. m³ pitné vody, z toho pro domácnosti 317,2 mil. m³ pitné vody. Ztráty pitné vody dosáhly 114,2 mil. m³, tj. 18,5 % z vody určené k realizaci.

Údaje dodané ČSÚ byly pořízeny na základě souboru 1 338 zpravodajských jednotek, tj. 277 provozovatelů vodovodů a kanalizací a vybraný soubor 1 061 obcí, které si samy zajišťují provozování vodohospodářské infrastruktury, u provozovatelů i u obcí bylo dosaženo 100% návratnosti výkazů. Primární údaje zjištěné ve výkazech VH 8b-01 nejsou zveřejňovány ČSÚ od roku 2004.

Trendy a vývoj ukazatelů v oblasti zásobování pitnou vodou jsou zobrazeny v tabulce 7.1.1 a grafu 7.1.1.

Tabulka 7.1.1

Zásobování vodou z vodovodů v letech 1989 a 2005–2011

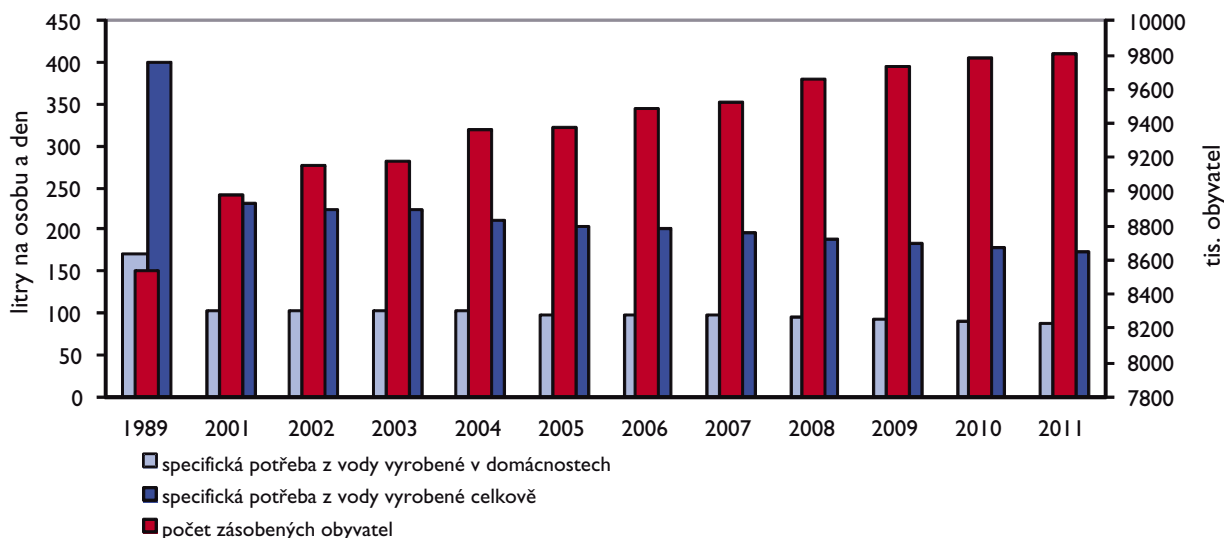
Ukazatel	Měrná jednotka	1989	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Obyvatelé (střední stav)	tis. obyv.	10 364,0	10 234,0	10 267,0	10 323,0	10 430,0	10 491,0	10 517,0	10 495,0
Obyvatelé skutečně zásobovaní vodou z vodovodů	tis. obyv.	8 537,0	9 376,0	9 483,0	9 525,0	9 664,2	9 733,0	9 787,5	9 805,4
	%	82,4	91,6	92,4	92,3	92,7	92,8	93,1	93,4
Voda vyrobená z vodovodů	mil. m ³ /rok	1 251,0	699,0	699,0	683,0	667,1	653,3	641,8	623,1
	% k 1989	100,0	55,9	55,9	54,6	53,3	52,2	51,3	49,8
Voda fakturovaná celkem	mil. m ³ /rok	929,4	531,6	528,1	531,7	516,5	504,6	492,5	486,0
	% k 1989	100,0	57,2	56,8	57,2	55,6	54,3	53,0	52,3
Specifická spotřeba z vody vyrobené	l/os. den	401,0	204,0	202,0	196,0	188,0	184,0	180,0	174,0
	% k 1989	100,0	50,9	50,4	48,9	46,9	45,8	44,8	43,4
Specifické množství vody fakturované celkem	l/os. den	298,0	155,0	153,0	153,0	146,0	142,0	138,0	136,0
	% k 1989	100,0	52,0	51,3	51,3	49,0	47,7	46,3	45,6
Specifické množství vody fakturované pro domácnost	l/os. den	171,0	98,9	97,5	98,5	94,2	92,5	89,5	88,6
	% k 1989	100,0	57,8	57,0	57,6	55,1	54,1	52,3	51,8
Ztráty vody na 1 km řadů	l/km den	16 842,0 ^{*)}	5 770,0	5 673,0	4 893,0	4 889,0	4 705,0	4 673,0	4 220,0
Ztráty vody na 1 zásob. obyvatele	l/os. den	90,0 ^{*)}	43,0	42,0	36,0	37,0	35,0	35,0	32,0

Pramen: ČSÚ

Pozn.: *) Údaje za vodovody hlavních provozovatelů.

Graf 7.1.1

Vývoj počtu zásobovaných obyvatel a specifické potřeby vody fakturované v letech 1989 a 2001–2011

Pramen: ČSÚ

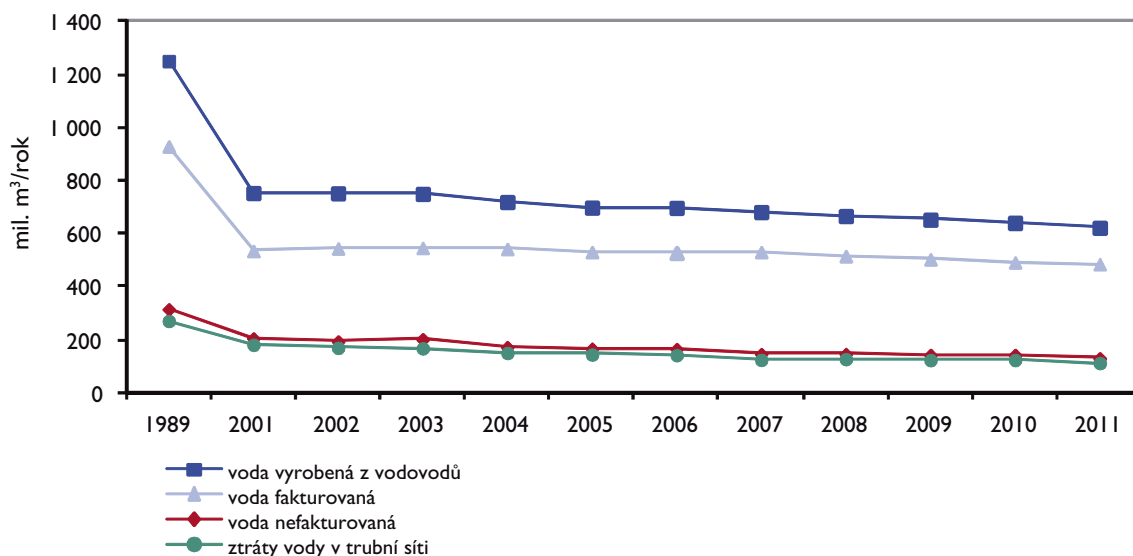
Zvýšení podílu zásobených obyvatel je dáno převážně výstavbou nových vodovodů v okrajových částech měst. Snižování vody vyrobené meziročně o 1,5 % odpovídá současnému poklesu množství vody fakturované celkem o 0,7 %. Specifické množství vody fakturované domácnostem se snížilo o 0,9 litrů na osobu a den a činí 88,6 litrů, specifické množství vody fakturované celkem v přepočtu na obyvatele zásobeného vodou se snížilo

o 2,1 litrů. Svědčí to o dalším snižování spotřeby v domácnostech i u ostatních odběratelů.

Nejvyšší podíl obyvatel zásobených pitnou vodou z vodovodů byl v roce 2011 v Hlavním městě Praze (100 %) a v Moravskoslezském kraji (99,9 %), nejnižší podíl obyvatel zásobených pitnou vodou byl v kraji Plzeňském (83,7 %) a Středočeském (84,5 %).

Graf 7.1.2

Vývoj hodnot objemu vody vyrobené z vodovodů a fakturované vody celkem v letech 1989 a 2001–2011

Pramen: ČSÚ

Tabulka 7.1.2

Zásobování obyvatel, výroba a dodávka vody z vodovodů v roce 2011

Kraj, území	Obyvatelé		voda vyrobená z vodovodů	Voda fakturovaná	
	skutečně zásobování vodou z vodovodů	podíl obyvatel zásobovaných vodou z celkového počtu		celkem	z toho pro domácnosti
	(počet)	(%)	(tis. m³)	(tis. m³)	(tis. m³)
Hl. město Praha	1 237 552	100,0	118 034	79 120	47 522
Středočeský kraj	1 075 243	84,5	46 495	49 756	35 031
Jihočeský kraj	575 155	90,5	34 101	25 965	17 989
Plzeňský kraj	478 264	83,7	29 679	24 436	14 567
Karlovarský kraj	302 664	99,7	20 680	14 867	9 309
Ústecký kraj	798 305	96,3	54 227	38 855	23 797
Liberecký kraj	389 260	88,9	28 134	19 903	12 284
Královéhradecký kraj	511 176	92,3	31 620	23 720	15 435
Pardubický kraj	498 887	96,6	29 339	23 012	14 737
Kraj Vysočina	484 223	94,6	25 326	21 532	14 101
Jihomoravský kraj	1 106 636	95,0	63 943	53 901	36 876
Olomoucký kraj	573 989	89,9	29 662	25 351	17 530
Zlínský kraj	543 075	92,1	29 771	23 680	15 567
Moravskoslezský kraj	1 230 936	99,9	82 048	61 921	42 418
Česká republika	9 805 365	93,4	623 059	486 019	317 163

Pramen: ČSÚ

U krajů Jihočeského, Královéhradeckého, Pardubického a Olomouckého došlo meziročně k mírnému poklesu podílu obyvatel zásobených vodou z celkového počtu. Toto snížení je pouze důsledkem zpřesnění metodiky výpočtu počtu napojených obyvatel.

Délka vodovodní sítě byla v roce 2011 prodloužena celkem o 693 km a dosáhla délky 74 141 km. Nová výstavba a dostavba stávajících vodovodních systémů v roce 2011 zvýšila počet zásobených obyvatel o 17 890. Na jednoho zásobeného obyvatele připadalo 7,56 m vodovodu.

Počet vodovodních přípojek se zvýšil o 18 651 ks a dosáhl počtu 1 974 607 ks. Počet osazených vodoměrů se zvýšil o 17 681 ks a dosáhl počtu 1 982 978 ks. Na jednu vodovodní přípojku připadá 5 napojených obyvatel. Výrazné zvyšování počtu

přípojek je důsledkem přesunu obyvatel z vícepodlažních domů do rodinných domů.

7.2 Odvádění a čištění komunálních odpadních vod

V roce 2011 žilo v domech připojených na kanalizaci 8,672 mil. obyvatel České republiky, to je 82,6 % z celkového počtu obyvatel. Do kanalizací bylo vypuštěno celkem 487,6 mil. m³ odpadních vod. Z tohoto množství bylo čištěno 96,8 % odpadních vod (bez zahrnutí vod srážkových), což představuje 472,2 mil. m³.

Trendy vývoje odvádění a čištění odpadních vod z kanalizací dokladuje v delší časové řadě tabulka 7.2.1 a graf 7.2.1.

Tabulka 7.2.1

Odvádění a čištění odpadních vod z kanalizací v letech 1989 a 2005–2011

Ukazatel	Měrná jednotka	Rok							
		1989	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Obyvatelé (střední stav)	tis. obyv.	10 364	10 234	10 267	10 323	10 430	10 491	10 517	10 495
Obyvatelé bydlící v domech připojených na kanalizaci	tis. obyv.	7 501	8 099	8 215	8 344	8 459	8 530	8 613	8 672
	%	72,4	79,1	80,0	80,8	81,1	81,3	81,9	82,6
Vypouštěné odp. vody do kanalizace (bez srážkových vod) celkem	mil. m ³	877,8	543,4	542,0	519,3	508,8	496,4	490,3	487,6
	% k 1989	100,0	61,9	61,7	59,2	58,0	56,6	55,9	55,5
Čištěné odpadní vody včetně vod srážkových ¹⁾	mil. m ³	897,4	841,5	857,4	841,2	807,5	842,9	957,9	871,0
Čištěné odpadní vody celkem bez vod srážkových	mil. m ³	627,6	513,9	510,6	497,6	485,0	472,7	471,5	472,2
	% k 1989	100,0	82,0	81,4	79,4	77,3	75,4	75,2	75,3
Podíl čištěných odpadních vod bez vod srážkových ²⁾	%	71,5	94,6	94,2	95,8	95,3	95,2	96,2	96,8

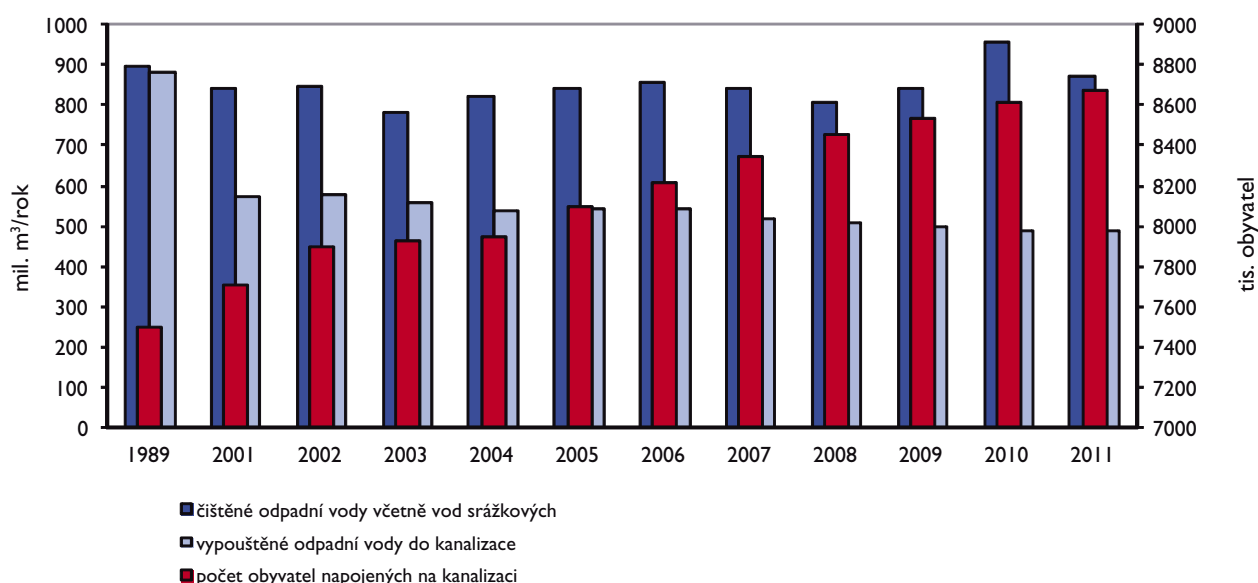
Pramen: ČSÚ

Pozn.: ¹⁾ V roce 1989 se jedná o údaje za kanalizace hlavních provozovatelů.

²⁾ Jedná se o podíl z vod vypouštěných do kanalizace.

Graf 7.2.1

Vývoj počtu obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci a množství vypouštěných a čištěných odpadních vod v letech 1989 a 2001–2011

Pramen: ČSÚ

Počet obyvatel napojených na kanalizaci vzrostl meziročně o 58 317. Objem vypouštěných odpadních vod do kanalizace, bez vod srážkových, klesl meziročně o 2,70 mil. m³, ale pokles dodané vody dosáhl 6,52 mil. m³. Ukazatel podílu čištěných odpadních vod bez vod srážkových v roce 2011 vzrostl o 0,6 %.

Nejvyšší podíl obyvatel připojených na kanalizaci byl v roce 2011 v Hlavním městě Praze (100 %) a Karlovarském kraji (93,3 %), nejnižší podíl byl v Libereckém kraji (68,9 %) a kraji Středočeském (68,9 %).

Tabulka 7.2.2

Počet obyvatel bydlících v domech připojených na kanalizaci a množství vypouštěných a čištěných odpadních vod v roce 2011 v jednotlivých krajích

Kraj, území	Obyvatelé bydlící v domech připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu		Odpadní vody vypouštěné do kanalizace pro veřejnou potřebu	Čištěné odpadní vody bez vod srážkových	
	celkem	podíl k celk. počtu obyvatel	celkem	celkem	podíl
	(počet)	(%)	(tis. m ³)	(tis. m ³)	(%)
Hl. město Praha	1 237 552	100,0	80 576	80 576	100,0
Středočeský kraj	876 575	68,9	52 925	52 523	99,2
Jihočeský kraj	548 266	86,2	35 689	33 655	94,3
Plzeňský kraj	449 444	78,7	30 479	28 897	94,8
Karlovarský kraj	283 156	93,3	14 853	14 793	99,6
Ústecký kraj	683 707	82,5	30 970	30 544	98,6
Liberecký kraj	301 947	68,9	14 610	14 533	99,5
Královéhradecký kraj	417 301	75,3	23 085	21 666	93,9
Pardubický kraj	372 361	72,1	21 319	20 282	95,1
Kraj Vysočina	435 992	85,2	19 650	16 908	86,0
Jihomoravský kraj	1 020 773	87,7	53 961	52 657	97,6
Olomoucký kraj	500 617	78,4	31 485	30 549	97,0
Zlínský kraj	530 808	90,0	28 231	26 636	94,4
Moravskoslezský kraj	1 013 061	82,2	49 812	47 964	96,3
Česká republika	8 671 560	82,6	487 644	472 181	96,8

Pramen: ČSÚ

Hráz a bezpečnostní přeliv, VD Všechlapy

Ve většině krajů došlo k nárůstu počtu obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu, k poklesu došlo pouze v Hlavním městě Praze, Jihočeském kraji a kraji Vysočina. Důvodem je pokles středního stavu obyvatel. Tento pokles je nejvýraznější v Praze vzhledem k přesunu obyvatel do Středočeského kraje.

Délka kanalizační sítě byla v roce 2011 prodloužena o 1 009 km a dosáhla délky 41 911 km. Celkový počet ČOV se dle údajů ČSÚ zvýšil oproti předešlému roku o 63 ČOV, tedy na 2 251 ČOV v ČR.

7.3 Vývoj ceny pro vodné a stočné

V roce 2011 byla dle šetření Českého statistického úřadu průměrná cena bez DPH pro vodné 30,80 Kč/m³ a průměrná cena pro stočné 27,90 Kč/m³. Oproti roku 2010 se tak cena pro vodné zvýšila o 5,8 % a cena pro stočné o 6,1 %.

Před účinností novely zákona č. 76/2006 Sb., tedy do roku 2006, byly informace o průměrné výši ceny pro vodné a stočné stanovovány na základě údajů, které na požádání MZe zasílali vybraní provozovatelé vodovodů a kanalizací. Novelou zákona

byla vlastníků, popřípadě provozovatelům, pokud jsou vlastníkem zmocnění, v souladu s ustanovením § 36 odst. 5 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, ustavena povinnost každoročně, nejpozději do 30. června, kalendářního roku zaslat na MZe úplné informace o celkovém vyúčtování všech položek výpočtu ceny pro vodné a stočné v předchozím kalendářním roce. Údaje o cenách s DPH získává MZe šetřením a průměry jsou získávány váženým průměrem. Vzhledem k termínu vyúčtování není možné data vyhodnotit a zpracovat před uzávěrkou této publikace. Z tohoto důvodu jsou uvedeny pouze údaje zjištěné šetřením ČSÚ jako podíl tržeb od odběratelů a množství dodané pitné vody a odvedených splaškových vod. Souhrnné údaje ČSÚ za ČR nejsou získány jako vážený průměr a nelze je tedy srovnávat s údaji z podkladů MZe.

Podle šetření ČSÚ byla nejvyšší průměrná cena pro vodné zjištěna v kraji Ústeckém, kde dosáhla hodnoty 35,70 Kč/m³. V poměru s celorepublikovým průměrem tak byla vyšší o 15,9 %. Nejvyšší průměrná cena pro stočné byla v kraji Libereckém, která při výši 37,20 Kč/m³ byla o 33,3 % vyšší než byl celorepublikový průměr. Naopak nejnižší průměrná cena pro vodné (27,00 Kč/m³) byla v kraji Jihočeském. Nejnižší průměrná cena pro stočné (21,60 Kč/m³) byla zjištěna v kraji Vysočina. Průměrné ceny v jednotlivých krajích jsou uvedeny v tabulce 7.3.2.

Tabulka 7.3.1

Realizační ceny pro vodné a stočné v roce 2010 a 2011

Ukazatel	Jednotka	2010	2011	Index 2011/2010
Vodné celkem	mil. Kč	14 328	14 975	1,05
Voda fakturovaná celkem	mil. m ³ /rok	493	486	0,99
Průměrná cena pro vodné	Kč/m ³	29,1	30,8	1,06
Stočné celkem	mil. Kč	12 898	13 599	1,05
Vypouštěné odpadní vody do kanalizace	mil. m ³ /rok	490	488	1,00
Průměrná cena pro stočné	Kč/m ³	26,3	27,9	1,06

Pramen: ČSÚ

Tabulka 7.3.2

Spotřeba vody, průměrné ceny bez DPH pro vodné a pro stočné v roce 2011

Kraj	Specifické množství vody fakturované celkem	Specifické množství vody fakturované domácnostem	Průměrná cena pro vodné	Průměrná cena pro stočné
	(l/os/den)	(l/os/den)	(Kč/m ³)	(Kč/m ³)
Hl. město Praha	175,2	105,2	31,3	28,0
Středočeský	126,8	89,3	33,7	24,9
Jihočeský	123,7	85,7	33,3	25,3
Plzeňský	140,0	83,4	31,0	23,8
Karlovarský	134,6	84,3	34,1	29,0
Ústecký	133,3	81,7	35,7	36,5
Liberecký	140,1	86,5	33,2	37,2
Královéhradecký	127,1	82,7	28,9	29,6
Pardubický	126,4	80,9	28,5	32,1
Vysočina	121,8	79,8	29,7	21,6
Jihomoravský	133,4	91,3	27,0	30,0
Olomoucký	121,0	83,7	28,6	25,4
Zlínský	119,5	78,5	32,0	27,5
Moravskoslezský	137,8	94,4	27,9	26,2
Česká republika	135,8	88,6	30,8	27,9

Pramen: ČSÚ

Kateřina Motlová – 9 let
ZUŠ Rokycany, Plzeňský kraj

8. Rybářství a rybníkářství

8.1 Rybářství a rybníkářství v roce 2011

Rybářství je v České republice rozděleno na produkční rybářství a hospodaření v rybářských revírech. Rybářství jako takové je součástí zemědělství a patří z hlediska produkce rybního masa stále ještě mezi úspěšné oblasti zemědělské výroby. Navazuje na něj rovněž nezanedbatelný sektor služeb, např. výrobci různých síťových systémů, další nutné techniky a nástrojů, které jsou nezbytné pro fungování oboru jako takového.

Dalším důležitým faktorem, se kterým je rybářství spojeno, je hospodaření na tekoucích vodách a podpora existence rybích druhů v povrchových vodách, jmenovitě ve vodotečích a dalších vodních útvarech. Nadstavba funguje jako důsledek biologických aspektů funkce hospodaření v rybářských revírech. Tuto činnost provozuje přibližně 400 tisíc sportovních rybářů, kteří jsou organizováni převážně ve dvou největších rybářských svazech (Český rybářský svaz, Moravský rybářský svaz), jejichž členové ulovili na udici v roce 2011 kolem 4 tis. tun ryb.

Na sportovní rybářství následně navazuje řada dalších odvětví. Na odbytu svých výrobků od sportovních rybářů je závislá celá řada výrobních firem, obchodů a podnikatelů v cestovním ruchu apod.

Historicky nejvýznamnější oblastí rybářství s nezastupitelnou krajinotvornou funkcí je rybníkářství. V našich podmínkách se chov ryb realizuje přibližně ve 24 tisících rybnících a vodních nádrží s retenční kapacitou 420 mil. m³ o celkové ploše kolem 41 tisíc ha. V rybnících je dosahováno ročního přírůstku v průměru kolem 490 kg ryb/ha. Druhovému zastoupení tržních ryb je dlouhodobě poměrně stabilní. Nejčastěji chovanou rybou v produkčním rybářství je kapr a dále v menších objemech býložravé ryby (tolstolobík, amur bílý), lososovité ryby (zejména pstruh duhový a siven americký), lín obecný a dravé ryby (štika, candát, sumec, úhoř). Chov ostatních druhů ryb je pouze okrajový.

Produkce tržních ryb získaných chovem dosáhla v roce 2011 celkem 21 010 tun, což představovalo ve srovnání s rokem 2010 nárůst o 2,9 % (tj. o 0,59 tis. tun). Více než 96 % výlovu

Tabulka 8.1.1

Přehled o produkci ryb určených k přímé spotřebě v letech 2007–2011

Ukazatel produkce a spotřeby ryb	2007	2008	2009	2010	2011
Produkce v tis. tun	20,40	20,40	20,10	20,42	21,01
Z toho: export v tis. tun	10,45	10,12	8,95	9,10	8,8
Úlovky na revírech v tis. tun	4,30	4,16	4,10	3,99	4,0
Spotřeba na osobu v kg.rok ⁻¹	1,38	1,32	1,37	1,41	1,47

Pramen: MZe a Rybářské sdružení ČR

Rybník Krejcar, Chlumětiný potok

Výchapy-Brda

pocházelo z rybníčních chovů a zbytek připadl na ryby chované ve speciálních zařízeních nebo v přehradách. Množství zpracovaných sladkovodních ryb představovalo 2 130 tun živé hmotnosti. Spotřeba sladkovodních ryb v ČR získaných chovem dosáhla 1,089 kg/osoba/rok. Pro výpočet celkové spotřeby sladkovodních ryb za rok 2011 na 1 obyvatele bylo uvažováno s počtem obyvatel k 31. 12. 2011 ve výši 10 504 203, aniž by k tomuto číslu byla přičtena hmotnost ryb ulovených sportovními rybáři v rybářských revírech.

V celkové tržní produkci ryb tradičně dominoval kapr, jehož produkce se v roce 2011 meziročně zvýšila o 2,5 %, tj. o 452 tun živé hmoty na 18 198 tun živé hmoty. Nabídka této ryby je v rovnováze s požadavky domácího a zahraničního trhu, neboť přibližně polovina objemu z ročního výlovu kapra je prodána na domácím trhu, především v podobě živé ryby.

Od roku 2003 jsou kromě ryb získaných chovem započítávány i úlovky ryb na údici.

Se vstupem ČR do EU došlo k rozšíření možností podpor do rybářského sektoru. V současné době jsou především využívány následující podpůrné prostředky:

- 1) Národní resortní podpory týkající se akvakultury a sladkovodního rybolovu: Kontrola užitkovosti, Speciální poradenství pro živočišnou výrobu, Školní závody, Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků a Genetické zdroje.
- 2) Operační program Rybářství 2007–2013: kde mohou rybáři čerpat finanční prostředky v rámci prioritní osy 2 – Akvakultura na investice do produkce akvakultury, vyrovnávací platby na zlepšení vodního prostředí, opatření v oblasti zdraví ryb a investice do zpracování ryb a uvádění na trh. V rámci osy 3 – Opatření ve společném zájmu se dotace týká rozvoje nových trhů, propagačních kampaní, vysazování úhoře říčního a pilotních projektů.

MZe vydalo v roce 2011 rozhodnutí o poskytnutí dotace v rámci sedmého, osmého, devátého a desátého kola příjmu žádostí o dotaci z Operačního programu Rybářství 2007–2013.

V opatření 2.1 *Opatření pro produktivní investice do akvakultury* byla v roce 2011 vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na 98 projektů záměru a) s celkovou dotací cca 56,0 mil. Kč, 13 projektů záměru

b) s celkovou dotací cca 7,0 mil. Kč, 14 projektů záměru c) s celkovou dotací cca 47,2 mil. Kč, 5 projektů záměru d) s celkovou dotací cca 1,3 mil. Kč a 9 projektů záměru e) s celkovou dotací cca 9,7 mil. Kč. Celkem byla v opatření 2.1 v roce 2011 vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na 139 projektů s celkovou dotací cca 121,2 mil. Kč.

V opatření 2.2 *Opatření na ochranu vodního prostředí* byla v roce 2011 vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na šest projektů s celkovou dotací cca 0,6 mil. Kč.

V opatření 2.4 *Investice do zpracování a uvádění na trh* byla v roce 2011 vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na 13 projektů záměru a) s celkovou dotací cca 6,4 mil. Kč.

V opatření 3.1 *Společné činnosti, záměr a)* byla v roce 2011 vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na 6 projektů s celkovou dotací cca 5,6 mil. Kč.

V opatření 3.2 *Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin, záměr b)* vysazování úhoře říčního byla v roce 2011 vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na 45 projektů s celkovou dotací cca 12,7 mil. Kč.

V opatření 3.3 *Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně, záměr b)* byla v roce 2011 vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na 6 projektů s celkovou dotací cca 1,5 mil. Kč a jeden projekt záměru e) s celkovou dotací cca 0,5 mil. Kč. Celkem byla v opatření 3.3 v roce 2011 vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na 7 projektů s celkovou dotací cca 2,0 mil. Kč.

V opatření 3.4 *Pilotní projekty* byla v roce 2011 vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na 12 projektů s celkovou dotací cca 12,4 mil. Kč.

MZe v roce 2011 pokračovalo v předfinancování projektů Operačního programu Rybářství 2007–2013. V roce 2011 byla z opatření 2.1 proplacena 146 projektům dotace ve výši 99,6 mil. Kč, z opatření 2.4 proplacena deseti projektům dotace ve výši 10,0 mil. Kč, z opatření 3.1 proplacena třem projektům dotace ve výši 0,6 mil. Kč, z opatření 3.2 proplacena 46 projektům dotace ve výši 12,3 mil. Kč, z opatření 3.3 proplacena čtyřem projektům dotace ve výši 81,8 mil. Kč, z opatření 3.4 proplacena 11 projektům dotace ve výši 10,4 mil. Kč a z opatření 5.1 proplacena jednomu projektu dotace ve výši 3,1 mil. Kč.

Tabulka 8.1.2
Operační program Rybářství 2007–2013

Prioritní osa 2 – Akvakultura, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh	
Číslo opatření	Název opatření
Opatření 2.1	Opatření pro produktivní investice do akvakultury
Opatření 2.2	Opatření na ochranu vodního prostředí
Opatření 2.3	Opatření v oblasti zdraví ryb
Opatření 2.4	Investice do zpracování a uvádění na trh
Prioritní osa 3 – Opatření ve společném zájmu	
Číslo opatření	Název opatření
Opatření 3.1	Společné činnosti
Opatření 3.2	Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin
Opatření 3.3	Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně
Opatření 3.4	Pilotní projekty

Pramen: MZe

8.2 Změny stavu rybníčního fondu

Program Ministerstva zemědělství 229 210 „Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží“, jehož cílem bylo celkové zlepšení technického stavu rybníčního fondu a posílení vodohospodářských a mimoprodukčních funkcí rybníků s ohledem na jejich protipovodňový a krajinotvorný význam, již skončil.

Na podprogram 229 218 „Odstranění škod na rybnících a vodních nádržích po povodních v srpnu 2002“ navázal v roce 2007 program 129 130 „Podpora obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavby vodních nádrží“, který probíhá obdobným způsobem. Obnova a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží je zaměřena na zlepšení jejich vodohospodářských i mimoprodukčních funkcí. Důraz je kladen zejména na posílení retenčních schopností. Zároveň je věnována pozornost zlepšení bezpečnosti provozu rybníků a vodních nádrží v souvislosti s povodňovými situacemi. K podpoře retence také pokračuje odbahnění nejvíce zanesených rybníků, dále je možné podpořit i výstavbu vodních nádrží sloužících k ochraně před povodněmi a suchem. V rámci programu 129 130 probíhalo v roce 2011 financování celkem 64 akcí, kde celkové výdaje činily 520,110 mil. Kč. Podrobnější informace o financování programu 129 130 naleznete v kapitole 9.

Poldr Žichlínek, Moravská Sázava

Voda pro potraviny

Byla jedna malá země a v ní malé město. V tom městě stála spousta domů a pár obchodů: ovoce a zelenina, obuv, masna, cukrárna a pekárna.

Brzy ráno, ještě dřív než šel pekař napéct čerstvé rohlíky, se v pekárně sešlo pět zvláštních bytostí. A nebyly to ani bytosti, spíš jen věci. Ležely tam v tichu na dřevěném válu. Jedné z věcí se to dlouhé ticho zřejmě nelíbilo, a tak se představila:

„Ahoj, jmenuji se mouka. Kdo jste vy?“

„Jsem sůl,“ ozvalo se z opačné strany.

„Mně říkají margarín.“

„Mé jméno je droždí.“

„O vás jsem nikdy neslyšela,“ zamyslela se mouka. „Já jsem nejdřív byla malé semínko na dně pytle. Lidé mě pak zasadili a hodně dlouho hnojili a zalévali. Vyklíčila jsem a pomalu rostla, až se ze mě stal klas. To mě sklidili a odvezli do mlýna. A odtud jsem se vrátila v této podobě. To je, co?“

„Já také nevypadala vždy takto,“ odvětila sůl. „Lidé mě nejprve museli najít v podzemí a vynést mě ven. Poté mě pročistili vodou. Tehdy se mi říkalo solanka, protože jsem byla hodně koncentrovaná. Dále jsem se dostala do velice pomalého stroje, o kterém jsem se nikdy nedozvěděla, jak přesně funguje. Nicméně jsem z něj vylezla jako sůl.“

„To je zajímavé,“ uznala mouka.

„V žádném případě! Je to ubohý příběh oproti mé historii,“ odfrklo si droždí. „Já, jakožto elita mezi pekařskými potřebami, jsem se připravovalo v laboratořích. Jsem totiž z kvasinek. Nebudu vám však přednášet, jak má výroba probíhala. Je to tak spleť, že byste to nejspíš nepochopili...“

„Spleť?!“ užasl margarín. „Je vidět, že ses nikdy nesetkalo s někým jako já. Skládám se z více ingrediencí a vyrobit mě je mnohem těžší než tebe.“

„Tak se nevytahuj,“ ohrnulo droždí nos.

„To tys začalo se svými odpornými kvasinkami! Hnusně zapácháš, zatímco já jsem produktem moderní doby!“

„Mé kvasinky nejsou odporné, ty novoto!“

„TICHO!“ zahřměla sůl a droždí i margarín se rázem přestali hádat. „Copak nevidíte, že je tu ještě někdo, koho jste kvůli svému bezvýznamnému překřikování nepustili ke slovu?“

„Děkuji ti, soli,“ zazněl jemný hlas nějaké tajemné dámy. Byl to hlas znělý a příjemný a bylo v něm cosi záhadného, jakoby plného života.

„Kdo jsi?“ vypálil margarín.

„Jsem ta, která vám všem dala možnost existovat. Beze mne by ani jeden z vás nemohl vyprávět svůj příběh o tom, jak vznikl, protože u všech jsem musela být přítomna.“

Chvilí nikdo nic neříkal.

„Bude z nás houska,“ pravila mouka, aby prolomila to nepříjemné ticho. „Nebo rohlík.“

„Správně“, přitakala sůl, a asi k tomu chtěla ještě něco dodat, ale nestihla to. Právě totiž byla i s ostatními přimíchána do těsta. A ono se věru špatně přemýšlí a mluví, když se točíte kolem dokola mezi svými sousedy. Na válu zůstala ležet malá hromádka mouky.

„Ta paní, co mluvila o tom, že bychom bez ní nebyli, byla voda,“ řekla si mouka pro sebe. „Vím to, protože každý jsme ji potřeboval. Já k tomu, abych byla zalévána. Sůl musela být vymývána. Droždí a margarín to sice nezmínili, ale určitě ji potřebovali také. Když o tom tak přemýšlím, napadá mě, kolik vody se asi tak spotřebuje pro jednu housku! Škoda, že se už sůl míchá. Je velmi vzdělaná a jistě by mi tu otázku zodpověděla. Vždyť sůl a voda jsou spolu už po statisícetileté dobré kamarádce! Spousta soli je v mořích a také v solných jezerech... A ještě jedna věc by mě zajímala: vědí to vůbec lidé? Tuší, kolik vody musí téct, aby si mohli ráno koupit housku k snídani? Uvědomují si to? Asi mi nikdo neodpoví... Kdybych uměla lidsky, řekla bych jim, ať šetří.“

9. Státní finanční podpora vodního hospodářství

9.1 Ministerstvo zemědělství

V roce 2011 byla v rámci programů Ministerstva zemědělství 229 310 „Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací“ a 129 180 „Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací II“ zaměřených na realizaci opatření k naplňování směrnic Evropské unie v oblasti vodovodů a kanalizací a na vlastní rozvoj oboru vodovodů a kanalizací poskytnuta podpora v celkové výši cca 2,2 mld. Kč. Program 229 310 byl dle schválené dokumentace naplánován na roky 2006–2010 a následně prodloužen do konce roku 2011. Tento program v letech 2010–2011 řešil dokončení spolufinancování víceletých akcí. Navazující dotační program 129 180 byl naplánován na roky 2009–2013.

Výše uvedená podpora byla investorům poskytnuta jak ve formě dotací, tak i ve formě „zvýhodněných úvěrů“. V rámci podprogramů MZe 229 312 a 129 182 (opatření zaměřená na vodovody) bylo v roce 2011 podpořeno ze státního rozpočtu celkem 121 akcí v celkové výši cca 477 mil. Kč a v rámci podprogramů MZe 229 313 a 129 183 (opatření zaměřená na kanalizace) bylo v roce 2011 podpořeno ze státního rozpočtu celkem 156 akcí v celkové výši cca 1 630 mil. Kč.

V roce 2009 bylo v rámci podpory „zvýhodněnými úvěry“, dokončeno čerpání úvěrů od EIB na základě smlouvy o úvěru „Česká republika – rámcová půjčka pro vodní hospodářství určená na rekonstrukce, zlepšení, modernizace a rozšiřování vodohospodářských systémů v ČR“, realizovaného na základě usnesení vlády ČR č. 1179 z roku 1999 a zároveň z úvěru od CEB. Tyto úvěry byly nahrazeny po dohodě s Ministerstvem financí

Zvýšení kapacity koryta Vltavy, Nové Ouholice a Veltrusy

poskytováním úhrad částí úroků z komerčních úvěrů u investičně náročnějších akcí. Investorům 88 akcí s úvěrovými smlouvami v celkové výši cca 1 444 mil. Kč byla v roce 2011 uhrazena část úroků z těchto úvěrů v celkové výši 31,8 mil. Kč (jedná se o dotaci části úroků, proto je tato částka zahrnuta v tabulce 9.1.1 a 9.1.2 na řádku „dotace“).

Tabulka 9.1.1

Finanční prostředky státního rozpočtu poskytnuté v rámci programů MZe 229 310, 129 180 a 129 140 v roce 2011 v mil. Kč

Forma podpory	Vodovody a úpravní vody	Kanalizace a čistírný odpadních vod	Obnova vodovodů a kanalizací po povodních 2009 a 2010	MZe celkem
Návratná finanční výpomoc	0,000	0,000	0,000	0,000
Dotace	477,021	1 629,975	86,538	2 193,534
Celkem	477,021	1 629,975	86,538	2 193,534

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.2

Vývoj státní podpory výstavby vodovodů, úpraven vod, kanalizací a čistíren odpadních vod v rámci MZe v letech 2007–2011 v mil. Kč

Finanční zdroj	2007	2008	2009	2010	2011
Návratná finanční výpomoc	0	0	0	0	0
Dotace státního rozpočtu	1 620	1 947	1 819	2 092	2 194
Podpora státního rozpočtu	1 620	1 947	1 819	2 092	2 194
Zvýhodněný úvěr (EIB a CEB)	161	31	9	0	0
Podpora - celkem	1 781	1 978	1 828	2 092	2 194

Pramen: MZe

V rámci programu 129 140 „Podpora odstraňování povodňových škod na infrastruktuře vodovodů a kanalizací“ byly v realizaci v roce 2011 dva podprogramy, které reagovaly na záplavy a povodně z let 2009 a 2010. V rámci podprogramu 129 142 „Podpora odstraňování povodňových škod způsobených povodněmi 2009“ bylo v roce 2011 podpořeno celkem dvanáct akcí v celkové výši 70,3 mil. Kč a v rámci podprogramu 129 143 „Podpora odstraňování povodňových škod způsobených povodněmi 2010“ bylo v roce 2011 podpořeno sedm akcí v celkové výši 16,3 mil. Kč.

MZe v roce 2011 realizovalo programy, jejichž cílem je obnova vodohospodářského majetku správců vodních toků v rámci odstraňování povodní z minulých let, realizace protipovodňových opatření, obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží, zvyšování funkčnosti vodních děl, obnova a budování závlahového detailu a optimalizace závlahových sítí a zajištění péče o státní majetek na drobných vodních tocích a na HOZ.

Čerpání státních finančních prostředků na kapitálové a běžné výdaje jsou uvedeny v tabulkách 9.1.3, 9.1.4 a 9.1.5.

Tabulka 9.1.3

Státní finanční prostředky poskytnuté MZe v roce 2011 na kapitálové a běžné výdaje v rámci programového financování v programu 229 110 v mil. Kč

Evidenční číslo programu	Název programu	Výdaje na financování programů
229 110	Odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku	352,452

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.4

Státní finanční prostředky poskytnuté MZe v roce 2011 na kapitálové a běžné výdaje v rámci programového financování v programech 129 120, 129 130, 129 170 a 129 190 v mil. Kč

Evidenční číslo programu	Název programu	Výdaje na financování programů
129 120	Prevence před povodněmi II	1 220,493
129 130	Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží	520,110
129 170	Podpora zvyšování funkčnosti vodních děl	134,397
129 190	Podpora zemědělských vodních toků ZVHS	0

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.5

Neinvestiční podpory poskytnuté MZe v roce 2011 na ostatní opatření ve vodním hospodářství poskytnuté MZe v mil. Kč

Název podpory	Výše poskytnutých prostředků	Příjemce podpory
Správa HOZ *)	28,150	ZVHS

Pramen: MZe

Pozn.: *) Zahrnuta údržba i provoz.

V roce 2011 pokračovalo Ministerstvo zemědělství v zabezpečování administrace programu 129 120 „Podpora prevence před povodněmi II“, který od roku 2010 obsahuje pět podprogramů, tematicky zaměřených na podporu protipovodňových opatření s retencí, podporu protipovodňových opatření podél vodních toků, podporu zvyšování bezpečnosti vodních děl, podporu vymezení záplavových území a studií odtokových poměrů a podporu zadržování vody v suchých nádržích na drobných vodních tocích. Věcné zaměření podprogramů umožňuje jejich vzájemnou provázanost a tím zvýšení účinků protipovodňové prevence na toku.

Předmětem podprogramu 129 122 „Podpora protipovodňových opatření s retencí“ je výstavba a obnova suchých nádrží (poldrů), výstavba a obnova vodních nádrží, rekonstrukce stávajících nádrží a poldrů a dále výstavba a rekonstrukce objektů území určených k rozlivům povodní.

Podprogram 129 123 „Podpora protipovodňových opatření podél vodních toků“ se zaměřuje na zvyšování kapacity koryt vodních toků, ochranné hráze, odlehčovací koryta a štoly, zvyšování průtočné kapacity jezů, rekonstrukci hrází a stabilizaci koryt vodních toků.

Cílem podprogramu 129 124 „Podpora zvyšování bezpečnosti vodních děl“ je rekonstrukce stávajících vodních děl za účelem zvýšení jejich bezpečnosti za povodní a za účelem zlepšení manipulačních možností vodních děl v operativním povodňovém řízení. Jsou upřednostňována taková opatření, která mohou zvýšit účinek dalších protipovodňových opatření na toku pod vodním dílem.

Podprogram 129 125 „Podpora vymezení záplavových území a studií odtokových poměrů“ je zaměřen zejména na identifikaci rozsahu záplav a jeho zanesení do mapového podkladu. Sem patří i vymezení území ohrožených zvláště povodněmi vzniklými v důsledku poruch nebo protržení hráze vodního díla, zadržujícího povrchovou

vodu. Výstupy návrhu záplavových území, schválené vodoprávním úřadem, jsou jedním z územních limitů a slouží úřadům veřejné správy zejména při povolování staveb. Studie odtokových poměrů jsou zdrojem informací o záplavových územích před a po realizaci navržených protipovodňových opatření o kvantifikaci rozsahu povodňových škod a pro zhodnocení efektivity navržených technických a netechnických opatření.

Podprogram 129 126 „Podpora zadržování vody v suchých nádržích na drobných vodních tocích“ reaguje na opakující se výskyt „bleskových povodní“ a je zaměřen na snižování rizika povodní z přívalových srážek na drobných vodních tocích výstavbou nebo rekonstrukcí suchých nádrží (poldrů) v kombinaci s případnou úpravou koryt vodních toků.

Realizaci opatření programu 129 120 zabezpečují správci vodních toků (s. p. Povodí, LČR a správci drobných vodních toků určených MZe dle § 48 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů). Realizace protipovodňových opatření v rámci podprogramu 129 126 je zajišťována pouze obcemi.

Prostřednictvím institutu tzv. navrhovatele program umožňuje zapojení obcí, sdružení obcí, měst a krajů do procesu navrhování protipovodňových opatření, kdy realizaci jimi navržených opatření zajišťují správci vodních toků.

V rámci programu 129 120 „Prevence před povodněmi II“ bylo v roce 2011 rozestavěno sedm staveb protipovodňových opatření s retencí, 85 staveb protipovodňových opatření podél vodních toků a devět staveb pro zvyšování bezpečnosti vodních děl a zajištěno pět akcí vymezení záplavových území a studií odtokových poměrů. V tabulce 9.1.6 jsou uvedeny některé významné akce programu 129 120.

VD Řimov

Tabulka 9.1.6

Čerpání finančních prostředků vybraných významných akcí programu 129 120 v mil. Kč

Správci vodních toků	Název akce	Termín realizace	Celkové náklady	Dotace v roce 2011
Lesy ČR, s. p.	Protipovodňová opatření na toku Žernovník	10/10-06/13	11,390	9,000
Povodí Labe, s. p.	Lovosicko (Pišťany, Lovosice) - protipovodňová ochrana na Q ₁₀₀ na Labi	04/10-06/13	649,809	286,223
Povodí Moravy, s. p.	Třebůvka, Moravičany - hrázování	10/10-12/13	130,341	109,920
Povodí Odry, s. p.	Úprava Porubky, Ostrava – Svinov km 0,900-7,200	07/09-03/12	85,816	20,327
Povodí Ohře, s. p.	Bohušovice nad Ohří – protipovodňová opatření	06/11-12/13	60,680	7,600
Povodí Vltavy, s. p.	Protipovodňová ochrana města Strakonice	06/11-04/13	80,000	26,705

Pramen: Mze

Tabulka 9.1.7

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v roce 2011 v rámci programu 129 120 podle jednotlivých správců vodních toků v mil. Kč

Vlastníci a správci	Čerpání v roce 2011	
	Investice	Neinvestice
Povodí Labe, s. p.	515,329	0,000
Povodí Vltavy, s. p.	79,954	0,000
Povodí Ohře, s. p.	37,111	0,000
Povodí Odry, s. p.	128,556	0,000
Povodí Moravy, s. p.	368,496	4,694
Lesy ČR, s. p.	82,357	0,000
Správci drobných vodních toků - obce	3,996	0,000
Celkem	1 215,799	4,694

Pramen: MZe

Ministerstvo zemědělství v roce 2011 pokračovalo v realizaci programu 229 110, jehož cílem je obnova vodohospodářského majetku státu, který spravují správci vodních toků, poškozeného povodněmi minulých let. Obnova je v roce 2011 zajišťována prostřednictvím realizace podprogramu 229 116 „Odstranění následků povodní roku 2009“ a podprogramu 229 117 „Odstranění následků povodní roku 2010“.

V rámci podprogramu 229 116 byla v roce 2011 poskytnuta finanční podpora celkem na 81 akcí. Největší počet 48 akcí byl zajišťován správcem toků LČR. V tabulce 9.1.8 jsou uvedeny některé významnější akce tohoto podprogramu.

PPO města Strakonice

Tabulka 9.1.8

Přehled nákladů vybraných významných akcí v rámci podprogramu 229 116 v mil. Kč

EDS/SMVS 229 116	Název akce	Realizace	Celkové náklady	Investor
1002	OPŠ tok Bystrá - rekonstrukce koryta pod hasičárnou v Novém Oldřichově (16,000-16,950)	01/11-11/11	14,881	Povodí Ohře, s. p.
1010	OPŠ tok Bystrá - oprava koryta v Novém Oldřichově (16,950-17,770)	03/11-11/11	3,854	Povodí Ohře, s. p.
2119	Vojtovický potok v km 15,05-17,30	09/10-05/12	12,930	Lesy ČR, s. p.
2122	Lánský potok v km 4,735-7,700 - I. etapa	11/10-12/11	13,674	Lesy ČR, s. p.
5672	Bezejmenný LBP Sedlnice km 0,000-1,100	01/11-12/11	5,683	Povodí Odry, s. p.
5671	Sedlnice km 18,040-20,270	11/10-12/11	34,521	Povodí Odry, s. p.
5807	Lichnovský potok ř.km 3,950-5,800, k.ú. Bordovice	09/10-12/11	2,640	Povodí Odry, s. p.
6004	VD Lovosice, odstranění nánosů ř.km 786,5-787,4	06/10-12/11	17,598	Povodí Labe, s. p.
9807	Loučský - PŠ 2009	06/10-11/11	3,699	Povodí Moravy, s. p.

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.9

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v roce 2011 v rámci podprogramu 229 116 v mil. Kč

Vlastníci a správci	Čerpání v roce 2011	
	Investice	Neinvestice
Povodí Labe, s. p.	0,000	3,132
Povodí Vltavy, s. p.	0,000	0,000
Povodí Ohře, s. p.	17,486	2,710
Povodí Odry, s. p.	46,633	12,813
Povodí Moravy, s. p.	3,645	2,738
Lesy ČR, s. p.	27,508	17,056
Celkem	95,272	38,449

Pramen: MZe

V rámci podprogramu 229 117 byla v roce 2011 poskytnuta finanční podpora celkem na 190 akcí. Největší počet 57 akcí byl zajišťován správcem toků LČR. V tabulce 9.1.10 jsou uvedeny některé významnější akce tohoto podprogramu.

Labská přehrada, Labe

Tabulka 9.1.10**Přehled nákladů vybraných významných akcí v rámci podprogramu 229 117 v mil. Kč**

EDS/SMVS 229 117	Název akce	Realizace	Celkové náklady	Investor
1021	OPŠ 08/2010 - Oprava Fojtovického potoka v Heřmanově	03/11-11/12	9,942	Povodí Ohře, s. p.
2101	LP Jičínky v km 20,940	11/10-12/11	4,000	Lesy ČR, s. p.
2150	Satina km 3,350	11/10-12/11	3,034	Lesy ČR, s. p.
4005	Lužnice, ř.km 116,900-117,022, Majdalena - oprava opevnění	08/11-11/11	2,388	Povodí Vltavy, s. p.
5808	Olše km 19,100-19,800	09/11-12/11	4,198	Povodí Odry, s. p.
5851	Vendryňka a LB Vendryňky ř.km 0,600-2,800; 0,000-1,200	08/11-12/11	2,723	Povodí Odry, s. p.
6040	Černá Nisa, Liberec, oprava vodního toku, ř.km 0,00-7,15	11/11-12/11	6,429	Povodí Labe, s. p.
6044	Fojtka, VD Fojtka, obnova vodního díla	07/11-12/11	6,230	Povodí Labe, s. p.
9717	Bečva, oprava hráze a sanace LB nátrže, Přerov a Kozlovice km 13,574-13,770 a 14,940-16,070	09/11-12/11	1,966	Povodí Moravy, s. p.
9692	Rožnovská Bečva, km 8,290, jez Zašovský - oprava	08/11-12/11	4,148	Povodí Moravy, s. p.

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.11**Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v roce 2011 v rámci podprogramu 229 117 v mil. Kč**

Vlastníci a správci	Čerpání v roce 2011	
	Investice	Neinvestice
Povodí Labe, s. p.	30,475	52,403
Povodí Vltavy, s. p.	0,000	5,249
Povodí Ohře, s. p.	9,831	20,892
Povodí Odry, s. p.	3,916	42,974
Povodí Moravy, s. p.	0,316	32,755
Lesy ČR, s. p.	8,544	11,376
Celkem	52,082	165,649

Pramen: MZe

V roce 2011 Ministerstvo zemědělství pokračovalo v realizaci programu 129 130 „Obnova, odbahnování a rekonstrukce rybníků a výstavba vodních nádrží“.

Administrace programu 129 130 byla v jeho počátku pozdržena kvůli posunování termínu notifikace a následným průtahům schvalovacího procesu dokumentace programu. Z tohoto důvodu se financování programu fakticky započalo až v roce 2008.

Cílem programu je zlepšení technického stavu rybníčního fondu ČR a obnova vodohospodářských funkcí rybníků a vodních nádrží s důrazem na zvýšení jejich bezpečnosti při průchodu velkých vod, včetně prevence před nebezpečím vzniku zvláštní povodně, a odbahnování akumulčních prostorů rybníků a nádrží za účelem plného obnovení jejich funkcí. Dalším cílem programu je podpora výstavby nových vodních nádrží, které budou zapojeny v systému protipovodňové ochrany, v období sucha poslouží k nadlepšování průtoků a současně budou sloužit pro extenzivní chov ryb. Oba cíle programu jsou zaměřeny na snižování důsledků extrémních hydrologických situací, tj. povodní a sucha.

V roce 2011 probíhalo financování celkem 64 akcí, přičemž byly ze státního rozpočtu vynaloženy neinvestiční prostředky ve výši 14,999 mil. Kč a investiční prostředky ve výši 45,999 mil. Kč, z úvěru EIB byly čerpány neinvestiční prostředky ve výši 269,556 mil. Kč a investiční prostředky ve výši 189,556 mil. Kč.

Labe, Těchlovice

Závazná pravidla, kterými se řídí podávání žádostí pro zařazení do programu 129 130 „Podpora obnovy, odbahnování a rekonstrukce rybníků a výstavby vodních nádrží“, stanovují podrobné podmínky. Mezi nejdůležitější patří:

Žadatelem může být jen subjekt podnikající v zemědělské prvovýrobě, provozující chov a lov ryb na rybníku či vodním díle, na který je poskytována podpora, který prokáže hospodaření na více než 20 ha vodních ploch za uplynulý rok a doloží doklady o vlastnictví, nájmu nebo jiném právním vztahu k 20 ha vodních ploch.

K připravované akci žadatel doloží doklady o vlastnictví (nájmu nebo jiném právním vztahu) k pozemkům dotčeným stavbou, souhlasná stanoviska správce povodí (s. p. Povodí), správce vodního toku pod vodním dílem, věcně a místně příslušného vodoprávního úřadu.

Tabulka 9.1.12

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu u vybraných významných akcí programu 129 130 „Obnova, odbahnování a rekonstrukce rybníků a výstavba vodních nádrží“ v mil. Kč

Žadatel	Název akce	Termín realizace	Celkové náklady	Dotace v roce 2011
Kinský Žďár, a.s.	Obnova a rekonstrukce objektů rybníka Velké Dářko	07/11-08/12	25,200	19,039
Česká zemědělská univerzita v Praze	Oprava rybníka Vyžlovský v k.ú. Vyžlovka	11/11-12/12	5,080	1,900
Rybářství Třeboň a.s.	Rekonstrukce objektů rybníka Vítek v k.ú. Stará Hlína	11/10-02/12	20,428	16,341
Moravský rybářský svaz, místní organizace Vyškov	Odbahnění a úprava vodní nádrže Kačenec II.	07/11-04/12	18,532	14,291
František Švehla	Výstavba vodní nádrže Křivohlav	06/11-06/12	20,381	14,400

Pramen: MZe

V případě výstavby nové vodní nádrže (nebo soustavy vodních nádrží), která musí být větší než 2 ha, bude hlavním účelem vybudovaného vodního díla ochrana před povodněmi a suchem, tzn. že bude povolen pouze extenzivní chov ryb. V tabulce 9.1.12 jsou uvedeny některé významnější akce programu 129 130.

Podprogram 129 162 „Podpora obnovy a budování závlahového detailu a optimalizace závlahových sítí“

V roce 2011 nebyl podprogram 129 162 z důvodu nedostatku finančních prostředků programu 129 160 otevřen.

V roce 2011 Ministerstvo zemědělství pokračovalo v realizaci programu 129 170 „Podpora zvyšování funkčnosti vodních děl“.

Cílem programu je především zajistit předcházení závažným poruchám vodních děl s ohledem na jejich technický stav a zlepšení kvality vody v nádržích. Hlavními aspekty jsou jejich spolehlivost, resp. bezpečnost a kvalita vody v nádrži, jejíž snížení by mohlo mít významné následky.

Věcné cíle programu jsou podloženy bohatými zkušenostmi se souvislým a systematickým technicko-bezpečnostním dohledem na vodních dílech a sledováním kvality vody v nádržích. Program je zaměřen zvláště na realizaci takových opatření, která řeší stav nejrizikovějších vodních děl.

Cíle programu jsou orientovány na zlepšení funkčnosti vlastní vzdouvací konstrukce, hráze, na příslušenství a funkční objekty, ale i na prostor nádrže a kvalitu vody v ní akumulované.

Součástí programu nejsou opatření na rybnících a některá opatření ke zvýšení bezpečnosti, která jsou předmětem jiných dotačních titulů.

V roce 2011 byly v rámci programu 129 170 finančně podpořeny tři akce státního podniku Povodí Moravy, a to částkou 6,591 mil. Kč na investiční náklady a částkou 127,805 mil. Kč na neinvestiční náklady. Celkem bylo vyčerpáno 134,397 mil. Kč.

Program 129 190 „Podpora zemědělských vodních toků – ZVHS“

Program systémově navazuje na podprogram 229 013 a zahrnuje výdaje na pořízení a technickou obnovu majetku ČR ve správě MZe spravovaného organizační složkou státu – ZVHS.

Program tvoří tři podprogramy:

129 192 „Příprava akcí Operačního programu životní prostředí“,

129 193 „Rekonstrukce vodních toků a nové úpravy vodních toků“,

129 194 „Rekonstrukce vodních nádrží“.

V roce 2011 nebyly pro program 129 190 uvolněny finanční prostředky státního rozpočtu.

Státní finanční prostředky jsou rovněž poskytovány na ostatní opatření ve vodním hospodářství podle § 102 odst. 1 písm. b), i), k) vodního zákona. Podpora je neinvestičního charakteru a je poskytována v rámci běžných výdajů specifického ukazatele „Podpora vodnímu hospodářství celkem“ kapitoly Ministerstva zemědělství na údržbu drobných vodních toků, vodních a suchých nádrží, na provoz drobných vodních toků, vodních a suchých nádrží a souvisejících objektů, dále na údržbu a provoz hlavních odvodňovacích zařízení.

Údržba drobných vodních toků, vodních a suchých nádrží

V roce 2011 nebyly pro tento účel uvolněny finanční prostředky státního rozpočtu.

Provoz drobných vodních toků, vodních a suchých nádrží a souvisejících objektů

V roce 2011 nebyly pro tento účel uvolněny finanční prostředky státního rozpočtu.

Údržba hlavních odvodňovacích zařízení

V rámci této podpory, tj. na údržbu, opravy, péči o majetek státu spravovaný ZVHS na HOZ a souvisejících objektech byly v roce 2011 vynaloženy neinvestiční prostředky státního rozpočtu ve výši 14,763 mil. Kč. Celkem bylo realizováno a ukončeno 161 neinvestičních akcí (včetně 24 prvotních zásahů) a provedena údržba 287,83 km HOZ.

Provoz hlavních odvodňovacích zařízení

V rámci této podpory byly v roce 2011 vynaloženy neinvestiční prostředky státního rozpočtu ve výši 14,266 mil. Kč na provozní náklady 112 akcí HOZ ve správě ZVHS.

Oprava nádrže po povodni 2010, Lužická Nisa, Machnín

9.2 Ministerstvo životního prostředí

9.2.1 Finanční podpora poskytovaná v rámci programů spolufinancovaných z fondů EU

Operační program Životní prostředí

OPŽP je sektorovým operačním programem z programového období 2007–2013, který byl schválen dne 20. 12. 2007. Finanční prostředky se začaly čerpat v září 2008. Cílem operačního programu je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako základního principu trvale udržitelného rozvoje. OPŽP se člení celkem na osm prioritních os:

1. zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní,
2. zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí,
3. udržitelné využívání zdrojů energie,
4. zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží,
5. omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik,
6. zlepšování stavu přírody a krajiny,
7. rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu,
8. technická pomoc.

Řízení a garanci OPŽP zajišťuje MŽP, zprostředkujícím subjektem je SFŽP ČR. Příjem žádostí o podporu provádějí krajská pracoviště SFŽP ČR a v prioritní ose 6 a v podoblasti

podpory I.3.2 také AOPK ČR. Termíny podávání žádostí jsou zveřejňovány formou výzvy na portálu www.opzp.cz. Pro rok 2011 byl příjem žádostí o poskytnutí podpory do OPŽP v oblasti vodního hospodářství otevřen v rámci jediné výzvy se zaměřením na ochranu před povodněmi a realizaci opatření s cílem plnění plánů povodí. V rámci prioritní osy I – zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní – byly v roce 2011 čerpány finanční prostředky z ERDF/FS v celkové výši 5 546,0 mil. Kč. V rámci prioritní osy 6 – zlepšování stavu přírody a krajiny (oblast podpory 6.4 – optimalizace vodního režimu krajiny) byly v roce 2011 čerpány finanční prostředky z ERDF/FS v celkové výši 663,6 mil. Kč.

V prioritní ose I – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní bylo v rámci OPŽP v roce 2011 schváleno (vydán registrační list) 13 projektů. Do oblasti podpory I.1 Snižování znečištění vod náležely dva projekty s podporou ze zdrojů EU ve výši 953,3 mil. Kč. Do oblasti podpory I.2 Zlepšení jakosti pitné vody náleželo 10 projektů s podporou ze zdrojů EU ve výši 846,3 mil. Kč a do oblasti podpory I.3 Omezování rizika povodní náležel jeden projekt s podporou ze zdrojů EU ve výši 19,8 mil. Kč. V roce 2011 nebyly schváleny žádné tzv. velké projekty, ale EK vydala rozhodnutí na dva vodohospodářské projekty schválené na národní úrovni v předchozích letech. V prioritní ose 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny bylo v rámci OPŽP v roce 2011 schváleno (vydán registrační list) 66 projektů náležejících do oblasti podpory 6.4 (optimalizace vodního režimu krajiny) s podporou ze zdrojů EU ve výši 269,8 mil. Kč.

Tabulka 9.2.1.1

Dotační prostředky z OPŽP na financování opatření v oblasti vodního hospodářství v roce 2011

Oblast podpory	Schválené projekty	Celkové náklady schválených projektů	Celková výše podpory z EU schválených projektů	Proplaceno EU ^{*)}	Proplaceno SFŽP/SR celkem
	(počet)	(mil. Kč)	(mil. Kč)	(mil. Kč)	(mil. Kč)
I.1	2	1 476,3	953,3	5 387,2	331,2
I.2	10	1 473,6	846,3	26,2	1,5
I.3	1	23,3	19,8	132,6	7,8
PO I celkem	13	2 973,2	1 819,4	5 546,0	340,5
6.4	66	408,9	269,8	663,6	73,4
Celkem	79	3 382,1	2 089,2	6 209,6	413,9

Zdroj: MŽP

Pozn.: *) Jedná se o prostředky vynaložené ze státního rozpočtu na předfinancování výdajů, které mají být kryty z prostředků ERDF/FS.

Podpora v rámci ISPA a Fondu soudržnosti

MŽP bylo na základě usnesení vlády č. 149 ze dne 14. února 2001 ustanoveno zprostředkujícím subjektem a SFŽP ČR implementační agenturou pro realizaci projektů ISPA. Předstupní nástroj ISPA byl určen pro sektor dopravy a životního prostředí v kandidátských zemích EU. Vstupem do EU dne 1. května 2004 vznikl nárok na čerpání dotací z FS. Na základě usnesení vlády č. 125/2004 bylo MŽP ustanoveno zprostředkujícím subjektem a SFŽP ČR Realizačním orgánem pro implementaci projektů FS v oblasti životního prostředí. Jelikož žádný z projektů ISPA nebyl ke dni vstupu ČR dokončen, byly tyto projekty převedeny na projekty FS – dle čl. 16a nařízení Rady (ES) č. 1164/94. Celkem bylo na SFŽP ČR zaregistrováno 106 projektů žádajících o podporu z programu ISPA (respektive FS). Z uvedených žádostí k 31. 12. 2006 schválila EK celkem 40 projektů, z nichž 39 bylo zaměřeno na realizaci opatření v oblasti vodního hospodářství.

Uznatelné náklady na 39 schválených projektů činí 800,1 mil. €. Podpora z FS/ISPA alokovaná těmto projektům činí 565,6 mil. €. V rámci výše uvedeného byly realizovány rovněž projekt na

nápravu povodňových škod (skládající se z 13 podprojektů, které byly podporovány z fondu ISPA), neinvestiční projekt Technická asistence a také projekt v oblasti monitorování hydrosféry (viz tabulka 9.2.1.2).

Klásterská Lhota, Labe

Tabulka 9.2.1.2**Rozdělení poskytnutých finančních prostředků dle opatření (schválené projekty FS/ISPA) v mil. €**

Typ opatření	Počet projektů	Uznatelné náklady	Podpora z FS/ISPA
voda	36	763,2	536,6
monitoring hydrosféry	1	16,9	12,7
technická asistence	1	2,3	1,7
povodně ISPA 2002	1 (13 podprojektů)	17,7	14,6
Celkem	39	800,1	565,6

Zdroj: MŽP

V roce 2011 byla poskytnuta podpora na 4 projekty FS/ISPA. Od roku 2006 jsou konečným příjemcem poskytovány finanční prostředky formou tzv. předfinancování, tj. prováděním plateb z prostředků státního rozpočtu na spolufinancování a na předfinancování výdajů, které mají být kryty z prostředků FS. V sektoru životního prostředí jsou u projektů FS platby prováděny prostřednictvím kapitoly 315/MŽP státního rozpočtu. Celkem byla ze státního rozpočtu v roce 2011 převedena konečným příjemcům podpora ve výši 303,4 mil. Kč. Zhruba 20 projektů mělo v roce 2011 předloženo na EK tzv. závěrečnou zprávu projektu, na jejíž schválení je vázáno uvolnění závěrečné platby z dotačních prostředků EU ve výši 20 % z celkové poskytnuté dotace.

Tabulka 9.2.1.3**Souhrn finančních podpor poskytnutých v rámci národních programů MŽP a v rámci programů spolufinancovaných z fondů EU**

Dotační prostředky za resort MŽP celkem	mil. Kč
Národní dotační tituly	20,6
OPŽP	6 623,5
ISPA / FS	303,4
SFŽP ^{a)}	413,9
Celkem	7 361,40

Pozn.: ^{a)} Podpora poskytovaná žadatelům z prostředků SFŽP formou půjček není součástí výše uvedené tabulky.

Hráz, VD Kamenička

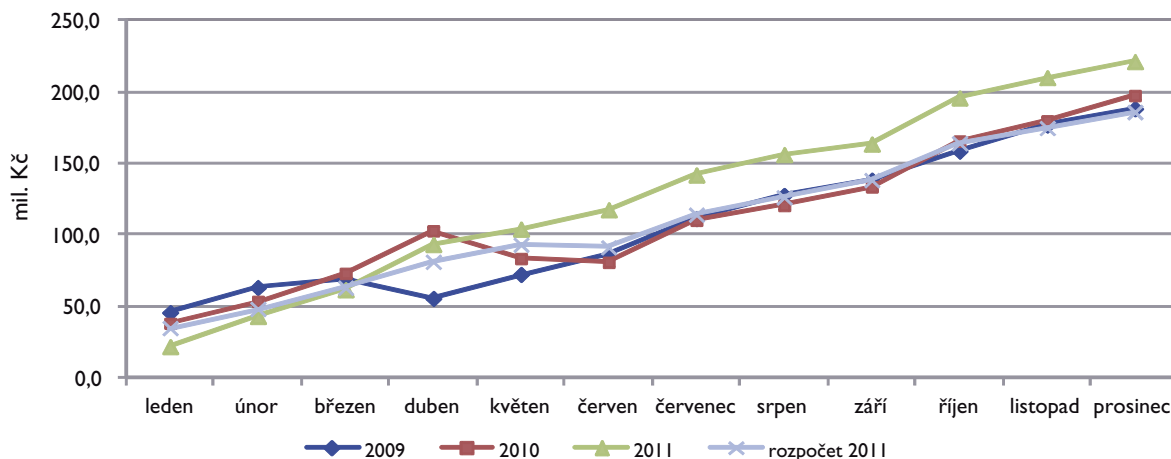
poplatků z důvodů investic do ČOV, kdy je stávající právní úprava relativně velice benevolentní a připouští dokonce odpustit tyto odložené poplatky zcela.

Níže uvedený graf výběru poplatků za odebrané množství podzemní vody vykazuje za celé sledované období roku 2011 podobný průběh jako v minulém roce. Příjem z tohoto poplatku byl splněn na 137,7 % ročních plánovaných příjmů. Z dosažených výsledků je zřejmé, že intenzivní kontrolní činnost prováděná v předchozích třech letech pracovníky SFŽP ČR v úzké součinnosti s ČIŽP přinesla velmi pozitivní výsledky. Mírný, ale trvalý pokles příjmů za odebírané množství podzemní vody se podařilo tímto opatřením eliminovat. S ohledem na razantní snížení počtu zkušených kontrolních pracovníků provedenou reorganizací koncem roku 2010 lze však s vysokou mírou pravděpodobnosti předpokládat, že nastolený trend úspěšného výběru poplatků se nepodaří v příštích letech udržet a bude docházet k opětovným únikům z poplatkové povinnosti. Rovněž legislativní návrhy na úpravy stávající legislativy ze strany SFŽP ČR, které by umožnily mj. omezit úniky finančních prostředků a dlouhodobě stabilizovat příjmy v této oblasti, nebyly dosud ze strany příslušných orgánů akceptovány a předloženy k projednání vládě a zákonodárným sborům. Konkrétní vývoj příjmů z obou poplatků dokládají grafy 9.3.1 a 9.3.2.

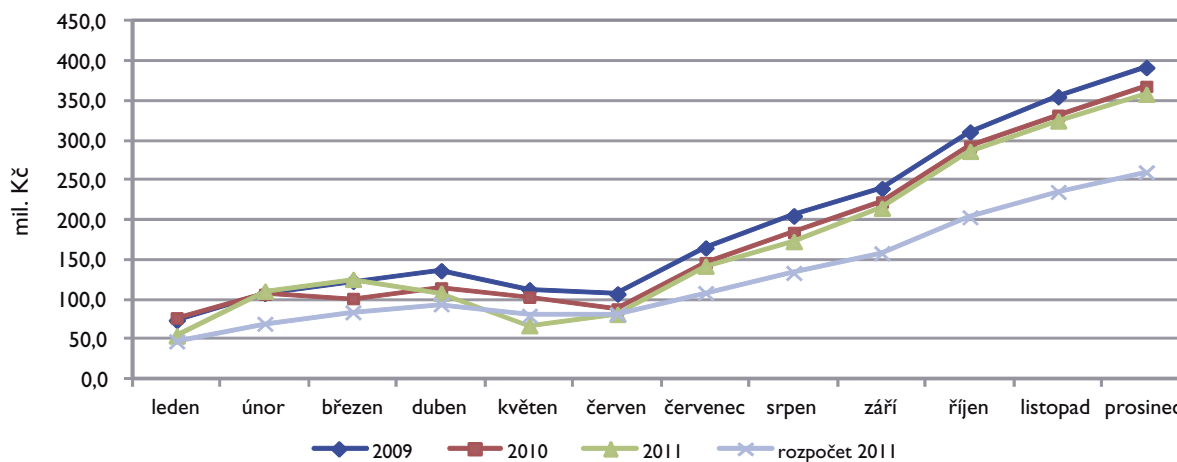
9.3 Státní fond životního prostředí

Státní fond životního prostředí je specificky zaměřenou institucí, která je významným finančním zdrojem pro podporu realizace opatření k ochraně a zlepšování stavu životního prostředí v jeho jednotlivých složkách.

Nedílnou součástí příjmů SFŽP ČR jsou poplatky za znečišťování životního prostředí. V oblasti ochrany vod se jedná o poplatek za vypouštění odpadních vod do vod povrchových a poplatek za odebrané množství podzemní vody. Výběr poplatku za vypouštění odpadních vod do vod povrchových byl v roce 2011 splněn na 119 % rozpočtovaných příjmů. Toto překročení plánovaných příjmů bylo způsobeno, přes stále nízkou produkci průmyslové výroby ovlivněné hospodářskou recesí, zejména zvýšenou kontrolní činností pracovníků SFŽP v součinnosti s kontrolními laboratořemi a měřicími skupinami vybraných poskytovatelů těchto služeb (monitoring) v úzké spolupráci s ČIŽP. Těchto pozitivních výsledků bylo dosaženo, přesto že řada subjektů stále využívá zákonné možnosti odkladu platby

Graf 9.3.1**Vývoj příjmů z poplatků ve složce odpadní voda v letech 2009–2011 v mil. Kč.**

Pramen: SFŽP

Graf 9.3.2**Vývoj příjmů z poplatků ve složce podzemní voda v letech 2009–2011 v mil. Kč.**

Pramen: SFŽP

SFŽP poskytuje podpory ze svých zdrojů v rámci tzv. národních programů a dále vykonává činnosti svěřené mu při administraci prostředků získaných od EU pro oblast životního prostředí. SFŽP ČR byl ustanoven implementačním orgánem pro FS a zprostředkujícím subjektem pro OPŽP. Na kofinancování projektů podporovaných v rámci FS, OPI a OPŽP poskytuje finanční podpory ze svých zdrojů.

Dotační prostředky SFŽP ČR poskytnuté dle směrnice MŽP 6/2010 o poskytování prostředků z Fondu v rámci národních programů

V roce 2011 byly v oblasti ochrany vod v rámci národních programů vyhlášeny následující programy SFŽP ČR:

- dílčí podprogram IV.2.D Čištění odpadních vod v rámci Programu podpory obcí, ležících v regionech národních parků,
- dílčí podprogram IV.4 Navýšení podpory z Fondu při kofinancování projektů z OPŽP - po dvou proběhlých výzvách k předkládání žádostí lze konstatovat, že drtivou většinou se podprogram (až na 2 podané projekty) týká

vodohospodářské infrastruktury (18 projektů, z toho 16 schválených),

- V.1 Program podpory zajištění komplexního monitorování stavu vod v ČR,
- V.2 Program podpory zajištění monitoringu vod.

V roce 2011 byla na základě schválených projektů v rámci výše uvedených programů podpory poskytnuta do oblasti ochrany vod dotace v úhrnné výši 31,8 mil. Kč (z toho 13,8 mil. Kč na základě výjimky ministra pro Obec Klec), v rámci schválených projektů do roku 2012 přecházejí závazky v úhrnné výši 22,8 mil. Kč (z toho 18,7 mil. Kč na podprogram IV.4).

V roce 2011 nebyla vyhlášena v programech na podporu ochrany vod žádná výzva, pouze dobíhala 2. výzva dle Příloh IV Směrnice MŽP č. 6/2010, v nichž v oblasti ochrany vod byla podána jediná žádost na podporu domovní čistírny ve výši 151 tis. Kč (již zahrnuta ve výše uvedených závazcích).

Kromě toho v rámci národních programů probíhá dokončování financování již dříve schválených akcí v již uzavřených programech.

9.4 Finanční podpory ze zahraniční spolupráce a Evropské unie

Projekty zaměřené na oblast vodohospodářství jsou realizovány i v rámci programů sdružených v Cíli 3. Realizace projektů s vodohospodářskou tematikou pokračovala i v roce 2011, a to zejména v jednotlivých operačních programech, které pod Cíl 3 Evropské územní spolupráce spadají. Kontrolou těchto projektů bylo pověřeno Centrum pro regionální rozvoj České republiky, které ji vykonává prostřednictvím sítě svých poboček v jednotlivých regionech NUTS II, u kterých je uložena dokumentace k projektům, a to včetně poskytnuté a využití podpory ze zahraničních zdrojů.

V programech Cíle 3, které jsou představovány operačními programy přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika, Slovenská republika – Česká republika, Rakousko – Česká republika, svobodný stát Sasko – Česká republika a svobodný stát Bavorsko – Česká republika, jsou nadále podporovány i projekty, které jsou zaměřeny na ochranu životního prostředí, přispívají ke zlepšení situace životního prostředí a mají za cíl předcházet rizikům (přírodní a technologická rizika včetně změny klimatu, vodohospodářství, aj.). Operační program Nadnárodní spolupráce Střední Evropa se mimo jiné zaměřuje v programovacím období 2007–2013 také na přenos a výměnu zkušeností z oblasti ochrany životního prostředí.

V průběhu roku 2011 pokračovala dále realizace projektů, které byly v tomto roce zahájeny nebo již probíhaly v předcházejících letech.

I. Operační program přeshraniční spolupráce mezi Rakouskem a Českou republikou v oblasti ochrany životního prostředí reprezentují zejména tyto projekty:

- Výzkum procesů samočištění drobných, silně degradovaných toků oblasti Weinviertel a Jižní Moravy: vývoj metodiky pro trvale udržitelná opatření ke zlepšení jakosti vod (celková výše dotace pro českého partnera z ERDF ve výši 83 650 €). Realizace uvedeného projektu byla k 31. 12. 2011 ukončena.
- Předpovědní povodňový systém Morava – Dyje (s dotací českému partnerovi ve výši 217 680 €). Obdobně jako předcházející projekt i realizace tohoto byla k 31. 12. 2011 ukončena.
- projekt Přírodě blízká protipovodňová opatření v soutokové oblasti Moravy a Dyje (s dotací 1 801 804 € pro českého partnera) byl schválen v roce 2010 a v současnosti probíhá jeho realizace.

Nově schváleným projektem se stal projekt Schwarzenberský plavební kanál – kulturní dědictví ožívá.

2. Operační program mezi svobodným státem Bavorsko a Českou republikou zastřešuje realizaci těchto projektů:

- Problematika živin a sinic v nádrži Skalka s dotací 135 371 €.
- Přeshraniční ochrana vod v povodí Drachensee s dotací 92 650 €.
- Rtuť na přítoku do nádrže Skalka s dotací 68 000 €.

Všechny tři projekty byly v průběhu roku 2011 ukončeny. V roce 2011 nadále pokračuje realizace dalších projektů, a to:

- Důsledky okyselení na půdu a vodní zdroje s dotací ve výši 407 150 €.
- Zurčící Chebsko – řeka bez hranic s dotací 310 564 €.
- Nově schváleným projektem v roce 2011 se stal projekt Integrovaná ochrana půdy a vody v povodí Drachensee s dotací 229 500 €.

3. V OPPS svobodný stát Sasko – Česká republika pokračovala realizace projektů:

- Výzkum možností minimalizace obsahu organických škodlivin ve zdrojích pitných vod v Krušných horách a Revitalizace rašeliníšť mezi Horou Sv. Šebestiána a Satzung – I. etapa s celkovou dotací ve výši 1 224 850 resp. 375 310,69 €.
- Projekt VODAMIN zaměřený na prevenci povodní.
- Na vzdělávání je zaměřen projekt Řeka Labe – Naše společné dědictví (dotace ve výši 467 117,50 €).

Z nově schválených projektů je nutné uvést tyto:

- Protipovodňová ochrana a odstranění povodňových škod Hrádek nad Nisou – Zittau zaměřený na obnovu povodní poničených luk podél Nisy v oblasti Trojzemí a pořízení monitorovacího systému vodní hladiny na řece Nise a přítocích. Celková dotace 1,219 mil. EUR.
- Stavební úpravy včetně výstavby protipovodňové ochranné hráze budou realizovány v projektu Rekonstrukce příhraničních komunikací a mostů po povodních 2010 s dotací ve výši 2,993 mil. EUR.
- Krušnohoří, Německo český projekt odvádění odpadních vod s dotací 6,630 mil. EUR je zaměřen na výstavbu sítí pro německo-české odkanalizování oblasti horního Krušnohoří.
- Výzkumný ústav vodohospodářský T.G. Masaryka na české straně reprezentuje nový projekt pod názvem Společné využívané podzemní vody na česko-saském pomezí (dotace 9,991 mil. EUR).

4. V OPPS Česká republika - Polsko pokračovala realizace projektů:

- Projekt zaměřený na Optimalizaci hospodaření s vodou a zlepšení kvality vod v povodí řeky Metuje v Kladském pomezí výstavbou kanalizací v okolí měst Chudoby a Náchoda (dotace 430 513,85 €) byl realizován od 1. 5. 2010 do 31. 10. 2011.
- A v neposlední řadě také projekt měst Žacléř a Lubawka: Ochrana a racionální hospodaření s vodami povrchovými a podzemními na polsko-českém pohraničí (dotace 4 494 181,23 €), který je stále v realizaci od června roku 2009 a bude zakončen v květnu letošního roku.

5. Pod hlavičkou OPPS Slovenská republika – Česká republika pokračovala realizace projektu:

- Automatizace výměny krizových dat v hydrologické oblasti povodí Moravy a Dyje s dotací ve výši 1 288 212,52 € a projekt navazující na již dokončený projekt s názvem Protipovodňová opatření a varovný systém Říka-Vlára-Váh, II. etapa s celkovou dotací 338 493,61 € z ERDF.

V Operačním programu nadnárodní spolupráce jsou nadále realizovány projekty LABEL – Adaptation to flood risk in the LABe-ELbe river basin, kde partnery jsou MŽP, státní podniky Povodí Vltavy, Povodí Labe, Pardubický kraj, Liberecký kraj, Středočeský kraj, Královéhradecký kraj, Plzeňský kraj, Jihočeský kraj a Ústecký kraj a nárok na příspěvek z ERDF činí 1 803 530 €. Projekt je realizován od 1. 9. 2008 do 29. 2. 2012. V projektu REURIS – REvitalization of Urban River Spaces jsou českými partnery Statutární město Brno, Útvar koncepce a rozvoje města Plzně a příspěvek z ERDF činí 619 977 €. Projekt započal realizaci 1. 9. 2008 a ukončil 31. 8. 2011. Dále je pak realizován projekt CEframe - Central European Flood Risk Assessment and Management in CENTROPE, kde českými partnery jsou MŽP, Krajský úřad Jihomoravského kraje a příspěvek z ERDF činí 599 250 €. Projekt je realizován od 1. 4. 2010 do 31. 3. 2013.

V Operačním programu INTERREG IVC byl nově schválen projekt Lake-Admin (Regional administration of lake restoration initiatives), kde je českým partnerem Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod. Příspěvek z ERDF pro tento projekt činí 157 250 €. S realizací se začalo 1. 1. 2012 a ukončen byl měl být 31. 12. 2014.

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova a byl zpracován v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005. Poskytování dotací je zaměřeno na rozvoj venkovského prostoru, zlepšení stavu životního prostředí, podporu rozšiřování a diverzifikace ekonomických aktivit, vytváření nových pracovních míst a posílení soudržnosti obyvatel na venkově.

Dotace z PRV jsou spolufinancovány z EAFRD a ze státního rozpočtu ČR. Podpora z EAFRD na období 2007–2013 činí 2,8 mld. €, včetně státního rozpočtu ČR, činí tato finanční částka 3,6 mld. €. Financování PRV probíhá formou předfinancování ze státního rozpočtu, tzn. že veškeré platby příjemcům jsou nejprve hrazeny z národních zdrojů.

PRV svými opatřeními přispívá významnou měrou nejen ke zlepšování životních podmínek ve venkovských oblastech, ale podporuje také investice do základní vodohospodářské infrastruktury obcí do 2 000 EO.

Opatření III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby je členěno na:

- podopatření III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic,
- podopatření III.2.1.2 Občanské vybavení a služby.

Předmětem podopatření III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic je podpora malých obcí do 500 obyvatel v případě dopravní infrastruktury včetně zlepšení vzhledu obcí a v případě podpory územních plánů obcí. V oblasti vodohospodářské infrastruktury je předmětem podpora obcí do 2 000 obyvatel (aglomerace do 2 000 EO). Podopatření jsou dále členěna na jednotlivé záměry.

V projektovém záměru b) vodovody, kanalizace a ČOV pro veřejnou potřebu mohou být žadateli o dotaci obce a svazky obcí.

V tomto záměru nejsou podporovány projekty na výstavbu vodovodů, kanalizací a ČOV v územích vyžadujících zvláštní ochranu – Národní parky a CHKO včetně jejich ochranných pásem, lokality soustavy Natura 2000, území CHOPAV a ochranných pásem vodních zdrojů a mimo povodí VD Nové Mlýny. Uvedená území náleží do oblastí dotací poskytovaných z OPŽP. Pro svazek obcí platí, že může zahrnovat i obce s více než 2 000 obyvateli, ovšem příslušný projekt musí být realizován v obcích do 2 000 obyvatel.

Mezi způsobilé výdaje v záměru b) vodovody, kanalizace a ČOV pro veřejnou potřebu, na které lze čerpat dotaci patří:

- vodovody pro veřejnou potřebu,
- kanalizace a ČOV pro veřejnou potřebu,

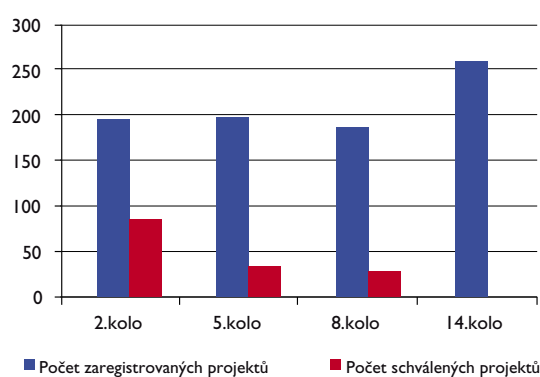
Odtok z VD Přisečnice – měrný profil

- doprovodná síť technické infrastruktury,
- zpevnění ploch a pokládka zpevněných povrchů a dlažeb v souvislosti s projektem.

Pro podopatření III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic proběhla již čtyři kola příjmu žádostí o dotaci. Poslední 14. kolo proběhlo v roce 2011 na přelomu října a listopadu. Vzhledem k téměř vyčerpaným finančním prostředkům bylo možné podat žádost o dotaci pouze v některých regionech NUTS 2. Konkrétně bylo možné žádat v regionu Střední Čechy, Jihozápad, Severovýchod a Moravskoslezsko (ostatní regiony NUTS II zvolily pro výzvu záměr a), tedy dopravní infrastrukturu).

Graf 9.4.1

Poměr zaregistrovaných/schválených projektů dle jednotlivých kol příjmu žádostí o dotaci – stav schválených žádostí/realizace projektů podopatření III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic, záměr b) vodovody, kanalizace a ČOV pro veřejnou potřebu k 31. 12. 2011 v ks

Pramen: MZe

Vzhledem k tomu, že k uvedenému datu nebyly známy výsledky 14. kola, resp. počet schválených projektů, graf obsahuje pouze počet zaregistrovaných projektů v rámci tohoto kola. Dále je z grafu patrný setrvalý vysoký zájem žadatelů o opatření a skutečnost, že i přes závazkování vyšší než průměrnou částkou alokace v prvních třech kolech příjmu zůstává velké množství projektů neschváleno pro nedostatečné zdroje jejich financování.

Od roku 2007 do 31. 12. 2011 bylo schváleno 130 žádostí o dotaci v částce přes 2 mld. Kč, z toho bylo do 31. 12. 2011 proplaceno, tzn. uvedeno do provozu, 110 projektů za 1,6 mld. Kč.

Tabulka 9.4.1

Stav implementace podopatření III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic, záměr b) vodovody, kanalizace a ČOV pro veřejnou potřebu k 31. prosinci 2011

	III.2.1.1 b
Počet zaregistrovaných projektů	818 ks
Částka za zaregistrované projekty	12 056 575 428 Kč
Počet schválených žádostí	130 ks
Částka za schválené projekty	2 085 555 805 Kč
Počet proplacených projektů	110 ks
Proplacená částka	1 667 389 834 Kč

Pramen: MZe

V rámci programového období 2007–2013 byla již zcela vyčerpana finanční alokace vyčleněná na opatření III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, Občanské vybavení a služby. Poslední možností k podání žádosti bylo 14. kolo, které proběhlo na podzim 2011.

Lukáš Drdla – 8 let
I. třída, ZŠ Palachova, Žďár nad Sázavou, Kraj Vysočina

10. Legislativní opatření

10.1 Vodní zákon a prováděcí předpisy

Vodní zákon neprošel v roce 2011 žádnými výraznými změnami, byla však dokončena větší část prováděcích právních předpisů, které odrážely změny vyvolané velkou novelou vodního zákona z roku 2010.

Rok 2011 proběhl v legislativě ve vodním hospodářství ve znamení dokončování prováděcích právních předpisů k vodnímu zákonu, které reagovaly zejména na změny ve vodním zákoně provedené velkou novelou č. 150/2010 Sb. Rovněž praxe se sžívala se změnami a novými postupy nastavenými velkou novelou.

Znění vodního zákona se dotkly následující dva zákony:

Prvním byl zákon č. 77/2011 Sb. ze dne 3. března 2011, kterým se mění zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Účelem úpravy byla novela zákona č. 25/2008 Sb., související změna vodního zákona spočívala pouze v rozšíření způsobu plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí (§ 126 odst. 6) o datovou schránku MŽP určenou k plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí. Změna nabyla účinnosti dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů, tj. 25. března 2011.

Druhým zákonem, který se svým obsahem dotkl znění vodního zákona, byl zákon č. 151/2011 Sb. ze dne 28. dubna 2011, kterým se mění zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon transponoval směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/7/ES ze dne 15. února 2006 o řízení jakosti vod ke koupání a o zrušení směrnice 76/160/EHS, zejména prostřednictvím novely zákona o ochraně veřejného zdraví. Vodní zákon se změny výrazněji nedotkl, došlo pouze k přesunu větší části kompetencí nad koupacími vodami z vodního zákona do zákona o ochraně veřejného zdraví a tím i zrušení působnosti MZd a krajských hygienických stanic ve vodním zákoně (zrušení § 108 odst. 4 a § 113). V souvislosti s transpozicí směrnice 2006/7/ES došlo k zavedení tzv. profilů vod ke koupání (§ 34), které sestávají, přezkoumávají a aktualizují správci povodí ve spolupráci s MŽP, MZd, vodoprávními úřady a příslušnými krajskými hygienickými stanicemi. Obsah a způsob sestavení profilů vod ke koupání stanovuje vyhláška č. 155/2011 Sb. Zákon č. 151/2011 Sb. nabyl účinnosti z důvodu již probíhající pokročilé fáze infringementu dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů, tj. 7. června 2011.

Z prováděcích právních předpisů bylo během roku 2011 ve Sbírce zákonů publikováno devět vyhlášek a jedno nařízení vlády. Pouze jedna vyhláška (č. 155/2011 Sb.) nebyla zpracována v návaznosti na velkou novelu vodního zákona.

Jako první byla ve Sbírce zákonů vyhlášena hned na počátku roku, dne 11. ledna 2011, vyhláška č. 5/2011 Sb., o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod, způsobu hodnocení stavu podzemních vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu podzemních vod. Reaguje na změny v novele vodního zákona č. 150/2010 Sb., upravuje zejména vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod a jejich monitoring. Vyhláška nabyla účinnosti 26. ledna 2011.

Poté bylo dne 17. února 2011 ve Sbírce zákonů vyhlášeno nařízení vlády č. 23/2011 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 61/2003 Sb.,

o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění nařízení vlády č. 229/2007 Sb. Reaguje na změny v novele vodního zákona č. 150/2010 Sb. (§ 15a, § 38 a § 39) a upravuje zejména kategorizaci ohlašovaných výrobků pro vypouštění do vod povrchových nebo nejlepší dostupné technologie v oblasti zneškodňování odpadních vod a podmínky jejich použití. Nařízení vlády č. 23/2011 Sb. nabyla účinnosti 4. března 2011.

Dne 17. února 2011 byla ve Sbírce zákonů vydána rovněž vyhláška č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, která s ohledem na novou úpravu plánování v oblasti vod v novele vodního zákona č. 150/2010 Sb. zrušila vyhlášku č. 142/2005 Sb. a podrobně upravuje proces zpracování plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik. Vyhláška nabyla účinnosti 4. března 2011.

Vyhláška č. 49/2011 Sb., o vymezení útvarů povrchových vod, byla ve Sbírce zákonů vydána dne 8. března 2011. Vyhláška vymezuje útvary povrchových vod pro účely zjišťování a hodnocení stavu těchto vod a zpracování plánů povodí. Účinnosti nabyla dnem 15. března 2011.

Jako další z pořadí prováděcích právních předpisů k velké novele vodního zákona byla ve Sbírce zákonů dne 12. dubna 2011 vydána vyhláška č. 93/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 20/2002 Sb., o způsobu a četnosti měření množství a jakosti vody. Vyhláška reaguje na vypuštění povinnosti měření jakosti povrchových a podzemních vod při jejich odběru novelou vodního zákona č. 150/2010 Sb. (tím došlo i ke změně názvu vyhlášky na „vyhláška o způsobu a četnosti měření množství vody“). Nabyla účinnosti 27. dubna 2011.

Dne 15. dubna 2011 byla ve Sbírce zákonů vydána vyhláška č. 98/2011 Sb., o způsobu hodnocení stavu útvarů povrchových vod, způsobu hodnocení ekologického potenciálu silně ovlivněných a umělých útvarů povrchových vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu povrchových vod. Vyhláška reaguje na změny v novele vodního zákona č. 150/2010 Sb., zejména upravuje podrobnosti monitoringu povrchových vod a nabyla účinnosti 15. května 2011.

V návaznosti na změnu vodního zákona zákonem č. 151/2011 Sb. a zavedením profilů vod ke koupání byla dne 1. července 2011 ve Sbírce zákonů vydána vyhláška 155/2011 Sb., o profilech povrchových vod využívaných ke koupání, kterou se stanovuje obsah a způsob sestavení profilů vod ke koupání. Vyhláška č. 155/2011 Sb. nabyla účinnosti dne 1. července 2011.

Dále byla dne 29. června 2011 vydána ve Sbírce zákonů vyhláška č. 175/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků. Vyhláška reaguje na změny v novele vodního zákona č. 150/2010 Sb., zejména zpřesňuje pravidla pro nakládání se závadnými látkami a náležitosti havarijního plánu, způsob a rozsah hlášení havárií, postup při jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků a stanovuje požadavky na odborně způsobilou osobu a zachytne vany podle § 39 odst. 4 písm. d) vodního zákona. Nabyla účinnosti dne 15. července 2011.

Dne 21. července 2011 byla ve Sbírce zákonů vydána vyhláška č. 216/2011 Sb., o náležitostech manipulačních řádů a provozních

řádů vodních děl. Vyhláška nahradila předchozí vyhlášku č. 195/2002 Sb. a reaguje na změny v novele vodního zákona č. 150/2010 Sb., zejména v ustanovení § 3 odst. 3, a předepisuje požadavky na provozní řád k ohlašovanému vodnímu dílu podle § 15a vodního zákona tak, že za něj považuje návod k obsluze zpracovaný dodavatelem vodního díla, doplněný o některé další údaje. Vyhláška č. 216/2011 Sb. nabyla účinnosti dne 1. srpna 2011.

Jako poslední v roce 2011 byla dne 21. listopadu 2011 ve Sbírce zákonů vydána vyhláška č. 336/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 432/2001 Sb., o dokladech žádosti o rozhodnutí nebo vyjádření a o náležitostech povolení, souhlasů a vyjádření vodoprávního úřadu, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška reaguje na změny provedené novelou vodního zákona č. 150/2010 Sb. a zároveň došlo k rozšíření předmětu vyhlášky. Dlouho očekávaná vyhláška nabyla účinnosti dnem 6. prosince 2011.

Výkladová komise pro vodní zákon přijala v roce 2011 na třech jednáních pět výkladů, které jsou zveřejněny na internetových stránkách MZe.

10.2 Zákon o vodovodech a kanalizacích a prováděcí předpisy

V roce 2011 nedošlo k žádné přímé ani nepřímé novele zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu. K novele došlo u vyhlášky č. 428/2001 Sb., kterou se uvedený zákon provádí. Změny podle vyhlášky se týkají pouze příloh, především přílohy č. 12 Směrná čísla roční potřeby vody. Úplné znění příloh vyhlášky č. 428/2001 Sb. ve znění vyhlášky č. 120/2011 Sb. nabývá účinnosti od 1. ledna 2012.

Úsek vodního hospodářství MZe vydal dne 18. srpna 2011 pod Čj. 44929/2011-I5000 Metodický pokyn k vypouštění a čištění odpadních vod s nadstandardním znečištěním.

Účelem tohoto pokynu je zajištění jednotného postupu při řešení problematiky vypouštění a čištění odpadních vod s nadstandardním znečištěním v rámci schvalování Kanalizačních řádů podle § 14 odst. 3 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a § 24 a 25 vyhlášky MZe č. 428/2001 Sb., kterou se provádí výše uvedený zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Vrchní ředitel úseku vodního hospodářství schválil v roce 2011 dva výklady připravené Výkladovou komisí k zákonu o vodovodech a kanalizacích na jediném jednání v tomto roce uskutečněném.

10.3 Kontrola výkonu státní správy v oblasti vodního hospodářství a ochrany vod

Ministerstvo zemědělství

Kontrolní činnost výkonu přenesené působnosti v oblasti vodního hospodářství Ministerstva zemědělství provádí odbor státní správy ve vodním hospodářství a správy povodí jako ústřední vodoprávní úřad. Na krajské úrovni byla kontrolní činnost prováděna v souladu s usnesením vlády č. 1181 ze dne 18. 10. 2006 a v souladu s „Plánem kontrol krajů a hlavního města Prahy na léta 2010 a 2011“ Ministerstva vnitra.

Kontrola MZe mimo zjištění způsobu fungování vodoprávního úřadu (jde např. o zjištění ve věci dosažené kvalifikace a praxe zaměstnanců, organizace práce, materiální zabezpečení práce

apod.) vždy sleduje řádnou aplikaci relevantních právních předpisů, zejména vodního zákona, zákona o vodovodech a kanalizacích a souvisejících prováděcích právních předpisů. Agenda vodoprávního řízení je spjata i s jinými oblastmi správního práva, proto bylo vždy kontrolováno i naplňování ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem k tomu, že vodoprávní úřady vykonávají agendu speciálních stavebních úřadů, byl prověřován i postup podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcích právních norem. V jednotlivých řízeních se tak děje prověřením namátkou vybraných spisů.

Kontrolou výkonu přenesené působnosti je sledována zákonnost této činnosti. Tomu odpovídá rozsah kontrol jednotlivých prvků zaručujících zákonnost v činnosti vodoprávních úřadů, např. správná aplikace právních předpisů obecně, naplnění příslušných kompetenčních zákonných ustanovení, řádné vedení správních řízení, dodržování správních lhůt, obstarávání podkladů rozhodnutí v souladu se správním řádem a obsahová přezkoumatelnost rozhodnutí.

Tabulka 10.3.1

Kontrola výkonu státní správy prováděná MZe v roce 2011 na krajských úřadech

Kraj	Termín kontroly
Liberecký	27.01.2011
Pardubický	24.02.2011
Moravskoslezský	29.03.2011
Vysočina	14.04.2011
Jihočeský	12.05.2011
Karlovarský	14.06.2011
Magistrát hl. m. Prahy	30.06.2011
Zlínský	16.11.2011

Pramen: MZe

Výkon přenesené působnosti krajských úřadů na úseku vodního hospodářství je na základě provedených kontrol možné označit za stabilně na vysoké úrovni a za pozitivní je nutno označit také pokračující snahu krajských úřadů o rozsáhlejší metodické vedení úřadů v jejich obvodu působnosti. Toto konstatování potvrzuje rovněž fakt, že v žádném z kontrolovaných případů nebyla uložena opatření k nápravě. Nejčastější nedostatky spočívaly, stejně jako v předcházejících obdobích, v aplikační praxi příslušných ustanovení správního řádu. Zjištěná pochybení však v žádném z případů nezpůsobovala nezákonnost vydaných rozhodnutí.

Vysokou úroveň výkonu správy odráží i fakt, že MZe spolupracuje s krajskými úřady na vývoji vodoprávní legislativy. V roce 2011 tato spolupráce spočívala zejména v přípravě změn prováděcích právních předpisů k novelizovanému vodnímu zákonu.

Na úrovni vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností byly kontroly vykonány namátkově v období červenec – září, a to v souladu s dlouhodobým záměrem Ministerstva zemědělství přispět zejména metodickou pomocí ke zvýšení úrovně výkonu státní správy ve vodním hospodářství.

Velmi pozitivní zpětná vazba z prováděných kontrol ukazuje na jejich správné zacílení, což napomáhá prohlubování vzájemné komunikace na všech stupních správní hierarchie. Přínosné pro všechny zainteresované strany je i seznámení se s regionální vodoprávní problematikou a poznatky o aplikaci předpisů v gesci MZe.

Tabulka 10.3.2

Kontrola výkonu státní správy prováděná MZe v roce 2011 na vodoprávních úřadech obcí s rozšířenou působností

Obec	Termín kontroly
MěÚ Jablonec nad Nisou	19.07.2011
MěÚ Tanvald	19.07.2011
MěÚ Třebíč	27.07.2011
MěÚ Moravské Budějovice	27.07.2011
MěÚ Znojmo	28.07.2011
MěÚ Dačice	28.07.2011
ÚMČ Praha 18	04.08.2011
MěÚ Šternberk	10.08.2011
MěÚ Uničov	10.08.2011
MěÚ Zábřeh	11.08.2011
MěÚ Mohelnice	11.08.2011
ÚMČ Praha 19	23.08.2011
MěÚ Bystřice pod Pernštejnem	31.08.2011
MěÚ Boskovice	31.08.2011
MěÚ Kuřim	01.09.2011
MěÚ Tišnov	01.09.2011

Pramen: MZe

V rámci kontrol vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností se opětovně potvrdil dlouhodobý trend vzrůstající kvality výkonu státní správy ve vodním hospodářství i na této úrovni. Stále se sice v těchto případech objevují markantnější rozdíly v kvalitě vedení agendy, než je tomu u krajských úřadů, to je však způsobeno zejména tím, že kvalitu práce vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností ovlivňuje personální a materiální vybavení. Vyšší úroveň kvality správního řízení je obvykle u větších, personálně a materiálně lépe vybavených vodoprávních úřadů, i když tato úměra neplatí vždy. V menších obcích přenesenou působnost vykonává někdy pouze jeden pracovník, a to hned pro několik oblastí státní správy a příp. i s výkonem samostatné působnosti.

Navzdory tomu však byla většina zjištěných pochybení vesměs formálně procesního rázu. Tato pochybení se vyskytla opakovaně ve větším či menším rozsahu prakticky u všech úřadů. Stejně jako u krajských úřadů se jednalo zejména o nedostatky v aplikaci jednotlivých ustanovení správního řádu, dále pak o přetrvávající zezávazňování podmínek z vyjádření např. dotčených orgánů, kdy chyběla jejich přesná citace v rámci výroku rozhodnutí, popřípadě nebyla připojena jejich kopie jako nedílná součást kontrolovaného rozhodnutí. Je však třeba zdůraznit, že i přes zjištěné problémy, které jsou čistě formálně-procesního rázu, nebyl nalezen jediný případ nedostatečného zajištění výkonu státní správy.

Výsledky uvedených kontrol jsou využívány pro případnou legislativní či metodickou činnost. Úsek vodního hospodářství také uspořádal každoroční pracovní setkání s vodoprávními úřady, o které je tradičně velký zájem. Smyslem těchto akcí je vzdělávání a seznámení pracovníků vodoprávních úřadů s aktuální vodohospodářskou problematikou, koncepčně se při přípravě metodických prezentací vychází mj. právě z kontrolních zjištění. Takto je zabezpečeno téměř okamžité využití kontrolních poznatků pro metodické vedení podřízených vodoprávních úřadů.

Jak ze závěrů kontrol vyplývá, je možné přes výše uvedené drobné nedostatky hodnotit výkon státní správy na úseku vodního hospodářství v ČR v roce 2011 na všech stupních vodoprávních úřadů jako velmi kvalitní a plně odpovídající požadavku dodržování zásad administrace veřejné správy, jež je možno označit za službu veřejnosti.

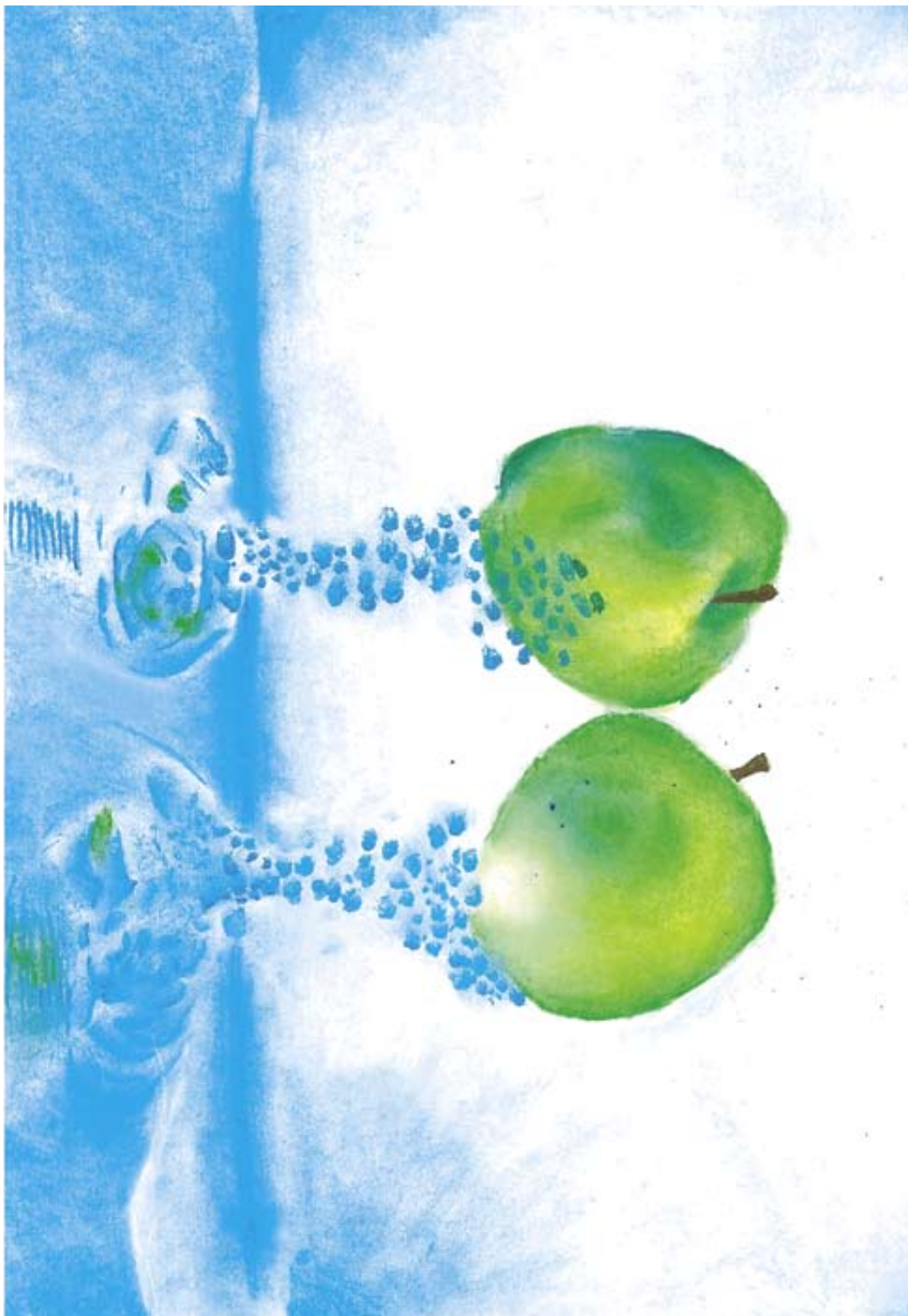
Ministerstvo životního prostředí

Odbory výkonu státní správy Ministerstva životního prostředí v souladu s organizačním řádem řešily stejně jako v minulých letech pouze jednotlivá odvolání proti prvoinstančním rozhodnutím České inspekce životního prostředí, Magistrátu hlavního města Prahy a krajských úřadů.

Odbor ochrany vod již poněkolkáté v roce 2011 pořádal pracovní setkání s vodoprávními úřady a ČIŽP. Smyslem této akce bylo seznámení zaměstnanců vodoprávních úřadů s aktuální problematikou ochrany vod a aktivitami odboru ochrany vod. I dalších školení a porad pořádaných jednotlivými kraji se dle možností zúčastnili i pracovníci odboru ochrany vod MŽP.

VD Slezská Harta

Veronika Šefrnová – 11 let
5. třída, ZŠ Generála Janouška, Praha

II. Prioritní úkoly, programy a stěžejní dokumenty ve vodním hospodářství

II.1 Plánování v oblasti vod

V roce 2011 pokračovala realizace programů opatření přijatých plány oblastí povodí, začala příprava druhé etapy plánování do roku 2015, ve které proběhne přezkoumávání a aktualizace současných plánů povodí a v rámci přípravy plánů pro zvládání povodňových rizik bylo zpracováno vymezení oblastí s významným povodňovým rizikem.

Programy opatření k dosažení cílů ochrany vod se mají uskutečnit do tří let od schválení a zveřejnění příslušných plánů, tj. do 22. prosince 2012. V roce 2011 začala příprava zprávy Evropské komise podle čl. 15 odst. 3 směrnice 2000/60/ES popisující pokrok dosažený při přípravě a realizaci schválených opatření k ochraně vod; zpráva bude zároveň podkladem pro aktualizaci opatření v rámci pořízení plánů povodí pro druhé plánovací období.

Pro přípravu plánů na druhé plánovací období byla v roce 2011 ve spolupráci MZe a MŽP obnovena činnost Komise pro plánování v oblasti vod na národní úrovni a komisi pro dílčí povodí při jednotlivých správcích povodí.

Úkolem těchto komisí, obdobně jako tomu bylo v prvním plánovacím období, je koordinace přípravy jednotlivých národních plánů povodí, plánů dílčích povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik. Jejimi členy jsou zástupci ústředních správních úřadů, do jejichž působnosti spadají jednotlivé oblasti mající vztah k plánování v oblasti vod, krajských úřadů, Asociace krajů ČR, správců povodí, LČR, významných vodohospodářských institucí, Agentury ochrany přírody a krajiny, ČIŽP, významných uživatelů vod i nevládních organizací. Do Komise pro plánování v oblasti vod byla začleněna pracovní skupina pro implementaci povodňové směrnice.

Pro zajištění plánování v oblasti vod do roku 2015 se začal připravovat časový plán a program prací, který vymezuje jednotlivé úkoly v procesu plánování v oblasti vod, přiřazuje odpovědnost za řešení těchto úkolů. Obecným cílem plánování v oblasti vod zůstává i pro druhé plánovací období vymezení a vzájemná harmonizace veřejných zájmů ochrany vod jako složky životního prostředí, snížení nepříznivých účinků povodní a sucha a udržitelného užívání vodních zdrojů, zejména pro účely zásobování pitnou vodou. Při přípravě plánů povodí pro druhé plánovací období se jejich pořizovatelé musí vypořádat

s odstraněním nejistot specifikovaných ve schválených plánech povodí, zajištěním dostupnosti existujících a doplněním chybějících dat a dále s řadou nových podnětů a požadavků. Mezi nejvýznamnější patří požadavky vyplývající ze strategického rámce udržitelného rozvoje ČR a požadavek Evropské komise, aby se při aktualizaci programů opatření pro druhé období přihlíželo k potřebě adaptace na změnu klimatu. K dalším požadavkům patří vzájemná harmonizace opatření k dosažení dobrého stavu vod a opatření ke zvládání povodňových rizik, harmonizace plánů povodí s plány rozvoje vodovodů a kanalizací z hlediska ochrany vodních zdrojů a investičního rozvoje sektoru zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod. Druhou etapu plánování v oblasti vod bude zároveň nutné více provázat se Společnou zemědělskou politikou, která by měla do roku 2013 projít reformou. Tato reforma bude pro ČR představovat mimořádnou příležitost, jak Společnou zemědělskou politiku dále modernizovat a přizpůsobit její fungování tak, aby lépe reagovala na aktuální potřeby a výzvy, kterým čelí evropská společnost. V této souvislosti se v současnosti připravuje i nové nastavení Programu rozvoje venkova na roky 2014 až 2020, v rámci kterého by mělo dojít k lepšímu prosazování vodohospodářských opatření. Podmínkou úspěšného provázání plánů povodí se SZP je, aby opatření v plánech povodí byla kompatibilní s nástroji Programu rozvoje venkova.

Významnou součástí plánování v oblasti vod představuje implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik. V souladu s požadavky směrnice bylo v roce 2011 za finanční podpory z MŽP dokončeno předběžné vyhodnocení povodňových rizik a vymezení oblastí s potenciálně významným povodňovým rizikem (viz obrázek 11.1.1). Po zpracování připomínek je výsledný materiál zpřístupněn veřejnosti a lze ho nalézt na webových stránkách Povodňového informačního systému www.povis.cz. Tento systém bude dále využíván pro informování a zapojení veřejnosti pro další práce na implementaci povodňové směrnice.

Transparentnosti procesu napomáhá, že veškeré aktuální i obecné informace o procesu plánování v oblasti vod jsou pro veřejnost dostupné na internetových stránkách MZe www.eagri.cz s odkazy na internetové stránky MŽP a jednotlivých správců povodí. Další informace vztahující se k plánování v oblasti vod jsou poskytovány na stránkách Informačního systému veřejné správy VODA www.voda.gov.cz.

Krounka, Předhradí

Obrázek 11.1.1

Vymezení oblastí s potenciálně významným povodňovým rizikem v České republice

Pramen: MŽP

11.2 Plány rozvoje vodovodů a kanalizací

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území České republiky, zpracovaný na základě § 29 odst. 1 písm. c) zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je umístěn na internetové stránce Ministerstva zemědělství.

PRVKÚ ČR představuje střednědobou koncepci oboru vodovodů a kanalizací s výhledem do roku 2015. Navazuje na další strategické dokumenty a dokumenty rezortní politiky a rovněž respektuje požadavky vyplývající z příslušných předpisů Evropských společenství.

PRVKÚK jsou základem pro využití fondů Evropských společenství a národních finančních zdrojů pro výstavbu a obnovu infrastruktury vodovodů a kanalizací. Proto mezi povinnosti každého žadatele o poskytnutí a čerpání státní finanční podpory patří doložení souladu jím předkládaného technického a ekonomického řešení s platným PRVKÚK.

Pro platné a schválené PRVKÚK pokračovalo vydávání stanovisek MZe k navrhovaným změnám technického řešení zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod.

V roce 2006 bylo vydáno 302, v roce 2007 bylo vydáno 423, v roce 2008 bylo vydáno 597, v roce 2009 bylo vydáno 612, v roce 2010 bylo vydáno 1 163 a v roce 2011 bylo vydáno 352 stanovisek. Celkem za období 2006–2011 bylo vydáno 3 449 stanovisek MZe.

PRVKÚK jsou využívány MZe, MŽP, kraji (krajskými úřady), obcemi s rozšířenou působností (vodoprávními úřady), obcemi, vlastníky a provozovateli vodovodů a kanalizací a odbornou i laickou veřejností.

PRVKÚ ČR a PRVKÚK vyjadřují koncepci MZe. Ve vazbě na tuto skutečnost je připravována změna, kterou se tyto materiály stanou průběžně doplňovanými plány se střednědobým výhledem. To znamená, že nebude realizováno zpracování nových plánů po uplynutí doby jejich platnosti.

11.3 Programy a opatření ke snížení znečištění povrchových vod

Program na snížení znečištění povrchových vod nebezpečnými látkami a zvláště nebezpečnými látkami

Usnesením Vlády České republiky č. 226 ze dne 22. března 2010 byl schválen Program na snížení znečištění povrchových vod nebezpečnými závadnými látkami a zvláště nebezpečnými závadnými látkami (dále jen „Program“). Toto usnesení stanovilo povinnost zpracovávat každé dva roky, počínaje rokem 2011, informace o postupu realizace Programu a předkládat ji vládě jako součást Zprávy o stavu ochrany vod. S ohledem na usnesení vlády č. 770 z roku 2007 se však v současnosti jedná o Zprávu o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2011. Závazek pro zpracování Programu vychází z článku 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000 stanovující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky. Ten byl transponován do § 38 odst. 5 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Program je platný pro celé území ČR pro období 1. ledna 2010 do 22. prosince 2013, týká se látek nebo skupin látek nebezpečných pro vodní prostředí (nebo jeho prostřednictvím) uvedených v příloze č. I vodního zákona. Program specifikuje hlavní opatření vztahující se k ochraně vod a ostatní opatření, která bezprostředně s ochranou vod nesouvisí, ale která v konečném důsledku k jejich ochraně přispívají.

Zvlášť nebezpečné závadné látky

Vypouštění odpadních vod s obsahem zvlášť nebezpečných závadných látek, uvedených v příloze č. I vodního zákona, a specifikovaných v části C přílohy č. I nařízení vlády č. 61/2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění nařízení vlády č. 23/2011 Sb., do vod povrchových a do kanalizací, může být prováděno pouze na základě povolení vodoprávního úřadu (§ 38 odst. 3 zákona č. 254/2001 Sb.). Přípustné hodnoty ukazatelů znečištění odpadních vod s obsahem zvlášť nebezpečných závadných látek musely být pro průmyslová odvětví a druhy výrob vyjmenovaných v příloze č. I, části C nařízení vlády č. 61/2003 Sb. dosaženy k datu vstupu ČR do EU, pro některá průmyslová odvětví nebo způsoby použití k 31. prosinci 2009. V následujícím textu je uveden stav za rok 2010 pro každou ze zvlášť nebezpečných závadných látek, jejichž vypouštění ze zdrojů znečištění je relevantní.

Na území ČR se nachází cca 60 významných ekonomických subjektů nebo jejich provozoven, které podle odvětvové klasifikace CZ-NACE svou činností spadají do působnosti části C přílohy č. I nařízení vlády č. 61/2003 Sb.

K nejvýznamnějším zdrojům znečištění rtutí náleží podniky zabývající se chemickou výrobou (amalgamové elektrolyzéry ve dvou podnicích), rafinací kovů a likvidací nebezpečných odpadů. Zařízení ve většině případů využívají nejnovějších technologických postupů a k mírnému překročení emisních standardů dochází jen v ojedinělých případech. K malým zdrojům znečištění rtutí náleží především stomatologická zařízení, kterých je v ČR evidováno zhruba 6 000. K 31. prosinci 2005 byla všechna tato pracoviště vybavena odlučovači amalgámu s minimální účinností 95 %. Průběžně dochází k náhradě elektrických zařízení obsahujících rtuť takovými, která již tuto nebezpečnou látku neobsahují.

Vypouštění kadmia se podle části C přílohy č. I nařízení vlády č. 61/2003 Sb. týká především podniků zabývajících se metalurgií kadmia a neželezných kovů, výrobou záporné akumulátorové hmoty resp. Ni-Cd galvanických článků, výrobou hnojiv a povrchovými úpravami. Jedná se o deset významných subjektů. Zařízení ve většině případů využívají nejnovějších technologických postupů, ve dvou případech se jedná o technologie bezprodukce odpadních vod. V případě kadmiování, kterým se zabývá polovina z dotčených podniků, nejsou plněny emisní standardy vyjádřené v gramech vypouštěného kadmia vztažených na množství zpracovaného kadmia. Je to dáno především velmi malým množstvím kadmia spotřebovaného v procesu elektropokovování (zpravidla jednotky kilogramů za rok). Vypouštění odpadních vod s obsahem kadmia je zcela v souladu s vodoprávními povoleními. Znečištění odpadních vod kadmii dále převládá tam, kde se tato nebezpečná látka objevuje jako příměs používaných surovin nebo jako stará zátěž (např. Příbramsko). Významné množství sloučenin kadmia je také používáno ve sklářském průmyslu (k barvení skla), vypouštění odpadních vod do vod povrchových je však minimální. Každým rokem dochází k postupnému snižování spotřeb kadmia a jeho sloučenin u povrchové úpravy kovů; v sklářském průmyslu pak k omezování či úplnému rušení těchto provozů.

Jediným významným zdrojem znečišťování vod tetrachlormethanem, hexachlorbenzenem a hexachlorbutadienem je výroba tetrachlorethenu a tetrachlormethanu perchlorací. Emisní standardy stanovené nařízením vlády č. 61/2003 Sb. nejsou překračovány. Integrovaný registr znečišťování uvádí emise hexachlorbenzenu pouze v odpadech. V případě tetrachlormethanu jsou evidovány emise do ovzduší, u hexachlorbutadienu v odpadech.

Chloroform je ve významném množství používán jako organické rozpouštědlo ve farmaceutických výrobcích (v ČR pouze 2 subjekty). Emisní standardy stanovené nařízením

vlády č. 61/2003 Sb. nejsou překračovány. Trichlormethan se dále používá jako rozpouštědlo při organické syntéze výroby adamantanu v poloprovozní aparatuře (dříve výroba karbidopy). Integrovaný registr znečišťování uvádí emise této látky jak ve vodách, tak v odpadech. Celkově jsou evidovány čtyři podniky, které chloroform ve svých odpadních vodách monitorují.

Výroba 1,2-dichlorethanu probíhá v ČR v jediném podniku. V roce 2010 byly emisní standardy nařízení vlády č. 61/2003 Sb. plněny. Vzhledem k dřívější nevyhovující situaci je změněna od roku 2005 četnost monitorování znečištění a je provozováno denní měření. Z areálu podniku je tato nebezpečná látka vypouštěna také sanačními vodami. Dále je 1,2-dichlorethan používán na výrobu jiné látky než vinylchlorid. V technologickém procesu výroby nevznikají odpadní vody. V omezené míře je 1,2-dichlorethan používán jako rozpouštědlo ve farmaceutické výrobě. Celkově jsou evidovány čtyři podniky, které 1,2-dichlorethan ve svých odpadních vodách monitorují.

Výroba tetrachlorethenu je realizována v jediném podniku postupem TETRA-PER – výrobní jednotka určená k výrobě metodou termické chlorace propylenu v přebytku chloru. Zařízení využívá nejnovějších technologických postupů. V roce 2010 byly emisní standardy nařízení vlády č. 61/2003 Sb. plněny. Dále je tetrachlorethen spolu s trichlorethenem používán ve významném množství především jako rozpouštědlo a odmašťovací prostředek před povrchovou úpravou kovů u 56 subjektů. Povolení k vypouštění odpadních vod s obsahem trichlorethenu nebo tetrachlorethenu má přibližně 30 % subjektů, a to především tam, kde vznikají odpadní vody z regenerace náplní sorbentu zachycujícího tuto nebezpečnou látku z odsávané vzdušiny pracovního prostředí. Většina subjektů nakládajících s trichlorethenem nebo tetrachlorethenem řeší nebo má již vyřešenou starou ekologickou zátěž těmito látkami. Emisní standardy nařízení vlády č. 61/2003 Sb. pro vypouštění odpadních vod s obsahem nebezpečné látky jsou plněny. Znečištění je monitorováno pomocí ukazatele AOX. Není vyloučen vznik trichlorethenu při výrobě tetrachlorethenu a tetrachlormethanu perchlorací, emisní standardy pro obsah tetrachlorethenu v odpadních vodách z této výroby jsou plněny. V roce 2010 bylo používání trichlorethenu nebo tetrachlorethenu k odmašťování kovů ukončeno v řadě podniků. Spotřeba rok od roku klesá, použití zůstává v případech, kdy technologická náhrada za jiná ekologicky přijatelná odmašťovací média není možná. Integrovaný registr znečišťování uvádí pouze úniky těchto látek do ovzduší a jejich obsah v odpadech (klesající trend). Celkově jsou evidovány 63 provozů, které tetrachlorethen ve svých odpadních vodách monitorují.

Nebezpečné látky

Vzhledem k rozsahu látek nejsou diskutovány jednotlivě. Vypouštění odpadních vod s obsahem nebezpečných látek rovněž podléhá povolení vodoprávního úřadu. Elektronická evidence vybraných údajů z pravomocných správních rozhodnutí je v kompetenci vyhlášky č. 7/2003 Sb., o vodoprávní evidenci, ve znění vyhlášky č. 619/2004 Sb., vyhlášky č. 7/2007 Sb. a vyhlášky č. 40/2008 Sb. Povinnost vodoprávních úřadů zaevidovat do této elektronické evidence i všechna dříve vydaná rozhodnutí byla rozložena do 31. prosince 2009. Vedení centrální databáze vodoprávní evidence je v kompetenci Ministerstva zemědělství.

Kontrolní činnost při nakládání s nebezpečnými látkami

V roce 2010 bylo v průmyslových podnicích a podnicích poskytujících služby (např. čerpací stanice pohonných hmot) provedeno cca 460 kontrol a dále na zařízeních s integrovaným povolením 270 kontrol. Dle vodního zákona bylo průmyslovým podnikům a podnikům poskytujícím služby uloženo 42 pokut ve výši 3 450 450 Kč. V rámci kontrol zemědělských podniků bylo zkontrolováno 76 subjektů a uloženo 19 pokut ve výši 705 527 Kč.

V rámci kontrol rybářského hospodaření bylo zkontrolováno 37 subjektů a uloženo šest pokut ve výši 95 000 Kč. Menší delikty byly řešeny uložením nápravných opatření – cca 35 případů.

V roce 2010 bylo zpoplatněno ve vypouštěných odpadních vodách 8 kg Hg, 4 kg Cd a 38 700 kg AOX. ČIŽP ve spolupráci s krajskými úřady a orgány integrované inspekce dle zákona č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií, prověřila v roce 2010 celkem 157 subjektů (43 spadalo do skupiny A, 113 do skupiny B a jeden podnik bez zařazení). Od roku 2000, kdy vstoupil v platnost zákon o prevenci závažných havárií, došlo k šesti závažným haváriím ve smyslu tohoto zákona. V roce 2010 nedošlo k žádné takové havárii. Vzhledem k množství uniklé látky, počtu zraněných osob a skutečnosti, že nebylo poškozeno životní prostředí, nejednalo se v dalších mimořádných událostech o havárie ve smyslu zákona č. 59/2006 Sb.

Stavby na ochranu jakosti vod realizované v roce 2011

Z nejvýznamnějších akcí u zdrojů znečištění nad 2 000 ekvivalentních obyvatel byly v roce 2011 dokončeny následující čistírny odpadních vod (N = nitrifikace, DN = denitrifikace, BP = biologické odstraňování fosforu, CHP = chemické odstraňování fosforu):

Nové komunální ČOV (18 300 EO celkem): Třeboň (16 000 EO, N, DN, CHP), Konice (2 300 EO, N, DN, CHP).

Nová průmyslová ČOV: Vinium Velké Pavlovice (8 700 EO, N, DN, CHP).

Dále byly v roce 2011 rekonstruovány nebo rozšířeny:

Stávající komunální ČOV: Uherský Brod (95 170 EO, N, DN, CHP), Strakonice (75 000 EO, N, DN, CHP), Krnov (70 000 EO, N, DN, CHP), Česká Lípa (48 150 EO, N, DN, CHP), Pelhřimov (43 000 EO, N, DN, CHP), Nový Jičín (35 000 EO, N, DN, CHP), Kopřivnice (29 000 EO, N, DN, CHP), Broumov (25 167 EO, N, DN, CHP), Nové Město nad Metují (25 000 EO, N, DN, CHP), Rokycany (25 000 EO, N, DN, CHP), Moravská Třebová (20 070 EO, N, DN, CHP), Říčany (16 160 EO, N, DN, CHP), Hlučín (13 300 EO, N, DN, CHP), Police nad Metují (11 950 EO, N, DN, CHP), Tachov (11 600 EO, N, DN, CHP), Nový Bydžov (10 000 EO, N, DN, CHP), Studénka (9 500 EO, N, DN, CHP), Praha-Vinoř (8 923 EO, N, DN, CHP), Staré Splavy (8 440 EO, N, DN, CHP), Žirovnice (8 340 EO, N, DN, CHP), Opočno (8 000 EO, N, DN, CHP), Praha-Kbely (7 120 EO, N, DN, CHP), Pečky (7 000 EO, N, DN, CHP), Pacov (7 000 EO, N, DN, CHP), Stráž pod Ralskem (7 000 EO, N, DN, CHP), Klánovice (6 055 EO, N, DN, CHP), Úvaly (6 000 EO, N, DN, CHP), Chýně (6 000 EO, N, DN, CHP), Dolní Břežany (5 000 EO, CHP), Trnávka (4 800 EO, N, DN, CHP), Hrušovany nad Jevišovkou (4 500 EO, N, DN, CHP), Jince (4 400 EO, N, DN, CHP), Lány (4 000 EO,

N, DN, CHP), Řevnice (3 700 EO), Nebužice (3 600 EO, N, DN, CHP), Heřmanice (3 600 EO, N, DN), Němčice nad Hanou (3 500 EO, N, DN, CHP), Mirošov (3 300 EO, N, DN, CHP), Blovice (3 300 EO, N, DN, CHP), Jirny (3 200 EO, N, DN, CHP), Dolní Čermná (3 200 EO, N, DN, CHP), Dubenec (3 000 EO, N, DN), Mratín (2 500 EO, N, DN, CHP), Nučice (2 500 EO, N, DN, CHP), Slavonice (2 500 EO, N, DN, CHP), Dolní Roveň (2 300 EO, N, DN), Velké Hamry (2 300 EO, N, DN, CHP), Hrotovice (2 200 EO, N, DN, CHP), Kunštát (2 100 EO, N, DN, CHP), Hluboká – Zámostí (2 080 EO, N, DN), Nová Ves pod Pleší (2 000 EO, N, DN), Slapy (2 000 EO).

Akční program podle směrnice Rady č. 91/676/EHS (tzv. Nitrátová směrnice)

V roce 1991 byla přijata směrnice Rady č. 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů, tzv. Nitrátová směrnice. Transpozice Nitrátové směrnice byla provedena do ustanovení § 33 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů (vodní zákon), kde je uloženo vládě nařízením stanovit zranitelné oblasti a v těchto oblastech upravit používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření (tzv. akční program).

Zranitelné oblasti jsou ty, kde kontaminace podzemních a povrchových vod dusičnany již přesáhla nebo by mohla přesáhnout stanovenou mez koncentrace dusičnanů ve výši 50 mg/l. Seznam zranitelných oblastí byl vyhlášen nařízením vlády č. 103/2003 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech. Zranitelné oblasti podléhají podle Nitrátové směrnice revizi nejméně každé čtyři roky od jejich vyhlášení. První revize byla provedena v roce 2007 a vyhlášena novelou nařízení vlády pod č. 219/2007 Sb. s účinností od 1. 9. 2007. Druhá revize vymezení zranitelných oblastí byla provedena v březnu 2011 a bude vyhlášena připravovaným nařízením vlády s účinností od 1. 7. 2012.

Akční program, který zahrnuje vždy čtyřleté období, představuje povinné způsoby hospodaření ve vymezených zranitelných oblastech, které mají za cíl redukovat riziko vyplavování dusíku do povrchových a podzemních vod. Novelou nařízení vlády č. 103/2003 Sb. s účinností od 4. 4. 2008 byl vyhlášen tzv. 2. akční program (nařízení vlády č. 108/2008 Sb.) a připravovaným nařízením vlády s účinností od 1. 7. 2012 bude vyhlášen 3. akční program. V rámci Evidence využití půdy podle uživatelských vztahů (LPIS) jsou zpracovány informace pro zemědělce o opatřeních, která by měl zemědělec plnit v rámci konkrétního půdního bloku. Akční program je neúčinnější systém opatření při implementaci Nitrátové směrnice.

Mezi základní opatření akčního programu v ČR, který je zpracován v souladu s přílohou č. III Nitrátové směrnice, patří:

1. Období, kdy je zakázáno používání určitých druhů hnojiv a statkových hnojiv.
2. Zavedení maximálních limitů hnojení dusíkatými látkami k jednotlivým plodinám.
3. Stanovení minimálních kapacit skladů pro statková hnojiva, které umožní skladovat statková hnojiva v období, kdy je zakázáno hnojit (v ČR vychází z obecně platných právních předpisů, od roku 2014 bude požadována kapacita skladů pro statková hnojiva na šestiměsíční produkci).
4. Zakaz pěstování širokořádkových plodin na pozemcích ohrožených erozí.
5. Omezení aplikace hnojiv na svažitých pozemcích.
6. Zachování ochranného pásu v blízkosti útvarů povrchových vod.

VD České Vrbné

Opatření uvedená v akčním programu musí zajistit, že v žádném podniku ve zranitelné oblasti nebude v průměru překročeno takové množství ročně aplikovaných statkových, organických a organominerálních hnojiv, které obsahuje více než 170 kg dusíku/ha/rok.

Připravované nařízení vlády mírně rozšíří zranitelné oblasti a hlavně na základě připomínek Evropské Komise zpřísní některé způsoby hospodaření v těchto oblastech. Jde zejména o prodloužení období zákazu hnojení, snížení limitů hnojení pro jednotlivé plodiny, sjednocení hospodaření na svažitých pozemcích s požadavky GAEC a do konce roku 2013 navýšení kapacit skladů pro statková hnojiva na šestiměsíční produkci.

II.4 Reportingová činnost ČR pro EU

Reporting dle Směrnice Rady 91/271/EHS, o čištění městských odpadních vod

Oficiální data o stavu čištění odpadních vod v roce 2011 byla předána EK v rámci pravidelného reportingu podle čl. 15 Směrnice č. 91/271/EHS, o čištění městských odpadních vod, ve třech termínech podle požadavků EK v únoru až březnu roku 2012. Opravený reporting byl proveden podle požadavku EK dne 30. 3. 2012. Data budou veřejně přístupná na systému EIONET.

V reportingu je zachycen stav vypouštění odpadních vod k 31. 12. 2011 v ČR v aglomeracích nad 2 000 EO. Všechny aglomerace nad 10 000 EO mají odstranění dusíku a fosforu (terciární čištění), i když ne všechny plní požadavky Směrnice na limity jakosti vypouštěných odpadních vod. Tomuto faktu odpovídalo i vyplnění údajů v reportované databázi ČOV. Stále však existují aglomerace v kategorii 2 000 až 10 000 EO, které dosud vlastní ČOV nemají.

Stav v aglomeracích nad 2 000 EO ke konci roku 2011 je následující: požadavky Směrnice na limity čištění neplní 35 aglomerací (20 aglomerací majících ČOV neplní požadavky na celkový dusík a 15 aglomerací je zatím zcela bez ČOV). Další 6 aglomerací je napojeno na ČOV v jiné aglomeraci se zatím nevyhovující

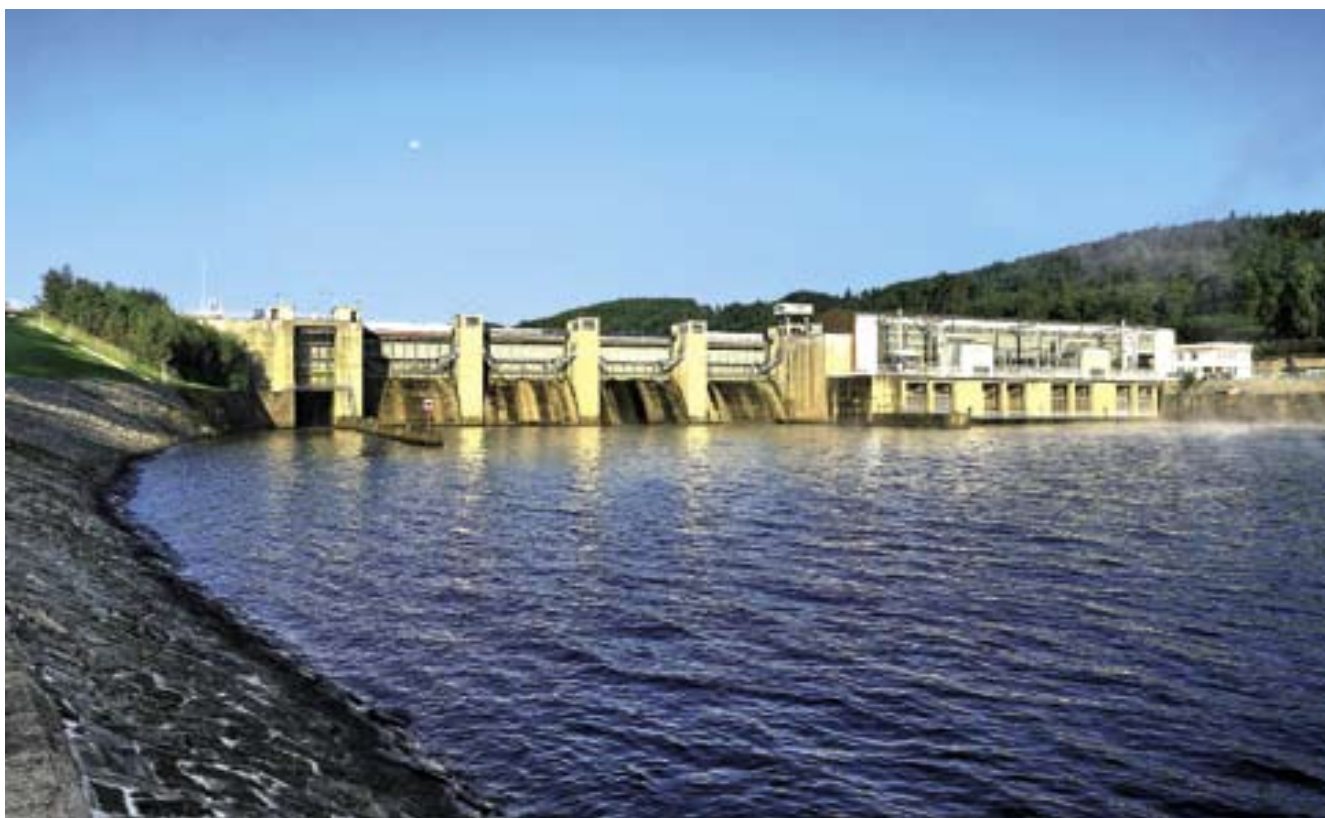
ČOV a dvě aglomerace budují napojení na vyhovující ČOV v jiné aglomeraci. Celkem ze všech aglomerací nad 2 000 EO (633 aglomerací) je tedy nevyhovující stav zajištění odvádění a čištění odpadních vod ve vztahu na Směrnici ve 43 aglomeracích. Aktuální stav se průběžně zlepšuje.

Reporting dle Směrnice Rady 76/160/EHS, o jakosti vody pro koupání a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/7/ES, o řízení jakosti vod ke koupání

Z hlediska evropské legislativy se problematika vod ke koupání řídí těmito směrnici – směrnice Rady ze dne 8. prosince 1975 o jakosti vod ke koupání 76/160/EHS, která bude zrušena s účinkem od 31. prosince 2014, a dále směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/7/ES ze dne 15. února 2006 o řízení jakosti vod ke koupání a o zrušení směrnice 76/160/EHS. Před zahájením koupací sezóny 2011 byl EK předán seznam vod určených jako vody ke koupání pro rekreační sezónu 2011. Zpráva o jakosti vod využívaných ke koupání za rekreační sezónu 2011 byla vypracována dle požadavků směrnice 76/160/EHS a byla předána EK v prosinci 2011. Zprávy z jednotlivých evropských zemí jsou každoročně po zpracování výsledků vyvěšeny na portálu EK http://ec.europa.eu/environment/water/water-bathing/index_en.html.

Vody využívané ke koupání osob ve volné přírodě jsou v ČR rozděleny na přírodní koupaliště provozovaná na povrchových vodách využívaných ke koupání (jedná se o povrchovou vodu, ve které nabízí službu koupání provozovatel) a povrchové vody, kde lze očekávat, že se v nich bude koupat velký počet osob a nebyl pro ně vydán příslušným orgánem ochrany veřejného zdraví trvalý zákaz koupání nebo trvalé varování před koupáním (tzv. další povrchové vody ke koupání).

Nejčastější problémy s kvalitou vody v ČR souvisejí s masovým rozvojem sinic, který vedl v koupací sezóně 2011 k vyhlášení zákazu koupání na 12 lokalitách. Na jedné lokalitě byl vyhlášen zákaz kvůli překročení mikrobiologických ukazatelů. Z celkového počtu 183 reportovaných vod ke koupání byla pouze jedna lokalita klasifikována jako nevyhovující povinným hodnotám daným směrnici 76/160/EHS.

Kateřina Rjašková – 8 let

3. třída, ZŠ Komenského, Ústí nad Orlicí, Pardubický kraj

12. Mezinárodní spolupráce v ochraně vod

Voda jako přírodní živel nezná hranice. Problémy, které nastanou v oblasti vodního hospodářství na území jednoho státu, se mohou stát problémem dalších států ležících v dolních částech povodí. Stejně tak opatření realizovaná v rámci jednoho regionu mohou mít vliv na regiony sousední. Tato skutečnost se významně projevuje v rámci mezinárodních vztahů. Snahou České republiky je udržovat tyto vztahy na takové úrovni, aby se vodohospodářské problémy České republiky projevovaly na území jiných států v co nejmenší míře a opatření provedená českou stranou na jejím území neměla negativní, ale spíše pozitivní dopad na sousední státy. Přestože Česká republika není přímořským státem, podílí se touto spoluprací na snižování znečištění Severního, Černého a Baltského moře.

Mezinárodní spolupráce ČR v ochraně vod vycházející z mezinárodních dohod, smluv a úmluv je založena na principu komplexní ochrany povrchových a podzemních vod v ucelených hydrologických povodích nebo hydrogeologických rajonech. Tato spolupráce vychází ze:

1. spolupráce v rámci EHK/OSN;
2. spolupráce v oblasti mezinárodních povodí Dunaje, Labe a Odry;
3. spolupráce České republiky se sousedními státy v oblasti vodního hospodářství na hraničních vodních tocích.

12.1 Spolupráce v rámci EHK OSN

Spolupráce v rámci EHK OSN pokrývá většinu aspektů ochrany jakosti a množství vod. Úmluva o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer ve svém čl. 9 předpokládá, že státy sdílející stejné vody mezi sebou uzavřou bilaterální nebo multilaterální smlouvy nebo jiná ujednání, což splňuje spolupráce České republiky v rámci hraničních vod a ucelených povodí. Díky vstupu v platnost Protokolu o vodě a zdraví je do této spolupráce zahrnut i aspekt ochrany zdraví obyvatel před nemocemi z vody.

Úmluva o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer

ČR je smluvní stranou Úmluvy EHK OSN o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer (dále jen „Úmluva o vodách“) od roku 2000 a její experti se účastní aktivit týkajících se oblastí integrovaného řízení vodních zdrojů a vodních ekosystémů, monitoringu a hodnocení stavu vod, ochrany před povodněmi, adaptace na změnu klimatu, ochrany vod před havarijním znečištěním z průmyslových zdrojů, podpory mezinárodní spolupráce na hraničních vodách a v ucelených mezinárodních povodích a tématu vody a lidského zdraví.

V roce 2011 se aktivity v rámci Úmluvy o vodách zaměřily na dokončení příprav pro 7. ministerskou konferenci Životní prostředí pro Evropu, která se konala v kazašské Astaně, ve dnech 21. - 23. září 2011. Vzhledem k tomu, že jedním z hlavních témat konference byla voda a její prostředí, podílely se sekretariát a Byro Úmluvy o vodách na její organizaci. Byro, spolu s Výborem pro environmentální politiku EHK OSN, připravily témata konference: „udržitelné nakládání s vodou

a s ní souvisejícími ekosystémy“, „udržitelné nakládání s vodou a ozelenění ekonomiky“ a „ozelenění ekonomiky – zahrnutí životního prostředí do ekonomického rozvoje“ a dohodly způsob jejich prezentace na konferenci. Pracovní skupina pro integrovaný management vodních zdrojů ve spolupráci s Byrem připravila dotazník s názvem „Water Action“, který představuje seznam akcí, ke kterým se jednotlivé země na konferenci přihlásí. Pro potřeby konference připravila pracovní skupina pro monitoring a hodnocení publikaci „Druhé hodnocení mezinárodních řek, jezer a podzemních vod“, která komplexním způsobem hodnotí řeky, jezera a podzemní vody v celém regionu EHK OSN. Paralelně k těmto aktivitám probíhala jednání společné skupiny pro vodu a havárie k přípravě harmonizace havarijního plánování pro havárie s možným vlivem na přeshraniční vody a workshop k 25. výročí havárie v Sandoz s názvem „Sandoz+25“. Skupina pro právní otázky se zabývala přípravou dokumentu týkajícího se mechanismu pro podporu plnění Úmluvy o vodách a kontroly tohoto plnění a dokumentu k podzemním vodám. V souvislosti s prací úkolové skupiny pro vodu a klima byl uspořádán pravidelný workshop na toto téma.

Protokol o vodě a zdraví

V rámci Úmluvy EHK OSN vznikl smluvní dokument zabývající se souvislostí mezi vodou a lidským zdravím – Protokol o vodě a zdraví (dále jen „Protokol“). ČR je smluvní stranou Protokolu již od roku 2001. Protokol vstoupil v platnost v roce 2005.

V roce 2011 bylo prověřováno využití směrnic dokumentů ke stanovení cílů k Protokolu a kontrole jejich plnění. Pokračovala výměna zkušeností se sledováním výskytu chorob z vody, smluvní strany se zabývaly problémy souvisejícími s jakostí vody ke koupání a z malých zdrojů, s nimiž souvisí také komunikace s veřejností.

Bližší informace o Úmluvě EHK OSN a Protokolu na www.unece.org/env/water.

Dyje, Bulhary

12.2 Mezinárodní spolupráce v ochraně vod v ucelených povodích Labe, Dunaje a Odry

Mezinárodní spolupráce v ochraně vod v ucelených povodích probíhá prostřednictvím Mezinárodní komise pro ochranu Labe, Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje a Mezinárodní komise pro ochranu Odry před znečištěním.

Komise byly založeny za účelem provádění následujících mezinárodních smluv:

- Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe (podepsána 8. října 1990, vstup v platnost 13. srpna 1993);
- Úmluva o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje (podepsána 29. června 1994, vstup v platnost 22. října 1998);
- Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním (podepsána 11. dubna 1996, vstup v platnost 28. dubna 1999).

Tato mezinárodní spolupráce v ochraně hlavních povodí ČR je zejména zaměřena na snižování zatížení Labe, Dunaje a Odry škodlivými látkami, usilování o dosažení ekosystému, který bude co možná nejbližší přírodnímu stavu se zdravou druhovou četností, umožnění užívání vody, a to především získávání pitné vody z břehové infiltrace a zemědělské využívání vody a sedimentů, snižování zatížení Severního moře z povodí Labe, Černého moře z povodí Dunaje a Baltského moře z povodí Odry, protipovodňovou ochranu, koordinovanou implementaci směrnice 2000/60/ES Evropského parlamentu a Rady ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky v ucelených povodích.

Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe

MKOL je nejvýznamnějším grémiem česko-německé spolupráce v oblasti ochrany vod v povodí Labe. Její činnost se soustřeďuje na snižování znečištění Labe a jeho přítoků, zlepšení stavu ekosystémů souvisejících s vodou, programy měření a sledování jakosti vody, prevenci havarijního znečištění a především na koordinované plnění požadavků tzv. Rámcové směrnice o vodách a zlepšování povodňové ochrany koordinovaným plněním požadavků Směrnice ES o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik, tzv. Povodňová směrnice. MKOL se dále (již od roku 1988) spolupodílí na přípravě a uskutečňování Magdeburského semináře o ochraně vod, který představuje nejvýznamnější mezinárodní odbornou a vědeckou akci v oblasti ochrany vod v povodí Labe.

Na 24. plenárním zasedání MKOL, které se uskutečnilo ve dnech 11. – 12. října 2011 ve Vídni, byly schváleny dokumenty „Přehled úkolů podle Rámcové směrnice o vodách a dceřinné směrnice o normách environmentální kvality v letech 2010–2015“, „Plán termínů a úkolů pro implementaci Rámcové směrnice o vodách na mezinárodní úrovni v povodí Labe v letech 2010–2015“ a „Mezinárodní program měření Labe 2012“. V oblasti ochrany před povodněmi byla MKOL informována o postupu prací při implementaci tzv. Povodňové směrnice, o výsledcích workshopu k předběžnému vyhodnocení povodňových rizik v mezinárodní oblasti povodí Labe a schválila text a publikaci dokumentu „Hydrologické charakteristiky malých průtoků na Labi a jeho významných přítocích“. Dohodla se také na přípravě této publikace v anglickém jazyce. MKOL vzala dále na vědomí dokumenty „Souhrn dosavadních poznatků k vlivu změny klimatu na hydrologický režim povodí Labe, zvláště se zřetelem na výskyt povodní“ a „Kritéria hodnocení povodní v povodí Labe“. V oblasti prevence havárií MKOL byla seznámena s přípravou přepracovaného znění „Mezinárodního varovného

Rozlivy Ohře, Vršovice

a poplachového plánu Labe“ a prodiskutovala možnosti realizace stabilního havarijního profilu v hraničním úseku Labe. Kromě toho byla MKOL seznámena s průběhem prací na zprávě „Povrchové vody využívané pro plavební účely“.

Podrobné informace o činnosti MKOL je možné získat na internetových stránkách www.ikse-mkol.org.

Úmluva o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje

MKOD byla založena na základě Úmluvy o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje, která vstoupila v platnost v roce 1998 a představuje jednu z největších mezinárodních aktivit v ochraně vod, do které je zapojeno 14 států v povodí Dunaje a EU. Sekretariát MKOD sídlí ve Vídni.

14. plenární zasedání MKOD se konalo ve dnech 13. – 14. prosince 2011 ve Vídni za předsednictví Ukrajiny. Zasedání se účastnily delegace všech patnácti smluvních stran Úmluvy o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje, předsedové jednotlivých expertních skupin, zástupci pozorovatelských organizací a pracovníci sekretariátu MKOD.

MKOD má za dobu své existence řadu mezinárodních kontaktů a v roce 2007 získala od IRF cenu za nejúspěšnější říční komisi Thiess Riverprize v australském Brisbane. S cenou je spojena finanční odměna, kterou lze využít pouze na předávání zkušeností jiným komisím pro ochranu říčních povodí. Po dohodě s IRF a na návrh delegací MKOD bylo rozhodnuto založit při MKOD instituci umožňující spolupráci mezi komisemi pro ochranu mezinárodních povodí, která by zároveň plnila funkci evropské odnože IRF. Jedním z jejích úkolů by bylo udělovat European Riverprize. MKOD prodiskutovala možnosti založení této instituce a požádala příslušnou expertní skupinu, aby návrh rozpracovala do konkrétní podoby.

Dále MKOD schválila zprávu auditorů za minulé období, rozpočet a výši příspěvků na další období. Projednala činnosti jednotlivých expertních skupin zaměřených zejména na plnění požadavků Rámcové směrnice o vodách a přípravu zpráv 2012 a 2013 podle této směrnice. Byly představeny aktivity související s ochranou před povodněmi a koordinace přípravy implementace Směrnice o zvládání povodňových rizik (2007/60/ES). Byly projednány otázky financování kontroly laboratoří a příprava třetího Společného průzkumu Dunaje, který se uskuteční v roce 2013. MKOD také jednala o Dunajské strategii, kde má zájem o zapojení do bodů týkajících se jakosti vod, prevence havárií a biodiverzity a svoji účast na řadě projektů financovaných z externích zdrojů (EU, WB, FAO apod.). Za zmínku stojí zamýšlený projekt rybního přechodu přes přehradu Železná vrata.

Podrobné informace o činnosti MKOD je možné získat na internetových stránkách www.icpdr.org.

Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním

Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním je prováděna prostřednictvím MKOOpZ se sídlem v Polské republice ve Vratislavi.

Činnosti pracovních skupin za rok 2011 byly projednány na 14. plenárním zasedání MKOOpZ, které se konalo dne 22. listopadu 2011 ve Vratislavi. Na zasedání byly předneseny zprávy předsedů jednotlivých tematicky zaměřených pracovních skupin, jejichž činnost byla zaměřena zejména na sestavení plánu práce MKOOpZ pro plnění úkolů v plánovacím období 2010–2015, zpracování zadávací dokumentace pro projekt „Modelování emisí živin pro mezinárodní oblast povodí Odry z bodových a různých difúzních zdrojů pro historické, současné a budoucí velikosti emisí živin“, zpracování strategií naplnění cílů pro významné problémy hospodaření s vodou, přípravu zprávy „Předběžné vyhodnocení

Ledy v lokalitě Zrcadlova koza, Jizera

povodňových rizik v mezinárodní oblasti povodí Odry“ podle tzv. Povodňové směrnice a aktualizaci Havarijního plánu včetně Mezinárodního varovného a poplachového plánu pro Odru pro případy mimořádného znečištění.

Podrobné informace o činnosti MKOOpZ je možné získat na internetových stránkách www.mkoo.pl.

12.3 Mezinárodní spolupráce České republiky na hraničních vodách

Spolupráce České republiky na hraničních vodách s Polskou republikou, Rakouskou republikou, Slovenskou republikou a Spolkovou republikou Německo jsou upraveny dvoustrannými mezistátními či mezivládními smlouvami a dohodami. Jejich naplňování zajišťují dvoustranné komise pro vodohospodářské otázky na hraničních vodách, popřípadě zmocněnci vlád smluvních stran pro vodohospodářské otázky se sousedními státy.

I když více než 30% státních hranic je tvořeno vodními toky a vodními plochami (cca 740 km z celkové délky 2 290 km státních hranic), jsou za hraniční vody považovány nejen úseky vodních toků nebo jejich hlavních ramen, kterými probíhají, popř. které protínají státní hranice, ale také povrchové a podzemní vody v blízkosti státních hranic, na kterých by provedená vodohospodářská opatření na území státu jedné smluvní strany podstatně ovlivnila vodohospodářské poměry na území státu druhé smluvní strany.

Z věcného hlediska je spolupráce na hraničních vodách zaměřena zejména na zajištění stability státních hranic v úsecích, které jsou tvořeny hraničními vodními toky, úpravu a údržbu hraničních

vodních toků včetně výstavby a provozování objektů na těchto vodních tocích, ochranu hraničních vod před znečištěním (včetně příslušného monitoringu, společného sledování jakosti hraničních vod, výměny údajů a organizace varovné služby v případě mimořádných událostí), hydrologii a hlásnou povodňovou službu (včetně monitoringu, společných měření, výměny údajů a organizace varovné služby v případě mimořádných událostí), spolupráci ve věcech správy státních hranic na hraničních vodních tocích, atd.

Smlouva mezi ČR a Spolkovou republikou Německo o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství

Spolupráce v oblasti vodního hospodářství je upravena „Smlouvou mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství“, která byla podepsána 12. prosince 1995 a vstoupila v platnost dne 25. října 1997. Naplňování dohody se Spolkovou republikou Německo se uskutečňuje prostřednictvím Česko – německé komise pro hraniční vody (dále jen „Komise ČR-SRN“).

Ve dnech 21. – 22. října 2011 se na území Spolkové republiky Německo v Drážďanech uskutečnilo 14. zasedání Komise ČR-SRN. Účelem tohoto zasedání bylo projednání a odsouhlasení výsledků 13. zasedání Stálého výboru Bavorsko (13. – 15. dubna 2011, Česká republika, Český Krumlov) a 13. zasedání Stálého výboru Sasko (7. – 9. června 2011, Spolková republika Německo, Oybin).

Komise ČR-SRN dále projednala další aktuální otázky spolupráce na hraničních vodách, týkající se zejména zásad pro přímou spolupráci příslušných orgánů a odborných pracovišť, seznamů hraničních vod, bodů spolupráce se Stálou česko-německou hraniční komisí a realizace Rámcové směrnice o vodách na hraničních vodách. Mimo tato témata se obě strany informovaly o aktuálním stavu příprav změny „Dohody mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Německé demokratické republiky o úpravě některých společných otázek spojených

s výstavbou a provozem nádrže v údolí potoka Föha u Rauschenbachu“ (týká se nového výpočtu kóty horní hladiny retenčního prostoru této nádrže), možnostech financování projektu „Stabilní havarijní profil Labe“, aj.

Příští, 15. zasedání Komise ČR-SRN se uskuteční ve dnech 25. – 26. října 2012 na území ČR v Praze.

Výsledky jednání jsou uvedeny v „Protokolu o 14. zasedání Česko-německé komise pro hraniční vody“, který byl podepsán oběma zmocněnci, předložen vedoucím zainteresovaných resortů ke stanovisku a na české straně schválen ministrem životního prostředí.

Úmluva mezi vládou ČR a vládou Polské lidové republiky o vodním hospodářství na hraničních vodách

Spolupráce s Polskou republikou na hraničních vodách je prováděna na základě Úmluvy mezi vládou ČR a vládou Polské lidové republiky o vodním hospodářství na hraničních vodách, která byla podepsána dne 21. března 1958 a vešla v platnost dne 7. srpna téhož roku.

Ve dnech 8. – 10. listopadu 2011 se v ČR v Praze konalo 13. jednání zmocněnců vlád ČR a Polské republiky pro spolupráci v oblasti vodního hospodářství na hraničních vodách, na kterém byly projednány a schváleny výsledky činnosti jednotlivých společných pracovních skupin za období od 12. jednání zmocněnců. Jednotlivým pracovním skupinám byly uloženy úkoly v příslušných oblastech spolupráce a byly schváleny plány práce na další období. Mimo jiné byly na jednání diskutovány otázky snížení povodňových rizik na horním toku řeky Opavy (nádrž Nové Heřminovy), otázka vlivu plánované nádrže Ratiboř a stupně Kopytov, společného monitoringu v oblasti vnitrosudetské pánve a vlivu dolu Turów na povrchové i podzemní vody (vč. požadavku české strany získat aktuální informace pro vyhodnocení vlivu tohoto dolu na podzemní vody), ale i aktuální stav realizace vodního koridoru Dunaj-Odra-Labe. V rámci 13. jednání zmocněnců se obě strany vzájemně informovaly o stavu přípravných prací na „Dohodě mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky o spolupráci v oblasti vodního hospodářství na hraničních vodách“, která

Šembera, Český Brod

nahradí v současné době platnou úmluvu z roku 1958. V roce 2011 obě smluvní strany ukončily vnitrostátní mezirezortní konzultace k připravované aktualizaci úmluvy a vzájemně se informovaly o návrzích nového textu, který bude na expertní úrovni projednán. Podpis této dohody se předpokládá v průběhu druhého pololetí roku 2012.

Závěry z jednání zmocněnců jsou uvedeny v protokolu z tohoto jednání, který byl mezirezortně projednán a schválen ministrem životního prostředí.

Příští, 14. jednání zmocněnců vlád ČR a Polské republiky, se uskuteční v listopadu 2012 na území Polské republiky.

Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o úpravě vodohospodářských otázek na hraničních vodách

Ve dnech 14. – 17. června 2011 se na území Rakouské republiky v St. Lorenz/Mondsee uskutečnilo 19. zasedání Česko-rakouské komise pro hraniční vody (dále jen „Komise ČR-A“). Účelem zasedání Komise ČR-A bylo projednání jednotlivých oblastí vzájemné spolupráce ve vodním hospodářství na hraničních vodách podle „Smlouvy mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o úpravě vodohospodářských otázek na hraničních vodách“ ze dne 7. prosince 1967, platné od 18. března 1970.

Komise ČR-A na svém 19. zasedání mj. projednala výsledky monitoringu povrchových vod (zejména pak zprávu o výsledcích společného monitoringu vodních toků Pulkava a Dyje ovlivněné rakouským chemickým závodem v Pernhofenu), vyhodnocení stavebních prací na hraničních vodních tocích, vč. mezistátního vyúčtování společných prací, stav vodoprávního řízení ve věci prodloužení povolení k nakládání s vodami pro vodní elektrárnu Vranov, otázky optimalizace své práce, aj.

Výsledek zasedání Komise ČR-A je uveden v oboustranně odsouhlaseném a podepsaném „Protokolu z 19. zasedání Česko-rakouské komise pro hraniční vody“, který byl mezirezortně projednán a schválen ministrem životního prostředí.

Příští, 20. zasedání Komise ČR-A, se uskuteční ve dnech 30. – 31. května 2012 v Praze.

Štěrková přehrážka, Pruněřovský potok

Dohoda mezi vládou ČR a vládou Slovenské republiky o spolupráci na hraničních vodách

Ve dnech 18. – 20. května 2011 se na území Slovenské republiky v Oščadnici konalo 11. zasedání Česko-slovenské komise pro hraniční vody (dále jen „Komise ČR-SR“) ustanovené na základě „Dohody mezi vládou ČR a vládou Slovenské republiky o spolupráci na hraničních vodách“, která byla podepsána a zároveň vstoupila v platnost 16. prosince 1999.

Komise ČR-SR v rámci 11. zasedání schválila zprávy o činnosti svých pracovních skupin za rok 2010 a odsouhlasila plány práce na rok 2011. Mimo spolupráce se Stálou česko-slovenskou hraniční komisí (gesce Ministerstvo vnitra), vyhodnocení společného monitoringu povrchových vod, hydrologických a plavebních otázek, Komise ČR-SR projednala aktuální stav společných česko-slovenských projektů zaměřených na protipovodňovou ochranu a projektů na zkvalitnění existujících systémů přenosu hydrologických dat v příhraniční oblasti povodí řek Moravy a Dyje a zefektivnění spolupráce příslušných vodohospodářských dispečinků. Ve věci plánované stavby „Prodloužení splavnosti vodní cesty Otrokovice – Rohatec“ se obě strany vzájemně informovaly o průběhu jednání ke sjednání „Dohody mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o dočasném užívání části státního území a majetku Slovenské republiky pro výstavbu a provoz stavby „Prodloužení splavnosti vodní cesty Otrokovice – Rohatec“ na hraničním vodním toku Radějovka (Radejovka) v katastrálním území města Skalice a obcí Sudoměřice a Rohatec“.

Výsledek zasedání je uveden v „Protokolu z 11. zasedání Česko-slovenské komise pro hraniční vody“, který byl mezirezortně projednán a schválen ministrem životního prostředí.

Příští, 12. zasedání Komise ČR-SR, bylo odsouhlaseno uskutečnit ve dnech 15. – 16. května 2012 na území ČR v Praze.

Trilaterální setkání zmocněnců vlád Česko-rakouské komise pro hraniční vody, Česko-slovenské komise pro hraniční vody a Slovensko-rakouské komise pro hraniční vody

Dne 5. prosince 2011 se na území ČR v Pavlově uskutečnilo v pořadí již 5. setkání zmocněnců vlád Česko-rakouské komise pro hraniční vody, Česko-slovenské komise pro hraniční vody a Slovensko-rakouské komise pro hraniční vody.

Přestože tato setkání nejsou realizována na základě existující mezinárodní dohody, je snahou všech tří stran uskutečnit jednou ročně společné jednání za účelem projednání témat v oblasti spolupráce na hraničních vodách, zejména pak v soutokové oblasti vodních toků Morava a Dyje. V rámci zmíněného 5. jednání se zmocněnci vlád všech tří stran vzájemně informovali o následujících společně plánovaných nebo již realizovaných projektech kofinancovaných z přeshraničních programů Evropské unie:

1. Česko-rakouský projekt „Přírodě blízká protipovodňová opatření v soutokové oblasti Moravy a Dyje“ (poldr Soutok) a další projekty v této oblasti;
2. Česko-slovenský projekt „Společná protipovodňová opatření na obou březích Moravy“;
3. Česko-rakouský projekt „Předpovědní povodňový systém Morava – Dyje“;
4. Slovensko-rakouský projekt zaměřený na využití řeky Dyje a řeky Moravy pro rekreační plavbu;
5. Koncepce harmonizace protipovodňové ochrany v přeshraničních povodích CEFAME.

Výsledek jednání trojstranného setkání zmocněnců vlád je všemi stranami vzat v úvahu při přípravě návrhů protokolů pro nadcházející zasedání příslušných dvoustranných komisí pro hraniční vody.

Hana Schováňková – 9 let

výtvarný kroužek „Zdeňka“, Kladno, Středočeský kraj

13. Výzkum a vývoj ve vodním hospodářství

13.1 Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva zemědělství

Ministerstvo zemědělství v roce 2011 poskytlo účelové finanční prostředky na řešení projektů výzkumu a vývoje v oblasti vodního hospodářství ve výši téměř 53 mil. Kč.

V roce 2011 bylo na podporu vodohospodářského VaV vynaloženo celkem 52 878 tis. Kč. Na projekty VaV s počátkem řešení v roce 2007 byla vynaložena částka 3 646 tis. Kč, na projekty zahájené v roce 2008 bylo poskytnuto 28 030 tis. Kč, projekty započaté v roce 2009 získaly 15 499 tis. Kč a na projekty VaV, které byly zahájeny v roce 2010, bylo poskytnuto 2 324 tis. Kč. V roce 2011 bylo zahájeno řešení tří nových projektů VaV, které se týkají problematiky vodního hospodářství. Tyto projekty byly podpořeny částkou 3 379 tis. Kč. Projekty VaV jsou především zaměřeny na ochranu půdy a vody při trvale udržitelném rozvoji agrárního sektoru, tvorbu, revitalizaci a ochranu kulturní krajiny, lesa a vodních útvarů a racionalizaci hospodaření s vodou včetně řešení dopadů klimatické změny.

Přehled jednotlivých řešených projektů VaV je v souhrnu uveden v tabulce 13.1.1. Veřejně přístupné údaje o těchto projektech jsou dostupné na internetových stránkách Rady pro výzkum, vývoj a inovace www.vyzkum.cz v sekci Informační systém VaVal (CEP - Centrální evidenci projektů). Údaje o výsledcích z řešení projektů VaV jsou dostupné také v Rejstříku informací o výsledcích (RIV). Další informace o výzkumu a vývoji v oblasti vodního hospodářství lze nalézt zároveň na stránkách Národní

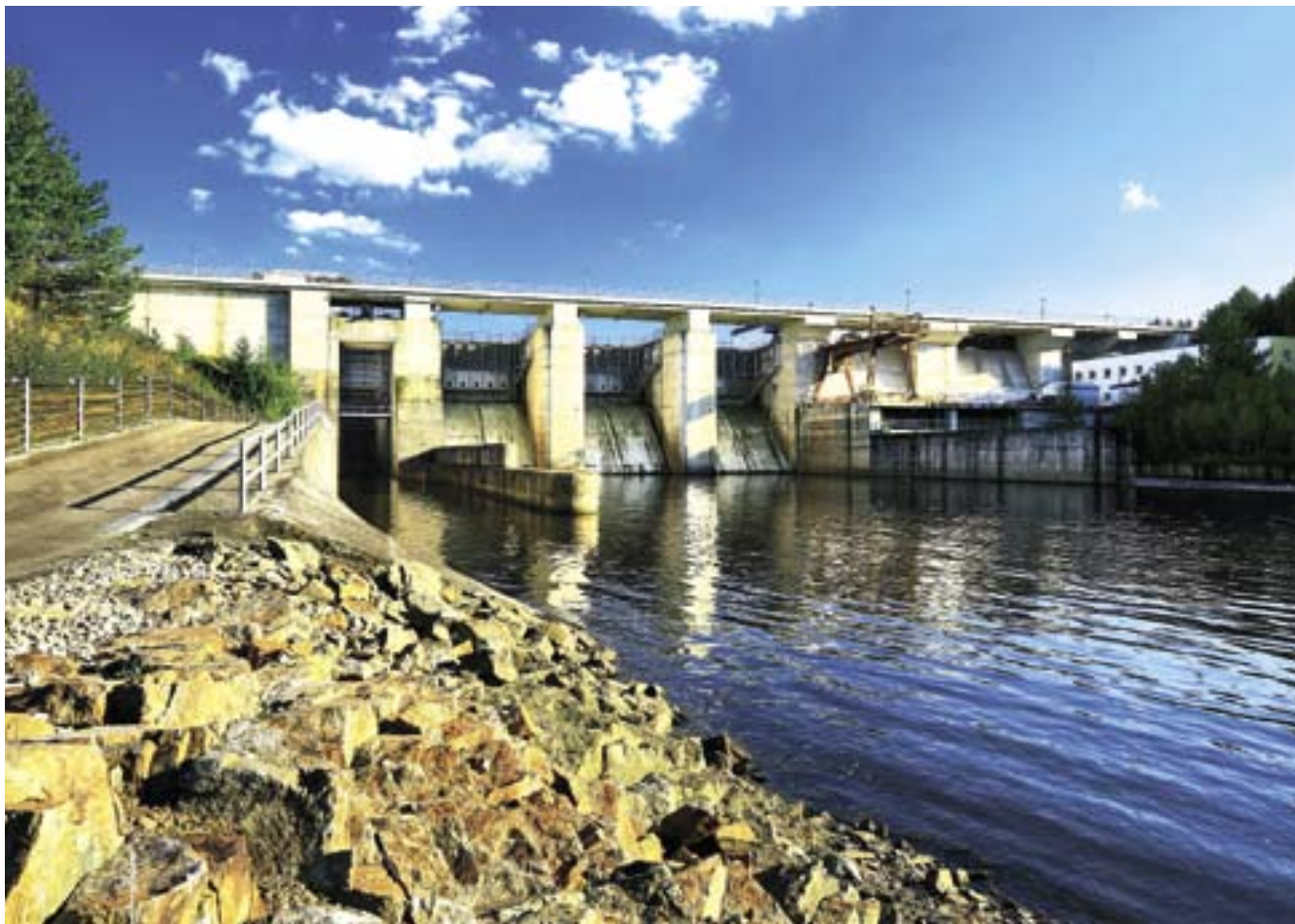
agentury pro zemědělský výzkum při MZe – www.nazv.cz v sekci Infobanka.

Vodohospodářské projekty VaV vzešly z veřejných soutěží vyhlášených v rámci rezortních výzkumných programů – Program výzkumu v agrárním sektoru 2007–2012 a Výzkum v agrárním komplexu (VAK) 2009–2014. Jejich součástí jsou i podprogramy, výzkumné směry nebo cíle, které se vztahují k problematice vodního hospodářství.

Součástí Programu výzkumu v agrárním sektoru 2007–2012 je podprogram Efektivní postupy v agrárním sektoru, kde jedním z výzkumných směrů je výzkumný směr Udržitelnost vodních zdrojů, jejich zlepšení a omezení dopadů změny klimatu. Jedním z výzkumných směrů podprogramu Ochranné a šetrné postupy hospodaření je výzkumný směr Interakce mezi vodou, půdou a prostředím.

Součástí programu Výzkum v agrárním komplexu 2009–2014 je podprogram Rozvoj venkova prostřednictvím udržitelného hospodaření s přírodními zdroji, kde jedním z cílů je vypracovat postupy hospodaření s vodou s ohledem na rizika předpokládaných klimatických změn a inovovat způsoby čištění odpadních vod.

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i., v roce 2011 pokračoval v řešení výzkumného záměru MZE0002704902 Integrované systémy ochrany a využití půdy, vody a krajiny v zemědělství a rozvoji venkova. V jeho rámci byly kapitoly s vazbou na vodní hospodářství podpořeny finančními prostředky ve výši 14 602 tis. Kč.

VD Hněvkovice

Tabulka 13.1.1

Projekty výzkumu a vývoje v oblasti vodního hospodářství financované z kapitoly MZe v roce 2011

Projekt č.	Název projektu	Od - do	Koordinátor	Finanční prostředky (tis. Kč)
QH71015	Minimalizace rizik výskytu metabolitů sinic v technologických procesech rybářského sektoru	1. 5. 2007 31. 12. 2011	Mendelova univerzita v Brně	1 261
QH71201	Spolehlivost a bezpečnost vodohospodářských děl v měnících se klimatických podmínkách	1. 5. 2007 31. 12. 2011	České vysoké učení technické v Praze	1 203
QH72085	Diferenciace protierozních opatření podle erodovatelnosti půd a erozivity dešťů	1. 5. 2007 31. 12. 2011	Česká zemědělská univerzita v Praze	1 182
QH81012	Aerační technologie pro redukci klidových stádií sinic a biodostupnosti živin v sedimentech nádrží	1. 1. 2008 31. 12. 2011	Botanický ústav Akademie věd České republiky, v.v.i.	1 863
QH81046	Optimalizace biomanipulačního efektu dravých ryb v ekosystémech vodních nádrží	1. 1. 2008 31. 12. 2012	Biologické centrum AV ČR, v.v.i.	1 464
QH81170	Multioborové hodnocení vlivů územní ochrany vodohospodářsky významných lokalit ČR	1. 1. 2008 31. 12. 2012	Česká zemědělská univerzita v Praze	1 615
QH81200	Optimalizace vodního režimu v krajině a zvýšení retenční schopnosti krajiny uplatněním kompostů z biologicky rozložitelných odpadů na orné půdě i trvalých travních porostech	1. 1. 2008 31. 12. 2012	Výzkumný ústav zemědělské techniky, v.v.i.	1 847
QH81326	Nové pěstební technologie u brambor se zaměřením na vyšší efektivnost hnojení a ochranu vod	1. 1. 2008 31. 12. 2012	Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o.	1 299
QH81331	Výzkum adaptačních opatření pro eliminaci dopadu klimatické změny v regionech ČR	1. 1. 2008 31. 12. 2012	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.	1 425
QH82078	Retence vody v nivách a možnosti jejího zvýšení	1. 1. 2008 31. 12. 2011	Daphne ČR – Institut aplikované ekologie	2 200
QH82083	Možnosti a limity využití říčních a rybníčních sedimentů v zemědělství	1. 1. 2008 31. 12. 2011	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	1 271
QH82089	Hodnocení mimoprodukčních funkcí půd České republiky ve vztahu k funkci produkční a s jejich vlivem na ochranu půdy, vody a krajiny	1. 1. 2008 31. 12. 2012	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	712
QH82090	Změny půdních vlastností po zatravnění, zalesnění nebo dlouhodobém nevyužívání orné půdy, s dopady na ochranu půdy, vody a krajiny České republiky	1. 1. 2008 31. 12. 2012	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	760
QH82095	Vliv rozmístění druhů pozemků v povodí na odtok a odnos vybraných látek	1. 1. 2008 31. 12. 2012	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	2 346
QH82096	Vytvoření konceptuálního modelu tvorby syntetických map zranitelnosti podzemních vod a srovnání s modelem DRASTIC	1. 1. 2008 31. 12. 2012	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	1 516
QH82098	Analýza změn využití krajiny ve zdrojových oblastech plošného zemědělského znečištění pomocí metod DPZ	1. 1. 2008 31. 12. 2011	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	585
QH82106	Rekultivace jako nástroj obnovy funkce vodního režimu krajiny po povrchové těžbě hnědého uhlí	1. 1. 2008 31. 12. 2012	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	1 693
QH82117	Šetrné a efektivní hospodaření na rybnících s maximálním využitím stávajícího trofického potenciálu a udržení dobré kvality vody i rybí produkce	1. 1. 2008 31. 12. 2012	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	2 492
QH82126	Zajištění harmonizace krajinotvorné, hydrologické a produkční funkce agrárních valů a teras pro diverzifikaci aktivit na venkově	1. 1. 2008 31. 12. 2011	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	1 615
QH82191	Optimalizace dávkování a zapravení organické hmoty do půdy s cílem omezit povrchový odtok vody při intenzivních dešťových srážkách	1. 1. 2008 31. 12. 2012	Výzkumný ústav zemědělské techniky, v.v.i.	1 143
QH82283	Výzkum interakce mezi vodou, půdou a prostředím z hlediska hospodaření se statkovými hnojivy v trvale udržitelném zemědělství	1. 1. 2008 31. 12. 2012	Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.	2 184
QH91247	Možnosti zmírnění současných důsledků klimatické změny zlepšením akumulační schopnosti v povodí Rakovnického potoka (pilotní projekt)	1. 1. 2009 31. 12. 2011	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.	1 312

QH91257	Socioekonomická analýza dopadů klimatické změny ve vazbě na vodní hospodářství ČR – efektivnost nákladů vodohospodářských služeb a nástroje jejich regulace	1. 1. 2009 31. 12. 2011	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.	1 177
QH92034	Identifikace infiltračních oblastí vybraných povodí pomocí vodního vegetačního stresu	1. 1. 2009 31. 12. 2011	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	1 304
QH92073	Horské lesy – základní ekosystémy ovlivňující vodní bilanci, velké vody a suchá období v krajině	1. 1. 2009 31. 12. 2011	Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.	860
QH92086	Metodika návrhu a realizace infiltračních a záchytných opatření v rámci obnovy hydrologických poměrů a způsobů hospodaření v krajině	1. 1. 2009 31. 12. 2011	Česká zemědělská univerzita v Praze	936
QH92091	Optimalizace rekultivačních a sanačních postupů pro těžbou devastované krajinné celky s důrazem na ochranu vod a ekologickou stabilitu	1. 1. 2009 31. 12. 2011	Česká zemědělská univerzita v Praze	972
QH92298	Systém přírodě blízkých protierozních a protipovodňových opatření a jeho optimalizace v procesu pozemkových úprav	1. 1. 2009 31. 12. 2011	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	834
QI91C008	Optimalizace postupu navrhování technických protierozních opatření	1. 6. 2009 31. 12. 2013	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	1 761
QI91C054	Atlas půdního klimatu České republiky – vymezení termických a hydrických režimů a jejich vliv na produkční schopnost půd	1. 6. 2009 31. 12. 2013	Mendlova univerzita v Brně	1 217
QI92A012	Hodnocení realizace protierozních a vodohospodářských zařízení v KPÚ z pohledu ochrany a tvorby zemědělské krajiny	1. 6. 2009 31. 12. 2013	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.	1 011
QI92A139	Výzkum metod zvyšujících vodohospodářskou účinnost malých vodních nádrží s ohledem na rizika předpokládaných klimatických změn	1. 6. 2009 31. 5. 2012	Vysoké učení technické v Brně	851
QI92A207	Obnova a dlouhodobý přírodě blízký management břehových porostů vodních toků	1. 6. 2009 31. 12. 2013	Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.	3 264
QI102A265	Určení podílu erozního fosforu na eutrofizaci ohrožených útvarů stojatých povrchových vod	1. 1. 2010 31. 12. 2013	České vysoké učení technické v Praze	2 324
QI111C034	Vliv pastvy hospodářských zvířat na půdní vlastnosti, množství a jakost vody a druhovou biodiverzitu v krajině.	1. 1. 2011 31. 12. 2014	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i.	1 371
QI112A132	Výzkum opatření k zajištění zásobování pitnou vodou v období klimatických změn	1. 1. 2011 31. 12. 2014	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	935
QI112A174	Lesnické a zemědělské aspekty řízení vodní komponenty v krajině	1. 1. 2011 31. 12. 2014	Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.	1 073
Celkem				52 878

Pramen: MZe

13.2 Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva životního prostředí

V působnosti Ministerstva životního prostředí byl v roce 2011 hlavním řešitelem úkolů, zabývajících se problémy ochrany vod, Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, veřejná výzkumná instituce. Další významné úkoly řešil, nebo na jejich řešení významnou měrou spolupracoval, Český hydrometeorologický ústav.

Rok 2011 byl posledním rokem, kdy MŽP podporovalo výzkumné projekty VaVal. Proto byly v tomto roce všechny činnosti zaměřeny na úspěšné završení všech výzkumných činností v rámci resortu MŽP.

Rok 2011 byl sedmým a posledním rokem realizace výzkumného záměru MŽP0002071101 „Výzkum a ochrana hydrosféry – výzkum vztahů a procesů ve vodní složce životního prostředí, orientovaný na vliv antropogenních tlaků, její trvalé užívání a ochranu, včetně legislativních nástrojů“. Poskytovatelem dotace

Zvýšení bezpečnosti vodního díla při povodních, VD Lipno II

je ČR prostřednictvím MŽP, příjemcem dotace byl VÚV T.G.M., v.v.i. V gesci MŽP probíhalo v roce 2011 řešení projektů vědy a výzkumu z oblasti ochrany vod (včetně oblastí souvisejících) v rámci programu Rady vlády pro výzkum a vývoj. Tyto projekty jsou uvedeny v tabulce 13.2.1.

V roce 2011 byl z prostředků MŽP dokončen projekt SP/1c2/121/07 „Mapy rizik vyplývajících z povodňového nebezpečí v ČR“, který je založen na rozpracování dílčích problematik k doplnění dosud užívaných nebo navržených postupů rizikové analýzy záplavových území a návrh postupu k efektivnímu plnění povinností ČR vyplývajících ze směrnice 2007/60/ES o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik. Řešení bylo zaměřeno na ověření použitelnosti aktuálních datových zdrojů k efektivnímu popisu nebezpečí, zranitelnosti, stanovení potenciálních škod a vyjádření rizika, které vyplývá z povodňového nebezpečí. Současně proběhla aktualizace a verifikace dílčích metodik postupů stanovování potenciálních škod a vyjadřování rizik. Byla dokončena vektorizace jednotlivých výkresů územně plánovací dokumentace obcí v pilotním povodí Lužnice a Nežárky. Podklady byly zpracovány do mapy rizik na základě matice pro jednotlivé obce v pilotním povodí. Proběhl terénní průzkum ve zbývajících částech pilotního povodí – Lužnice od Tábora po soutok s Vltavou.

Projekt SP/1c4/16/07 „Výzkum a implementace nových nástrojů pro předpovědi povodní a odtoku v rámci zabezpečení hlásné a předpovědní povodňové služby v ČR“ se v roce 2011 zaměřil na výzkum vlivu vstupů ansámblových systémů pro pravděpodobnostní předpověď počasí a hydrologické modelování, vytvoření metodiky dlouhodobých pravděpodobnostních hydrologických předpovědí, vyhodnocení využitelnosti výstupů pravděpodobnostních předpovědí ve vodohospodářské praxi, vývoj robustní metody odhadu odtoku z přívalových srážek, rozvoj metod pro stanovení a měření parametrů sněhové pokrývky vzhledem k potřebám hlásné a předpovědní povodňové služby a vytvoření průvodce povodňovými riziky pro potřeby povodňových orgánů a veřejnosti služby.

SP/2e7/229/07 „Antropogenní tlaky na stav půd, vodní zdroje a vodní ekosystémy v české části mezinárodního povodí Labe“. Základním cílem projektu byla identifikace vlivů způsobených převážně lidskou činností na kvalitu vodních zdrojů, půd a vodní ekosystémy včetně popisu změn habitatů a jejich následného ovlivnění společenstev vodních organismů. Vzhledem k rozsahu řešené problematiky byl projekt členěn do devíti samostatných odborných bloků. Na řešení projektu se dále podílel Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický Jihočeské university, Česká geologická služba a České vysoké učení technické v Praze – Fakulta stavební.

SP/1a6/108/07 „Zpřesnění dosavadních odhadů dopadů klimatické změny v sektorech vodního hospodářství, zemědělství a lesnictví a návrhy adaptačních opatření“. Projekt byl zaměřen na proces snižování rizik dopadů změny klimatu, především pak na otázku adaptačních opatření komplexně a orientovat ji v nejbližších letech primárně na sektory vodního hospodářství, zemědělství a lesnictví. Současné poznatky o sektorových dopadech klimatické změny ukázaly, že v podmínkách ČR je nejvíce zranitelný sektor vodního hospodářství a probíhající změny hydrologického režimu se následně promítají do sektorů zemědělství a lesnictví.

SP/1a6/151/07 „Hodnocení dopadů klimatických změn na hydrologickou bilanci a návrh praktických opatření ke zmírnění jejich dopadů“. Projekt sledoval dopady změny klimatu na hydrologickou bilanci, extrémní hydrologické jevy a vodní zdroje v lesních povodích sítě GEOMON. Les je v podmínkách ČR nejlepším přiblížením k přirozenému ekosystému a vhodným prostředím pro sledování vlivu extrémních hydrologických situací. Vzhledem k tomu, že ve smrkových monokulturách je přirozenost ekosystému narušena a les je náchylný k okyselování, byly sledovány a hodnoceny také kritické zátěže vybraných chemických prvků.

Řešení všech výše uvedených projektů bylo ukončeno v roce 2011.

Tabulka 13.2.1

Projekty VaVal v oblasti vodního hospodářství financované z kapitoly MŽP v roce 2011

Projekt č.	Název projektu	Od – do	Koordinátor	Finanční prostředky (tis. Kč)
SP/1c2/121/07	Mapy rizik vyplývajících z povodňového nebezpečí v ČR	2007–2011	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.	3 231
SP/1c4/16/07	Výzkum a implementace nových nástrojů pro předpovědi povodní a odtoku v rámci zabezpečení hlásné a předpovědní povodňové služby v ČR	2007–2011	Český hydrometeorologický ústav	2 143
SP/2e7/229/07	Antropogenní tlaky na stav půd, vodní zdroje a vodní ekosystémy v české části mezinárodního povodí Labe	2007–2011	Výzkumný ústav vodohospodářský T.G. Masaryka, v.v.i.	18 269
VZ-MZP0002071101	Výzkum a ochrana hydrosféry – výzkum vztahů a procesů ve vodní složce životního prostředí, orientovaný na vliv antropogenních tlaků, její trvalé užívání a ochranu, včetně legislativních nástrojů	2005–2011	Výzkumný ústav vodohospodářský T.G. Masaryka, v.v.i.	50 161
SP/1a6/108/07	Zpřesnění dosavadních odhadů dopadů klimatické změny v sektorech vodního hospodářství, zemědělství a lesnictví a návrhy adaptačních opatření	2007–2011	Český hydrometeorologický ústav	4 706
SP/1a6/151/07	Hodnocení dopadů klimatických změn na hydrologickou bilanci a návrh praktických opatření ke zmírnění jejich dopadů	2007–2011	Česká geologická služba	4 758
Celkem				83 268

Pramen: MŽP

Vysvětlivky zkratk v textu

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
BSK _s	pětidenní biochemická spotřeba kyslíku
CEB	Rozvojová banka Rady Evropy
AOX	halogenované organické sloučeniny
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČOV	čistírna odpadních vod
ČSN	Česká státní norma
ČSÚ	Český statistický úřad
DDT	1,1,1-trichloro-2,2-bis(p-chlorophenyl) ethan
DMKP	dlouhodobá měsíční křivka překročení
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
EHK OSN	Evropská hospodářská komise Organizace spojených národů
EIB	European Investment Bank (Evropská investiční banka)
EK	Evropská komise
EO	ekvivalentní obyvatel
ERDF	European Regional Development Fund (Evropský fond pro regionální rozvoj)
ES	Evropské společenství
EU	European Union (Evropská unie)
FS	Fond soudržnosti
HCH	hexachlorocyklohexan
HOZ	hlavní odvodňovací zařízení
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHOPAV	Chráněné oblasti přirozené akumulace vod
CHSK _{cr}	chemická spotřeba kyslíku, oxidace dichromanem draselným
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-Accession (Nástroj strukturálních politik v předvstupním období)
IRF	International River Foundation
LBP	levobřežní přítok

LČR	státní podnik Lesy České republiky
MKOD	Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje
MKOL	Mezinárodní komise pro ochranu Labe
MKOOpZ	Mezinárodní komise pro ochranu Odry před znečištěním
MVE	malá vodní elektrárna
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
N	srážkový normál N _{1961–90}
N _{anorg}	anorganický dusík
NEK	normy environmentální kvality
NL	nerozpuštěné látky
OPI	Operační program Infrastruktura
OPPS	Operační program přeshraniční spolupráce
OPŠ	odstraňování povodňových škod
OPŽP	Operační program Životní prostředí
PPO	protipovodňové opatření
PCB	polychlorované bifenylly
PRV	Program rozvoje venkova
PRVKÚ ČR	Plány rozvoje vodovodů a kanalizací území České republiky
PRVKÚK	Plány rozvoje vodovodů a kanalizací krajů území České republiky
Q _a	dlouhodobý roční průměr
Q _m	dlouhodobý průměrný měsíční průtok
RAS	rozpuštěné anorganické soli
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí České republiky
s. p.	státní podnik
SPA	stupeň povodňové aktivity
VaV	výzkum a vývoj
VaVal	výzkum, vývoj a inovace
VD	vodní dílo
VÚV T.G.M., v.v.i.	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, veřejná výzkumná instituce
ZVHS	Zemědělská vodohospodářská správa

Chrudimka, Rváčov

Důležité kontakty ve vodním hospodářství

Ministerstvo zemědělství

Těšnov 65/17, Praha 1, 117 05, www.eagri.cz

Ministerstvo životního prostředí

Vršovická 1442/65, Praha 10, 100 10, www.mzp.cz

Povodí Labe, státní podnik

Víta Nejedlého 951/8, Hradec Králové, 500 03, www.pla.cz

Povodí Vltavy, státní podnik

Holečkova 106/8, Praha 5, 150 24, www.pvl.cz

Povodí Ohře, státní podnik

Bezručova 4219, Chomutov, 430 03, www.poh.cz

Povodí Odry, státní podnik

Varenská 3101/49, Ostrava, 701 26, www.pod.cz

Povodí Moravy, s. p.

Dřevařská 932/11, Brno, 602 00, www.pmo.cz

Lesy České republiky, s. p.

Přemyslova 1106/19, Hradec Králové, 501 68, www.lesy.cz

Zemědělská vodohospodářská správa

Hlinky 60, Brno, 603 00, www.zvhs.cz

Český hydrometeorologický ústav

Na Šabatce 2050/17, Praha 412-Komořany, 143 06,
www.chmi.cz

Výzkumný ústav vodohospodářský

T. G. Masaryka, v.v.i.

Podbabská 2582/30, Praha 6, 160 00, www.vuv.cz

Rašeliník, Fláje

Orlice, Malšovice

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ISBN 978-80-7434-038-3

**Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
www.eagri.cz**

Praha 2012